

PREGUNTES DE LES ENTREVISTES

BLOC I:

- a) Què en sap de l'ós?
- b) El considera perillós?
- c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

BLOC II:

- d) Com va anar la reintroducció?
- e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?
- f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?
- g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

BLOC III:

- h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?
- i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?
- j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?
- k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

BLOC IV:

- l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?
- m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?
- n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

MARC ALONSO. Tècnic i especialista de Barcelona però resident a Salardú.

a) Què en sap de l'ós?

Evidentment no ho sé tot sobre l'ós tot i que m'hi he dedicat tota la vida, cada dia s'aprenen coses noves sobre els ossos afortunadament, tots els animals però tenen una por molt gran a la humanitat, especialment a la Vall d'Aran que aquí es caça set dies a la setmana i molt.

Clar què en sé de l'ós... doncs no sé... aquesta pregunta per una persona del carrer està molt bé, però a mi doncs no sé com contestar-te de forma resumida la pregunta, clar, porto tota la vida amb els ossos, i si, sé moltes coses. És un animal que sempre havia existit, ara el van introduir, mitjançant el programa LIFE, la procedència del ossos introduïts és d'Eslovènia. Puc dir que des del punt de vista biològic s'han adaptat perfectament al nou medi.

La bona notícia biològica, és que els ossos, en el Pirineu en general, o més aviat en el central, doncs encara té un bon hàbitat per acollir aquesta espècie, encara es manté en bones condicions. S'han adaptat perfectament.

b) Es considera perillós?

No... bé, tot ve pel famós atac de l'any passat. Realment va ser un atac dels caçadors a la ossa, el que passa que se li ha donat la volta a aquest fet. Si hagués estat un atac, l'afectat no ho hagués explicat. "Aviam", els ossos són animals que fugen de nosaltres, el que passa que és una espècie potencialment perillosa, potencialment com pugui ser un elefant, no fan res, però potencialment si et passen per sobre, clar, no és el mateix que una llebre. Està clar, que si una ossa està amb cries i li vas a tocar la pera, doncs potencialment si vol si que et pot arribar a fer mal, però és de sentit comú no apropar-t'hi si té les cries, si t'acostes a una gata amb les seves cries doncs no et respondrà bé, imagina't doncs una ossa. En general a ningú se li acut anar a agafar un dels petits, a veure, els animals tenen certa tolerància, però hi ha un límit. Els ossos el que fan es fer una càrrega d'advertència, no atacar, i molta gent això no ho sap. Les morts que hi han hagut, són situacions d'aquest tipus en què la ossa té cries (com el cas de la ossa Canela).

Tots els atacs d'ossos que hi ha hagut són a caçadors, fet curiós, ja que ni als biòlegs ni la gent que va a buscar bolets han estat atacats per l'ós. Això doncs fa que sigui una mica sospitós. En general tots els casos d'atac que hi ha hagut a l'Europa occidental ha estat a gent armada. Jo he agafat ossos per posar-los-hi el collar i mai m'han fet res.

Ara bé, la perillositat cap als ramats i ja no tant cap a la societat, doncs és un altre tema. Realment els problemes que hi ha aquí són de gestió, tant de la caça, l'activitat cinegètica, que com us he dit, es caça set dies a la setmana i sense guarda com altres temes. La Vall d'Aran és un descontrol bàsicament, si no hi ha cap regulació on tothom pot fer el que vulgui, clar, això així no pot funcionar de cap manera, és un món apart. Amb els ramats, doncs és el

mateix, és un tema de gestió, l'any passat que es van reagrupar els ramats amb un sol pastor, etcètera, van desaparèixer moltes. Aquí la majoria de la gent no es dedica a la ramaderia com activitat principal, si no que es secundari, el 90% no. Molts tenen les ovelles "sueltes" a la muntanya.

Ara hi ha hagut un atac a Les, allà les ovelles estan al mig del bosc. Insisteixo que és un tema de gestió. Històricament, la gent vivia del bestiar, i evidentment tenir una baixa per un atac d'un ós era un problema econòmic important per la família. Tenien gossos de defensa, etcètera, però tot això es va anar perdent, ja que la societat ha anat canviant d'un món més rural doncs al que es veu actualment, però han seguit mantenint certes activitats, que està molt bé, però el que no pot ser és continuar fent la mateixa gestió. No dono culpes a ningú, simplement el que no hi ha es gestió, i el que no pot ser és que abans no hi havia un gran predador, però ara sí, aleshores s'ha de canviar o fer una gestió. Passa que no pots tenir el bestiar "suelto" a la muntanya tota la nit, les ovelles s'han de tancar, hi ha d'haver el pastor... tot això ha desaparegut. Realment però no troben pastors.

A veure, tenir l'ós es tenir problemes, igual que tenir el llop o qualsevol altre predador, sempre hi hauran conflictes, la qüestió es minimitzar-los.

c) Creus que la presència de l'ós al Pirineu es beneficiosa o perjudicial?

Home és una gran notícia recuperar l'ós no? Biològicament és molt important la recuperació d'una espècie ja que també implica la bona conservació de l'hàbitat. Però per exemple a la Vall d'Aran no hi ha cap espai protegit, per exemple, ja que ells es neguen a tenir-lo, i clar es que aquí es caça els set dies a la setmana.

Aquí fan el que els hi dóna la gana, per això tenen la seva administració, no rendeixen comptes a ningú, reben diners de la generalitat... Ells sempre diuen que l'experiment dels ossos no ha funcionat, jo m'atreviria a dir que l'únic que no funciona és l'experiment del Conselh Generau d'Aran, i aquí manen els caçadors.

d) Com va anar la re-introducció?

"Aviam" us explico una mica la història de l'ós a Catalunya, durant els anys 50 sobretot va ser quan es van matar, diguem de manera pública, els últims ossos. A partir d'aquest moment el món universitari, van passar pàgina, es donava per extingit d'alguna manera, però continuaven existint algun exemplar, és a dir, el catedràtic al seu despatx va afirmar que s'havien extingit però no era cert, si era cert que quedava molt poca densitat. Als anys 80, quan un company i jo vam fer un projecte sobre l'ós a Catalunya, i vam demostrar que encara quedaven ossos autòctons, al Pirineu Central, a partir d'aquí això va donar peu a que si es volia que la població fos viable doncs calia portar individus de fora, ja que a més a més els individus que quedaven eren mascles. Llavors es va buscar quines poblacions eren més adients, tant genèticament com en qüestió d'hàbitat i que les poblacions fossin sanes, per tant es va optar per les poblacions d'Eslovènia.

La comunitat europea va donar suport al projecte, i van estar implicats França, Navarra, Aragó i Catalunya, totes les administracions que tenen frontera amb els Pirineus.

e) Quins són els objectius de la re-introducció? Creus que es poden complir? Creu que s'han complert?

Els objectius eren demostrar, des d'un punt de vista biològic, que si els ossos es podien adaptar al nou hàbitat i era viable i un segon objectiu seria que al cap d'un temps la població ursina ja es desenvolupés per si mateixa sense ajuda humana.

Pensar en què la població d'óssos pot créixer fins el punt que l'hàbitat se'ls hi quedi reduït, es pensar molt enllà i això no ho veurem mai, perquè un dels motius es que la població d'óssos per ella mateixa es va regulant.

f) Mantindries el programa desplegat?

A veure no serveix de res engegar els ossos al Pirineu sense tenir informació del tema. En el cas de França diguem que el cas se'l prenen més seriosament, aquí no hi ha seguiment... no hi ha res, campen al seu aire, etcètera. Abans però hi havia un equip de seguiment, però ha desaparegut.

Primer hauries de tenir informació del què fan els ossos, els problemes, els conflictes, etcètera, i després plantejar-te bé el tema. Després pel que fa a l'equip de seguiment era jo sol (queda malament que ho digui però és així...). Aquí no s'han pres mai el tema seriosament, quan millor estava l'ós es quan ningú en parlava, quan no sortia als diaris.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Home, alguna cosa es va fer, evidentment no va ser suficient, però això ja seria una pregunta més per l'administració que per mi no? Però bé des del meu punt de vista doncs si alguna cosa es va fer, però de totes maneres la Vall d'Aran s'ha negat sempre a qualsevol curs de formació pels caçadors, o a rebre un cèntim del programa LIFE, s'han tancat sempre i l'administració no ha tingut prou esmera per afrontar el conflicte, es pot dir d'alguna manera que fugim dels conflictes.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Hi ha un grup ecologista, per exemple, aquí a l'Aran, però que ara al "líder" han fotut a la presó, per extorsió, era però un grup ecologista impresentable, tot i que era el grup ecologista que la Vall d'Aran es mereix.

La gent del poble realment passa del tema, però clar si cada dia agafes el diari i només llegeixes notícies negatives sobre l'ós doncs a la gent li influeix, a més els polítics d'aquí només diuen que barbaritats. En general la gent no està ni a favor ni en contra.

Aquí hi ha un furtivisme molt gran, la caça és el que mana, i llavors clar, tenen por de l'ós perquè aquest comportarà a dur a terme una conservació de la natura, conseqüentment no podran caçar, etcètera. La oposició a l'ós ve doncs des d'aquesta banda, ja que a més estan acostumats a fer el que els hi dóna la gana. Els tècnics de medi ambient de la Generalitat no poden entrar aquí a la Vall d'Aran, els hi prohibeixen, i clar, no saps el què passa aquí dins (seria una situació semblant a Albània).

Hi ha una majoria que passa una mica del tema, però una minoria molt sorollosa en contra. A més algú que pugui estar a favor no ho diu mai en públic.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Lligat a la pregunta 8.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Hauria de ser-ho, el problema que aquí el nivell cultural és subterrani, hi ha moltes coses de la societat a millorar. Passa que no són conscients de què ells també són part del problema i fins que això no arribi continuarà igual, no hi ha cap voluntat política. A més les versions que donen des del Conselh Generau són molt poc creïbles i creen molta alarma socials ja que totes són negatives

Clar i aquí l'equip que hi ha ara de seguiment són anti-ós, clar això deixa molt que desitjar, a més no tenen formació ni interès i a favor dels caçadors. A més a més a la Vall d'Aran tenen un postura una mica nacional, és a dir, qualsevol cosa de fora ja no la volen, prefereixen tenir uns guardes dolents nats a l'Aran vigilant que no pas uns professionals bons de fora de l'Aran.

No han volgut tenir mai espais com per exemple la "casa del oso" o la "senda del oso" que hi ha a Cantàbria per exemple, no volen, no s'inclinen gaire a aquestes coses i no es pot fer res. I no només amb l'ós sinó amb la natura en general.

La Vall d'Aran, des del punt de vista ambiental, des de que ho governen els aranesos ha anat empitjorant.

Ells són els que gestionen tots els recursos, però no en tenen ni idea, però pensen que sí només pel fet d'haver nascut aquí.

k) Creus que seria interessant establir un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Si, establir patrulles, això ja és el que es vol fer aquí, el que passa que la Vall d'Aran s'oposa. Reclamen que hi hagi patrulles però les volen fer ells, és a dir, que els hi donguin els diners, però per fer ells el que els hi dongui la gana, no que les patrulles les pugui formar el ministeri amb biòlegs, tècnics, professionals, etcètera, sinó amb gent de la comarca i prou encara que n'entenguin del tema.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Per una altra banda, l'ós pot donar beneficis econòmics, dóna a tot el món menys aquí pràcticament. Pot donar llocs de treball, i a més a més, com atracció turística. A tot el món funciona.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

La societat he de canviar, s'ha d'insistir en el tema, la diferència entre el Cantàbric i aquí, es que allà hi ha hagut una sèrie d'organitzacions que són les que han tirat del carro d'alguna manera. Aquí no hi ha una societat civil com allà.

Ho veig, però, complicat, sempre seré optimista, però he viscut la desaparició dels últims ossos autòctons i tornar a recuperar-se i des d'aquest punt de vista doncs sóc optimista però evidentment s'ha de treballar moltíssim la societat amb campanyes de sensibilització, d'informació. Però clar el màxim representant de l'ecologisme a favor de l'ós està a la presó, clar, poca cosa a fer tenim doncs. Parlem d'un nivell molt baix en general de la societat, sigui del tema que sigui. El tema està doncs en la mentalitat de la gent.

Clar el que no es pot fer es prohibir la caça, ja que aquesta postura no aniria enlloc, el que s'ha de fer es regular i fer-ho compatible. S'ha d'establir personal que entengui del tema de l'ós, però costarà molt perquè a més a més hi ha un furtivisme exagerat.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Treballar molt, que és el que no es fa. Establir el tema de les patrulles, educació ambiental a tots els col·lectius (tal com ramaders, caçadors). A més l'ós dóna molts recursos, en comparació amb altres espècies, l'ós és una espècie prioritària per la unió europea, dóna molts diners i pot atraure molta gent

MERITXELL CENTENO. Periodista ambiental.

a) Què en sap de l'ós?

Jo sóc periodista ambiental, he deixat més de banda el periodisme i ara em centro més amb el medi ambient. Intentant fer educació ambiental des dels llocs més difícils com Baqueira. Jo tinc una base de dades i tinc el contacte amb tots els periodistes ambientals d'Espanya a través de l'associació APIA (Asociación de Periodistas de Información Ambiental) que hi sóc sòcia i aleshores si vull moure alguna cosa, faig un comunicat i consens amb la gent que hi volen participar que anem a fer tal cosa. He estat durant molts anys també sòcia de Depana.

Aprofito els contactes que tinc el privilegi de tenir pels anys que m'he dedicat a fer periodisme ambiental, sobretot a ràdio, també diaris i a tota la gent del món mediambiental per tal de fer tot el que faig.

Ha anat a viure allà a un poble Gaussac a tocar de Vielha.

És més fàcil treballar des de la gent local que no pas des de una zona centralitzada.

A Barcelona no ho viuen i per això he anat a viure allà. De fet, a gent de muntanya és el primer que et diuen,

"Que mos han de venir a dir aquí, aquests estudiants biologia que no han trepitjat mai el camp, que no coneixen el territori que estan a l'administració, que ens han de venir aquí a dir com hem de fer les coses, etc."

Aquest argument és difícil de tombar si no vius allà. Jo per això un dia vaig dir, me'n vaig cap allà, per això vaig anar a viure allà. També tenir la curiositat de saber realment com deu ser viure-hi, ha anat a viure allà porta mig any a un poble Gaussac a tocar de Vielha. Va estar vivint també a l'alta Ribagorça, a prop de Pont de Suert.

He intentat posar-me a la pell de l'altre per intentar entendre, és una cosa que el Dalai Lama sempre ho explica.

Aquí en aquest poble són anti-ós, i jo de l'ós no en parlo, haig de ser prudent. A més si sóc de fora, abans primer per això s'ha d'escoltar.

Amb el seguiment que van fer i amb el contacte amb rurals, ells tenen la tesi Tan el Lluís Toldrà com el Marc Alonso que l'ós bru no es va extingir mai del Pirineu Central sinó que es va extingir de la memòria de les persones perquè algun ós encara rondava, van trobar alguns rastres, allà hi ha gent que ho nega, els anti-óssos diuen que no. Però ells creuen que sí que continuaven havent-hi alguns óssos, a més, l'ós bru es mou bastant.

b) El considera perillós?

El tema dels atacs també té molta intriga, perquè realment no és fàcil quan tu trobes una euga o una ovella morta, no és tan fàcil saber si l'atac ha sigut d'un gos salvatge, o un ós, hi ha vegades per això que sí. Actualment alguna

vegada, algun atac hi ha, però no són tampoc la quantitat d'atacs com perquè s'amoïni la gent.

Abans els ramaders eren pastors, que anaven amb el seu bestiar, ara si tu puges a la Vall d'Aran, dedicar-se 100% a la ramaderia no hi ha ningú, a Ribagorça sí, a l'Alta Ribagorça és allà on encara queden pastors transhumans, al Pallars ja no en queden d'aquests pastors. I a la Vall d'Aran queden molts propietaris que mantenen uns caps de bestiar per l'herba perquè encara comercialitzen alguna cosa o bé la carn, però molt poca cosa, hi ha potser dos ramats, però també hi ha subvencions. A la muntanya penso que hi ha d'haver aquests ramats perquè a nivell de paisatge, pel risc d'incendi, les cabres i les ovelles netegen el bosc, etc.

L'any passat el síndic d'Aran va dir aquests pastors que n'hi ha algun de l'Alta Ribagorça, de la Vall de Boí que venen a pasturar a les fresquíssimes i bones pastures que hi ha a Aut-Aran, ja no podreu venir. Aquells es van empenyar. No, va dir el Síndic perquè, nosaltres el que anem a fer és una prova pilot, anem a tancar els ramats de tots els ramaders que vulguin, anem a contractar un pastor i el pagarem, i ho va pagar el consell Generau, un pastor professional i van tenir els ramats ben vigilats amb el seu gos pastor, etc. I no hi va haver cap problema. Va ser un èxit i no s'ha dit gaire cosa. Va sortir una mica als diaris però no s'ha dit gran cosa, però va anar bé.

Un animal quan té gana fa el que pot. Aleshores, un ós si té gana i resulta que no troba amb facilitat, les fruites que li agraden, el peix, etc. El que si que fa l'ós bru, i he sentit que tothom coincideix, és que la majoria de mamífers miren fugir de l'ésser humà, com si tinguessin una memòria genètica. Però això passa aquí amb els ossos perquè a d'altres llocs no.

Guillermo Palomero és una persona que val molt, per un motiu, perquè ell té una cosa que no tenen alguns dels grans ecologistes o conservacionistes. I és que ell i per exemple el Miguel Delibes de Castro, tots dos són caçadors i són gent que s'han criat al camp i són caçadors i tenen amics caçadors, i tots van començar a estimar la naturalesa caçant. Guillermo Palomero és el que realment el qui el ministeri deixa que contacti amb els caçadors perquè sap parlar amb ells, perquè entén la visió dels caçadors i els coneix.

Penseu que entre els caçadors hi ha de tot, jo tinc amics caçadors de la zona ossera de Baix Aran, un d'ells és alcalde d'un poblet d'allà, i és un amant dels animals, i té tota la sèrie del Rodríguez de la Fuente, però els hi agrada caçar perquè ells han caçat tota la vida, els seus pares, els seus avantpassats i s'alimentaven d'això.

El caçador que fa mal és el de Barcelona o el de Madrid que va a caçar tir al plat, paga molts diners a cotes privades i aquests van, i no saben res de l'espècie, del seu medi natural, res i no s'han criat al camp. Però, en canvi, els caçadors locals, jo dic, anem a fer un exercici de diàleg, anem a intentar entendre, anem a assentar-nos, i agafem alguna gent que està entre mig i potser per aquí es pot obrir una via de diàleg, jo tinc aquesta esperança.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

En el cas de l'ós el que tenim és un problema polític.

d) Com va anar la reintroducció?

Per alguns conservacionistes no s'havia extingit mai l'ós, ells tenen una visió global dels espais naturals i de que s'han d'invertir també, s'han de recuperar una sèrie d'espècies, les que són clau en les piràmides tròfiques, biològiques.

La carronya de dintre el bosc se la menja l'ós, és el gran netejador del bosc.

Des del punt de vista polític, els aranesos sobretot el que diuen és que l'ós no el teníem i nosaltres vivíem tranquils. Van amb la intranquil·litat de trobar-se l'ós si van per la muntanya. Amb ells els hi van arribar un dia, i els hi van dir, s'engega un projecte Life que és a nivell Europeu, França va consultar amb Espanya, els anti-ós et diuen, clar uns quants tècnics, han estat vivint del tema de la reintroducció. Són diners per l'Estat també perquè el Ministerio en rep.

El Consell general d'Aran des de finals dels vuitanta i els 90 tenen competències de medi ambient, que jo sàpiga, pràcticament en tot. Gestiona en tot el territori Aranès.

Vall d'Aran té un ambient excel·lent per l'ós, el tipus de bosc, al Parc Nacional no hi va l'ós bru.

En aquella època el president del Consell General d'Aran era el senyor Carles Barrera, ell era també el president de l'associació de caça de la Vall d'Aran. El senyor Barrera, els interessos que tenia a part de ser caçador, són interessos urbanístics, ell i els seus amics i la gent que representa políticament, interessos que passaven per a fer més urbanitzacions i certs projectes.

El senyor Barrera, el que no volia era ni l'ós bru ni cap espècie que pogués significar una major protecció del medi natural Aranès.

Els Aranesos des del punt de vista polític pensaven, aquests de Barcelona, de París, i de Madrid que ens venen aquí i ens posen aquesta bèstia que ens porta problemes, no vivim tranquils, ens ataca el bestiar, a nivell turístic, ostres si et trobes l'ós, què fas.

En aquella època el que estava a l'oposició, l'actual Síndic d'Aran, Paco Boya, no estava en contra de l'ós, deia que podria haver-hi una convivència, anem a estudiar-ho. Aleshores va guanyar el Paco Boya fa tres anys i ell va fer una cosa bona, va dir, si tenim l'ós s'ha de conviure amb ell, una de les coses que com a Consell General creiem que s'ha de fer és donar informació a la població, es van fer uns tríptics i tal, però no es van atrevir gaire, perquè els anti-ós de seguida es van queixar.

El que passa és que hi ha 60 famílies grans propietàries a la Vall d'Aran, i tenen molt de pes, són regidors, són alcaldes, són caçadors, etc. Aleshores quan hi va haver l'atac l'any passat, va ser una mica la gota que va fer vessar el got, molts sabem que el senyor Boya segur que haurà tingut pressions de dir prou, amb això ja es demostra que és perillós.

Ara l'únic que s'està dient en les últimes declaracions de Francesc Boya, si Hvala, ha de ser conflictiva, mirem de tenir-la localitzada sempre, i ell ja ha

demanat al Ministerio que per favor li canviïn el xip perquè se li està acabant les piles i finalment si hi torna a haver un atac o un problema, retirem aquest ós.

A Yellowstone, per exemple, en la reintroducció de llops, aquells que han tingut conflictes els han hagut de capturar i retirar.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

En principi quedaven dos o tres óssos autòctons que pul·lulaven i aleshores, era reforçar la població perquè es tornés a recuperar la població. Aquests objectius es marcaven amb una sèrie d'anys que arribéssim a una població que és l'actual entre 15 i 20 óssos.

Ara es veu que poden començar a produir-se problemes de consanguinitat i que per tant seria bo que si fes falta se'n alliberessin algun més, de fet França o va fer fa un parell d'anys, al 2006. Ara s'espera que com a passat a Cantàbria, algun dia es trobin la població que està més a l'oest i la central. A nivell de que tingui èxit.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Ara el que cal és molt diàleg, si s'ha de continuar, les administracions han d'explicar a la població local què estan fent i què no estan fent. Una de les coses que està demanant el Francesc Boya al Ministeri de Medi Ambient és si pensen fer brigades de seguiment per saber on està Hvala en cada moment. La gent d'allà també ho voldrien. També hi ha molta gent que creuen que no s'ha de continuar, que entenen que ara retirar-los és difícil, com a mínim, la Hvala que és la conflictiva, però creuen que no s'haurien de fer més reintroduccions. Jo crec que com a mínim s'hauria de dialogar primer i veure...

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

L'ós bru pels aranesos es converteix en un problema perquè pensen, és una decisió política i un altre cop han passat de nosaltres. Catalunya França i Espanya han passat i a més ens limita a aquesta prosperitat de tot el turisme de muntanya sobretot els esports de neu que comporten pistes com Baquèira. Que no es deixi fer la Vall d'Arreu, l'expansió de Baquèira. IPCENA i DEPANA van dir, la Vall d'Arreu és zona de pas de l'ós bru, a part de ser un PEIN. I ho van aturar.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Jo reivindico el que molta gent, saber què fer si et trobes amb un ós, perquè si ets excursionista i vas sovint a la muntanya doncs que no et trobi desprevingut. Entre els caçadors hi ha molt de nerviosisme.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Es va fer una manifestació que era anti-ós, el lema que van treure però, era que els que vivim aquí tenim dret a decidir sobre el nostre territori. Van ajuntar-se moltes persones, i per un territori tant petit és molta gent.

Els mitjans de comunicació fan molt mal. La via ha de ser el diàleg i que pels mitjans de comunicació no sigui tant sucós treure aquesta mena de notícies alarmants i enganyoses.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Un estudi que hauríeu de consultar és un estudi que va presentar al 2007 la Cèlia Clotes. Ella va fer un estudi on demostrava la convivència que és possible i es basava molt en el tema de Cantàbria però ho extrapolava una mica al Pirineu.

Veig dos grans diferències entre la zona del Pallars i la zona d'Aran i la zona d'Astúries:

- *Una que la ramaderia a la zona d'Astúries són vaques, difícilment un ós ataca a una vaca, pot passar, però és una presa massa gran per ell, en canvi les ovelles els hi és més fàcil, perquè a més són una mica més aturades. Al Pallars sempre veure-ho ovelles i cabres.*
- *Segona que a Astúries hi ha molta més extensió no humanitzada. Clar a la Vall d'Aran els excursionistes que ens movem, anem per tots els racons, no hi ha lloc de la Vall d'Aran que no hi hagi anat ningú.*

Clar, són dos diferències que són importants, i es per això que si arriba a haver una densitat gran d'óssos, si els hi falta menjar no només atacaran sinó que baixaran.

El grau d'acceptació de la població també és molt important.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

A nivell de turisme a França i altres països es treballa molt amb guies locals, és una manera de que ells es guanyen la vida, i personalment aprendre més a nivell de geografia, ecologia, etcètera, a part de la seguretat que et donen.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

A curt termini tot dependrà de com es comporti Hvala. Si la óssa té una trobada amb un caçador o amb qui sigui i aquesta persona es fereix i se sap, segurament els mitjans de comunicació, com sempre, ho posaran en portada i ho faran exagerat. Llavors Conselh Generau dirà que o es retira la óssa Hvala, o correm el risc de que els caçadors agafin i facin una batuda contra els óssos.

A llarg termini depèn dels passos que es donin, ara però estem en un moment clau. En els últims dos anys hi ha hagut dues trobades, i ara estem en un moment clau, l'administració ha de muntar una estratègia i informar a la població.

La gent del territori estem cansats de no saber el que es fa i el que no es fa.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

Quan estan en grup els anti-ós és més difícil de fer-los entendre certes millores però si es treballa bé amb la gent en petits grups o individualment la gent pot entendre i pots parlar sobre el tema més tranquil·lament, fins al punt d'establir un diàleg.

Això de protegir el territori per una sola espècie és absurd com va passar amb el tema de l'ós a l'hora de protegir la Vall d'Arreu que era una zona de pas d'ós. S'ha de protegir el conjunt del territori amb la seva mesura, i no ens centrem només a l'ós perquè també hi han altres coses.

Una de les coses que vull proposar també és amb Natur cominges, que és un grup local de la zona ossera de França, amb Depana i amb el grup ecologista Lo pi negre del Pallars. Vull proposar fer un comunicat amb les tres entitats que són les que fa més anys que treballen amb el tema de l'ós doncs anem a fer una crida a l'administració perquè d'una vegada ens expliquin a veure quina estratègia tenen pensada, no només amb quan al seguiment de l'ós per saber i per tenir localitzats els que puguin ser conflictius, sinó sobretot també de cara a la informació a la població local.

Altres propostes també que els hi vull fer és que ens assentem amb els caçadors, amb els responsables de les administracions, amb els col·lectius implicats, com turisme d'Aran, per aconsellar la gent aquells llocs on millor que no passin perquè es podrien trobar amb l'ós, també els guardes i els guies de muntanya. Seria una jornada tècnica o trobada, per a posar damunt de la taula les inquietuds dels col·lectius i de la gent implicada. I sobretot també de donar una imatge a la població local i als anti-óssos de que es pot aconseguir diàleg.

Proposo també fer una "asseguda" i posar sobre la taula quines solucions es poden fer i d'allà que surti una estratègia de gestió de l'ós però ben plantejada i pensar què fer quan la població vagi creixent.

Redactar un comunicat, explicant el paper important que juga l'ós bru com a espècie, introduir-hi estudis i exemples de llocs on la convivència és possible, donar contactes d'experts perquè puguin trucar i informar-se i tenir opinions contrastades...

JORDI SARGATAL. Antiga Fundació Paisatge territori.

a) Què en sap de l'ós?

A veure què us diria jo... a l'any '86 vaig tenir el privilegi de veure ossos amb el Guillermo Palomero i per mi és emocionant encara anar a Cantàbria i poder veure ossos. Per una altra banda estic bastant preocupat per la situació de l'ós a Catalunya i al Pirineu. Quan es van alliberar els ossos fa 14 o 15 anys el Pirineu ja vaig començar a contrarestar tota aquella visió negativa que tenen la gent de la Vall d'Aran. Es va fer un petit grup de gent que dona suport i alhora hi havia un llibre molt interessant de l'Eugeni Casanovas "La crònica d'un extermini".

A partir d'aquí comença a funcionar la Fundació Territori i Paisatge i una ajuda de DEPANA i altres entitats per mirar de fer la màxima consciència ambiental sobre l'ós a Catalunya.

Hi ha dues coses que he fet, una seria d'ajuda directa en el projecte ós, és a dir, a polítiques com ara DEPANA i l'altra seria intentar convèncer a la gent, i un que vaig intentar convèncer d'alguna manera va ser a en Carlos Barrera, que era el síndic de la Vall d'Aran, actualment el Paco Boya. En Carlos estava molt en contra de l'ós i aleshores se'm va ocórrer trucar-lo i dir que volia parlar amb ell dels ossos i realment li va entusiasmar moltíssim el tema de l'ós. Com anècdota us explicaré que vam acabar brindant pel dia en què ell i jo poguéssim anar amb un trenet des de Vielha fins a la Vall d'Àneu, que servís per fer una mobilitat sostenible i que des del trenet veiéssim la muntanya plena de pastors amb ovelles amigues dels ossos. Jo mentrestant pensava en com el podia convèncer (ja que ell no era amic de l'ós).

Ara però han canviat les condicions, i a la Vall d'Aran passa que ara deixaven els ramats d'ovelles a la muntanya i ningú se n'havia d'ocupar però clar si hi ha ossos, llops... vol dir que algú se n'ha d'ocupar, fet que ja estan d'acord, perquè els ossos han fet uns 20 o 30 atacs, els gossos salvatges han matat 500 ovelles més o menys cada any!. Si hi hagués un pastor això no passaria tant, per tant varem acordar amb ell que era tant fàcil com per intentar pagar uns pastors que estiguessin ben situats, amb unes cabanes bones, que no fossin esclaus, sinó poder fer tornos i que puguin viure dignament, i agafar un pastor per l'Alt Aran i un pel Baix Aran i amb això diguem-ne que tot està més endreçat.

Els ramaders i els agricultors sempre han produït allò que els hi demana la societat, imagineu que paguessin "per produir ossos", seria veure-ho com una visió més realista, perquè en part si hi ha ossos a la Vall d'Aran, el col·lectiu de pastors gràcies a la seva labor de pastura, deixant una ovella morta com a caronya l'ós també s'alimenta. I llavors si paguéssim al pastor i ramader per petits (cries d'ossos) produïts doncs la situació es veuria diferent. És a dir, dir al conjunt o associació de ramaders que si la ossa cria, ells seran recompensats, tindran premi, així doncs ells voldrien que la ossa cries al màxim i que no els hi passés res. D'això jo en dic projectes de pre-conciliació.

Jo al Carlos el primer que li vaig preguntar va ser, perquè es possible que els ossos convisquin amb la gent als altres territoris on n'hi ha, i que aquí no sigui possible?

b) El considera perillós?

No, no el considero perillós, per exemple l'últim atac que hi va haver, realment no va ser un atac sinó que la ossa va apartar aquell senyor, però realment si et vol matar ho farà i et partirà en quatre trossos. No va atacar ni de broma, si ho hagués fet aquell senyor no ho hagués explicat.

Hi ha un atac de un ós i ostres se'n fa un rebombori, en canvi, cada cap de setmana hi ha accidents de qualsevol tipus i no se'n fa el mínim cas, jo dic a la gent, que si van per la muntanya i veuen un ós o un llop doncs que el gaudeixin amb respecte i vigilant clar.

Us asseguro que els ossos fa unes generacions que tenen por dels humans, et veuen i foten al camp.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

A veure la primera cosa que hauríem de dir es que podem viure sense ossos, no és una cosa imprescindible, però si tornen a haver ossos al Pirineu, evidentment aquest serà molt més viu, perquè si no hi són doncs hi ha una peça en l'ecosistema que falta, de la mateixa manera que falten els llops. I si dic que hi ha de ser l'ós també dic que benvingut el llop i benvingut el linx. L'únic que serà capaç de controlar la plaga de senglars serà la combinació de llops i de linx, els humans caçadors són incapaços de fer-ho i cada cop hi ha més plaga.

d) Com va anar la reintroducció?

Bé, aquí canviaria una cosa, que seria l'estudi de viabilitat i de comunicació a la part catalana.

El fet de la reintroducció no crec que hagi de suposar molt alarmisme perquè els animals es regulen, és a dir, tenen mecanismes perfectes per saber que si els hi mancaran els recursos doncs no s'hauran de reproduir tant i ells mateixos van limitant la població.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

Un dels objectius és reconstruir la població d'óssos no? I bé, en certa manera jo crec que si que s'han complert, primer de tot perquè s'ha vist que les osses han criat i estan escampant-se de manera discreta i no han provocat els danys que la gent deia que passarien.

De fet no se si sabeu que el 23 de desembre un ós va ser vist a La Molina.

Cal dir però que perquè la població sigui viable encara faltarien alguns exemplars, jo crec que valdria la pena deixar-ne anar 8 o 9 més.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Si, el mantindria desplegat perquè veig que és un procés positivíssim. Aviam quan vaig estar amb la FOP, doncs vaig anar a veure ossos a l'any 86 al Parc de Somiedo. Gràcies a l'ós, hi ha cases rural, hotels rurals, entre d'altres, perquè la gent no el veu però el respira i la gent allà doncs vol que n'hi hagi més d'ossos perquè Somiedo s'ha salvat de ser una vall que no quedés ningú a ser prospera gràcies a l'ós i a més l'han sabut aprofitar bé, en canvi doncs, a la vall d'Aran això no passava.

Aquests animals per sort, tampoc és allò que diguis que poden ser una plaga, és van autolimitant. Jo, mira, són un enamorat de les re-introduccions, jo n'he seguit i n'estic seguint de diferents animals, i ells mateixos es regulen. Tenen mecanismes que ells mateixos saben que si són masses es moren, no fan com els humans que som estúpids i que anem creixent...

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

"Per sort" no s'ha demanat opinió. A veure dic per sort perquè si s'arriba a demana no s'hagués fet. Ara s'ha pogut fer i s'ha demostrat que no n'hi havia per tant. Jo no estaria d'acord amb això si sabés que l'ós entra al poble i ataca als nens... però no passa això.

Per tant jo sempre dic que la gent dels pobles ha de poder opinar. Però per exemple si en el cas dels aiguamolls de l'Empordà haguéssim fet una enquesta el 95% de la gent hagués dit que no, 5 anys després veuen que el parc és una cosa seva i que ara dirien que si. Si en aquell moment s'hagués comès l'error de preguntar si volien el parc, encara estaríem esperant. Clar els pobles han d'opinar sempre però decidir només en el cas que sigui interès municipal, el tema de l'ós té interès internacional, els aiguamolls igual.

Crec que val molt la pena fer estudis de viabilitat, demanar-ho a la gent però també dir "escolta tu opina el que vulguis que si tots n'estem d'acord doncs no et posis en pla burro de que no vols fer-ho"

Amb la mateixa contundència que dic que "no poden decidir" també dic que els hem d'ajudar. Clar el que no podem fer és dir "mira ara et podem ossos i et fots", per això la mínima molèstia no ha de ser compensada, sinó compensadíssima.

Per això els hem de pagar per producció, els hem de pagar l'endemà, han d'estar "mimadíssim", que el pastor digui "quin xollo ser pastor"

Realment però no s'ha fet participació ciutadana, a la banda catalana no, a la banda francesa si, allà ja hi estan més acostumats, aquí encara no. El que s'ha de fer és que de la discrepància neixi una possible entesa. Aquí passa que

quan algú participa es pensa que la seva opinió és la que ha de prevaldre, és a dir, en el cas d'un pastor doncs podria dir que com que ell és pastor i viu a la zona doncs és ell qui n'entén i qui té el problema.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Mireu amb un debat a la radio que vaig tenir, en el cas de la Vall d'Aran els vaig deixar dir i els vaig poder enganxar. Jo vaig dir-los-hi que perquè no volien a la ossa, i van dir que era per seguretat humana, i clar jo vaig dir que si era per seguretat humana doncs no tenia res a dir, però els hi vaig preguntar si segur que només era per això i van dir que si només per seguretat. I clar jo els hi vaig dir que cada any a la temporada de caça hi ha més de vint accidents en alguns casos mortals de caçadors que disparen a un altre o a algú que està allà passejant. Per exemple ara fa poc un quad va atropellar a un nen, i els hi vaig dir que si el fet de no voler la ossa era per seguretat humana, a part de treure la ossa potser també s'hauria de treure als caçadors i els quads no? I van quedar callats clar.

Tot i així cada cop hi ha més consciència ambiental i més estima cap a l'ós.

Encara però hi ha gent gran que té la imatge de l'ós com una fera i que s'ha de matar perquè és la història que els hi ha vingut d'anys enrere.

A veure la visió que penso que tenen és lògica ja que no han estat ben informats, en d'altres la veig mal intencionada, és a dir, vaig veure un reportatge que va sortir a "30minuts", doncs que la gent deia que no, que aquí l'ós no hi ha de fer res, i clar i pot ser es pensen que la muntanya es seva, i penso que la espècie humana ha de viure en harmonia i no hi hauria d'haver aquest "si i aquest no", sempre i quan evidentment no facin un mal a l'espècie humana, i els ossos si viuen a altres llocs, doncs, perquè aquí no?

Clar, radere de tot això, hi ha uns interessos. Pot ser també econòmics, perquè bé, allà on estarà l'ós doncs serà una zona protegida i per tant no es podrà construir. Penso que hi ha interessos urbanístics.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Per tant pensem que, bé i a més a més passa això que cada cop hi ha més consciència ambiental i més gent a favor que torni l'ós al Pirineu. Hi ha una població important d'humans, els que viuen en allà què pensen "ostres ara m'han de fotre l'ensurt", en part s'entén, ja que una cosa és dir vaig a pasturar tranquil i l'altre que et surti un gran ós, ara si vas a altres països i veus a Somiedo que els paisans d'allà diuen "ahh! Si el veus és fantàstic, i l'ós s'aparta i no et ve pas a atacar", aleshores hi ha aquest moment en què diuen que no passa res i el que em de fer pels altres humans què estem d'acord es buscar la

manera d'enllaminir-los i que el pastor de la Vall d'Aran o d'on sigui, digui, "ostres jo també vull ossos".

O sigui, aviam, el que a fet baixar la ramaderia de muntanya, no és pas l'ós ni el llop, és una cosa global que està enfonsant-se

També s'ha de tenir en compte que aquí a Espanya existia la "Ley de alimañas", i clar passar de premiar als caçadors per matar un ós, una àguila, o el que fos a prohibir-ho, doncs pot ser la gent encara no ho ha assimilat del tot. Ara per sort puja una generació com la vostra que ja és diferent

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Si, però el que hi ha d'haver és una reconciliació, projectes de reconciliació, clar i llavors perquè sigui efectiu aquest procés i ha d'haver una comunicació, explicant a la gent que no solament ha de perdre sinó que ha de guanyar, i aquest és el truco.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Si, si. Mireu la FOP té 26 persones treballant, són patrulles de gent del país. Jo recordo quan hi vaig anar que era complicat, però ara saben perfectament on estan els ossos.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Si, a més si per exemple a Cantàbria es pot fer, doncs perquè aquí no? El que passa que pot ser des de la Generalitat no s'han engegat gaires programes, i realment és una llàstima, jo m'he queixat sempre. Però no estan gaire al cas, quan hi va haver el "follon" van anar allà i tal, però es baixen el pantalons de seguida. Han d'anar convençuts.

Si utilitzes l'ós com a Abruzzo i Somiedo per pujar l'economia també puja la ramaderia i clar que siguin una mica llestos i pensin, que gràcies a l'ós això pot anar bé i per tant doncs que si, que s'introdueixin ossos. Diferent seria si el fet de tenir ossos suposés que cada any maten a les tres pubilles del poble, però diguem que això no passa.

Per tant és una manera de reconstruir l'ecosistema i clar el que si que hem de fer és buscar solucions.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Jo sempre he tingut un somni. Mireu, diuen que l'Empordà es va generar a partir de l'amor d'un pastor i una sirena –no sé si la coneixeu aquesta història-. Era un pastor que estava a la muntanya i una sirena que estava al mar, la sirena va sortir i el pastor va baixar i de l'amor varen crear l'Empordà.

Sempre dic, que tinc una nova versió: que un ós, d'aquests que hi ha a la Molina per exemple, baixi i vegi el mar i digui ostres, vaig allà a veure què trobo... i estigui a la punt del Cap de Creus i allà contacti la seva mirada amb una foca (que també la estem treballant) i jo mirant-ho ja em podré morir tranquil... aquest és el meu somni.

Seria l'equivalent a l'Empordà, llavors seria un acte de civilització, és a dir, voldria dir que si l'ós va fins al Cap de Creus, doncs vol dir que els humans som capaços de conviure amb l'ós i la foca.

I totalment, veig el futur de l'ós, doncs, viable, deixant anar 8o9 exemplars més però.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Sempre dic que cal anar a les properes generacions, hi ha un sistema que m'agrada molt d'anàlisi, jo en dic el sistema dels píxels, has de mirar a la zona de la Vall d'Aran quins són els píxels, en aquest cas humans, que poden afectar al píxel "ós". Hi ha uns píxels però que van creixent, que seran els que (ara són nens i nenes) d'aquí un temps manaran. Imagineu anar a cada escola de la Vall d'Aran amb un ós petit, que és com un peluix, i que els nens vegin i toquin aquell ós, aquells nens ja s'enamoren, i d'això jo en dic fer educació ambiental. Seria una manera de fer educació ambiental sobre l'ós. Llavors el nen pot ser un element d'educació ambiental a dins de casa sobre l'ós, als pares i avis, perquè si aquests van contra de l'ós el nen doncs dirà "no home, no digueu això perquè m'han ensenyat que..." i segur que aquell nen li fotrà una "bronca" al seu avi perquè no caci un ós.

Fer molt bona comunicació en els adults, anar cas per cas i fer una mediació, dient-li que perquè està contra l'ós, com ho podem resoldre? etc. I una part intensiva a tots els joves i infants perquè quan siguin grans tinguin a l'ós com una altra història, això per un cantó.

Fer una política molt eficient d'ajuda, és a dir, si tens danys te'ls paguem, però a més a més, t'ajudem a no tenir danys, com posar gossos, filat elèctric... que se sentin arropats, i que cobrin l'endemà, evidentment, això és importantíssim, i mentrestant anar preparant les bases, però clar tot això costa, hi hauria d'haver alguna persona que anés fent d'aquests píxels vermells fent-los verds.

S'han de fer coses tant tontes com, per exemple, quan la gent està fent cua en qualsevol lloc, doncs penjar pòsters, fotografies... perquè fer tríptics també està bé però quan arribes a casa doncs ja no saps on para. En canvi pòsters i cartells doncs els veuran a cada carrer, a cada ajuntament. També fer programes de televisió.

Estaria bé també fer una guia verda de municipis, és a dir, de la mateixa manera que si un dia voleu anar a dinar bé mireu la guia "michelin", per buscar un restaurant que funciona, clar ningú ha fet cap decret dient quin son bons o no, sinó un restaurant per voler sortir a la guia el que ha fet ha estat millorar la decoració, l'entorn, la cuina, el servei. Llavors se'm va ocórrer fer unes guies

que de cada municipi doncs es valoressin els aspectes de 1 a 5 estrelles (arbres monumentals...), de manera que tu vols anar de cap de setmana i mires la guia, on t'hi trobaries doncs les espècies de papallones que hi ha, ocells, si hi ha l'ós... és a dir que si tens tot això tindries 5 estrelles, però si no ho vas cuidant i tal, doncs se't restarien estrelles.

D'aquesta manera hi ha ajuntaments que tenen un bassa i diuen: ara farem un aparcament, doncs d'aquesta manera no ho farien perquè dirien: ostres, perdem quatre amfibis i una libèl·lula, doncs això comportarà perdre una estrella, i en principi farien el contrari, farien una bassa perquè hi pogués haver més diversitat.

TONI BATET.Tècnic de fauna del PNAP.

a) Què en sap de l'ós?

Ha fet el seguiment des que es va reintroduir. L'últim ós que va veure va ser al Maig de l'any passat i el va tenir a tres metres quan anava amb el 4x4.

b) El considera perillós?

Ni molt menys, bastant menys perillós que qualsevol gos. El principal responsable de la majoria dels atacs que hi ha a Catalunya són els gossos, no són els animals salvatges.

L'activitat de cacera a l'Estat Espanyol mata cada any a 20 persones, d'això no se'n parla.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

A nivell personal penso que pot ser beneficiosa, una altra cosa és com es quantifiquen aquests beneficis. A Astúries els beneficis que produeix l'ós es quantifiquen amb diners, és a dir, s'han fet més hotels a les zones osseres, més càmpings, etc. és un animal que produeix.

Aquí al Pirineu el turisme que tenim és un altra, és un turisme de massa, un turisme d'apartament i un turisme d'esquí. És molt difícil quantificar realment què representa l'ós pel Pirineu i si ningú guanya diners amb aquest tema, és complicat que la gent l'acabi acceptant. Si l'ós fos una espècie cinegètica i es pogués donar un tan de caça cada any, un ajuntament que cobrés per aquest fet, segur que ho veuria d'una altra manera i estaria totalment d'acord que hi haguessin ossos.

d) Com va anar la reintroducció?

La reintroducció de l'espècie tècnicament va anar bé, per ella molt bé, ja que l'hàbitat l'accepta, és gran, hi ha menjar, per tant podrien haver-hi molts ossos; una altra cosa és socialment. Per la gent de la zona no és una espècie gaire acceptada.

Aquí hi ha dues vessants, la gent del país i la gent de Barcelona. La gent de Barcelona són majoria però en realitat els que viuen aquí són menys. Amb qui s'ha de consensuar aquesta operació és amb la gent del país. Tot i que la gent d'aquí ho rebutja, la generalitat de Catalunya no ha alliberat mai cap ós. La Generalitat va pensar, si ho fan els francesos ja ens està bé i hi han estat d'acord. Però com que l'ós no n'entén de fronteres ha arribat aquí i ha comportat una sèrie de conseqüències que no s'havien previst.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

La primera reintroducció que es va fer, va ser una prova pilot. Es van alliberar tres exemplars, el Pyros, la Melba i la Giva. Es va veure que l'ós tenia hàbitat,

es podia moure, podia viure i reproduir-se aquí com a Cantàbria i Eslovènia. Després de la reintroducció, un caçador francès es va carregar la Melba. Més endavant, es va fer una segona reintroducció d'exemplars on també una ossa La Paloma es va despenyar i la Nafranska la va atropellar un camió. Personalment penso que si no s'alliberen més animals no té futur. Intentar crear una població que sigui viable a partir d'aquests pocs exemplars, a la llarga tindrà problemes de consanguinitat i per tant, acabaran sortint animals deficients o animals no aptes per a la reproducció.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Per a mi sí, i fins i tot personalment procuraria que la Generalitat hi intervingués més activament, això significa que si convingués s'alliberessin més ossos. Sempre i quan s'ha de tenir en compte que les coses s'han de fer bé, és a dir, primer preparar la gent.

Sempre hi haurà gent en contra, però personalment crec que s'ha d'estar per tot. En el sentit que si un ós, per exemple la Nafranska que era una ossa que portava 150 atacs a França, s'hauria de controlar ja que això no hi ha administració que ho pugui aguantar i el que aquest fet causa en el sector ramader és encendre l'alarma Com a opinió personal, si es diu que aquesta ossa no funciona i la matem, els hi estem demostrant als ramaders que estem per les bones i per les dolentes. És a dir, podem portar més animals i que sapigueu que si algun animal es passa de la ratlla el controlarem.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

No, ni molt menys.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Amb quan als caçadors hi ha de tot perquè quan aquí es fan batudes, en venen molts de fora. Els caçadors locals, que acostumen a ser també ramaders, moltes vegades ho veuen malament i la sensació que tenen és que no s'ha comptat amb ells. La percepció d'aquest tema fora de la muntanya és una altra, a Barcelona hi ha una quantitat de gent que els hi sembla bé, o senzillament els hi és indiferent.

Pels ramaders és un mal de cap perquè ha provocat baixes al bestiar domèstic, encara que se l'indemnitzi, no deixa de ser un mal de cap. Si fos molt més àgil el tema de les indemnitzacions i l'administració fos generosa i digués, et pagarem la ovella i a més, et pagarem un tan extra pels mals de cap que tindràs; això és el que s'hauria de fer. En part es fa però no sé fins a quin punt cobreix tots els mal de caps del propietari.

De cara a la gent de la zona, si no es dediquen a la ramaderia els hi és bastant indiferent, una altra cosa, és la Vall d'Aran on hi ha un percentatge molt elevat de caçadors, on representen el 15 % de la població de la Vall. Ramaders n'hi

ha pocs però hi ha molta gent que té bestiar que no es dediquen a la ramaderia. Políticament sempre s'ha vist malament el tema de l'ós però sobretot perquè ha estat una cosa imposada. Utilitzen el tema com a moneda de canvi per a tenir compensacions, però també és cert que molta gent que no és caçadora i no tenen bestiar allà a la Vall d'Aran, els hi és totalment indiferent el tema.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

La gent continua fent exactament el mateix tal com ho ha fet, no sempre perquè abans els ramats estaven més vigilats. L'ós no provoca cap mort i molts provoca molt pocs ferits a la Península Ibèrica amb un any. O cap o un o dos. Però cada any moren 20 persones per culpa de la cacera dintre de les quals són els propis caçadors que per propis accidents es maten entre ells i a vegades gent que no té res a veure, com ciclistes, boletaires que passen per allà. I no per això prohibim la cacera Els gossos domèstics també cada any maten molts caps de bestiar i fins i tot persones.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Totalment, la Generalitat també està prenent mesures en aquest sentit, ajuntament de ramats, els gossos de protecció, etc.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Sí, i que abarqués altres temes, un grup de seguiment específic per a l'espècie, a part d'educació ambiental i dinamitzadors que involucrin a la gent del país.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Si però el que passa que per aquí, una minoria. La gent de l'estranger que vulgui venir a veure ossos no vindrà aquí per quatre que n'hi ha, se'n anirà a Cantàbria, se'n anirà a Astúries, per tant és un dinamitzador molt relatiu. Si hi hagués una població més gran de per exemple 150 animals i portéssim un bon seguiment i sabéssim perfectament on veure'ls a qualsevol època de l'any, aleshores sí.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

A curt termini bé, a llarg termini si no s'alliberen més ossos malament degut als problemes de consanguinitat ja esmentats. El Pirineu podria acollir una població amb uns 200-300 óssos tranquilament ja que si amb extensió és més gran que la Serralada Cantàbrica que en té uns 130 aproximadament.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

Educació ambiental se'n fa però desconec el tema, no sé si es fa bé o es fa malament, o si es fa a tot arreu on s'hauria de fer. S'ha fet a la Vall d'Aran però ara s'ha tallat perquè no hi han excessives bones relacions amb aquest tema, però que segurament donaria per treballar molt més.

Com a altres propostes, crec que es guanyaria molt si la Generalitat fos més eficient, molt més àgil a l'hora de pagar els danys, a l'hora d'estar pels ramaders, alhora de procura'ls-hi qualsevol necessitat. Per exemple el que ha fet la fundación Oso Pardo, és col·laborar amb gent que viuen penjats als pobles. S'hagi d'estar més per la gent, facilitar molt més les coses, a l'hora de cobrar a aquests ramaders a vegades s'allarguen els tràmits i s'hauria d'agilitzar molt més.

Ara el que es vol fer és agafar ramaders d'aquí i portar-los cap a Astúries perquè vegin com funciona tot el tema de l'ós. De fet, ja s'han fet xerrades aquí, per exemple, l'alcalde de Somiedo va venir per explicar com funciona tot el tema allà. Cal dir que són realitats molt diferents, i que a Somiedo viuen de l'ós, és l'emblema de la zona.

Parlen amb ramaders d'allà, parlen amb polítics d'allà, amb alcaldes i veuen la realitat.

Amb quan al Parc Natural de l'Alt Pirineu fa molt amb els mitjans que té. Si fos pel director que té, en Jordi Palau, si depengués d'ell, faria moltes més coses, però hi ha un tema de pressupost i la tendència d'aquest país és la de crear coses sense tenir pressupost; tenim el Parc Natural més gran de Catalunya on pràcticament no hi ha personal i hi ha moltes limitacions pressupostàries. Si depengués d'ells farien moltes més coses.

SALVADOR FILELLA. Tècnic i especialista de Barcelona.

a) Què en sap de l'ós?

L'ós és un animal carnívor. El gran carnívor d'Europa, com els lleons i els tigras a l'Àfrica i Àsia ho son. És un animal amb molta força i gran. I com animal es meravellós.

b) El considera perillós?

Amb la situació actual als Pirineus, sí que pot arribar a ser perillós. L'ós està en els boscos, on avui dia, la gent hi va d'excursió, d'acampada, etc. Per tant, sí que l'ós seria perillós actualment. I també hem de tenir en compte que el comportament de l'ós, com a espècie amenaçada, no serà la mateixa que si és una espècie recuperada i nombrosa. En aquesta situació podria convertir-se en perillosa ja que els animals es sentirien més còmodes i amb més confiança.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Depèn, ja que pot ser beneficiosa ecològicament i des del punt de vista idíl·lic, però pot ser un factor que sigui controvertit per al seu desenvolupament econòmic.

d) Com va anar la reintroducció?

Es va fer malament, no ho volien als Pirineus i es va fer per tal de beneficiar-se econòmicament per la inversió que significava aquesta reintroducció de l'ós bru, que es trobava en el programa europeu, LIFE.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

Primerament seria retornar un animal als Pirineus, que havia estat anteriorment en aquest territori, però que va desaparèixer com moltes altres espècies, per la pressió de l'activitat humana. No crec que es pugui complir els objectius del programa perquè primerament no hi ha acceptació social i segon perquè no es viable que l'ós pugui ser un animal més dins dels Pirineus, es incompatible amb la societat actual.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

No, intentaria fer altres accions en quant a mantenir aquesta espècie. Una de les millors solucions seria fer una espècie de tancat o de àrea restringida on hi hagués un parell d'óssos que visquessin en captivitat. Això no comportaria cap tipus de risc per a la població i pels propis óssos. L'objectiu no ha de ser recuperar una població antiga, si no mantenir i salvaguardar l'espècie, per tal de preservar la biodiversitat.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

No, pot ser també ha sigut una raó perquè hi hagués aquest enfrontament social. Ja que ho veuen com una imposició que s'ha fet des de Barcelona, la ciutat, a la població dels Pirineus, la muntanya.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Els polítics ho veuen com un posicionament estratègic i polític, és a dir, es posicionen a favor o en contra de la reintroducció. I els caçadors, hotelers, i població en general no volen a l'ós per que ho veuen com un obstacle per a ells, per al seu desenvolupament econòmic.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Els ho tenen clar, tothom té dret a millorar social i econòmicament. Si l'ós està a la muntanya, les seves activitats es veuran limitades i per exemple no podran construir hotels on hi hagi ossos, etc. És per això que no volen aquesta reintroducció, com també que els imposin decisions preses des del món urbà. Ells no volen que es vegi els Pirineus com el jardí de Barcelona.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Tal i com està actualment la situació en els Pirineus, no crec que sigui molt compatible. A la serralada cantàbrica la situació de la població humana no és igual que aquí. La Cantàbrica, està molt poc poblada, i la població d'óssos allà es troba molt allunyada dels nuclis de població. És molt diferent la situació dels Pirineus envers al Cantàbric.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Si, tot aquest tipus de iniciatives estan molt bé. Però no sé fins a quin punt, s'extreu alguna cosa positiva o si s'extreu, si seria constructiva.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

No, el turisme que vol el Pirineu és massificat. I no contempen un turisme de l'ós ja que aquest no seria tant potent com el que estan desenvolupant. Amb les pistes d'esquí, i turisme rural. Però no el veuran mai com a una opció econòmica important.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Doncs, això ha de ser una evolució de la perspectiva de l'ós humana. I això ningú ho vol. La societat del Pirineu ho veu com una cosa externa a ells. Però que hi és dins del territori. I també ho veuen com un impediment envers a la

seva evolució econòmica imposada des de la administració de Barcelona. Perquè l'ós sigui acceptat per la gent haurem de canviar el xip de tota la humanitat.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

L'única proposta de millora seria intentar canviar el chip de tota la societat, de la humanitat en sí. Un canvi substancial entre la relació i percepció de l'home amb la natura. I això és molt difícil.

JORDI ABELLA, CRISTINA SIMÓ I IGNASI ROS.

Ecomuseu de les Valls d'Àneu.

a) Què en sap de l'ós?

JORDI: És un tema que hem anat seguint, com a tema social, també és un tema que fa anys que remena bastant, el què et va arribant, lo que vas veient, a les jornades que vas anants, tot el debat que ha generat,... tot això ho hem anat seguint bastant. Ara, com a espècia, sabem el què deu saber tothom, no? Nosaltres el què hem viscut més directament és tot el debat, des dels primers programes de reintroducció de l'ós, tot el plantejament que es va fer en aquell moment d'introduir una espècie sense tenir en compte la gent del territori ni cap plantejament més d'inserció a partir de les necessitats del territori, el discurs més turístic que s'ha acabat fent, sobrepassant el ramader,... vull dir que més que el tema de l'ós en sí com a positiu o negatiu, jo crec que és la mala gestió que s'ha fet del tema de l'ós a les comarques de muntanya. No és que l'ós en si sigui positiu o negatiu, és que des del moment que es va plantejar reintroduir-lo, s'ha fet molt malament, es van prometre moltes coses, nosaltres vem assistir a reunions del sector més d'administració, prometent la millora de cabanes, la millora dels camins, la millora del sector ramader, a canvi de que s'acceptés la reintroducció de l'ós com un element fins i tot de promoció turística. En aquell moment, jo crec que el sector va tragar bastant, va dir val provem, i el desastre del primer projecte Life, jo crec que va generar una mala expectativa que és la que després s'ha anat, cada cop més, enfortint. Més que l'ós en si, jo el que veig és un tema de mala gestió. No sé si tu estas d'acord (a l'Ignasi) que coneixes més el sector ramader.

IGNASI: Bueno, el sector ramader no existeix, és un subsector que pot estar controlat pels hotelers, pels taxistes, pels polítics,... i que si en un moment determinat als polítics els hi va interessar perquè els hi van prometre coses, dons poden controlar i controlen, en general. Hi haurà una excepció, una vall, un municipi on no, on tenen un pes, però en general, és un sector que no existeix, llavors, tampoc no tenen força per queixar-se o per montar oposició. Quan s'ha montat oposició ha sigut perquè els polítics han dit que prou, i bueno, als ramaders els van manipulant cap aquí o cap allà, van utilitzant el nom del ramader al meu entendre. Tenen tant poc pes que no... i ho he vist alguna vegada personalment, pastors que estan a la muntanya, se li atansa el tio de l'hotel, i l'ós i tal,... va burxan, i al ramader o al pastor tant se li enfotia; sí, li acabava de matar tres ovelles però bueno, o tenia més o menys assumit o acceptat. Hi haurà excepcions i hi haurà llocs, però el què jo vaig veure a la Vall d'Aran llavors, dons aquí tres quarts del mateix. No hi ha motls ramaders, n'hi ha pocs, i a temps parcial, l'economia d'aquestes famílies depèn d'altres coses, del turisme, dels taxis, d'hotels, de coses.

JORDI: Aquest és un país que de seguida sembla que tot són expectatives, quan va arribar el desplegament que es va fer del tema de l'ós va ser com molt espectacular políticament, quan la realitat mai acabes arribant a fer el què s'ha promès. Aquest és el problema d'aquestes comarques, que al principi tothom s'ho creu tot bastant, i l'administració arriba un moment que no poden complir el que han promès, per tant... Amb el tema de l'ós jo crec que es surt amb mal

peu ja. Si inicialment s'hagués sigut més clar, s'hagués seguit amb tots els sectors i s'hagués promès simplement allò que es podia prometre, o fer allò que s'havia promès, l'element hagués passat més com a Asturies o aquests llocs en què també l'evolució o la situació ja ha sigut diferent.

CRISTINA: On es conviu amb l'ós i no hi ha problema, bueno no hi ha problema, no hi ha tant conflicte.

JORDI: Aquí com que es va sortir malament del tema, s'ha anat generant cada cop més... I després, bé, també el tema mediatic.

IGNASI: Que no és un tema, allò que sigui un problema incompatible, la ramaderia, si els van malament les coses, doncs acaba malament.

CRISTINA: Es que no forcosament ha de ser incompatible.

IGNASI: Allà mateix en un poble de la Vall d'Aran, que és on vai veure això i tal, que tenien pells d'ovella que els havia atacat l'ós, doncs baixaven de la muntanya per triar el bestiar i el bestiar el triaven en una pista poliesportiva que havien construït amb calers del projecte Life, l'Ajuntament. Una pista poliesportiva de ciment, amb porteria, amb bàsquets, no sé què... en un poble on no hi ha cap crió. L'Ajuntament molt content i els ramaders feien servir la pista poliesportiva aquella per triar el bestiar com si fos una pleta. Com que estava vallada i tal, doncs ho feien servir de pleta per triar les ovelles al moment de marxar la tardor. L'Ajuntament aquest que té molt poca habitants, doncs segurament que la única cosa que li demanen a l'estiu la gent a l'Alcalde és una pista poliesportiva per la canalla dels que pugen a estiuejar. Els quatre habitants que hi ha tot l'any a aquell poble doncs no deuen demanar res. Qui demana coses, uns quants i quatre dies a l'any. De ramaders i d'activitat ramadera en aquell municipi es que practicament no hi deu haver res, i un ramat que ve és un ramat que ve de fora, tampoc l'Ajuntament ha de fer inversions per uns ramats que venen de fora i que al cap d'un any o dos van deixar d'anar-hi perquè es van tancar les fronteres i es va dir que per temes de sanejament i tal, i per decret van deixar d'anar 30.000 ovelles a la Vall d'Aran.

CRISTINA: Un dels francesos que estava a la muntanya amb el grup de recolzament dels pastors i clar, això és una cosa que si a l'altre banda tenien diners, aquí, sempre m'ho deia, com és que no està creat aquest grup que teòricament tindria que estar creat? Clar, això contrarestavà moltíssim, havien repartit els gossos, aque allà els van voler i aquí no.

IGNASI: Si que en van agafar

CRISTINA: Agun que altres si

IGNASI: Però bueno, que et donin un cadell que no està acostumat que no saps com criar-lo,...

CRISTINA: Has de saber com fer-ho. I, bueno, també has de tenir pletes mòbils, i pujar amb els pastors a pletar quan hi havia l'ós, i passar-se la nit de guarda,... això canvia molt les perspectives dels ramaders.

IGNASI: I a França ha acabat fatal, stà pitjor que aquí, perquè allà hi ha ramaders i aquí no com que no n'hi ha... Aquí es protesta, es fa alguna manifestació a la Vall d'Aran, la fan a Les perquè vnguin i facin un cap de setmana allí turístic, però no, de sector ramader no n'hi ha per queixar-se.

CRISTINA: Allà si que hi ha sectors de ramaders que s'han enfrontat molt, moltíssim.

IGNASI: I organitzats, i potents, i que pesen demogràficament. Pinten algu.

CRISTINA: També en altres coses ho han fet molt millor que aquí, i està molt més ben vis allà que aquí. Amb això del grup de suport, per exemple, que si que a vegades arribaven i els hi deien de tot, però bueno, quan estaven óssos rulant, es passaven si feia falta 15 dies amb el pastor. Això aquí no passa, si se li menaj una cabra, encara haurà de provar de manera inequívoca que ha sigut l'ós, i les que s'han estinbat només per por igual ni li paguen o li paguen d'aquí 10 anys. També hi ha molta desinformació de què fan els óssos, i com són els óssos.

b) El considera perillós?

CRISTINA: Perillosa per a qu o per a què? Per la societat? Com a persona que vagis caminant i vingui l'ós no, ha de ser que et posis en el territori que on hi ha la canalla, que et posis entre la óssa i la canalla, i això és molta casualitat. Hi ha gent que si que li té por

ENTREVISTADOR: Por perquè pugui baixar cap aquí o perquè pugui atacar el ramat?

CRISTINA: La gent que té bestiar, té por pel ramat. Encara que hi ha algunes persones que tene por que els hi faci algo a ells, perquè jo en sé d'aguns. A Esterri no baixarà.

IGNASI: Bueno, i si baixa fins aquí és que no s'han fet bé les coses, no s'hauran triat bé els exemplars que s'han reintroduït.

CRISTINA: Si baixa fins aquí és que hi ha molta gana, i ara hi ha molt menjar a dalt, tanen molta carronya, perquè hi ha molts cabirols.

IGNASI: Bueno, però és que tampoc hi ha una pressió tant gran com perquè aquí.. Se'n parlarà doncs perquè surt per la tele, però no hi ha una presència continuada com pot ser a Les. Allà potser si hi ha un problema més gros, hi ha una densitat.

CRISTINA: Lo bo és que sovint estan en aquella rivera, a partir de que van deixar de portar microxip, van deixar de menjar ovelles o gairebé, mentre deien

on era, mentre sortia al públic, hi havia moltíssims més atacs, a la que es va deixar de dir públicament, hi havia menys atacs. Jo entenc que els ramaders en vulguin treure el suc eh? Però s'hauria de pagar, encara que siguin gossos, perquè gossos n'hi ha a patades, i generen més problemes, i això és molt difícil que t'ho paguin, i cec que t'ho haurien de pagar tant si són els óssos com si són els gossos, perquè queda tant poca gent que faci la ramaderia que se'ls ha d'ajudar.

IGNASI: I el problema no és pagar, és evitar que siguin els perjudicats, ficant mitjans, ajudant-los, invertint pressupost,... no és qüestió de dir-li té un gos i té un pastor elèctric, perquè potser el pastor elèctric li han de montar els forestals, i potser el gos o li dones ensenyat i li dius com funciona aquell gos o sinó té una inutilitat de gos que no li serveix per res, li fa companyia.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

JORDI: Jo no et dic ni que sigui bo ni que sigui dolent, no li veig una gran potència, perquè el veus que a més és un recurs que s'està com degradant, no li veus una potència que dius, pot ser un revulsiu econòmic pel territori... Ara el què tampoc faria és anar-lo a caçar ni molt menys.

ENTREVISTADOR: Però per exemple, a Cantàbria que ha fet "La casa del oso", "La senda del oso"...

JORDI: Si bé, però hi ha gestió darrere. Quina gestió hem de tenir aquí? Amb un parc natural que s'ha creat fa poc i que no hi ha manera que es desenvolupi, que arrenqui, que té el personal que té i no pot passar de quatre persones de gestió.

IGNASI: I a Cantàbria funcionarà molt bé però a Castella els atropelles per l'autopista.

JORDI: I que els contextos de cada comunitat són diferents. Comparar nous amb faves a vegades... no. Si que és molt fàcil dir "mira a Astúries què bé els hi va".

IGNASI: Però a Astúries sempre hi ha cregut, no n'han deixat de tenir, hi ha estat sempre, és un grup encara més o menys viable.

JORDI: Aquí si el procés hagués anat producte, de reflexió, d'aportació econòmica pel territori, segurament ara no estaríem parlant d'aquest tema, però com que no s'ha fet així, continua sent un "parxe". Llavors, jo et diria, invertir-hi més? Potser primer hauríem d'invertir en altres elements per consolidar país i un cop això estigui fet, podem plantejar-nos coses com aquestes. En aquests moments, estem jugant a tirar endavant coes que no sabem... però que mediàticament funcionen. El què és pena és que no és tema ni de color polític és un tema d'estructura de país que no sé com s'ha de solucionar. Arriba un moment que no saps ni quines opcions acabes tenint.

d) Com va anar la re-introducció?

IGNASI: Tampoc el vam seguir tant d'aprop.

CRISTINA: Aquí no es va fer tant soroll, perquè hi ha menys gent i menys medis, però aquí es va tallar el port de la Bonaigua, que eren quatre gats, també hi havia una pancarta que deia "Óssos al parlament, polítics a la reserva", però eren quatre, és molt poca gent. No s'ha pogut fer molt soroll perquè era poca gent. Joestic a favor de que hi hagi óssos, però jo hagués anat a la manifestació del pagesos, perquè entenc que no hi ha dret de com els hi estan fotent. Per mi, s'ha fet molt malament, a mi em sembla bé que hi hagi óssos i el que hi hagi d'haver, però has de pensar què vols, vols óssos o vols estacions d'esquí?, vols óssos o vols ramaders?, són compatibles totes aquestes coses? Si tu aquí dius que no vols óssos, amb lo qual et quedes sense els diners dels óssos i a França deixen anar els óssos, el primer que fan es passar. Llavors, intenta implicar, si cada pastor que queda té un sou com a guarda, segurament ho acceptarà molt millor i li serà més fàcil viure. Si informes a les escoles i a tothom de qui són els óssos, què fan, que si vas a buscar bolets i que és molt difícil que un ós se't mengi.

ENTREVISTADOR: Informar bé del què hi ha.

CRISTINA: I fer-ho amb cara i ulls, val la pena els diners que costa el programa Life si mentrestant seguim foradant la muntanya amb túnels, variants, pistes d'esquí, apartaments,... què vols de la muntanya? És com incompatible, no? A més, està bé posar segons quines espècies i segons quines no? Hi ha una sobredosi de cèrvids que fa pànic.

IGNASI: És més problema pels ramaders, per la sobrepoblació se'ls està fotent els prats, i lo que han d'arribar a fer per mirar de defensar els prats que els óssos.

CRISTINA: Ara mateix, no es fan horts, perquè ningú t'ajuda a vallar i els cabiros s'hi posen i s'ho mengen tot. Però clar, ningú ha fet més per l'ecologia que els bambis. Però posa llops, llavors, si poses llops, menja't el problema dels llops. Està tot completament desequilibrat. Estas a un lloc que l'estàs gestionant perquè hi pugui viure gent en quines condicions? Està fatal la gestió del territori en general, ja no el tema de l'ós.

IGNASI: Només cal passar la frontera i vas a segons quines valls de França i el paisatge es totalment diferent, i veus activitat ramadera a punta-pala i veus persones que estan amb el bestiar, i bueno, són coses que aquí no veus, moltes més explotacions, aquí estem en una situació que és molt difícil conviure.

CRISTINA: Esta molt enfocat al turisme, tenim ramats de turistes enlloc de ramats d'ovelles i no s'està fent bé.

IGNASI: El tema de l'ós és l'expressió d'un conflicte molt més ampli. Tot aquest desequilibri, tota aquesta situació que no va enlloc ja, per la ramaderia i certes

maneras de viure als pobles, dons amb l'ós es manifesta i es fan quatre crits, però no té temps per sortir a la tele,...

JORDI: A diferència de França que estan molt ben organitzats, aquí diguem que hi pot haver més conflicte a nivell local, conflicte vol dir, expressió d'aquest conflicte a nivell local, però tampoc va molt més enllà. Del tema de l'ós, també és com una exageració tot plegat, no? Tal com s'està plantejant, és un tema mediàtic. Si s'hagués fet molt discretament des d'un principi, pactant amb qui s'havia de pactar, gestionant com s'havia de gestionar, no estariem en aquests nivells, però que tampoc passa res, vull dir, a nivell de quan surt, ara es parla del sector com a producte turístic, bueno, producte turístic, o fas un plantejament seriós però es que no s'ha fet un plantejament seriós en cap àmbit, ni turisme, ni amb la ramaderia,... és un pañis d'imatge, sembla que ho fem tot a cop d'imatge, als mitjans de comunicació t'ho controlen, quan un tema surt de moda, puja, i de cop desapareix i als 6 mesos ningú se'n recorda fins que torna a passar alguna cosa.

IGNASI: S'utilitza com a plataforma per demanar calers per una altre banda i compensacions per una altre banda, inversions en no sé què, treuran la pancarta dels ramaders, però el que estan demanant no és que els hi solucionin el tema de l'ós, sinó que els hi donin diners per fer no sé què. Té una dimensió que normalment per als mitjans de comunicació no té efectes, però quan vas rasant vas veient que és un model de país el què s'està posant en crisi.

e) Quins són els objectius de la re-introducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

IGNASI: En absolut

CRISTINA: És que és absurd, era una qüestió d'imatge, tu per fer viable l'espècie, l'ós, què necessaries? 50 individus de procedències diferents aproximadament per una població que es mantingui. Estan introduint a la muntanya 50 individus? No, per tant, és idiota, estas tirant diners. És com una cosa d'imatge, mira que bons que som.

JORDI: Si, de país que està a la última, anem a salvar l'ós del Pirineu, quan ja està en un punt de no retorn, anem-lo a salvar...

CRISTINA: I anar-lo a salvar així, amb una idea completament barcelonista. Aquí han volgut a preguntar que necessitaves que et salvessin?

IGNASI: Bueno, és que ja no haurà vingut ni de Barcelona, ho decideixien a París, ho fan, aquí segueixen diuen, bueno, hi ha uns calers, parlen amb els Alcaldes, els Alcaldes diuen vale fem coses i quan s'acaben els cales o els calers no són els que es diuen o no es reparteixen com cal, dons comença a petar.

CRISTINA: Sobretot veig això, la quantitat d'individus que necessites, tnen l'espai i la possibilitat d'estar? En realitat perquè el volem el terreny del Pirineu? i si el volem per tenir no sé quantes infraestructures, hi caben els óssos?

JORDI: Bueno, també la mateixa perspectiva és la de petit parc zoològic, no?

IGNASI: Al final t'acaben cabent als llocs on hi ha més ramaderia.

CRISTINA: Però això és inviable, ja estan criant entre si, hi ha endogàmia, per tant, s'estan tirant els calers, estas fent una població inviable que t'està costant un dineral.

JORDI: També és cert que és un tema de difícil control, perquè si el deixen a França... En una reunió del Parc, el ramader es queixava, no volem l'ós, però el director general els deia, que el problema no és que el vulguem o no, és que els deixen a França, no els pots posar una barrera perquè no vingui. Una altre cosa és que estiguis d'acord o no.

CRISTINA: El problema és que el Pirineu que és una zona comuna a varies Administracions, no es gestiona de forma comunia, de tal manera que aquells volen els óssos, o fan malament, passen aquí i ja ho tens.

JORDI: Es va informar que es signaria... i després tot el debat que s'ha generat sobre l'ós com a producte turístic. Bueno, l'ós pot ser un producte turístic, però ni ha molts altres que tenen un potencial brutal i que no s'estan activant. No sé si el fet que al bosc hi hagi un ós em generarà més visitants o no. També és un tema que no s'ha treballat prou. Al final els discursos s'utilitzen olt fàcilment a favor o en contra. No és el mateix que a França, que creues i trobes "El país de l'ós", però clar, és una marca, no sé fins quin punt això t'ha de justificar tota la problemàtica que comporta, tota la situació. Bueno, és un tema que està poc pensat, està molt fet a partir de la pròpia Administració que té unes necessitats, el tira endavant, i s'intenta justificar al màxim sense tenir en compte que pensa la gent. Segurament si s'hagués fet d'una altre manera no seria tant conflictiu.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

JORDI: En principi l'ós, reintroduir-lo, ja és una opció que no hagués fet en el seu moment. Ara que hi és, bueno, no ho sé, potser el que no faria seria gastar-me molts més calers entorn a reintroduir més, crec que és un producte fracassat. Que hi és? Doncs aprofita-ho, ara, invertir novament grans inversions... En part, lo que et ve de fora, tampoc ho pots controlar excessivament. Però bé, lo que hi és, hi es. Ara tinc la sensació que tampoc s'ha sapigut... O canvien molt les coses però també les coses vol dir l'estructura de l'administració i les inversions i tot això, o és continuar llençant diners.

Si hi hagués al darrere un projecte una mica desenvolupat, si veiguéssis una coherència, potser t'imagines més, però la sensació que tinc, és tant despenjat tot plegat, que nem fent perquè la CE diu que s'ha de fer perquè doncs ara hi ha iniciativa, medi ambient, i doncs sembla que és un tema que a nivell de

premsa a Barcelona cundeix, "l'ós, qualitat ecològica", no sé, no fa gaire vaig sentir un comentari d'algú del sector aquest, no d'aquí, dien "no, no, es que potser ara pasará el llop" i es que no es pensen les coses. Si l'ós ara hi és, doncs hi és, però, ara, que es gastin els calers amb una cosa que està fracassant... O ho fas bé com ho han pogut fer en altres llocs, o no t'ho plantegis.

CRISTINA: En un plànol ideal a mi m'encantaria que hi tornéssin a haver óssos, llops, no sé què,... Però la gent ha de ser compatible amb tot. Però el problema és que és molta utopia això. No pots protegir els cèrvids d'aquesta manera i no tenir llops o no tenir caçera, i la caçera no és el mateix que els llops, per tant, hi ha un desequilibri flagrant.

JORDI: Si tinguéssis un sector ramader ben organitzat, amb potència,...

CRISTINA: Anirien a matar cabirols perquè no els deixarien herba per les seves ovelles.

JORDI: Doncs probablement seria millor això que no el llop, crec jo he! També és una opció, quina percepció tenen en un territori. Per mi el Pirineu és un territori humanitzat en el qual s'hi ha de viure amb condicions. Ara si la teva visió es més d'un territori com a zoo, com a gran parc zoològic natural... I hi ha gent que la seva visió urbana és aquesta, el Pirineu és un lloc on pugui anar a veure les espècies aquestes mítiques i si veig una patjada... Bueno! Foto i cap els amics. Per això, vés al zoològic. Clar, jo el que voldria és un país en què la gent visqués en condicions els de tots els sectors, ramaders, però també hotelers,... Perquè si tens un país que econòmicament va funcionant, tots aquests debats es passen en un altre nivell, i a més, si tens una població ben organitzada, segurament no arribaríem a aquests nivells de crispació, perquè hi hauria més pressió aquí per poder pactar més bé les coses, com que aquí no tens pressió, doncs es pacta tot als despatxos de Barcelona. Per tant, forma part tot d'un cicle, mentre no tinguem aquí una qualitat de vida per la gent que està vivint, difícilment aquests debats poden ser gaire seriosos, i continuaran decidint des de despatxos de Barcelona. Bé, tot anava perquè hi ha gent que també està a favor de l'ós.

CRISTINA: Amb segons quines condicions, jo estic a favor dels óssos, però jo hagués anat a la manifestació a tallar el Port de la Bonaigua, perquè està tant mal fet...

JORDI: Si, sí, bé, és més el tema aquest de com es va fer no?

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

JORDI: Si que es van fer sessions, però el que es va decidir i els pactes que es van arribar a fer no es van complir i és el gran problema, a aquesta comarca tothom ven motos, tothom vol salvar la comarca, vol salvar el país, llavors, a partir del moment que la gent del territori s'implica, fan aposta, opinen, fan proposta, allò no s'aplica. És el mateix que amb els Plans Comarcals de Muntanya, el model de futur després no s'aplica perquè no hi ha pressupost,

perquè no se sap com fer-ho... i això acaba generant cada cop més una falta de confiança, ara que em vols vendre... I el tema de l'ós va de la mateixa manera, és un tema mediatic, que s'ha fet des de Barcelona, des de l'Administració,...

IGNASI: No s'ha fet tampoc des d'allí, ha vingut donat i s'han apuntat al carro perquè no ha quedat més remei, total ens acabarà arribant igual, dons si ens dones quatre duros,... El mateix raonament d'un alcalde d'aquí dalt l'han fet a Barcelona. L'ós arribarà igual, dons agafem els diners. Ara els diners, dons no es veuen.

JORDI: Si, però segurament els haguessis pactat de forma diferent, pactats pot ser que estiguin ben pactats, però invertits d'una altre manera. De tota manera, quina és la situació, és a dir, quina crispació hi ha? Jo no veig cap problema, de tant en tant, surt una petita manifestació, o algun caçador que mata un ós,...

ENTREVISTADOR: Potser a la Vall d'Aran hi ha més soroll que aquí?

JORDI: El tema caçador també és un sector molt poderós i que domina molt, i és un sector econòmic potent. Home, aquí potser també ho és, però no té la potència que té a la Vall d'Aran. El discurs que tenen també és molt potent.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

i) I quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

CRISTINA: De l'ós ni se'n parla.

JORDI: Es que és un tema mort.

CRISTINA: Si, ara que ha sortit a les notícies que l'ós s'ha despertat, que ja fa dies eh!, dons sí, però, perquè ara hi ha una notícia, però no.

JORDI: Ara es parla més dels voltors, que maten bestiar.

CRISTINA: Que s'han tornat caçadors en comptes de ser carronyaires.

JORDI: Lo greu és que això es va denunciar en el seu moment, i l'Administració deia que era impossible que els voltors es tornessin caçadors. Al cap de sis anys, acaben acceptant que sí.

CRISTINA: Si el país funcionés mínimament bé, lo de l'ós hagués funcionat d'una manera o altre, o no s'hagués fet perquè no era viable.

JORDI: També hi ha la vessant aquesta de que hi ha uns diners a guanyar, a invertir, doncs fiquem-los. Ara, els diners han anat on haurien d'haver anat? S'ha fet promoció turística per el tema e l'ós?, s'ha generat discurs amb els hotelers o amb el turisme rural a partir de l'ós?. Algú ha d'anar a explicar-los –li

que si crea una marca a partir de l'ós pot generar un producte per rebre més visitants.

Amb la reintroducció hi ha hagut crispació mediàtica, brots crítics pels qui no els va bé, o polítics, diga-li com vulguis. I ja està. Hi ha hagut promeses fa uns anys, al començant del programa Life, dient que es farien moltes coses, i no s'ha fet res d'això, però per la pròpia dinàmica del tems s'està matant.

IGNASI: En algun municipi concret continua havent la polèmica, perquè en el seu moment van dir que era una animalada, i no volien diners perquè era una animalada, i com son els únics que ho van dir, poden continuar parlant, però tots els demés... A la zona de Les, l'alcalde si que va dir que estaven sonats, i a més a més, doncs bé, devien saber que serien els que acabarien rebent.

JORDI: No s'han fet campanyes, no tant d'explicar sinó per convèncer, però convèncer amb arguments, dir és molt bo ecològicament,... i lo que s'ha explicat, tampoc crec jo que s'ha fonamentat excessivament, i bé, en uns certs entorns si que es van fer jornades de l'ós, amb tècnics de medi ambient que deien que l'ós no era perillós,...

CRISTINA: Els primers anys jo estava treballant a Bonabé, veia més petjades jo que el tècnic, i venia a escoltar, amb l'anteneta,... era tant ridícul el què feia. Estaven allà. Jo passava la màquina a la nit, i quan tornava de Montgarri, ja me l'havia xafat l'ós, o pujava damunt el ras,... llavors hi havia la Giva allà.

JORDI: És un tema que crec que s'ha treballat més amb la imatge que en el contingut.

CRISTINA: És un tema més d'aquells que s'ha de morir.

JORDI: No sé, ho reinvertiran, o no sé, però que no vinguin a reinvertir més a portar-ne més sense solucionar altres temes del voltant. A mesura que anem evolucionat, es creen noves infraestructures, però no es solucionen temes. Sempre hi ha aquesta sensació de precarietat en tot això que s'està fent. No és el tema de l'ós únicament. És un problema de gestió, encara que no poso en dubte la feina dels tècnics. També és cert que fan més mal els marrons o voltors asalvatgats que l'ós, és un tema que si s'hagués pactat be, el sector ramader hi hagués entrat bé.

CRISTINA: Segur, perquè no els mata tant bestia com perquè no es pugui pagar o assumir.

JORDI: I la queixa que hi ha amb el tema de l'ós és una queixa global de la situació del sector. Implica una mica, una crítica de tot el sistema que la focalitzes amb el tema de l'ós i també t'ha ajudat a mobilitzar el sector.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

CRISTINA: Jo penso que la coexistència és possible. O potser penso, és possible si només hi ha ramaders i óssos, si hi ha ramaders, óssos, quads, no sé que,... potser ja no.

JORDI: Amb un paquet de gestió correcte i ben pactat, sí. S'ha de saber gestionar el territori d'alguna manera, el territori està tant cap a costats molt diferents sense tenir plans de futur pensats, llavors, això implica aquests problemes de convivència.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

JORDI: Si generes un grup de treball, ha de ser un grup mixt, on integres gent del territori, gent amb pressupost d'acció i que no sigui simplement un cop més mediàticament un grup de treball per sortir contents, perquè farem quatre fotos, sortirem a la premsa i posarem pau en aquest tema. Si realment ho vols, cal algú amb recursos i capacitat de decisió, però com que això no serà així, fer un grup de treball és una manera de burocratitzar-ho encara més. Ara, si té pressupost, la vincles al territori i els pactes que s'arribin es compleixen, potser podries treure alguna cosa, més que pel tema de l'ós, pel territori. Si l'aparició de l'ós ens ha de servir per millorar en infraestructures i millorar país, doncs benvingut sigui.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

JORDI: S'ha de plantejar molt bé, el què no pots dir és que perquè hi ha els óssos voltants per aquí dalt és un territori ós. Pot haver-hi algú que fa unes marques, pots utilitzar-lo com a icona, però si no tens un producte pensat, dissenyat i recolzat, què faràs? Dir que tens óssos per aquí? No és com Astúries que saps que tens possibilitat de veure'ls. Aquí no té la potència de producte turístic ben desenvolupat. No pots dir, només per tenir una etiqueta de qualitat mediambiental en un lloc ja vindrà la gent.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

JORDI: Si no milloren aquests aspectes de gestió serà caòtic...

CRISTINA: Si deixa de ser notícia, ni se'n parlarà.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

JORDI: Pot ser primer diria arreglar una mica més els sectors concrets implicats en aquest tema, tot i que es difícil perquè s'han inventat coses però no acaben de funcionar, i una proposta concreta doncs es difícil dir-la. Donar-li una certa potència en el tema a partir d'una gestió correcta, com fer-ho en aquestes moments no ho sé, caldria fer-ho des de dalt i des de baix, és a dir, políticament però també des del territori.

CRISTINA: Realment si no arregles bé el país, tenir óssos és un luxe. S'han de canviar altres coses de base, s'hauria de canviar el món de cap a cap.

JORDI: Per exemple, si ara diguéssim, anem a fer una "senda del oso", quin sentit tindria fer-la aquí si prèviament no ho tens pensat, dissenyat, és a dir, això es podria fer com a activitat, però perquè donés activitat turística s'hauria d'estudiar molt més.

Ja et pots inventar activitats d'aquestes, totes les que vulguis, però per mi es vendre fum, si no tens una base consistent, que en aquests moments no hi és, acabarem venen fum i el que no pots fer en aquest país és tornar a arrencar les expectatives.

Si el sector de turisme rural i les associacions diguessin, doncs agafem aquest tema i anem a fer alguna cosa, doncs endavant, ja que és un sector molt vinculat en el país i això li donaria visibilitat. Dubto per això que algú s'hagi plantejat d'ajuntar les associacions de turisme rural i parlar d'aquest tema, ho dubto. Si ho arribessin a fer seria una qüestió molt interessant, ja que aportarien sensibilitat, idees... això sí si sortissin compromisos doncs que es complissin.

El que no pots acabar fent, que ara està molt de moda, és fer processos de participació però després no se'n fa cas i això el que fa es trencar les expectatives que puguís tenir.

Parlar-ho amb col·lectius concrets seria una de les propostes, que tinguessin un cert interès amb això, però clar algú ho ha de finançar, de dissenyar, etcètera.

CRISTINA: Implicar pastors, amb un sou, seguretat social i que ells fossin els guardes. I mentre fan la seva feina també estan implicats amb lo qual no tindran tantes ganes d'anar amb l'escopeta –perquè n'hi ha que van amb escopeta i si es troben a l'ós no dubten ni un moment-, bé això és una idea, si estessin a la muntanya cada dia clar, perquè ara com ara no hi poden estar ja que necessiten un altre treball per poder viure. S'han de sentir part implicada i respectada en això.

GUILLERMO PALOMERO. President de la FOP.

a) Què en sap de l'ós?

b) El considera perillós?

Els ossos són animals salvatges, forts i "ben armats" d'arpes i ullals, però habitualment no són agressius; no obstant, no s'ha d'oblidar mai que són animals salvatges i que es necessari evitar les situacions de risc, com no apropar-se a una ossa amb cries, ni a un os que està menjant carronya. En la Serralada Cantàbrica no es coneixen atacs mortals a persones.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Si posem en la balança els perjudicis i els beneficis, pesarien molt més aquests últims.

d) Com va anar la reintroducció?

El reforçament amb óssos bruns procedents d'Eslovènia va ser necessari i des del punt de vista biològic va anar bé i els óssos alliberats es van adaptar perfectament al paisatge pirenaic. En el pla social les coses no van anar tant bé i persisteix un cert rebuig o desconfiança de la població local a la presència d'óssos, i això es degut a que no va haver suficient informació sobre el projecte de reforçament i no es va implicar a la població local en el disseny del programa i en la presa de decisions.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

L'objectiu principal es afavorir l'existència d'una població viable i salvatge d'óssos, i a la vista de la qualitat i extensió de l'hàbitat favorable en els Pirineus clar que es pot aconseguir.

Encara no s'han complert del tot però avança, tot i que molt a poc a poc a causa del rebuig social en algunes comarques.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Per suposat, però millorant i ampliant les activitats per afavorir el recolzament de la població local.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Ha estat insuficient.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

En els Pirineus la percepció de la població local no es tan positiva com en la Serralada Cantàbrica, va canviant de manera positiva entre els caçadors, els empresaris de turisme de naturalesa, però la percepció és dolenta entre els criadors d'oví. En els mitjans de comunicació pirinencs es trasllada habitualment una imatge d'animal agressiu i problemàtic que s'allunya molt de la realitat.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Ben valorada en els entorns urbans i amb opinions enfrontades en el medi rural pirinenc.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

No en tinc el menor dubte. Humans i óssos poden cohabitar en els Pirineus de la mateixa manera que ho fan els 130 óssos que viuen en la Serralada Cantàbrica.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

No sé si un grup de treball... com a mínim però, s'ha d'activar el diàleg i millorar-se la política informativa amb la gent de les zones osseres.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Sense cap dubte. La presència d'óssos significa que hi ha un medi natural ric i divers, i això resulta molt atractiu per la cada vegada més població urbana. No s'ha de considerar a l'ós només com una espècie emblemàtica amenaçada d'extinció, també ha de ser vist com un element dinamitzador de les àrees rurals capaç de promocionar activitats turístiques sostenibles i d'afavorir la venda de productes artesanals i locals.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Des de la "Fundación Oso Pardo" estem col·laborant i treballant per a que l'ós tingui futur en els Pirineus, veiem el futur de l'ós amb moltes possibilitats.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Encara hi ha molta feina per fer en els Pirineus en les dues matèries i per això el llistat de propostes seria llarg.

FRANK CAPDEVILA. Vicepresident de DEPANA.

a) Què en sap de l'ós?

L'ós bru no ha desaparegut mai del Pirineu, encara que les últimes dades són de l'any 1992-1993. En el llibre de l'Eugeni Casanova es diu que se'n veuen d'autòctons fins l'any 1995 i les reintroducció comença al 1996. Per tant, sempre hi ha hagut óssos.

L'any 1991 – 1992 en maten un a Les Bordes. Amb aquest projecte es vol ajudar a una espècie al llindar de l'extinció. L'ós bru és l'espècie més amenaçada de Catalunya. La reintroducció era indispensable.

b) El considera perillós?

No és perillós, és salvatge i no li pots donar menjar amb la mà. A Cantàbria n'hi ha 130 i no passa res, perquè la gent ho té assumit. Aquí, el caçador va cridar a l'ós i el va atacar.

L'experiència demostra que no és perillós, des de que va començar la reintroducció hi ha avals. No hi ha hagut atacs importants.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

L'ós és una espècie paraigua o espècie bioindicadora perquè demostra el bon estat de conservació de l'ecosistema, per tant és positiu.

d) Com va anar la reintroducció?

El programa Life el va firmar Catalunya, Navarra, Aragó i França, però la única administració que s'ho va creure és França i va intentar fer alguna cosa amb els diners i els altres no.

França ho va fer més o menys bé i aquí no s'ha fet bé. Totes les administracions han de protegir totes les espècies, per això es va fer. Però al no fer-se bé, els caçadors (que s'han vist amenaçats), s'han fet sentir.

Està mal fet des de l'administració, però els interessos locals s'ha fet sentir més. L'oposició a l'ós és més gran com menys n'hi ha.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

L'objectiu és que l'espècie no desaparegui, 20 óssos no és viable, però aquests objectius s'estan complint.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

La reintroducció és imprescindible però cal que l'Administració, sobretot la Catalana, s'ha de creure la conservació, que no es limitin a rebre els diners i prou.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

L'únic que s'ha fet és una campanya d'educació ambiental a les escoles des de DEPANA. Falta molt diàleg i acord perquè sinó pot portar problemes per la falta d'acord.

Barrera era el President de la Vall d'Aran i de l'Associació de Caçadors, i sempre va ser molt hostil perquè amb l'ós no poguessin caçar el què s'ha caçat fins ara. Va posar a l'Associació dels caçadors a un amic seu.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Els caçadors tenen por que se'ls limiti la caça. Hi ha molta desinformació i es pot tenir una opinió negativa de l'espècie.

Els ramaders solen tenir una certa por perquè són els que surten realment perjudicats però ja hi ha compensacions. Encara que si es queixen més reben més compensacions (cosa normal).

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Si pot ser a la Serralada Cantàbrica perquè no aquí? A Abruzzo (Itàlia) en el Parc Nacional l'ós és un atractiu (i en tenen 50). Gràcies a això tenen moltes visites.

Als Trantsins (als Alps) n'hi ha 30 i tot va bé igual que a Grècia. Són models semblants que funcionen, llavors, apliquem-los aquí.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

És imprescindible però han de passar dues coses: que la Generalitat s'ho cregui i que el Govern de la Vall d'Aran no es deixi influir pels caçadors. Com més s'allunyi de la realitat, més objectiu pot ser a l'hora de decidir.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

L'ós és un atractiu turístic a tot el món menys al Pirineu Català, i aquí no ho serà fins que alguns sectors no canviïn d'actitud i deixin de dir que és perillós.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Dependrà molt de la voluntat real de les administracions. El dia que els que estan a favor puguin dir-ho serà clau. Que gestionin l'espècie i arribin a acords amb caçadors i ramaders.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Primer, el diàleg: Les administracions han de dialogar amb totes les parts per solucionar el tema.

Segon, les patrulles de l'ós (Astúries). Els guardes que s'ocupen del seguiment de l'ós i s'ocupen d'evitar el furtivisme. A més dóna feina, la gent s'implica i conserva l'espècie. La Fundación Oso Pardo té 25 guardes.

Tercer, a Astúries, "La casa del oso" serveix per atraure turisme. Si això es pot fer aquí, la gent veurà que és bo.

PURI CANALS. Presidenta de Depana i ex-vicepresidenta de la UICN.

- a) Què en sap de l'ós?**
- b) El considera perillós?**

L'ós no és un animal perillós i és important dintre d'un ecosistema ben conservat que per desgràcia a les zones més humanitzades ha anat quedant desplaçat cap a zones amb menys pressió urbana.

De fet en altres zones d'Europa hi ha unes densitats relativament grans i el cas dels Apenins a la zona dels Abruzzos a Itàlia, i en països de més cap a l'est, Eslovènia, Romania, en tots aquests països n'hi ha moltíssims i no hi ha conflicte amb la població. Quan hi ha conflicte és perquè la gent interpreta coses que no són o esbiaixa les informacions o té interessos en els quals l'ós empenya però no perquè de per si sigui una espècie conflictiva.

- c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?**

N'estic convençuda que és beneficiosa d'entrada perquè les espècies que estan al capdamunt de la piràmide tròfica doncs actuen com a indicadors de la qualitat ambiental i la funcionalitat d'aquests ecosistemes, per tant, tenir ossos és una garantia de que tot el que està per sota de l'ós fins arribar a les plantes, està funcionant més o menys bé. I per tant, ja d'entrada té un valor com d'indicador, però és que a més té valors pel que fa referència a manteniment de temes tradicionals, de costums de les zones en relació a la gestió dels ramats, en relació a la gestió del territori i té un valor addicional més recent com pot ser l'explotació turística, són moltíssimes les persones que s'interessen per a veure aquest tipus d'animals i anar-ne a seguir els rastres i això pot donar lloc a un altre nivell de dinamització econòmica diferent del que coneixem que és molt més massiva i aquest cas seria molt més selectiva però que també arriba a racons de les valls del Pirineu on normalment no hi arriba l'altre tipus de turisme.

- d) Com va anar la re-introducció?**

La reintroducció va ser un projecte amb finançament Europeu però sobretot promogut des de França en el cas dels Pirineus on hi havia una participació activa, un acord amb el Govern de Catalunya però si bé tècnicament no va tenir problemes el projecte, a nivell social si que va faltar una mica més de treball per implicar sectors que podien ser favorables o podien ser crítics però que el fet de no haver-los incorporat de bon inici, aleshores va provocar algunes reaccions d'insatisfacció amb el projecte.

- e) Quins són els objectius de la re-introducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?**

Era una espècie que de fet encara quedaven alguns exemplars al Pirineu, no estàvem parlant d'introduir una espècie que s'havia extingit fes segles, sinó que era una espècie que encara hi era present però que la població en aquell moment no era viable per assegurar que l'espècie es seguiria mantenint en el futur. Un dels requisits que marca o que suggereix la UICN quan es fan reintroduccions és el fet d'estar segurs que aquella espècie estava allí que les característiques genètiques dels individus que s'introduiran no té una gran distància amb els de la població que encara queda, i sobretot que l'hàbitat està amb les condicions adequades com per no ser un obstacle per l'expansió d'aquesta espècie. Si aquí haguéssim estat en comptes d'estar parlant d'una reintroducció d'ossos al Pirineu, una reintroducció d'ossos a les muntanyes de Prades o al Montsant que encara hi ha algun topònim que ens diu que el grau de l'ós històricament n'hi havia hagut però les condicions actuals no són les mateixes, aleshores el cas del Pirineu, l'hàbitat està ben conservat, de fet si tècnicament ha prosperat i els ossos s'han adaptat i s'han reproduït, és precisament perquè aquest hàbitat està en bones condicions. Llavors es complien tots els condicionants tècnics, el que no es va complir tant bé doncs és el requisit de treball amb la societat perquè el projecte fos ben acceptat i no generés controvèrsies

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

El mantindria i el reforçaria sobretot el reforçaria en aquest component mediàtic i d'implicació de sectors diversos en les zones on es belluga l'ós.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Molt escassament, crec que ha estat insuficient, de fet un dels pocs programes que s'han dut a terme en algunes de les comarques, en aquest cas, concretament a la Vall d'Aran per aprofundir i afavorir aquesta acceptació de l'ós, doncs l'hem fet des de Depana amb escoles, però institucionalment ha sigut molt fluix el treball amb la gent.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Veig que hi ha actors socials que parlen molt i fan molt de soroll, però n'hi ha d'altres que segurament són els que menys els hi molesta i que no tenen massa a dir però que fins i tot podrien ser favorables però que per por a no enfrontar-se en aquests més bel·ligerants, callen. Llavors les úniques veus que sobresurten i fan veure com si parlessin en nom de tothom quan no és cert perquè són petits corpuscles també molt antidemocràtics i que estan acostumats a fer el que els hi ve de gust doncs aquests són els que sentim tot el dia remugar, però no representen més que petits percentatges i a més amb uns interessos molt personals.

Quan parlen dels danys causats als ramats, si es valoressin estrictament els que provoca l'ós en comparació els que provoquen per exemple gossos assilvestrats i altres tipus de problemes que pot tenir un ramat a la muntanya, són insignificants i fins i tot el que pot provocar l'ós, no negarem que hi poden

*haver atacs d'òssos a les ovelles, aquests estan més que controlats amb quan en indemnitzacions cosa que en qualsevol de les altres espècies no
Respecte als caçadors s'ho haurien de fer mirar perquè la quantitat d'accidents a l'any que hi ha entre ells mateixos. I ningú se li ha acudit dir que han de deixar de caçar perquè es maten entre ells.*

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Socialment, l'impacte que ha generat és de molt de debat crispat i això és una pena com a cosa que es veu més, però també està generant moltes reaccions favorables, molt més clarament expressades fora de les comarques on hi ha l'ós que in situ però per una qüestió de pressió social d'aquests grups més bel·ligerants. I també està generant noves oportunitats de negoci per la gent que viu allí que fins ara no hi eren perquè no hem d'oblidar que hi ha molta gent que està aficionada a veure natura i ha voler observar aquests animals, i estan disposats a pagar, ha estar-se allotjats a les zones més properes, a gastar, i això també és una oportunitat pels que viuen allí.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

És claríssimament compatible, ho ha estat sempre, el que no és compatible és amb les neures d'alguns individus. Però és que com a el funcionament normal el veig perfectament compatible, no té res d'incompatible. De fet, als Abruzzos a Itàlia que és un dels parcs nacionals més antics i més importants, és un dels principals reclams la presència d'òssos i una de les comarques més desenvolupades de tot Itàlia que manté tota la seva activitat tradicional, els valors naturals i una població d'òssos impressionants, i la gent estan orgullosos de tenir allí . I associat amb això han generat tota una activitat econòmica que va desde l'observació dels animals fins a restauració, hostaleria i creació de productes d'alta qualitat associats amb aquest entorn des de mel, confitures... Aquesta gent estan orgullosíssims de tenir ossos, és una qüestió de mentalitat i sobretot de democràcia, de no deixar que el caciquisme s'imposi, que és el que encara passa amb algunes poblacions del Pirineu, que hi ha dos o tres individus que actuen caciquilment i els demés no tenen valor, o hi ha por perquè realment pot ser que les amenaces siguin reals i que aquesta gent et coaccioni. Això és el que molta gent no s'atreveix a dir en veu alta, però és el veritable problema, no és l'ós.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Això no és una cosa molt local, té molts components locals però no un únic ja que és un territori molt ampli. Aleshores no crec que faci falta només un únic grup de treball, crec que fa falta com una mena de xarxa en el que òbviament i poden haver grups de treball a nivell local però és una cosa com més sofisticada en el sentit de que és més complexa, i és un territori més gran. Aleshores sí que seria interessant promoure però més potser a nivell local i tenir una mecanisme que permetés a tots els diferents agents anar comunicant-se entre sí.

Alguna cosa a nivell més global que després et permetés anar baixant a nivell local.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Claríssimament, un sí rotund, per exemple la quantitat de gent que viatja al Canadà per veure ossos. Clar que l'emoció de veure ossos al Pirineu o al Canadà no és comparable perquè aquí ni a menys.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

A curt termini, el futur de l'ós requereix encara d'un cert suport de cara al programa tècnic de seguiment i tot això, però a llarg termini segur que funcionarà sempre i quan en paral·lel fem la feina que hem de fer amb la societat. És molt més fàcil que s'adaptin els ossos als ecosistemes del Pirineu, que no pas que la gent canviï la mentalitat. Per tant, aquí s'hi ha de posar energia, tanta com en els aspectes tècnics.

I també associat a l'ós es poden incentivar noves activitats econòmiques perquè la gent vegi de manera més imminent que el tenir ossos al seu territori els aporta beneficis. I això també, hi ha un nivell de conscienciació però també un nivell d'incentivació i de contrapartides que seria molt interessant d'estudiar amb profunditat i debatre amb els propis interessats.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

En relació a la gestió fa falta fer una gestió molt més integrada del territori per a fer compatibles totes les activitats que s'hi desenvolupen, això inclouria la caça i la ramaderia. Fa falta millorar una mica aquesta visió integrada de tots els components.

D'altra banda, el seguiment és bo però tot és millorable, i respecte a l'educació ambiental, per descomptat. Quan parlo d'educació ambiental, no em refereixo només dels nens a les escoles, que també i això és el que està fent Depana perquè ho tenim més a l'abast. Crec que l'educació i la sensibilització i la comunicació són nivells diferents que han d'anar dirigits a tots els sectors i a tots els nivells de la societat. I aquí sí que això no es fa si s'hi posen diners i no es contracten professionals.

Els experts en ossos, són experts en ossos, saben de l'ecosistema de l'ós, saben com fer el seguiment i saben si avança bé o no l'adaptació d'aquests animals al medi, però no en saben necessàriament de comunicació. Llavors crec que és important tenir bons equips de comunicadors treballant conjuntament amb els experts per estar donant a la societat els missatges i fent el feed-back, la retroalimentació amb els missatges que la societat t'envia respecte l'ós, i això és un sistema dinàmic que vol doncs de professionals d'aquest sector també.

JORDI CANUT. President de l'associació ambientalista "Lo Pi Negre".

a) Què en sap de l'ós?

Bé, el que hem diuen els companys que estan fent seguiment, com va la reintroducció i tot això, i poca cosa més. Evidentment crec que l'ós forma part del patrimoni del Pirineu, igual que les flors, que el Gall Fer, que el ramader i que totes les persones que vivim al Pirineu, no? És un més, igual d'important que un altre, vull dir, i amb el cas de que està tant amenaçat, doncs clar, quantes més polítiques de conservació es faci, millor.

Som una entitat que, aquest any és el desè any, perquè, ens vam constituir el 1999, gent que estàvem aquí, Jesús Martín, Josep Lluís Piqué, Gerard Jiménez, jo mateix, Xavier Castells, gent que estem vivint al Pallars veiem que quan es parlava del moviment ecologista sempre es parlava de DEPANA, IPCENA, que està bé, no? Però clar, sempre una visió una mica estereotipada de la realitat. Per exemple, ara amb això de les Daines, amb poblacions importants de les daines, que se'n maten més del compte i que es faci control de població, consideràvem que no hi havia perquè, no hi havia cap problema, i a lo millor una entitat de fora, podria veure que això és una animalada, un crim, no sé. I clar, les coses veiem que s'estaven radicalitzant molt, no? I amb l'ós igual. Tothom que parlava a favor de l'ós, havia de ser de gent de fora, o de Barcelona, o de Madrid... i nosaltres vam dir, nosaltres estem aquí al Pallars, vivim al Pallars, treballem aquí al Pallars, tenim fills al Pallars, i també volem l'ós. És una mica per això, per l'acció reacció aquesta, de que veiessin que també hi ha gent aquí que viu i treballa al Pallars que està a favor de l'ós i a favor de que no es facin barbaritats urbanístiques, ni coses d'aquestes.

El que passa és que clar, és com totes aquestes associacions sense ànim de lucre que al començament doncs vas molt bé, vam fer campanyes de divulgació a cada una de les escoles, ara també s'ha fet alguna a través del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Però clar, al final vam veure que estem com morts, que cadascú té les seves cabòries, jo ara estic amb rotllos personals, fent obres en una casa i tal i no tens temps. També tinc nens. I tampoc hem vist que hi hagués un relleu generacional important, no, sort que tenim que hi ha més gent, el Jordi Guillem, la Maria Pou. Però ells també estan en la fase aquesta, ella està embarassada. I estem com latents, estem com morts.

b) El considera perillós?

No, per a res. De cap manera, és molt més perillós un aixam d'abelles o els gossos assalvatjats, o els accidents de tràfic. Això sí que és perillós.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Molt beneficiosa, en molts aspectes perquè primer es recupera una espècie que està virtualment extingida i de fet encara ho és. Perquè si no hi ha més enjagaments el que no faran és venir de la serralada Cantàbrica o dels Alps.

Virtualment està extingida, ara per ara, encara que n'hi hagin 25, com si n'hi ha 30. No sé fins a quin punt 30 individus poden recuperar una població, l'àrea d'ocupació històrica i l'actual és mínima.

Fa 400 anys els qüestionaris de Francisco de Zamora hi havia ós aquí a Escarp, aquí mateix. I ara pot venir-ne un però arriba i marxa, inclòs al Prepirineu.

Imaginat quants óssos hi caben i el que han de colonitzar. I si no hi ha més introduccions, miracles no faran per això que ha de continuar.

d) Com va anar la re-introducció?

El que s'ha fet fins ara ha estat experimental, em consta. Mirar a veure què passava ficant tres o quatre bitxos primer des del punt de vista de com s'adaptaven al medi salvatge, com hi havia l'acceptació de la gent i a veure què passava. Això ha sigut la prova des del 1996.

e) Quins són els objectius de la re-introducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

Jo crec que hauria de continuar perquè s'ha demostrat que l'ós no té cap problema, s'ha adaptat molt bé. El Pirineu sembla ser que està en un estat de conservació millor del que inicialment ens pensàvem perquè és que està funcionant bé i s'hauria de continuar perquè si no tornem a recuperar la població amb el que hi ha no fem res. S'han d'introduir més animals, perquè amb el que hi pugui haver ara 20 o 25 això no va enlloc, es moriran i al final s'hauran de creuar entre ells.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

El que faria és demostrar que si des del punt de vista biològic, dels animals i del medi, ha estat del tot correcte perquè els animals s'han reproduït i la cosa va bé i tal, continuar amb aquesta línia, i el que ha fallat que sembla ser que és evident, la implicació de molts col·lectius d'aquí, caçadors, ramaders, doncs tocar-ho més, és a dir que es posi l'administració més en aquest tema. Amb informació, amb el tema de que sigui compatible i que si els ramaders estan amb l'aigua al coll perquè ho estan per altres temes, doncs tenir-los en compte, però evidentment continuant amb el projecte de reintroducció.

I subratllar els errors que hi han hagut , fer campanyes de sensibilització però ben fetes, una cosa com déu mana.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

No jo crec que no i aquest ha sigut un error, de totes maneres això és un tema molt relatiu perquè aquí al Pallars també a vegades es fan processos de participació i la gent passa olímpicament de la pel·lícula. Però bé almenys que no puguin dir que no s'ha fet.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Els caçadors per exemple hi ha de tot, és que clar, generalitzar els col·lectius és difícil. Els caçadors de la Vall d'Aran en general, un per un, hi hauria un 80-90% que estarien inclòs la mar de contents de que hi hagués ós. Però el que passa és que a nivell de col·lectiu i a nivell de les reivindicacions històriques de la Vall d'Aran que volen ser una autonomia dintre d'una altra autonomia doncs ja els hi va bé tenir temes dels que puguin queixar-se.

Amb quan als ramaders, jo entenc que hi hagi algú que visqui de les ovelles, que tingui les ovelles soltes en règim extensiu i que tingui que preocupar-se de que l'ós no les mati quan abans no tenia aquest problema. Això ho entenc i s'ha d'entendre. Però això avui en dia té molt fàcil arreglo, a través de l'administració, doncs mesures de prevenció d'atacs i de molèsties com poden ser el tema dels gossos que si tancats, o fins i tot un pastor comunal que pugui gestionar dos o tres ramats a la vegada, hi ha moltes maneres d'ajudar-los. El departament de medi ambient ha de fer que l'ós no sigui un problema, està claríssim. I per tant tenen dret a queixar-se.

Els turistes no han de tenir cap por de l'ós.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

L'impacte social ha sigut relatiu, sobretot promogut pel món polític de tots els partits, no exactament dels que hi ha ara. Alhora de la veritat tots els partits aquí dalt han estat en contra de la reintroducció. Perquè aquí s'han queixat més i han cridat més la gent que ha estat en contra que no pas la que ha estat a favor i també doncs per reivindicar que les decisions no es prenguin allà baix, sinó que es prenguin aquí. Per segons quines coses d'acord, però afortunadament les decisions es prenen aquí i també, segons quines decisions, com més lluny millor.

Perquè si haguessin de dependre de l'alcalde que toqui, si enganxes un bon alcalde d'acord, però si enganxes un alcalde que és un "cacique", que n'hi ha. Aleshores l'hem d'aguantar perquè sigui un cacique? I torna a guanyar any rere any les eleccions. I si aquests ens han de prendre decisions d'aquestes, doncs afortunadament, i a vegades si cal com més lluny de Barcelona les prenguin millor. De Brussel·les o de Madrid si cal, però segons quines clar

Decisions importants de política urbanística i de reintroducció d'espècies com més lluny millor, les decisions preses del dia a dia si que s'han de decidir a prop. Tot i això s'ha de tenir en compte la gent d'aquí.

La premsa local és terrible, el Segre, la mañana, ha estat contaminant informació d'una manera total i absoluta, han anat a buscar allò que no és. A buscar la notícia de dir, un atac. Volien l'acció reacció, la paraula rèplica i és el que els hi va a aquesta premsa local. Des de Lo Pi negre hem mirat d'enviar cartes per mirar d'aturar això i moltes no han sortit ni al Segre ni a la Mañana.

Interpreto que fan això perquè els hi interessa el merder, i vendre allà on sigui. El tema de l'ós els hi va com anell al dit pel tema de merders, mogudes que

pugui crear. Des de Lo pi negre s'han fet escrits però no s'han ni dignat a dir, doncs ara això no toca, ni s'han dignat a contestar.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Totalment, s'ha demostrat a la Serralada Cantàbrica, i a tot arreu menys aquí.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Si ben muntat, si i tant. Jo hi crec molt amb el turisme. Treballo al Parc Nacional i la gent veu el Parc Nacional com una cosa més que positiva quan fa 25 anys ningú en volia saber res. Fa 25 anys es veia el Parc Nacional com una cosa totalment negativa, amb restriccions de tota mena, i ara estan veient que estaven equivocats, que un Parc Nacional és un element d'activació econòmica de primer ordre, evidentment fent les coses com déu mana, amb respecte i amb normatives i tal. I fa 25 anys ningú en volia saber res.

Es poden fer observacions de moltes maneres, és a dir, no cal fer observacions directes. Es poden fer rutes explicant l'hàbitat, o veure un rastre, o un excrement. La gent que té un mínim de sensibilitat, només amb que vegi un rastre ja en pot tenir prou. El bosc es mira d'una altra manera només que t'expliquin que aquí hi ha una ossa amb dues cries encara que tu no les puguis veure.

I ben fet, amb una població comptant que hi hagi 100-150 individus, 200, 300 individus Fer observacions, guiades, regulades per l'administració doncs cap problema. La fauna si la tractes bé, doncs respon molt bé.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Jo espero que la cosa es vagi normalitzant, és a dir, que l'administració miri d'intentar corregir el que s'ha fet malament, que són moltes coses. Si es corregeix el que s'ha fet malament no tindria perquè haver-hi cap problema, que s'engeguin més individus és el que s'ha de fer perquè sinó el que s'ha fet fins ara no ha servit de res. Perquè si es fa una prova experimental amb diners públics i es veu que part de la prova és positiva i que funciona bé, i part de la prova ha sigut negativa, és a dir, la implicació social i tal, doncs corregir durant 1-2-3 anys aquests errors que s'han produït a base que als 3, 4 5 anys posteriors, evidentment s'hagin d'introduir més individus. I recuperar l'espècie i fer un programa totalment tècnic, és a dir, que si els tècnics diuen que si durant tants anys, s'han de reintroduir tants individus, d'aquesta procedència, d'aquestes característiques, d'aquest sexe, d'aquesta edat i tal, doncs complir-ho. I amb 4,5,6,7, 8-10 anys que s'acabi el programa i intentar recuperar una espècie. Que ja n'hi ha prou, doncs endavant, i aleshores deixar els animals que criïn per ells mateixos, que hi hagin les mortalitats que hi hagin d'haver-hi.

La premsa local és terrible, el Segre, la màñana, ha estat contaminant informació d'una manera total i absoluta, han anat a buscar allò que no és. A buscar la notícia de dir, un atac. Volien l'acció reacció, la paraula rèplica i és el que els hi va a aquesta premsa local. Des de Lo Pi negre hem mirat d'enviar cartes per mirar d'aturar això i moltes no han sortit ni al Segre ni a la Màñana.

Interpreto que fan això perquè els hi interessa el merder, i vendre allà on sigui. El tema de l'ós els hi va com anell al dit pel tema de merders, mogudes que pugui crear. Des de Lo pi negre s'han fet escrits però no s'han ni dignat a dir, doncs ara això no toca, ni s'han dignat a contestar.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Agafar els del Segre i la Màñana i penjar-los, més que una millora, això seria una cosa radical. El tema de la premsa és un tema difícil, però el tema de fer reunions directes amb els ramaders, si cal amb els caçadors de la Vall d'Aran també, amb els polítics de la zona i tal, i dir a veure, quin és el problema real, digueu-me quin és el problema.

Si el problema és que no volen que els ossos ataquin a les ovelles, que ho entenc perfectament, doncs dotar a nivell pressupostari i financer, de mitjans, per tal que no hi hagin atacs a ovelles, i això es pot fer, és qüestió de diners i de prioritats.

Si el problema és que no volem l'ós perquè no ens han de dir on hem de caçar perquè si hi ha una femella amb cries aquí, no volem caçar i tal. Això per a mi no és excusa. Perquè té tant de dret una femella amb cries d'estar allà, que els propis caçadors. Si el que diuen té fonament i es pot arreglar, doncs s'arregla i fer-los veure que l'ós és un element més, i és un element patrimonial important.

Alguna cosa d'educació ambiental ha fallat, però és un tema que jo no en tinc ni idea. Perquè clar una persona de 70 anys o de 50 que és d'aquí, a lo millor si que se l'hi pot fer una mica d'educació ambiental, però jo no sabia com. Ser coercitiu i amenaçar amb multes, no sé, potser no sigui la solució. El tema és que ells mateixos estiguin convençuts.

Ara amb quan als nens és diferent, els meus fills mateixos que van a l'escola a Sort, ja saben que és un ós i que està protegit. Però clar d'aquí a que ells siguin grans, passaran anys. Jo crec que és un problema de temps. Intentar sensibilitzar ambientalment amb una persona de 70 anys nascuda aquí a Espot, per exemple, més que complicat, és impossible.

Des de Lo pi negre hem fet aquesta campanya d'educació ambiental del Parc Natural que també hi està posat l'ós. Una campanya que s'ha fet de fauna i hàbitats, i això s'ha fet ara fa poc.

Que el departament de medi ambient vingués en serio al Pallars, a l'Alta Ribagorça, a la Vall d'Aran i sentés a la taula a les persones que o als

col·lectius que estan posant traves. I això si ho volen, no costa absolutament res, amb la quantitat de diners que s'estan gastant amb el cos d'agents rurals, amb la prevenció d'incendis, amb helicòpters, amb el Parc Nacional mateix.

Amb la de diners que s'estan gastant per segons quines coses, crec que seria un percentatge mínim de financiació que podrien destinar amb això. I si el que reivindiquen com a crítica no és adient, no volem ossos perquè no volem que ningú ens digui on hem d'anar a caçar, doncs ho sento molt, però tindreu ossos. Però primer que s'ho creguin els propis polítics, el problema dels polítics és que a la que veuen que hi ha gent que crida, funcionen en funció de com gira el vent, si el vent va cap al sud, van cap al sud, si el vent va cap al nord, van cap al nord. De tots els partits polítics.

SANTIAGO PALAZÓN. Servei de flora i fauna salvatge del Departament de Medi Ambient de la Generalitat.

a) Què en sap de l'ós?

Com a biòleg especialitzat en el seguiment i gestió de la reintroducció de l'ós bru al Pirineu, sé totes les característiques biològiques, etnològiques i ecològiques sobre l'ós bru.

b) El considera perillós?

No, però hem de tenir en compte que l'ós és un depredador, un carnívor, per tant, és un animal que potencialment és perillós. Però dins de la fauna que pugui ser així de perillosa, dins de la fauna europea, la que és carnívora, l'ós no és el més perillós de tots. Però l'ós dins d'Europa pot fer mal a les persones. Però quan tenen algun enfrontament amb alguna persona es quan es veuen amenaçats, però un cop que veuen que aquesta amenaça ha acabat els ossos surten corrents i se'n van. Que és lo que sempre ha passat quan hi ha hagut algun atac al cantàbric o als Pirineus. És perillós un ós? Sí és perillós, però també es perillós un porc senglar, un cérvol, o també pot ser perillós qualsevol altre animal. Per exemple nosaltres també tenim estadístiques de que cada any hi ha 20 incidents entre caçadors i senglars dins del Pirineu. Això no surt a la premsa remarcadament com va sortir o ha sortit el cas de l'ossa Hvala. I això passa cada any. En canvi en aquest cas ha sigut una vegada en molts anys. Per tant, dins de la perillositat no és l'animal més perillós que podem trobar en la muntanya.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Sí, el que passa que ha de passar molt de temps perquè aquests beneficis puguin prendre's com a tals. Un d'ells seria en la conservació de la ramaderia, dels prats alpins, dels boscos, etc. També en el turisme, etc.

d) Com va anar la reintroducció?

Això va sortir com un projecte pilot, en aquest cas amb els ossos, els objectius eren més a llarg termini. Quan els ossos van ser alliberats en la reintroducció nosaltres teníem dos objectius.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

El primer era veure si els ossos s'adaptaven al habitat del Pirineu, i l'altre era veure si la població local de la zona permetia la coexistència amb els ossos, es adir, que poguessin desenvolupar les seves activitats tradicionals.

Sí, sí, es poden complir. La nostra estratègia es esperar a que el problema es vagi apagant, es a dir, deixar de fer soroll en els petits problemes que sorgeixen. Impedir que es pugui caçar l'ós. I ja està, i l'any que ve tindrem més

ossos i si dintre de més anys, França, o Aragó o Espanya vulgui ficar més ossos ficaran més ossos.

La primera part es va complir, s'ha demostrat que biològicament i ecològicament l'ós s'ha adaptat al Pirineu i que es desenvolupa perfectament. La segona part es on hi has més conflicte, està encara a mitges. Hi ha una part de la població que ho accepta i un altre que no. És aquí on hem de fer més esforç, tan a França com aquí a Catalunya o Andorra. Però hem de tenir en compte que en aquest cas com es tracta d'un depredador gran això es tractaria de molts anys i fins i tot dècades.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Nosaltres estem fent millores, estem redactant el Pla de Recuperació de l'ós, això és una normativa que obligarà a fer una sèrie de coses o de no fer-les. En quan a l'hàbitat no crec que s'hagi de millorar més coses. Lo que si es sobre la sensibilització, educació, etc. Treballar més amb la gent. En quant a l'aspecte ecològic o biològic de l'ós, doncs protegir, o aturar alguna ampliació de pistes d'esquí o altres obres. També amb el Pla podem fer que les persones no puguin accedir fàcilment a les zones sensibles per a l'ós com per exemple a l'època de la cria , d'hivernació, etc. Tot això en aquest pla s'està intentant fent.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Si, s'està fent, el que passa es que no surt a la premsa. L'any passat teníem un programa d'informació als ramaders, als caçadors, al sector turístic del Pirineu. L'any passat vam fer una sèrie de xerrades amb els ramaders i els del sector turístic. Però justament quan vam començar les xerrades amb els caçadors va passar l'incident de l'ossa Hvala. Fins i tot anàvem a fer unes sortides dels Pirineus cap al cantàbric per tal de veure com funcionava allà tota la reintroducció i conservació de l' ós Bru. I com era la coexistència entre el sector turístic, ramader i els caçadors amb l' ós. Tot això també es va parar amb l'incident. Ara començarem de nou cap al Maig- Juny. A part de fer xerrades, tríptics, cursos. A més a més, des de fa molts anys es fa un programa d'educació ambiental a les escoles sobre l' ós a la Vall d'Aran, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça, etc.

El problema va ser que el programa Life que hi havia, deia explícitament que nosaltres havíem de fer algun tipus de procés d'informació social abans de que s'alliberessin els ossos. Els ossos en principi s'havien d'alliberar l'any 95, però en aquest any Catalunya l'hi va dir a França que encara no havia fet cap tipus de procés, necessitava més temps. Llavors, es va esperar un any més, però durant aquest anys tampoc es va fer res més. I llavors els Francesos van decidir alliberar els ossos. I els van alliberar, es va informar alguna cosa, però quan es va alliberar la primera ossa no hi havia una gran feina feta sobre aquest tema dins del Pirineu Català.

- Per tot això, la societat del Pirineu retreu a departament de Medi Ambient aquesta manca de participació en la decisió de la reintroducció com també de la manca d'aquestes informacions...

Això es veritat, però aquest tipus de situacions es molt difícil de trobar una resposta dins de la pròpia població. Però en realitat la població ha de decidir si vol els ossos al Pirineu? O tenen dret a estar aquest ossos que sempre hi eren

i se'ls van carregar? Llavors, això no s'hauria de fer només al Pirineu, si no que també a la resta de Catalunya i inclòs l'Estat Espanyol. Volem o no volem això? No se però el tema de la reintroducció va tenir un caire molt polític fins i tot va haver-hi canvis polítics després de les eleccions. Es va agafar com un tema de discussió política. També es va dir que la societat de Barcelona els estaven ficant l'ós. Nosaltres no vam escollir fer la reintroducció, ho van escollir els Francesos, nosaltres només fem la gestió d'aquests alliberament i farem tot lo millor possible. Hi ha unes indemnitzacions quan l'ós ataca a algun ramat. Molt més per sobre de lo que en realitat val el dany. Però actualment ja no es paga hi unes altres compensacions o ajudes. Els ramats d'ovelles i cabres s'intenta ajuntar tots aquests per tal de que sigui més difícils els atacs del plantígrad. Nosaltres el que estem intentant és prevenir els atacs, encara que sigui molt més costós. El que es fa és ajuntar tots els ramats en un molt més gran i pagar a un pastor perquè s'encarregui de gestionar i portar el ramat. En la vall d'Aran hi ha un ramat 1300 ovelles on li hem posat a disposició una sèrie d'infraestructures que són necessàries per portar aquest el ramat. També hi ha en els Pallars Sobirà. S'ha vist que els ramats petits continuen sent atacats mentre que els grans no. Es per això els ramaders haurien de pensar que així pot ser una oportunitat per la ramaderia ja que la situació d'aquí 15 anys de la ramaderia pot ser que desaparegui. La reintroducció de l'ós bru pot ser una oportunitat perquè es conservi la aquesta activitat. Pot ser que sigui una forma de continuar-la artificialment però des de el punt de vista de la administració ens interessa tenir i conservar la ramaderia perquè ens gestiona i conserva els grans prats alpins que sense això passarien a convertir-se en massa forestal.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Els actors polítics, que estan en contra, i els que parlen sobre que l'ós l'han ficat els de fora, però no tots també no són tots. També hi ha els ramaders, els hostalers o membres del sector turístic, que també estan en contra ja que diuen que l'ós pot ser perjudicial pel turisme ja que el turista pot tenir por a l'ós. Analitzant les notícies que surten sobre l'ós i n'hi ha diversitat d'opinions enfront això no tothom té aquesta por a l'ós. Per tant, nosaltres sempre hem defensat que la gent no tingui por a l'ós. Que l'ós no s'acostuma a veure tan fàcilment a la muntanya. Però sí que pot trobant-ho de forma fortuïta. Els caçadors no estaven en contra de l'ós, només volien que no hi hagués restriccions en la caça. Però l'error ha vingut amb l'incident amb l'ossa Hvala, ja que havien de tenir una mica més de cura saben que hi havia a prop l'ossa. Igualment aquest incident va ser un cúmul de circumstàncies amb mala sort, primer pel propi caçador i segon per la percepció social de l'ós que ha empitjorat.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Clarament quan fem alguna enquesta urbana, és a dir, els territoris fora del Pirineu, surt majoritàriament a favor de l'ós, de la seva reintroducció (80%) , però quan es fa l'enquesta a la Vall d'Aran o als Pallars hi hauria un empat tècnic, entre un (50%-40..%), encara que depèn de la comarca. Hi ha gent a favor , en contra, o hi ha gent que pensa que l'ós no és un problema que s'hagi

de tractar com a real. També s'ha de dir que majoritàriament surten als mitjans de comunicació les opinions negatives al ós. Perquè quan parles amb la gent de Pirineu molts d'ells estan a favor. Lo més palpable és que hi ha molts diversitat d'opinió al Pirineu. Com també la diversitat d'interessos en la pròpia societat.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Sí, encara que tot això serà amb el temps, allà mateix també va tenir un període d'adaptació, és a dir, que al principi la societat d'allà tampoc volia l'ós després poc a poc s'ha convertit en lo que és avui dia.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

No això administrativament no és viable, no podem crear un institució supra-estatal per aquest tema perquè aquí entraria en un conflicte diversos interessos i problemes administratius. Igual que a l'hora normativa també existirien problemes.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

En el cantàbric ha costat moltíssim, si que avui dia es una realitat però el principi el propi ós anava en declivi, ja que hi havia diversos factors que ho impediien com per exemple els furtius. Ara el veuen allà com un patrimoni natural, com un atractiu turístic, i ara la societat cantàbrica vol l'ós. Tenint 130 ossos avui dia. Allà hi ha restaurants i locals que als propis turistes els indiquen on poden a ver ossos, on s'han vist etc. El turista que va allà pot anar a buscar l'ós encara que no el vegi , però almenys senten que estan en terra d'ossos. A França també han començat a fer lo mateix. Aquí a Catalunya només 3 pobles han començat a fer això, però perquè estan a prop de França on si s'està fent aquest tipus de turisme. Aquí es diferent, perquè el turisme que s'està buscant es basa en pistes d'esquí, en un turisme massiu a l' hivern i l'estiu. Però això no pot continuar així, per que arribarà un punt de col·lapse, l'ós pot ser un atractiu més, però no el motor del Pirineu si no com una peça més. Hauria de començar a fer-se un turisme basat en la presència de l'ós com a peça més. Com per exemple, fer itineraris de l'ós, a fer productes amb ramats que convisquin amb l'ós, etcètera. Nosaltres per això no podem fomentar perquè no es la nostra competència.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Sí, veig futur a l'ós, encara que pot passar es que hi hagi gent que es dediqui a matar als ossos que n'hi ha o que hi posin verí. Però això, es complicat i també és un delictes i això no ho consentirem. L'únic que pot passar és que la població vagi a més, encara que això pot ser molt lent, ja que es reproduïxen de manera lenta, també moren accidentalment, etcètera, i també pot haver-hi més

alliberaments. Però en principi tot això es una cosa de molts anys, tan socialment com biològicament.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Nosaltres estem fent accions sobre aquest tema, hem fet diverses campanyes en els col·legis, amb els caçadors, amb els ramaders, amb la gent del propi Pirineu, etc. Un d'ells per exemple es portar un grup de persones que representen el món del turisme, de la caça, la ramaderia i d'altres a veure com es porta aquest tema de l'ós a la zona Cantàbrica, per tal de poder mostrar els la convivència de l'ós amb la societat d'allà.

JORDI RUIZ. Departament de Medi Ambient i Habitatge de Barcelona.

a) Què en sap de l'ós?

Per la meva feina actual haig de saber-ho tot, no se si amb això et responc, o sigui qualsevol dany, qualsevol dada que es troba a Catalunya, el que sigui a mi m'ha d'arribar perquè he d'estar completament informat, per informar a la directora general, al conseller o al codirector o per si hi ha una demanda de premsa en un moment donat, etcètera. Estic obligat a saber-ho.

b) El considera perillós?

A veure, si tu preguntessis als ciutadans hi hauria una gran part que et diria que si, perquè com que llegeixen els diaris i veuen la televisió, doncs tots "mengem" i fem el que ens diu la televisió, per tant si atenem això l'ós es considera perillós.

Si em preguntes si és perillós, doncs és una pregunta relativa perquè de vegades, el que realment és perillós no ens fa por i en canvi el que no és perillós ens en fa, vull dir, cada any hi ha de l'ordre de 20 persones ferides per batudes de senglar i "no passa res", cada any moren moltíssimes persones en accidents de vehicle i agafem el cotxe igualment, i no hi ha res més perillós a Catalunya i a l'Estat que anar en un cotxe, això és el més perillós, a banda de viure.

Per tant l'ós no és, per mi, especialment perillós com animal si ho compar-ho amb un cérvol, amb un porc senglar... una altra cosa és si els homes en la nostra activitat hi ha moments que fem que l'ós pugui ser perillós, però està més a la nostra mà que no a la de l'ós.

Com a naturalesa de l'ós, ell fugirà sempre i ho he vist quan fèiem un seguiment de l'ós pels Pirineus. L'ós es perillós si el provoquem, ja que ells es defensaran.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Si actuem com estem fent ara, per exemple amb els ramaders, amb programes perquè no tinguin danys o els tinguin molt petits o si en tenen tant grans com petits cobrin ràpidament i tinguin el suport per desenvolupar la seva activitat, que els caçadors tinguin una formació, no hi hagin aquests conflictes i tal, realment l'ós pot ser un revulsiu boníssim, per economia, i si és econòmicament bo, serà socialment bo i ecològicament ja ni ho discuteixo.

d) Com va anar la reintroducció?

Els humans, a la seva lluita contra la natura, doncs, amb la seva transformació de la natura, han anat extingint animals, la cosa es que tenim unes lleis que ens obliguem a protegir-los i recuperar-los i les hem de complir i segurament no les hem complert bé en aquest sentit, però ho hem de fer. Per tant restaurar la biodiversitat d'un país, em sembla que és un dels objectius clars d'aquest projecte.

Hem extingit en un temps raonablement reduït una espècie i l'hem de retornar perquè cadascú té la seva funció dins del sistema, i des d'aquest punt de vista em sembla bé la reintroducció.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

L'objectiu principal era per l'espècie, el que passa és que no es pot fer una reintroducció sense pensar en què hi ha uns ciutadans que conviuen amb l'ós. També com he dit, restaurar la biodiversitat d'un país també és un objectiu clar de la reintroducció.

Una reintroducció perquè sigui exitosa, ha de tenir una població mínima viable a llarg termini, vol dir que han de passar durant cent anys la probabilitat que s'extingeixi ha de ser més petita que el 95%.

Per tant no s'ha complert l'objectiu encara, o sigui, el que s'ha complert, han estat els primers objectius; alliberar un total de 8 animals, aquests s'han reproduït i la tercera generació segurament ja s'està reproduint i el nombre d'ossos no ha deixat de créixer, per tant, la població s'ha incrementat, la reproducció és regular, però estem lluny encara d'aquests 80-100 ossos que són els mínims perquè una població es pugui mantenir.

Queda, doncs dos objectius per complir, que és que la població sigui viable i que a part la població pugui coexistir amb els humans.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Sí, el milloraria, li posaria més diners, li posaria més persones... tot el que no tenim li posaria, però jo el programa el mantindria. S'ha vist que està anant molt bé, només hi ha hagut un conflicte, el qual es pot resoldre.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Aquí hi ha hagut dues tongades, n'hi ha hagut una que va ser l'any 1996 i la de l'any 2006.

La de l'any 1996 hi havia el programa LIFE amb cofinançament de la Unió Europea, de la Generalitat i de l'Estat Espanyol, i en cert moment hi va haver un canvi de responsables en el departament, que aleshores era d'agricultura, i van decidir no fer res de l'ós. La Unió Europea va continuar amb els tràmits, a França també es va continuar i tal dia com avui es va aprovar el projecte. Aquí van dir que com que no hi ha ós no s'hi fa res, però van dir, no no, que els anem a buscar, i es va començar a córrer i aleshores clar, es quan es va fer malament, perquè ja s'havia aprovat, ja s'havia explicat, els francesos ja havien començat a fer la seva explicació de participació i aquí no.

Al 2006, de participació se'n va fer molta més, però amb una institució que venia de l'any 1996, i clar la gent al '96 ja es va enfadar molt, no per l'ós, sinó perquè tenien molts problemes, l'ós és una excusa sempre –no ho perdeu de vista això-, l'ós és un animal mediàtic i s'utilitza -va coincidir quan la Vall d'Aran estava demanant la transferència de les competències, clar i mentre nosaltres

anem engegant ossos sense preguntat a ningú-, hi ha una utilització política i mediàtica de l'animal.

Aleshores els ramaders tenien problemes, i tenen problemes estructurals greus, clar que els ossos poden matar 20 caps de bestiar, però els gossos en poden arribar a matar 144 caps de bestiar en un únic atac i tots els ossos en maten 18 o 20, i no és un problema, el que passa és que és com una senyera molt maca per atacar des del món rural al món urbà. No és el principal problema que tenen, en canvi, és el que poden utilitzar més en els mitjans de comunicació i políticament.

Mira a partir de l'any '99 iniciem un programa, que per nosaltres era la cara amable de l'ós, que era que no se'n parlés i ho vam aconseguir. L'ós deixa de ser un problema, des del '99 fins el 2006, totes les notícies eren normalitzades. Arriba però el 2006 i torna passar això, coincideix amb lo de la llei d'Aran, en que la Generalitat presenta el tema de les vegueries i no n'ha presentat una per la Vall d'Aran amb una sèries de coses, i hi ha una coincidència històrica en què es deixen anar un ossos a l'Aran i simultàniament està reivindicant una llei nova i una vegueria nova, i més diners i més competències.

Novament, l'ós torna a ser un problema, un problema molt greu. Ara hi ha hagut un atac, que a més a més també, no s'ha portat bé per ningú –que no és un atac, és un atac a la óssa, la qual es defensa, però ho miren com un atac a la persona-, realment l'ós es dilueix, deixa de ser un problema, però quan hi ha interessos, o quan venen unes eleccions, l'ós és una arma “roja”, és una moneda de canvi, és una forma de pressió.

L'ós es l'altaveu més gran que tenen, i l'ós surt perdent sense ser el principal problema.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Clar, des del meu punt de vista, no és una percepció és una realitat perquè al 2005-2006 vam fer un estudi sociològic de l'opinió de la gent, on entrava la gent de Lleida capital, la gent de Barcelona, la gent de la zona de l'ós, etcètera. Vam tenir una sorpresa, bé, tota la gent de Lleida capital i Barcelona estava a favor de l'ós, la gent de la Vall d'Aran i del Pallars Sobirà, estaven tant a favor com en contra, i en canvi els que tenien molta tendència a estar en contra eren els caçadors i ramaders.

Però clar en aquestes comarques cada vegada hi ha més sector terciari i cada vegada hi ha més gent que és més jove... i clar, aquesta comarca de l'any 1996 a ara l'actitud s'ha transformat, els diaris, però segueixen igual, però els periodistes comencen a veure que el perfil del seu lector està canviant.

És a dir, ara els periodistes han tingut més cura alhora d'escriure les notícies, no com al 1996 que degeneraven la notícia, la canviaven.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Com a impacte social, comparant l'any 1996 amb el 2008, és a dir, el suport ciutadà que ha tingut l'óssa Hvala a tots els mitjans de comunicació ha dut a que molts polítics no es posicionessin en contra de l'ós. Tot el canvi d'opinió ciutadà ha modelat tots els estaments polítics, doncs, la bona notícia és

aquesta, que hi ha una percepció social molt superior a la que hi havia fa 10 o 11 anys enrere.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Sí. La prova és per exemple, tot el tema que hem fet de treballar amb els ramaders, en la federació d'oví de Catalunya, és a dir, d'agregar ramats i subvencionar pastors, hem agrupat 35000 caps de bestiar –clar, es que el problema de l'ós no és el ramat en si, sinó que és un problema perquè el deixen a l'aire lliure per la muntanya- i nosaltres el que estem fent és que vigilin el bestiar i que se segregui. Doncs hem passat d'aquests 15-20 caps de bestiar per ós i any (tot i que s'ha incrementat el nombre d'óssos molt a Catalunya) a 1 cap de bestiar per ós i any, que vol dir que l'any passat van ser 8 ovelles que es van pagar a causa de l'ós.

Els ramaders doncs, estan encantats. Per això els ramaders amb tot aquest conflicte que hi ha hagut no s'han posicionat en contra de l'ós, només un ramader de la Vall d'Aran, que va ser conseller d'agricultura, és a dir, va sortir com a ramader, però realment és un polític.

Els ramaders estan molt més contents ara.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Sí, sí. Crec que no hi és, i fora bo que existís, que hi hagués un lloc o un grup de treball perquè la gent expressés les seves inquietuds, s'informessin, etcètera.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

I tant, ho fa a molts llocs, perquè aquí no. El problema, com he dit, és econòmic, vull dir, la Vall d'Aran i el Pallars son les dues comarques amb renda per càpita més elevada de Catalunya, no ho perdís de vista mai això. Baix Aran és qui té l'ós, qui té "els problemes" i és qui el podria aprofitar més però una iniciativa de cara l'ós és mal vista pels polítics, els diaris..., el que passa que a la Vall d'Aran en si, els caçadors, els costums, etcètera, està molt arrelat.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Total, pensa que en aquest moment ja estan sobre una trentena d'óssos, que és molt més del que tenia el nucli oriental Cantàbric.

Dir que l'ós ha tingut una mà de premsa i política que no es mereixia.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Jo ho intento cada dia però no me'n surto (riures). Costa molt perquè clar quan una espècie no és polititza es treballa millor, però quan una espècies si que es

polititza, qualsevol proposta és avaluada, reavaluada, posada en “quarentena”, renegociada, necessita de l'acord de 25 parts, etcètera, i aleshores no hi ha res més inoperant que intentar solucionar una espècie polititzada.

Ara sí que en faria moltes de propostes, mira jo crec que una és explicar millor a la gent què és això de l'ós, explicar veritablement els accidents que hi ha de caça, de cotxe, d'atacs per gos a persones i a ramat... intentar-ho explicar millor, posar més temps i més esforç, perquè realment els mitjans ens pinten una cosa que no és.

Falta molta comunicació i informació, però es que clar costa molt entrar a la gent, jo crec que d'aquí 10 anys s'haurà tornat a fer un canvi com el que s'ha produït ara, això és una qüestió de carrera de fons.

JOSEP ÒRTEU. Ramader de Casa Borrut a Esterri de Cardós.

- a) Què en sap de l'ós?**
- b) El considera perillós?**

No, no he tingut cap atac.

- c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?**

Hi ha algun buscador de bolets que té por, però crec que no n'ha de tenir. De cara al turisme, no ho sé i de cara al pagès beneficis no en té ja que has de tenir més vigilància. Ara haurem de tornar a fer servir pastors a la muntanya per vigilar els ramats. D'atacs sempre n'hem tingut però no d'ossos, els problemes més aviat els hem tingut amb els gossos, tan els salvatges com els que han abandonat. Per nosaltres, és més perillós que l'ós perquè són carnisseres i maten.

- d) Com va anar la reintroducció?**

Ha estat mal feta, va ser una mena d'imposició, el fiquem i ja està, no es va consultar massa amb la gent d'aquí. Tot i això, en general, la gent d'aquí està que no amb tot.

- e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?**

L'ós és una espècie que no hi era i ara volen que hi torni a ser. El que passa és que s'ha de reintroduir d'una altra manera. Aquests pobres animals venen aquí i estan perduts perquè encara no tenen un lloc fixa a on quedar-se, de moment ells van buscant. Per aquí només he fet que trobar rastres. Abans hi havia la cova de l'ós per aquí i per allà, i ara aquests exemplars de moment n'hi han parat de voltar.

- f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?**

Amb quan a la presència, no hi estic ni a favor ni en contra. En contra no hi estic però ara mateix d'avantatges no en tens cap de la manera com ho han plantejat. D'aquí a 10-20 anys, es podran veure els resultats i si aquests que han portat són com els que hi havia, doncs s'adaptaran bé. Perquè de moment, tampoc ho sabem ja que els porten, es desperten i estan en un altre món.

- g) 'ha realitzat un procés de participació ciutadana?**

No, aquí la gent està escarmentada perquè se'ls hi han imposat moltes coses. Em sembla que no ho han explicat gaire a la gent, ja que ara per a tot i per sistema diuen que no.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Jo sóc caçador però no aficionat, però en general els caçadors no el poden veure. Estan molt en contra diuen que no els feia falta, ells només van a la seva i tampoc es tracta d'això. Si abans hi havien sigut, també poden tornar a ser-hi ara.

Allà a la Vall d'Aran, els ramaders estan més espantats potser és perquè han tingut més atacs que aquí. Per aquí n'hem tingut algun i a vegades és difícil saber si ha estat l'ós o no.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Jo no he anat a cap manifestació, però molta gent hi ha anat i hi estan en contra. A la vall d'Àneu i aquí al Pallars Sobirà també estan en contra de l'ós. L'any passat va haver-hi algun conflicte i hi va haver força problemes perquè va matar una ovella amb un pagès i no el volien indemnitzar.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Allà és molt diferent, allà està molt potenciat turísticament, i està molt controlat, Crec que aquí al Pirineu també podria arribar a ser compatible. Tot i això, aquí el pagès està en vies d'extinció com l'ós. Ho veig compatible però els dos estem en perill. Jo i més ramaders, no podem viure només d'això, tothom ha de fer una altra cosa. Jo faig també agroturisme, i un altra té animals hi ha de fer de paleta, o ha d'anar a treballar al rafting. Viure només de la ramaderia, no dóna.

l) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Crec que han de passar uns 20 anys perquè hi hagi una altra generació perquè hi ha gent que no ho acceptarà mai. Si ara d'aquí a vint anys quan s'hagi canviat una generació nova de pagesos potser si que es pot anar acceptant. I tot depèn de com l'administració ho gestioni també, és a dir, si l'administració dóna prou ajudes per controlar els animals, crec que no hi ha d'haver cap problema. El problema és que la gent viu del bestiar, només que hi ha hagi una petita ajuda al pagès podran conviure els dos.

L'any passat vam rebre la primera ajuda per controlar el ramat, una petita ajuda de 600€ a l'any. Quan la persona que els vigila en costa 4000 € l'any. A la Vall d'Aran és diferent, he parlat amb pagesos d'allà i el Consell d'Aran els hi paga el pastor per vigilar el ramat a la muntanya i ja està.

m) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Jo em dedico al turisme rural també hi parlo amb els clients i per l'ós de moment no n'he trobat cap d'interessat. Tinc fulletons a casa, els hi dono la informació que ha fet el Parc Natural però no els veig massa interessats.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

Els afectats que viuen dels ramats, els hi pagaria un pastor i faria una prova pilot de 2-3 anys per saber com conviuen amb el pastor, si hi ha baixes, si no n'hi han. Ara ens estan donant una ajuda però allà a la Vall d'Aran els hi paguen un pastor i el ramat està a la muntanya vigilat, d'aquesta manera s'acaben els problemes.

El problema és que aquests monts comunals són propietat dels veïns i ens els hi han imposat una cosa, i ara el bestiar no pot estar tranquil per aquí. I ara al imposar un animal, ho hem de vigilar nosaltres i ens aporta un perill. El 90% són comunals, és a dir, dels veïns, no són pas dels ajuntaments. Les pastures i tot són nostres. Això és com el cabirol o l'isard, amb quan als pagesos, no n'hi ha cap que se'n beneficiï.

Però per exemple els cabirols si jo tinc un sembrat se'm arriben a menjar el prat i jo no cobro res per aquests danys. Per compensar, a l'Ajuntament li donen un permís de cabirol, cada 3000 ha et donen un animal i l'Ajuntament els ven. I aleshores ve gent que té diners a caçar-lo i paguen 2.000-3000€ per cada animal i aquests diners se'ls queda l'Ajuntament quan haurien de ser pels que cuidem el terreny. La burocràcia de l'Ajuntament està mal feta.

S'han introduït moltes coses que no s'han consultat tampoc, per exemple el cabirol mateix. La daina, el cérvol, aquest últim ara està entrant molt fort també. Personalment penso que si l'ós està ben explicat no ha de portar problemes.

JORDI ROSET. Ramader d'Isil.

a) Què en sap de l'ós?

Bé, el que passa és que l'ós cap a l'agricultura fa mol mal aquí al Pirineu, perquè com que no hi ha pastors, engeguem els cavalls i les vaques a la muntanya i quan hi anem doncs ves a saber el que pot haver passat.

b) El considera perillós?

Pot ser perillós, quan té cries penso que sí. Aquí al costat del poble ja hi ha estat, clar que baixen. Segons l'hivern que fa també baixen, tot i que haurien d'estar hivernant, surten i baixen a buscar menjar.

No s'han produït gaires atacs. Hi ha colles de caçadors que surten i ni l'han vist. A veure no crec que l'instint de l'home sigui anar a matar l'ós, però si per exemple, com en el cas de la Vall d'Aran, l'ós et ve a atacar, doncs tu et defensaràs com sigui.

Els atacs han estat més de cara als animals, a ramats. Però no són molt sovint, durant l'estiu pot ser hi ha anat dues vegades... però no és només l'atac directe, sinó l'espant que s'enduen els animals que pot derivar a que es morin.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Una cosa es que siguin domesticats, però clar si l'ós és perillós i tu te'n vas un dia al bosc i te'l trobes no saps com reaccionarà, si t'atacarà o no t'atacarà. Penso que per això no es gaire bo de que hi sigui.

d) Com va anar la reintroducció?

Penso que no ha sigut gaire bona idea la introducció de l'ós, no ha sigut gaire positiu.

El programa de reintroducció no el veig bé, perquè s'ha passat per damunt de la gent, no s'ha preguntat ni s'han mirat els interessos dels pocs pagesos que queden. Només han volgut introduir l'espècie, ja que és un parc natural, però sembla com si la gent d'aquí no comptés per res.

Crec que està en la manera de com s'ha dut el projecte, es va tirar endavant sense comptar amb la gent.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Jo el programa de reintroducció no el continuaria mantenint, jo el pararia. Al començament portaven els xips, els regulaven via satèl·lit, però clar tot això

s'acaba, i clar després com els controls... i van criant i aquestes cries ja no les controla ningú.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Bé, aquí es va informar a la gent, però aquí no es va aprovar, però el tenim al costat. L'ós és un animal que es mou i pot venir cap aquí.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

La gent, el que es agricultura i ramaderia, no el volen, i clar el que són els altres, doncs no els hi afecta. Pel que fa a hosteleria i turisme, tenen els seus negocis i no els hi afecta, ara bé, el qui viu dels animals doncs sí.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Quan hi ha atacs al poble doncs si que se sent parlar de l'ós, però així com així no se'n parla de l'ós, al començament però si que se'n parlava.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

No... però és al que tornem... han introduït óssos, i les osses van criant i no se sap qui els controla, no se sap si avui estan aquí i demà allà. No porten un xip per controlar-los. Llavors doncs és molt difícil. Ara ja estan introduïts i no es pot tirar cap a enrere.

Si s'hagués entrat d'una altra manera l'ós de cara a la gent, doncs pot ser si que es podria conviure tots junts. Nosaltres som titulars de la muntanya, hem viscut tota la vida aquí... i això és un fet que ens han implantat a la força, i la gent en certa manera estan rebotats.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Si... però per exemple si volguessin controlar l'ós com els hi poses el xip? els has d'agafar, adormir-los, els has de localitzar, i si no saps la localització no pots...

El problema es que a la muntanya no hi ha pastors, per exemple jo hi vaig cada quinze dies, i si avui i vaig i està tot bé però l'endemà hi ha un atac, al cap de quinze dies que hi tornés doncs l'animal estaria menjat pels voltors, etcètera, i per tant, com demostro jo que aquell animal ha estat atacat per un ós.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Jo no crec que sigui possible. Ja ho sabem ara que hi és, però és molt difícil de veure. No se si el turisme vindrà, perquè si hi ha els animals solts i són perillosos, no se si vindrà el turisme...

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

La població creixerà... perquè clar no hi ha control.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Una de les propostes era fer un tancat de certes hectàrees de terreny, com si fos una reserva, i que estigués allí, que no marxés per tot el Pirineu i així controlar-lo.

Crec que si s'hagués planificat d'una altra manera hagués estat diferent, no pots imposar les coses ni obligar, per aquest motiu la gent també ha estat contrària, perquè clar, és una imposició de cara a les persones que viuen aquí.

Encara que posis molts cartells dient que has de fer davant d'un ós la gent no en fa cas, per exemple, hi ha cartells la Parc Natural que et diuen que deixis les deixalles on toqui i la gent les deixa en el primer lloc que troben...

JESÚS CARAVACA. Ramader de Gavàs.

a) Què en sap de l'ós?

Aquí l'ós, dient-ho amb una expressió castellana ha estat "la gota que colma el vaso". Perquè els ramaders anem prou malament i ja costa tirar endavant aquesta feina, com perquè ara ens imposin un altre problema que requereix més vigilància.

b) El considera perillós?

Hi ha una perillositat real cap als pastors (perquè no s'està portant un control).

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

A veure l'ós ataca quan, en el cas d'una óssa, ha de parir, o té cries, si en aquestes condicions te'l trobes t'atacarà.

Econòmicament hi ha pèrdues quan aquest ataca, perquè si l'animal està al tercer any de vida (és jove) i mor, doncs si que te'l paguen, però la feina es tornar a criar una altre animal des de petit, si fos gran doncs ja representa que ha fet la seva feina.

d) Com va anar la reintroducció?

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Penso que la reintroducció ha estat un error, perquè pel que es veu compta més el medi ambient (que no dic que no sigui important) que el medi agrícola, a aquest l'estan desplaçant.

Crec que s'han de sospesar les coses, és a dir, que pesa més, l'ós o un ramader o persona?.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Als pastors realment no se'ns ha informat, ha faltat molta informació. No hi ha hagut cap mena de procés de participació.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

Realment es parla d'óssos però no de la ramaderia, no pot ser un en detriment de l'altre. Si l'ós està a prop es preocupant, i si està lluny també. Socialment la percepció dels actors socials es contraria, i políticament no fan res.

És una situació absurda, no hi ha equilibri.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Bé, compatible, pot ser si. Penso que hi pot haver una coexistència si la població d'óssos estant tancats controlats, perquè clar proliferen molt, així com els cabirols i després els danys no te'ls paguen com hauria de ser.

La coexistència hi hauria de ser, però llavors les indemnitzacions haurien de ser diferents a les actuals.

Estic d'acord en que hi hagi coexistència, convivència, etcètera, però no fer de tot això un circ.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Pot ser si perquè crec que falta que hi hagi una interacció entre la ramaderia i el medi natural.

l) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

No se si la gent vindria a fer truisme perquè hi ha l'ós, perquè pot ser ni el veus.

m) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Penso que si els óssos hi ha de ser doncs que estiguin tranquils, que no se'n parli del tema, així tot aniríem millor.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió o en relació a l'educació ambiental?

Realment no se sap ben bé com està el tema per poder dir propostes de millora, tot depèn de la mida de la població.

S'hauria de deixar que els animals estiguin on estant, deixar-los tranquils.

Hi ha d'haver interacció entre els dos medis.

Falta ajuda de l'administració, i la qüestió no és indemnitzar com su fos un lladre.

AGUSTÍ LÓPEZ. Alcalde de Sort.

a) Què en sap de l'ós?

L'ós bru va conviure amb l'home fins als anys 50 al Pallars Sobirà. És un animal llegendari, un mite, hi han coves, llegendes, cançons, quantitat de records. He conegut gent que ha vist l'ós però jo no l'he vist mai.

Sempre he pensat que una cosa que tenia que fer la Generalitat quan va començar, és fer pedagogia de l'ós, és a dir, fer un museu de l'ós, i a partir d'aquí, explicar la seva història.

El gran problema va ser firmar un conveni sense consens amb el territori de França, amb Navarra i amb el Pirineu Aragonès.

b) El considera perillós?

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

És un animal que feia mal als ramats, però no conec a cap persona gran que m'hagi dit que l'ós ha matat a cap persona. És evident que va ser el gran enemic del ramader Pirinenc, no hi ha una relació home-ós històricament feliç al Pallars Sobirà. Sinó que hi ha una relació mítica i d'aniquilació.

d) Com va anar la reintroducció?

La reintroducció es va produir perquè tres pobles de l'Haute Garonne, tocant a la Vall d'Aran, estaven en recessió i van anar a veure la ministra de medi ambient; van demanar la reintroducció de l'ós i van aconseguir el programa Life.

Aleshores, Catalunya, Navarra i Aragó van pensar, si igualment tindrem l'ós aquí, signem el programa Life. Però pel govern de la Generalitat, crec que hagués estat millor dir: nosaltres no signem i si passa alguna cosa és una irresponsabilitat de França. Jo és el que hagués fet com a polític.

Com a polític, si el meu objectiu era reintroduir l'ós, la pitjor manera de fer-ho era reintroduir-lo per decret en aquell moment. L'estratègia hauria d'haver estat, ens hi neguem; però van agafar un sistema utilitarista o pragmàtic, pensant, escolta'm, no perdem els diners del programa Life.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

En la primera reintroducció al 1996, jo era president del Consell Comarcal i alcalde de Sort, la veritat és que vaig patir molt perquè recordo un dinar amb el Jordi Peix i jo en el qual ells em van dir que el govern de la Generalitat no podia fer res perquè França l'havia enviat i que què podíem fer. No entrar al conveni significava que tindríem ós però no tindríem diners, o entràvem al conveni i aleshores aconseguíem diners d'Europa.

Aleshores ens vam enfrontar a València d'Àneu, amb alcaldes, amb ramaders i la veritat és que va ser molt dur perquè recordo que la gent va sortir a la taula dient home això podria ser motiu de compensacions econòmiques perquè és evident que implica uns canvis, unes modificacions de l'estructura de feina diària d'un ramader.

Perquè fins que hi havien els ossos i els llops, els ramaders es veien obligats a passar les nits d'estiu a estar a dalt a la muntanya cuidant els ramats; des de que han desaparegut els ossos i els llops, se'n van a dormir a casa i no és tan sacrificat. Això els polítics de Barcelona no ho van entendre llavors ni ho entenen ara.

Aleshores la percepció que té el ramader de muntanya de ramaderia extensiva és que l'estratègia que té el govern de la Generalitat és eliminar-lo, això tan en època CIU, com en època tripartit. Ells es pensen que el cabirol, el cérvol, també els ha enviat el govern per repoblar i és una estratègia per convertir tot el Pallars i algunes altres comarques de muntanya en grans zoològics eliminant ramaders i que això a la llarga comportarà problemes de pèrdua de riquesa de pastures.

En aquella època Sort no era el municipi més afectat. Va mirar de no xocar contra el projecte ni recolzar-lo molt activament pel motiu de que els municipis que havien d'actuar eren els municipis d'Alins, d'Alt Aneu i Vall Ferrera que són els municipis del Pirineu més axial del Pallars Sobirà i penso que reben el 80% de les visites dels ossos al Pirineu català, a part de l'Aran.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Jo crec que es va portar malament, jo el tancaria i iniciaria un procediment molt lent per baix amb una planificació consensuada amb alcaldes i ramaders. Per tant ara has d'agafar a la gent i els hi has de dir, ara ja tenim l'ós i no el podem matar. Ara mateix, ningú el pot matar perquè és una il·legalitat i vas a la presó.

Ara l'escenari ha canviat, tenim els ossos no n'enviem més mentre no hi hagi consens però quin pla de gestió fem de la presència de l'ós a l'Alta Ribagorça, al Pallars Sobirà i l'Aran. No hi ha repoblació fins que no hi hagi consens, però anem a gestionar per donar confiança a la gent de que la presència de l'ós genera economia, genera tradició, genera personalitat de país; treballem en aquest sentit.

Aquí o comences molt lentament i vas introduint a la gent jove. La qüestió pot ser senzilla, portar xips i tenir-los localitzats i dir, no aneu a tal zona perquè hi ha l'ós. S'han de xipar els ossos i als caçadors se'ls hi ha de dir que els avisaran si hi ha presència de l'ós.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Sóc dels que penso que l'ós es pot tenir al Pallars i pot conviure amb projectes turístics del grau que s'està fent en aquests moments i penso que és un

projecte cultural però de la manera que s'està fent, m'hi nego rotundament, o hi ha consens o no hi ha repoblació d'ós.

La repoblació s'ha de pactar amb la població, amb els ajuntaments, amb els ramaders, amb els sectors de la neu, amb algú molt intel·ligent que es posi al davant, que sàpiga el recorregut que han de tenir aquests pactes i que les decisions les prenguin tots els col·lectius tot valorant el procés i els beneficis i els costos que té aquest procés.

Comencem un procés de debat, de propostes de fer classes a escolars, fem excavacions arqueològiques a les coves que es diuen coves de la ossa al Pallars Sobirà que n'hi ha unes 10 o 12, on no s'ha fet mai una excavació. Muntem allà un grup de treball, rebusquem tot el folklore.

Crec que es van precipitar, i els ramaders i la gent dels pobles no es van sentir defensats i es van sentir enganyats, no van ser consultats. Aleshores la Generalitat va dir: és que no podíem perdre els diners. En aquest sentit la Generalitat guanyava diners però perdia el consens del territori. I pels diners que eren no valia la pena.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Els pobles petits de muntanya on hi ha una cultura ramadera forta, estan anti ós. Rubió, Llessui, Sentís. Ara bé, si agafes Sort, Pobla de Segur, Esterri d'Àneu i tens un sector jove que no està lligat a la ramaderia, que no tenen familiars ramaders que difonguin que la ramaderia és la fortuna. Els sectors joves desvinculats del sectors primaris del Pallars, si fessis ara un referèndum et dirien que volen l'ós.

El sector turístic, depèn, els d'esports d'aventura et dirien que sí. En canvi, els hotels que viuen del senderisme, tindrien la por que algun client es trobés l'ós a mitja muntanya; que es difongués el missatge i baixés el nombre de clients.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

La primera manifestació del segle XX a Sort és la manifestació contra l'ós a l'any 1996, un dimarts de mercat que hi havien 80 persones amb esquelles i va ser una imatge de TV3 impressionant, s'hi van reunir tots els pagesos de la comarca i alguns polítics. Durant el franquisme no hi havien hagut manifestacions.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Crec que al Cantàbric els ossos estan més separats dels pobles que no pas al Pirineu, estan més aïllats i per tant és més difícil, no podem copiar exactament del model de la serralada Cantàbrica. Jo crec que sí, però el que has de generar és un amor per l'ós, un interès per l'ós en base a una economia turística, al patrimoni natural, a trets de responsabilitat de les comarques d'allí.

Els nens i joves del Pallars Sobirà no integren en el seu patrimoni ni en els seus signes d'identitat la presència de l'ós. En aquest sentit no s'ha treballat bé, ni per exemple tampoc s'ha fet bé amb el tema del gall fer que és molt important a la zona. Una comarca amb el 82% dels territoris protegits, i cap símbol de la comarca és un element faunístic, alguna cosa s'ha fet malament aquí.

Ara seria el moment de consolidar i no fer més creixement urbanístic en pobles petits, centrar el creixement en les petites capitals de la Vall. Aprofitar el moment de la crisi, i buscar riquesa de llarg recorregut com el patrimoni natural. Ara és el moment de fer projectes en aquest sentit.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Si tu agafes la ramaderia extensiva del Pirineu català, del Pirineu de ponent, potser queden 200 explotacions amb cara i ulls. Amb no massa diners. El país s'ha de creure aquest projecte i hi ha d'haver un polític fort, amb autoritat que sàpiga el que fa i que conegui el tema i a aquest polític no li costaria res aconseguir diners suficients, per defensar, per poder aportar als ramaders de muntanya el cofinançament d'un pastor, etc. i tot el que la gestió de l'ós comportés. Quan s'estan gastant milionades per exemple amb línies de metro, amb el tema de l'ós no es necessiten xifres tan altes. Si hi ha el convenciment a Catalunya que hem de tenir l'ós, aleshores els diners sortiran. Si la voluntat política es basa en el sacrifici dels Pallaresos i dels pirinencs no funcionarà.

l) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Hauria de sortir un polític que estigués enamorat del tema i que liderés tot aquest procés. Com que crec que no serà així, entenc que serà difícil que políticament hi hagi una reintroducció nova de l'ós. Catalunya segur que agafarà la posició de no tornar a repoblar amb ossos, hauria d'avisar a França de que no hi ha consens.

Veig que potser d'aquí a deu anys és una situació congelada si no hi ha noves aportacions d'ossos ja que la genètica empobrirà la població i ens trobarem igual com al Pirineu Català als anys 70 quan encara hi havia 4-5 ossos. Tornarem a entrar en una situació d'endogàmia genètica que no portarà enlloc. Per tant, és una mica trist que després d'haver patit tant i de tant conflicte, ningú acabi les regnes amb una mica d'il·lusió i que digui enfoquem-ho cap aquí això. Jo veig el tema mort, si no es revoluciona amb "carinyu", amb intel·ligència i amb imaginació.

Ara això s'ha de liderar lentament, s'ha de fer veure que no fas res com si diguéssim. S'han de fer moviments suaus i fer un pla de gestió dels ossos existents i moviments suaus a través de l'escola, amb la justificació de dir que els ossos ja els tenim i hem de fer alguna cosa. Hi ha una justificació que permet fer un petit pla no gaire cridaner i paral·lelament un procés de gestió de la població que hi ha.

m) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

Agafar i treballar amb els nens de l'escola i la gent jove dels instituts, fer obres de teatre, recuperar cançons, recuperar poesia, recuperar tradicions, escenificar-les agafant un grup de teatre, fer conferències. Agafar Pallaresos i portar-los a Astúries perquè vegin com està el tema allà o agafar nens i portar-los a Eslovènia.

Aquí hi ha d'haver algú que coordini tot això, Sort no pot liderar un projecte d'aquest estil. Nosaltres sense consens, el que fem és un petit museu de l'ós. El problema és que molts polítics no han passat per l'alcaldia. La Generalitat li és molt fàcil posar l'ós, però que vinguin aquí al territori i entre tots planifiquin una cosa que tothom vegi clara.

Jo ho tinc clar, un equip de treball del departament de medi ambient, però amb intel·ligència. Amb un líder del departament de medi ambient que conegui molt el problema i que escolti molt a la gent, no algú que tingui programat prèviament la planificació i que no estigui disposat a canviar-ho.

Les idees són clares però per moure una idea, cal diàleg, cal barrinar, cal reflexionar un cop has escoltat, cal moure fitxes, cal no menystenir a la gent que semblen rústics perquè de ben segur que hi entenen més que tu amb aquell tema. La cosa és complicada i això per un polític o un científic de Barcelona, no és fàcil.

S'ha de muntar una comissió amb ajuntaments, ramaders, centres excursionistes caçadors, amb un líder de la Generalitat, una persona que conegui molt el tema, que escolti molt i que no tingui pressa pels objectius. Això no és un objectiu electoral.

Nosaltres estem plantejant un petit museu de l'ós al meu municipi allà a Pujalt, on hi ha el museu de papallones. En el nou museu plantegem una sala amb 80m² dedicada a l'ós.

AGUSTÍ LÓPEZ. Alcalde de Sort.

b) Què en sap de l'ós?

L'ós bru va conviure amb l'home fins als anys 50 al Pallars Sobirà. És un animal llegendari, un mite, hi han coves, llegendes, cançons, quantitat de records. He conegut gent que ha vist l'ós però jo no l'he vist mai.

Sempre he pensat que una cosa que tenia que fer la Generalitat quan va començar, és fer pedagogia de l'ós, és a dir, fer un museu de l'ós, i a partir d'aquí, explicar la seva història.

El gran problema va ser firmar un conveni sense consens amb el territori de França, amb Navarra i amb el Pirineu Aragonès.

b) El considera perillós?

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

És un animal que feia mal als ramats, però no conec a cap persona gran que m'hagi dit que l'ós ha matat a cap persona. És evident que va ser el gran enemic del ramader Pirinenc, no hi ha una relació home-ós històricament feliç al Pallars Sobirà. Sinó que hi ha una relació mítica i d'aniquilació.

d) Com va anar la reintroducció?

La reintroducció es va produir perquè tres pobles de l'Haute Garonne, tocant a la Vall d'Aran, estaven en recessió i van anar a veure la ministra de medi ambient; van demanar la reintroducció de l'ós i van aconseguir el programa Life.

Aleshores, Catalunya, Navarra i Aragó van pensar, si igualment tindrem l'ós aquí, signem el programa Life. Però pel govern de la Generalitat, crec que hagués estat millor dir: nosaltres no signem i si passa alguna cosa és una irresponsabilitat de França. Jo és el que hagués fet com a polític.

Com a polític, si el meu objectiu era reintroduir l'ós, la pitjor manera de fer-ho era reintroduir-lo per decret en aquell moment. L'estratègia hauria d'haver estat, ens hi neguem; però van agafar un sistema utilitarista o pragmàtic, pensant, escolta'm, no perdem els diners del programa Life.

e) Quins són els objectius de la reintroducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

En la primera reintroducció al 1996, jo era president del Consell Comarcal i alcalde de Sort, la veritat és que vaig patir molt perquè recordo un dinar amb el Jordi Peix i jo en el qual ells em van dir que el govern de la Generalitat no podia fer res perquè França l'havia enviat i que què podíem fer. No entrar al conveni

significava que tindríem ós però no tindríem diners, o entràvem al conveni i aleshores aconseguíem diners d'Europa.

Aleshores ens vam enfrontar a València d'Àneu, amb alcaldes, amb ramaders i la veritat és que va ser molt dur perquè recordo que la gent va sortir a la taula dient home això podria ser motiu de compensacions econòmiques perquè és evident que implica uns canvis, unes modificacions de l'estructura de feina diària d'un ramader.

Perquè fins que hi havien els ossos i els llops, els ramaders es veien obligats a passar les nits d'estiu a estar a dalt a la muntanya cuidant els ramats; des de que han desaparegut els ossos i els llops, se'n van a dormir a casa i no és tan sacrificat. Això els polítics de Barcelona no ho van entendre llavors ni ho entenen ara.

Aleshores la percepció que té el ramader de muntanya de ramaderia extensiva és que l'estratègia que té el govern de la Generalitat és eliminar-lo, això tan en època CIU, com en època tripartit. Ells es pensen que el cabirol, el cérvol, també els ha enviat el govern per repoblar i és una estratègia per convertir tot el Pallars i algunes altres comarques de muntanya en grans zoològics eliminant ramaders i que això a la llarga comportarà problemes de pèrdua de riquesa de pastures.

En aquella època Sort no era el municipi més afectat. Va mirar de no xocar contra el projecte ni recolzar-lo molt activament pel motiu de que els municipis que havien d'actuar eren els municipis d'Alins, d'Alt Aneu i Vall Ferrera que són els municipis del Pirineu més axial del Pallars Sobirà i penso que reben el 80% de les visites dels ossos al Pirineu català, a part de l'Aran.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Jo crec que es va portar malament, jo el tancaria i iniciaria un procediment molt lent per baix amb una planificació consensuada amb alcaldes i ramaders. Per tant ara has d'agafar a la gent i els hi has de dir, ara ja tenim l'ós i no el podem matar. Ara mateix, ningú el pot matar perquè és una il·legalitat i vas a la presó.

Ara l'escenari ha canviat, tenim els ossos no n'enviem més mentre no hi hagi consens però quin pla de gestió fem de la presència de l'ós a l'Alta Ribagorça, al Pallars Sobirà i l'Aran. No hi ha repoblació fins que no hi hagi consens, però anem a gestionar per donar confiança a la gent de que la presència de l'ós genera economia, genera tradició, genera personalitat de país; treballem en aquest sentit.

Aquí o comences molt lentament i vas introduint a la gent jove. La qüestió pot ser senzilla, portar xips i tenir-los localitzats i dir, no aneu a tal zona perquè hi ha l'ós. S'han de xipar els ossos i als caçadors se'ls hi ha de dir que els avisaran si hi ha presència de l'ós.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Sóc dels que penso que l'ós es pot tenir al Pallars i pot conviure amb projectes turístics del grau que s'està fent en aquests moments i penso que és un projecte cultural però de la manera que s'està fent, m'hi nego rotundament, o hi ha consens o no hi ha repoblació d'ós.

La repoblació s'ha de pactar amb la població, amb els ajuntaments, amb els ramaders, amb els sectors de la neu, amb algú molt intel·ligent que es posi al davant, que sàpiga el recorregut que han de tenir aquests pactes i que les decisions les prenguin tots els col·lectius tot valorant el procés i els beneficis i els costos que té aquest procés.

Comencem un procés de debat, de propostes de fer classes a escolars, fem excavacions arqueològiques a les coves que es diuen coves de la ossa al Pallars Sobirà que n'hi ha unes 10 o 12, on no s'ha fet mai una excavació. Muntem allà un grup de treball, rebusquem tot el folklore.

Crec que es van precipitar, i els ramaders i la gent dels pobles no es van sentir defensats i es van sentir enganyats, no van ser consultats. Aleshores la Generalitat va dir: és que no podíem perdre els diners. En aquest sentit la Generalitat guanyava diners però perdia el consens del territori. I pels diners que eren no valia la pena.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Els pobles petits de muntanya on hi ha una cultura ramadera forta, estan anti ós. Rubió, Llessui, Sentís. Ara bé, si agafes Sort, Pobla de Segur, Esterri d'Àneu i tens un sector jove que no està lligat a la ramaderia, que no tenen familiars ramaders que difonguin que la ramaderia és la fortuna. Els sectors joves desvinculats dels sectors primaris del Pallars, si fessis ara un referèndum et dirien que volen l'ós.

El sector turístic, depèn, els d'esports d'aventura et dirien que sí. En canvi, els hotels que viuen del senderisme, tindrien la por que algun client es trobés l'ós a mitja muntanya; que es difongués el missatge i baixés el nombre de clients.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

La primera manifestació del segle XX a Sort és la manifestació contra l'ós a l'any 1996, un dimarts de mercat que hi havien 80 persones amb esquelles i va ser una imatge de TV3 impressionant, s'hi van reunir tots els pagesos de la comarca i alguns polítics. Durant el franquisme no hi havien hagut manifestacions.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Crec que al Cantàbric els ossos estan més separats dels pobles que no pas al Pirineu, estan més aïllats i per tant és més difícil, no podem copiar exactament del model de la serralada Cantàbrica. Jo crec que sí, però el que has de

generar és un amor per l'ós, un interès per l'ós en base a una economia turística, al patrimoni natural, a trets de responsabilitat de les comarques d'allí.

Els nens i joves del Pallars Sobirà no integren en el seu patrimoni ni en els seus signes d'identitat la presència de l'ós. En aquest sentit no s'ha treballat bé, ni per exemple tampoc s'ha fet bé amb el tema del gall fer que és molt important a la zona. Una comarca amb el 82% dels territoris protegits, i cap símbol de la comarca és un element faunístic, algo s'ha fet malament aquí.

Ara seria el moment de consolidar i no fer més creixement urbanístic en pobles petits, centrar el creixement en les petites capitals de la Vall. Aprofitar el moment de la crisi, i buscar riquesa de llarg recorregut com el patrimoni natural. Ara és el moment de fer projectes en aquest sentit.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Si tu agafes la ramaderia extensiva del Pirineu català, del Pirineu de ponent, potser queden 200 explotacions amb cara i ulls. Amb no massa diners. El país s'ha de creure aquest projecte i hi ha d'haver un polític fort, amb autoritat que sàpiga el que fa i que conegui el tema i a aquest polític no li costaria res aconseguir diners suficients, per defensar, per poder aportar als ramaders de muntanya el cofinançament d'un pastor, etc. i tot el que la gestió de l'ós comportés. Quan s'estan gastant milionades per exemple amb línies de metro, amb el tema de l'ós no es necessiten xifres tan altes. Si hi ha el convenciment a Catalunya que hem de tenir l'ós, aleshores els diners sortiran. Si la voluntat política es basa en el sacrifici dels Pallaresos i dels pirinencs no funcionarà.

l) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Hauria de sortir un polític que estigués enamorat del tema i que liderés tot aquest procés. Com que crec que no serà així, entenc que serà difícil que políticament hi hagi una reintroducció nova de l'ós. Catalunya segur que agafarà la posició de no tornar a repoblar amb ossos, hauria d'avisar a França de que no hi ha consens.

Veig que potser d'aquí a deu anys és una situació congelada si no hi ha noves aportacions d'ossos ja que la genètica empobrirà la població i ens trobarem igual com al Pirineu Català als anys 70 quan encara hi havia 4-5 ossos. Tornarem a entrar en una situació d'endogàmia genètica que no portarà enlloc. Per tant, és una mica trist que després d'haver patit tant i de tant conflicte, ningú acabi les regnes amb una mica d'il·lusió i que digui enfoquem-ho cap aquí això. Jo veig el tema mort, si no es revoluciona amb carinyu, amb intel·ligència i amb imaginació.

Ara això s'ha de liderar lentament, s'ha de fer veure que no fas res com si diguéssim. S'han de fer moviments suaus i fer un pla de gestió dels ossos existents i moviments suaus a través de l'escola, amb la justificació de dir que els ossos ja els tenim i hem de fer algo. Hi ha una justificació que permet fer un

petit pla no gaire cridaner i paral·lelament un procés de gestió de la població que hi ha.

m) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

Agafar i treballar amb els nens de l'escola i la gent jove dels instituts, fer obres de teatre, recuperar cançons, recuperar poesia, recuperar tradicions, escenificar-les agafant un grup de teatre, fer conferències. Agafar Pallaresos i portar-los a Astúries perquè vegin com està el tema allà o agafar nens i portar-los a Eslovènia.

Aquí hi ha d'haver algú que coordini tot això, Sort no pot liderar un projecte d'aquest estil. Nosaltres sense consens, el que fem és un petit museu de l'ós. El problema és que molts polítics no han passat per l'alcaldia. La Generalitat li és molt fàcil posar l'ós, però que vinguin aquí al territori i entre tots planifiquin una cosa que tothom vegi clara.

Jo ho tinc clar, un equip de treball del departament de medi ambient, però amb intel·ligència. Amb un líder del departament de medi ambient que conegui molt el problema i que escolti molt a la gent, no algú que tingui programat prèviament la planificació i que no estigui disposat a canviar-ho.

Les idees són clares però per moure una idea, cal diàleg, cal barrinar, cal reflexionar un cop has escoltat, cal moure fitxes, cal no menystindre a la gent que semblen rústics perquè de ben segur que hi entenen més que tu amb aquell tema. La cosa és complicada i això per un polític o un científic de Barcelona, no és fàcil.

S'ha de muntar una comissió amb ajuntaments, ramaders, centres excursionistes caçadors, amb un líder de la Generalitat, una persona que conegui molt el tema, que escolti molt i que no tingui pressa pels objectius. Això no és un objectiu electoral.

Nosaltres estem plantejant un petit museu de l'ós al meu municipi allà a Pujalt, on hi ha el museu de papallones. En el nou museu plantegem una sala amb 80m² dedicada a l'ós.

Joaquim Vidal. Responsable de Comunicació i imatge de la Federació Catalana de Caça

a) Què en sap de l'ós?

L'ós és un animal carnívor, un animal molt emblemàtic. Sóc caçador, d'aus, de conills, de caça major. Óssos no n'he arribat a veure perquè la població és molt reduïda, porcs senglars sí, guineus també. A Espanya l'ós no es caça perquè no hi ha uns màxims, l'animal es manté. És diferent que a Europa, on es caça a molts llocs i a Estats Units també. Als EUA hi ha molt d'ós negre que es caça, aleshores allà hi ha molta extensió, ja hi ha un equilibri entre l'home i l'ós perquè saben els óssos que deixen, i els que cacen. Tot i que també hi ha molts accidents amb els óssos perquè hi ha gent que no està controlada. No és el cas nostre.

b) El considera perillós?

És un animal salvatge i a més, carnívor que en qualsevol moment o bé per defensar les seves cries pot ser perillós. Hi ha molts casos, no a Europa però sí a Estats Units on és abundant, i aquí sí que pot ser més perillós.

c) Creu que la presència de l'ós al Pirineu pot ser beneficiosa o perjudicial?

Rebutjant tot aquest rebuig que hi ha de la gent del territori i així, hi ha una part positiva com a comerç, que és un atractiu, a part dels valors biològics i mediambientals que tingui o com un element de biodiversitat. Hi ha una petita falca, comercial en la qual es pot utilitzar com es fa en d'altres països o com es fa a Cantàbria doncs potenciar la figura, l'enganxina de l'ós per a productes de la terra.

No es pot organitzar una excursió per anar a veure l'ós, perquè quan s'ha de veure l'ós, ha de ser de molt lluny, amb uns prismàtics, amb silenci i això quedarà pels naturalistes. Sabem que hi ha l'ós allà, que hi ha unes hectàrees que no es poden trepitjar i que a més ho vigilarà un grup de protecció de medi ambient o naturalistes. És diferent que estiguessin els animals estabulats. Un terme en un espai tan gran i tractant-se de tants pocs animals, no és un atractiu, no és un zoo. Per exemple a EUA si vols veure un ós, vas amb un guarda i amb un matí en pots veure molts. Aquí l'ós portarà molts beneficis, molts diners amb algú, però al territori en general no.

Si n'hi haguessin molts, hi hauria un conflicte i pot ser s'haurien de treure o començar a caçar. I com més óssos pitjor, perquè necessitaríem més hectàrees, i no podríem anar a passejar o fotografiar, o amb bicicleta, o a fer senderisme o escalada. És que priva molt, i compte perquè el que té la casa allà, ha de marxar, el que té els cavalls, els ha de retirar, el que té les ovelles no pot pasturar, i tota aquesta gent haurà de viure d'alguna cosa.

d) Com va anar la re-introducció?

No fa gaires anys d'això i sabem que va començar per la part Francesa, a part dels convenis que hi puguin haver entre els governs Andorrans i els Catalans.

e) Quins són els objectius de la re-introducció? Creu que es poden complir? Creu que s'han complert?

Surt un neguit, una idea ecologista de voler tenir aquesta biodiversitat, de tornar al territori un animal emblemàtic que havia ocupat la zona i que per diversos motius possiblement doncs va ser perseguit. Les espècies salvatges sempre competeixen amb les persones perquè estan en el mateix territori. Ara és l'ós, també ha sigut el llop, pot ser la guineu, el senglar també porta problemes. Sempre és un conflicte el fet d'ocupar el mateix territori, els interessos dels humans són uns, els dels animals són uns altres.

f) Mantindries el programa que s'ha desplegat?

Realment parlant amb la gent del territori és difícil de mantenir, però suposo que hi poden haver acostaments, hi ha d'altres països que ho han aconseguit. És difícil perquè el nostre territori no és tan gran com els altres.

Un territori que ja està ocupat, tirar-lo enrere és complicat, a part que l'administració no sempre compleix amb el pla d'ajudes, i hi ha gent de tot, hi ha mala informació, gent que no en vol saber d'informació, hi ha uns interessos a vegades molt llunyans del territori. Perquè la mesura pot haver sortit de Barcelona, de molt lluny, o del Ministerio de Medio Ambiente.

I per la gent que viu allà és un conflicte, perquè d'entrada porta privacions en tots els àmbits; als excursionistes, els que van amb moto, els que van a caçar, a pescar, a collir bolets, són molts col·lectius que estan allà dins. Hi ha un rebuig general de la gent del territori i dels caçadors de la zona també perquè no sé si manca informació o és que s'escolten molt a la part contrària.

Quan vaig consultar amb la zona de Lleida, amb els del territori, estan molt crispats perquè a vegades els programes aquests prometen unes ajudes que no arriben, unes indemnitzacions que no són. En línies generals l'impacte social el genera sempre.

No sé si era encertat, si això va començar per França. Catalunya és de les autonomies més poblades, amb més activitats a la muntanya i fa més temps que s'han extingit una sèrie d'espècies perquè s'ha fet molt ús del territori. Ara per ara, tirar endarrere tota una sèrie d'activitats i començar a eliminar els espais reduint-los, és difícil.

g) S'ha realitzat un procés de participació ciutadana?

Al no estar dins en el territori, ho desconec. Com que afecta a Catalunya i afecta a Andorra i això ens ve del cantó francès, coordinar tot això, ben bé no sabem com ha anat. L'ideal seria que això ens ho contestés algú del territori.

h) Com veu la percepció que tenen els diferents actors socials implicats sobre el tema?

Els interessos són diferents, per una banda els polítics els hi diuen que rebran diners, després tens els grups de protecció, després tens la gent del territori que sap que els diners i les indemnitzacions no arriben.

Hi ha muntanyes senceres que tenen amo i això per gestionar-ho és complicat. Es clar, si és en zona de parc o pública sí, però és que agafa moltes hectàrees privades.

Els caçadors de la zona de l'Aran es posen una mica al costat dels pescadors, dels boletaires, de la gent del territori i fan tots com una pinya, i no en voldran sentir a parlar de l'ós. A la Vall d'Aran els caçadors estan constituïts una mica a banda del que és la Federació Catalana de Caça. Fent la gestió per parlar amb ells doncs es van desconnectar. Allà no en volen sentir a parlar del tema.

Entenc que hi hagi gent que no vulgui donar la opinió perquè és un tema molt complex, i a més hi ha males informacions, per la banda d'uns que ho volen protegir i per la banda dels altres, hi ha com un foc creuat.

i) Quin impacte social ha generat aquesta reintroducció?

L'impacte és aquest, hi ha una confusió, una divisió. Això també ho podria portar el llop però en aquest cas seria pitjor, perquè l'ós no es desplaça gaire, els cànids tenen un territori de campeig i de cacera bestial, molt extens. I sí, aprofiten els recursos que li dóna la muntanya, però els hi agrada molt la carn de corral.

El problema també és que és un carnívor, posa-hi el que vulguis, conills, perdius, àguiles, isards, cabres salvatges, gats mesquers, genetes, però clar estem parlant d'un animal amb molts quilos que a més és depredador. Els que tenen abelles pateixen pels ruscs, els pescadors per les truites, els que tenen cavalls també pateixen. El problema hi és perquè els óssos necessiten molt de territori.

j) Li sembla compatible la coexistència de l'ós amb l'activitat humana com en el cas de la Serralada Cantàbrica?

Caldria veure la Serralada Cantàbrica quantes hectàrees té, quina influència hi tenia l'home perquè potser estem parlant de quatre ramaders i ja està. Però clar, Catalunya és més petit, l'àrea és més reduïda, i aleshores possiblement el territori aquí fa més temps que està ocupat o que si fan més activitats. Això s'hauria de suspesar.

Em sembla que a Cantàbria no es van arribar a reintroduir. A Catalunya també hi ha un tràfic de competències i influències perquè són tres governs, Català, Andorrà i Francès.

k) Creus que seria interessant un grup de treball per tal d'incorporar tots els agents locals, en la millora de la relació de l'ós?

Mirar els models que funcionen, Amèrica no és extrapolable, a Europa tampoc, possiblement algun reduït sí. Però clar si a Europa s'estan caçant aquests animals perquè hi ha uns màxims, perquè està en el territori i està ben avingut. Ara, posar un animal en un lloc on fa tants anys que es va perdre és una mica mirar al cel. Costa treure la gent de casa seva, i a més amb decisions que venen des de lluny. I la gent pensa, i quines compensacions em donarà l'ós, perquè jo he de viure i pagar els meus compromisos, i si això no es compleix malament.

l) Com veu el futur de l'ós al Pirineu? A curt termini? A llarg termini?

Ho veig una mica negre. Sé que s'han fet unes xerrades, s'ha fet alguna cosa, però la participació ha estat pràcticament l'activista la que hi ha assistit i de la gent del territori molt poc. A llarg termini hi ha molta feina a fer, i coordinar sobretot les parts implicades, vendre bé la pel·lícula. I si s'arribés a tirar endavant hi ha d'haver un paquet de mesures econòmiques.

m) Creus que la presència de l'ós pot actuar com a element d'atracció turística?

Sí clar, enganxines, pòsters, aquella cosa de dir estic en una zona d'ós. Portarà molta despesa, s'hauran de formar uns guardes, uns guies, senyalitzar, el territori portarà una despesa en forma d'ingrés, crearà uns mínims llocs de treball. Pot ser que surti la fundació ós dels Pirineus, si no hi és ja. I s'hauran de comprar uns cotxes i sortiran uns diners de l'administració d'algun lloc.

Jo no em plantejo anar a fer una excursió d'un dia per anar a dir que he estat en una zona d'ós, perquè fa molt de temps que tot està igual, el bosc està igual però l'ós vés a saber on és. Això no acaba de veure's. A més això també és restringit, pensa que la zona on està aquest animal ho saben quatre, i tampoc interessa que se sàpiga.

n) Faries alguna proposta de millora en relació a la gestió i en relació a l'educació ambiental?

Sobretot informar, i darrere de tot això intentar convèncer. T'has de plantejar els valors ecològics que pugui tenir, a veure si compensen els mal de caps, les rancúnies i tot el que hi ha a l'altre costat, si veritablement val la pena.

Hi ha estaments ecologistes i naturalistes que saben o sabem que si l'ós es cacés estaria protegit. Una espècie quan té un rendiment, hi ha un aprofitament, s'hi aboquen més diners i es cuida més. Quan l'home té interès per un animal, per un producte que li dona la natura, doncs el cuida millor.

Per això, la caça el que fa és que regenera les sangs i fa les translocacions, la caça ben entesa és beneficiosa per a moltes espècies, és obligat, primer per les quantitats en el moment que hi ha massa espècies et pot venir un brot de qualsevol malaltia.

Per exemple, el tema dels isards al Cadí en van quedar zero, i tants que n'hi havia, per una mala política de gestió. I s'aguanten per pèls a l'altre costat, doncs ràpidament s'ha de caçar, amb números s'ha de saber quins animals s'han de treure perquè la sang es vagi renovant i perquè no vingui la malaltia. Hi ha una sèrie de malalties en els ungulats que degeneren degut a les quantitats que arriben a tenir. En el cas dels isards al Cadí crec que va ser un brot de sarna, i es van arribar a barrejar més malalties. La caça és com un hort i ha d'haver-hi algú que ho cuidi.

**ESTRATEGIA PARA LA CONSERVACIÓN
DEL OSO PARDO
CANTÁBRICO**

Criterios Orientadores

Dirección General de Conservación
de la Naturaleza

Secretaría General de Medio Ambiente

MINISTERIO DE MEDIO AMBIENTE

La Estrategia para la conservación del oso pardo cantábrico ha sido informada positivamente por el Comité de Flora y Fauna Silvestres, reunido en Madrid el 30 de septiembre de 1999, y aprobada por la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza, reunida en Madrid el 19 de octubre de 1999.

La Dirección General de Conservación de la Naturaleza, impulsó las Estrategias de conservación para las especies emblemáticas, sentándose las bases de la referida al oso en reunión del Grupo de Trabajo del oso pardo cantábrico celebrada en Valladolid, el 22 de febrero. Este documento ha sido elaborado por el citado Grupo de Trabajo, que con este motivo ha mantenido reuniones en Santander, el 28 de mayo; en Sepúlveda, el 14 de julio; y en Santiago de Compostela, el 27 de septiembre. En las tareas de elaboración han participado los siguientes miembros (anteriores o actuales) del Grupo de Trabajo:

Joaquín Rasines, Antonio J. Lucio (asesor técnico)
Dirección General de Montes y Conservación de la
Naturaleza
Consejería de Ganadería, Agricultura y Pesca
Gobierno de Cantabria

Elena Hernández, Jose Angel Arranz, Juan Carlos Peral,
César Pollo, Jose Ramón Jiménez
Dirección General de Medio Natural
Consejería de Medio Ambiente

Junta de Castilla y León

Jose Félix García-Gaona, Juan Carlos del Campo
Dirección General de Recursos Naturales
Consejería de Medio Ambiente
Principado de Asturias

Mercedes Robles
Dirección Xeral de Montes y Medio Ambiente Natural
Consellería de Medio Ambiente
Xunta de Galicia

Luis Mariano González, Guillermo Palomero (asesor
técnico)
Dirección General de Conservación de la Naturaleza
Ministerio de Medio Ambiente

Javier Naves
Consejo Superior de Investigaciones Científicas

INDICE

1. Introducción.

2. Diagnóstico de la situación.

3. Objetivos.

4. Ámbito de aplicación.

5. Líneas básicas de actuación.

5.1. Conservación de la especie.

5.1.1. Eliminación de la muerte de osos causada por personas.

5.1.2. Reducción de los conflictos entre osos y humanos.

5.1.3. Conservación de la población oriental.

5.1.4. Estudio de la viabilidad de un programa de conservación ex-situ.

5.2. Manejo de los hábitats.

5.2.1. Conservación y restauración de hábitats.

5.2.2. Comunicación entre poblaciones y núcleos reproductores.

5.3. Investigación.

5.3.1. Fomento de la investigación aplicada a la gestión.

5.3.2. Establecimiento de métodos estandarizados de seguimiento de

la población.

5.3.3. Fomento de actuaciones de interés para la investigación.

5.4. Educación y conciencia pública.

5.5. Participación pública.

5.6. Desarrollo rural.

6. Desarrollo de la Estrategia.

6.1. Planes de Recuperación.

6.2. Coordinación.

6.2.1. Grupo de Trabajo.

6.2.2. Coordinación interadministrativa.

6.2.3. Recursos humanos.

6.3. Actuaciones de orden legal.

6.4. Recursos financieros.

7. Vigencia y revisión.

1. INTRODUCCIÓN.

La ley 4/1989, de 27 de marzo, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres, exige la redacción de Planes de Recuperación para especies catalogadas como “en peligro de extinción”, categoría en la que el Real Decreto 439/1990, de 30 de marzo, por el que se regula el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas, incluye al oso pardo. La elaboración y aprobación de dichos planes corresponde a las Comunidades Autónomas. De igual modo, este Real Decreto establece la necesidad de una coordinación técnica intercomunitaria, para el desarrollo y aplicación de los planes de actuación. Así en el art. 8 del Real Decreto se lee textualmente: “Cuando por razones del área de distribución de una especie, subespecie o población catalogada, los correspondientes Planes deban aplicarse en más de una Comunidad Autónoma, la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza elaborará, para cada especie o grupo de especies catalogadas, criterios orientadores sobre el contenido de dichos Planes”. Mandato legal de plena aplicación en el caso del oso pardo cantábrico, cuya distribución actual afecta a cuatro Comunidades Autónomas.

En el caso del oso cantábrico no se parte de cero, ya que cuenta con Planes de Recuperación vigentes en las cuatro Autonomías oseras, aprobados a lo largo del período de 1989 a 1992. El hecho de que existan Planes en activo, no excluye la elaboración ahora de unos criterios orientadores. Contrariamente, el momento es oportuno ya que es conveniente llevar a cabo una revisión de los actuales Planes en profundidad, incorporando los nuevos conocimientos sobre la

biología y la ecología de la especie y aprovechando las aportaciones de una década de experiencia en la aplicación de los mismos.

Por otra parte, la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza, en la reunión celebrada el 25 de febrero de 1999, acordó que estos criterios deberán estar recogidos en un documento más amplio denominado Estrategia de Conservación.

El Ministerio de Medio Ambiente, a través de la Dirección General de Conservación de la Naturaleza, en el marco de sus competencias, ha tomado a su cargo la coordinación de esta Estrategia, redactándose el documento técnico de base en el seno del Grupo de Trabajo del oso pardo cantábrico, del Comité de Flora y Fauna Silvestres, que aglutina expertos, representantes de las Comunidades Autónomas concernidas y técnicos y asesores de la citada Dirección General.

Para la elaboración del documento se ha revisado abundante bibliografía científica sobre la especie y se han tenido en cuenta escritos, informes y documentos, públicos e inéditos, entre los que destacan los siguientes:

- Plan coordinado de actuaciones para la conservación del oso pardo, de la Dirección General de Conservación de la Naturaleza, del Ministerio de Medio Ambiente. (Memorias anuales desde 1986 a 1998).

- Ponencias y conclusiones del Taller sobre la situación y la protección del oso pardo en Europa. Covadonga, Asturias. (Consejo de Europa, 1988).

- Recomendaciones nº 10 (1988) sobre la protección del oso pardo y nº 37 (1992) sobre la protección del oso cantábrico, del Comité Permanente del Convenio relativo a la Conservación de la Vida Salvaje y el Medio Natural de Europa. Convenio de Berna. (Consejo de Europa).

- Planes de Recuperación del oso pardo en Cantabria (1989), Castilla y León (1990), Asturias (1991) y Galicia (1992).

- La conservation de l'ours brun dans l'Union Européenne. Actions cofinancées par LIFE-Nature (CE/DG XI, 1997).

- Ponencias y conclusiones de la Conferencia Internacional sobre la conservación del oso pardo en Europa -un reto de cara al siglo XXI-. Cervera de Pisuerga, Palencia. (Ministerio de Medio Ambiente, 1998).

- Final Draft Action Plan for Conservation of the Brown Bear in Europe. (Council of Europe, 1999).

- Bears. Status Survey and Conservation Action Plan. (IUCN, 1999).

- Estrategia Española para la Conservación y el Uso Sostenible de la Diversidad Biológica. (Ministerio de Medio Ambiente, 1999).

- Propuestas del Grupo de Trabajo del oso pardo cantábrico, del Comité de Flora y Fauna Silvestres.

En la Estrategia se indican directrices y medidas para cumplir con la finalidad propuesta de asegurar la conservación del oso cantábrico y orientar las revisiones de unos Planes de Recuperación coordinados, que constituyan una herramienta útil para la conservación y recuperación de la especie. Su cumplimiento eficaz pasa necesariamente por una coordinación entre todos los sectores involucrados, por la voluntad de los diferentes responsables de su aplicación de trabajar por un objetivo común, asumiendo y cumpliendo cada uno de sus compromisos, así como por dotar de la cobertura legal necesaria a la figura de la Estrategia de Conservación.

2. DIAGNOSTICO DE LA SITUACIÓN.

A nivel mundial muchas poblaciones de oso pardo se enfrentan a crecientes amenazas de pérdida y fragmentación del hábitat, limitaciones demográficas y pérdida de diversidad genética. En España, junto a Italia, Francia y algunos países asiáticos viven las poblaciones de osos pardos más amenazadas del mundo. Los estudios genéticos parecen demostrar que los osos de la Península Ibérica son los únicos representantes puros de una de las tres líneas evolutivas del oso pardo en Europa y de las cinco que parecen existir en el mundo.

Desde las primeras décadas de este siglo los osos pardos se distribuyen en la Cordillera Cantábrica en dos poblaciones que posiblemente están incomunicadas, hecho este que parece confirmarse en estudios genéticos: población occidental y población oriental. Prácticamente todas las poblaciones europeas de osos parecen haber pasado por mínimos poblacionales históricos durante la primera mitad de este siglo, lo que pudo afectar a su variabilidad genética. La población oriental de la Cordillera Cantábrica, junto con las poblaciones autóctonas de osos de los Pirineos y del Trentino, se encuentra entre las poblaciones de osos con más bajo grado de variabilidad genética registrado, si bien, actualmente, no se conocen las consecuencias de este hecho.

Los relictos cantábricos de osos son el resultado de un proceso de regresión demográfico y areal que se ha venido produciendo desde tiempos históricos. En Europa, y especialmente en el sur, el crecimiento de la densidad humana, el nacimiento de la agricultura y la ganadería y, en general, el alto grado de desarrollo económico ha hecho que la persecución de la especie y la destrucción de su hábitat haya sido una constante desde hace cientos de años. Aunque hoy día, en general, se vive una crisis demográfica en las zonas oseras (se ha reducido la densidad de población humana entre 2-3 veces en los últimos 50 años), el grado y diversidad de la actividad humana y la densidad de habitantes en las zonas oseras de la Cordillera Cantábrica es muy elevado. Este alto grado de antropización resalta el papel básico que para la conservación del oso juegan las zonas de refugio e hibernación.

Las relaciones entre el oso y su hábitat (incluyendo el hombre) son variables, complejas y en parte desconocidas. No es fácil interpretar la relación entre el carácter omnívoro de la especie, la variación espacial y temporal de los alimentos y las limitaciones a su acceso debidas a las actividades humanas, y el tamaño de las poblaciones y los movimientos de los osos. De todas maneras, la dependencia forestal de la especie parece manifiesta. En un principio, la cobertura boscosa del territorio osero puede oscilar entre el 20 y el 50%. Considerando que la potencialidad forestal es prácticamente total, esos porcentajes pueden señalar el alto grado de transformación sufrido por el hábitat del oso, y ponen de manifiesto la importancia que tienen las manchas boscosas como fuente de alimento y refugio para los osos. La infrautilización y la pérdida de hábitat, son factores de amenaza de primer orden.

Las poblaciones cantábricas de osos ocupan un área de cerca de 5.000 km², aunque localizaciones de ejemplares erráticos ampliarían el área hasta cerca de 7.000 km². Están separadas por 30-50 km de distancia donde se acumulan importantes infraestructuras y actividades humanas (minería, autopistas, carreteras, ferrocarril, pistas de esquí, gaseoducto...). El área de distribución de la especie se reparte en cuatro Comunidades Autónomas: Asturias, Cantabria, Castilla y León y Galicia. La población occidental se extiende por Asturias, Castilla y León y Galicia, desde los Ancares de Lugo, por el Oeste, hasta el Puerto de Pajares, por el Este. Abarca unos 2.600 km², sobre todo en Asturias con cerca del 70% de la superficie. La población oriental se extiende por unos 2.480 km², desde Campoo de

Suso (Cantabria), al Este, hasta el Puerto de Vegarada (Asturias) por el Oeste. Afecta a Castilla y León, Cantabria y Asturias. En torno al 85% de la superficie ocupada pertenece a Castilla y León.

Además de las alteraciones referidas en el corredor interpoblacional, otros corredores de comunicación entre núcleos de reproducción están sufriendo alteraciones del hábitat, que pueden fragmentar las poblaciones hoy existentes y contribuir a la extinción de núcleos de población. Los conocimientos disponibles sobre la potencialidad, fragmentación y conectividad del territorio para albergar una población viable de osos, son insuficientes y deberán ser ampliados atendiendo a consideraciones ecológicas y socioeconómicas.

La población occidental mantiene un censo estimado en 50-65 osos, que aportan una media anual de cinco nuevas camadas, con un tamaño medio de camada próximo a dos oseznos. La tendencia poblacional es regresiva y se estima en un 4 ó 5% anual. Es probable que el número de ejemplares de esta población se sitúe en la parte mas baja de la horquilla. La población oriental tiene un censo estimado, mediante técnicas moleculares, en 20 ejemplares, una relación de sexos desequilibrada (más del doble de machos que de hembras) y una tendencia poblacional que parece estacionaria. El número de camadas, cuyo tamaño medio es 1,5 oseznos, en los últimos años es bajísimo: ninguna en 1994, una por año entre 1995 y 97, y de nuevo ninguna en 1998. El pequeño tamaño de estas poblaciones es de por si un peligro y la extinción puede ocurrir como resultado del azar. Los análisis sobre la evolución y dinámica de estas poblaciones parecen

indicar que los riesgos de extinción son elevados. A nivel mundial se asocia la viabilidad de una población de osos a cifras de varios cientos de ejemplares y a superficies de varios miles de kilómetros cuadrados.

Los conocimientos sobre la demografía de estas poblaciones de osos parecen indicar que las elevadas tasas de mortalidad (y especialmente de las hembras) son las responsables de la actual situación de peligro. Sin embargo, las causas de mortalidad de los osos cantábricos no son adecuadamente conocidas. La información disponible sobre osos muertos es deficiente en cuanto al número de casos conocidos sobre los estimados, a las características de los ejemplares afectados, a las causas finales que provocaron sus muertes, a su distribución espacial y temporal y a la relación con factores que contribuyen a generar el riesgo.

De todas maneras, desde una perspectiva de conservación, teniendo en cuenta los casos de muertes bien determinados y el elevado grado de humanización del hábitat cantábrico, la muerte de osos debe entenderse como asociada directa o indirectamente con el hombre. Siendo la mortalidad provocada por el hombre el principal factor limitante para la recuperación del oso, debe ser objetivo prioritario abordar las causas ya conocidas de mortalidad: disparos tanto en cacerías legales como ilegales, lazos, venenos y atropellos.

En la Cordillera Cantábrica, las acciones para la conservación de los osos se enmarcan en los Planes de Recuperación. Disponiendo de información básica sobre la ecología y la problemática del oso, y

con la base legal que proporciona la Ley 4/1989, se inició el proceso de elaboración de los Planes de Recuperación por parte de las Comunidades Autónomas cántabras. Actualmente las cuatro comunidades oseras tienen Planes vigentes. Su orden de aprobación fue: en Cantabria, por Decreto 34/1989, de 18 de mayo; en Castilla y León, Decreto 108/1990, de 21 de junio; en Asturias, Decreto 13/91, de 24 de enero; y en Galicia, Decreto 149/1992, de 5 de junio.

Parece claro que en el caso del oso existe consenso sobre la idoneidad de los Planes como instrumento para su recuperación. Sin embargo, tras una década de aplicación de los Planes, objetivos estratégicos como eliminar la muerte de osos causada por personas, garantizar la conectividad entre los núcleos reproductores o evitar la pérdida de hábitat de calidad, no han sido resueltos satisfactoriamente. Así mismo, la tendencia poblacional regresiva no ha sido invertida, aunque quizás se haya suavizado la velocidad de regresión. Probablemente los actuales Planes adolecen de ser demasiado orientadores, predominando las directrices sobre las actuaciones concretas. Y no siempre las directrices han sido desarrolladas con planes específicos o con las normativas necesarias.

Esto no quiere decir que los Planes sean instrumentos poco útiles y su existencia seguro que ha contribuido a evitar impactos en el hábitat oso, mejorado la preparación y equipamiento de las guarderías, promovido la imprescindible coordinación entre todas las administraciones concernidas, facilitado el desarrollo de programas de sensibilización e investigación y estimulado otras acciones de conservación. Es un buen momento para revisar global y

colectivamente el nivel de aplicación de los Planes, así como sus objetivos principales y secundarios, a la luz de la experiencia adquirida y de los conocimientos incorporados, y considerando que la percepción social del oso y el conocimiento de su problemática han mejorado, incluso en el medio rural. Los nuevos Planes deberían organizarse identificando claramente los factores de amenaza y estableciendo las prioridades para abordarlos, ya que los esfuerzos exitosos de conservación son aquellos que maximizan la eficacia, empleando los recursos humanos y la financiación en resolver los problemas prioritarios.

Este diagnóstico es una síntesis del análisis de la situación en el momento de elaborar esta Estrategia. Los procesos biológicos son cambiantes y si bien el oso es una especie de respuestas lentas, es conveniente revisar el diagnóstico permanentemente incorporando nueva información. En todo caso, deberá ser revisado en profundidad al tiempo que lo sea esta Estrategia, para poder reorientar los contenidos de un nuevo documento.

3. OBJETIVOS.

La finalidad de esta Estrategia es asegurar la viabilidad a largo plazo de las poblaciones cantábricas de oso, incrementando su número poblacional y su distribución, con las limitaciones inherentes a la coexistencia con las comunidades rurales y su desarrollo socio-económico, y sólo será alcanzada si se cumplen los siguientes objetivos principales:

- Reducir el número de osos matados por personas.
- Conservar y mejorar el hábitat.
- Asegurar la conectividad entre poblaciones y núcleos de población.
- Garantizar el apoyo público a la conservación del oso.

Además, teniendo en cuenta que el área de distribución del oso pardo cantábrico afecta a cuatro Comunidades Autónomas, la Estrategia orienta y es la base para la actualización de los Planes de Recuperación y se constituye en el marco de referencia para la coordinación de las acciones de conservación.

4. ÁMBITO DE APLICACIÓN.

Se aplicará en las áreas de distribución actual y potencial descritas en los Planes de Recuperación del oso pardo cantábrico. Así mismo, la Estrategia será de aplicación en el corredor entre las dos poblaciones de osos, en sus vertientes asturiana y leonesa, que será incorporado por las Comunidades Autónomas concernidas al ámbito geográfico afectado por sus respectivos Planes de Recuperación.

5. LINEAS BÁSICAS DE ACTUACIÓN.

Para la elaboración de estas líneas de actuación se parte de experiencias previas de diferente signo enmarcadas en los Planes de

Recuperación autonómicos, en el Plan coordinado de actuaciones para la conservación del oso pardo del Ministerio de Medio Ambiente y en los proyectos LIFE-Naturaleza. Además, se dispone de una información científica básica sobre la especie, y de un buen número de informes técnicos, escritos, borradores y propuestas definitivas de actuaciones, elaborados por científicos, gestores y ONG's. Las experiencias prácticas de gestión y la información técnica y científica, han inspirado conjuntamente estas directrices y medidas, que recuperan propuestas ya contempladas en los Planes en vigor, y recogen otras novedosas que mejoran sustancialmente los contenidos de esta Estrategia frente a otros documentos anteriores.

El diagnóstico precedente destaca el elevado riesgo de extinción de las poblaciones cantábricas, e identifica la muerte de osos causada por personas y la pérdida y fragmentación del hábitat como los factores de amenaza más importantes. Para eliminar o reducir los problemas principales se plantean actuaciones de conservación para evitar la muerte de osos y resolver los conflictos entre osos y personas. Se recoge la necesidad de un plan de medidas especiales para la población oriental, cuyo futuro está especialmente cuestionado por graves problemas demográficos y genéticos, y se propone un estudio de viabilidad para conocer los pros y los contras de la cría en cautividad, apoyada en los ejemplares cantábricos que existen en ese régimen. Así mismo, se plantean actuaciones de conservación y restauración de los hábitats que orientan la planificación del territorio osero y la regulación de las actividades humanas, y abordan los problemas de fragmentación y conectividad entre poblaciones y núcleos de osos.

La Estrategia atiende la necesidad de actualizar los conocimientos sobre la biología y ecología de la especie y redefinir las prioridades de investigación, como garantía de las pautas de conservación elegidas. Además, se necesitan datos creíbles para convencer al público de la oportunidad de las medidas de conservación, especialmente cuando su aplicación se acompaña de regulaciones significativas en el uso humano del hábitat oso.

Uno de los objetivos básicos de la Estrategia Española para la Conservación y el Uso Sostenible de la Diversidad Biológica es fomentar la educación, divulgación e información dirigidas a aumentar la conciencia ciudadana y a alcanzar la implicación social en las tareas de conservación. En el caso de esta Estrategia es igualmente un objetivo principal, y como demuestran las experiencias de gestión de otras pequeñas poblaciones de oso pardo en diferentes lugares de su distribución mundial, el apoyo público es imprescindible para alcanzar el éxito en los programas de recuperación. Para ello, además de reducir las fuentes de conflicto entre osos y humanos, hay que buscar fórmulas de participación pública en las tareas de conservación, teniendo en cuenta que la participación debe ir precedida por una información abundante y adecuada y por las actividades de educación ambiental y formación necesarias.

La aceptación social del oso, especialmente en el medio rural, supone en buena medida identificar beneficios económicos y de calidad de vida con la existencia continuada de los osos y de los

hábitats. La presencia de osos debe entenderse como positiva y dinamizadora de las áreas rurales y paralelamente, las medidas de desarrollo rural deben ser sostenibles y compatibles con la conservación del oso y su hábitat. La idea de compatibilizar osos con desarrollo rural inspira en general las líneas básicas de actuación de la Estrategia, lo que no es óbice para que el último apartado de este capítulo incorpore algunas directrices y medidas concretas.

Las líneas básicas de actuación y las medidas que deben asegurar a largo plazo la conservación del oso y orientar las revisiones de los actuales Planes de Recuperación, se precisan a continuación.

5.1. Conservación de la especie.

5.1.1. Eliminación de la muerte de osos causada por personas.

5.1.1.1. Extremar la vigilancia y reforzar los mecanismos para evitar las muertes directa o indirectamente causadas por el hombre, con especial atención a las osas con crías y a las zonas con mayor intensidad de furtivismo que deberán de ser identificadas, favoreciendo la creación de patrullas especializadas en la vigilancia de la especie y apoyando en este sentido todas las iniciativas. Así mismo, se promoverá la coordinación operativa entre el personal con funciones de vigilancia buscando la mayor eficacia en la lucha contra el furtivismo.

5.1.1.2. Investigar y denunciar los casos de mortalidad no natural conocidos, e investigar igualmente los posibles casos basados en informaciones creíbles.

5.1.1.3. Eliminar el trampeo ilegal con lazos y el uso de venenos, estableciendo un plan de choque que incluya compromisos con colectivos de cazadores y ganaderos y medidas de gestión que favorezcan la compatibilidad de poblaciones viables de lobos, cérvidos y jabalíes, con las explotaciones agropecuarias tradicionales.

5.1.1.4 Compatibilizar la práctica de la caza con la conservación del oso, adoptando, entre otras, las siguientes medidas:

- Tendencia a supervisar con guardería todas las batidas de caza mayor que se lleven a cabo en zonas oseras.

- Regulación de las actividades cinegéticas en las Areas Críticas que incor-poren lugares de hibernación, limitando la práctica de la caza a fechas en las que no interfiera con los partos y la hibernación de los osos.

- Incorporación en los planes de aprovechamiento cinegético de un mecanismo ágil que faculte a los responsables de la gestión cambiar el lugar o la fecha de celebración de una cacería, ante la presencia de osas con crías o en casos de concentración de ejemplares por causa de alimentación otoñal.

- Elaboración de un protocolo para cazadores en zona osera, que contenga información general sobre los hábitos y el comportamiento de la especie y recomendaciones sobre la actitud a adoptar ante encuentros o presencia de osos, con el fin de evitar muertes de osos, accidentalmente o al temer por la propia seguridad, en el transcurso de la práctica cinegética.

5.1.1.5. Identificar tramos de vías de comunicación especialmente peligrosos para los osos y proponer en los mismos las medidas correctoras oportunas.

5.1.1.6. Elaborar un protocolo de captura de ejemplares con fines de conservación, científicos o de gestión, que reduzca el riesgo de mortalidad a niveles soportables para una pequeña población de osos. Vinculado al anterior, elaborar, así mismo, un protocolo que contemple el operativo necesario para intervenir en situaciones de osos heridos o atrapados en trampas de furtivos. En ambos documentos deberán considerarse el material y los métodos que garanticen el seguimiento de los animales una vez liberados en el medio natural.

5.1.2. Reducción de los conflictos entre osos y humanos.

5.1.2.1. Mantener una política ágil y suficiente de indemnizaciones por los ataques de osos a las explotaciones agropecuarias, asociada a medidas de protección a colmenares y rebaños para limitar los ataques y evitar el malestar social

consiguiente. Así mismo, tender a homogeneizar las compensaciones por daños y los mecanismos de pago en las cuatro Comunidades Autónomas.

5.1.2.2. Elaborar un protocolo para visitantes de zonas oseras, con recomendaciones del comportamiento a seguir ante encuentros o presencia de osos.

5.1.2.3. Elaborar un protocolo para manejo de osos problemáticos.

5.1.3. Conservación de la población oriental.

5.1.3.1. Elaborar un plan de medidas especiales que contribuyan a restablecer las deterioradas condiciones demográficas y genéticas y que garanticen la viabilidad de la población oriental cantábrica.

5.1.3.2. Garantizar el flujo de información y la participación pública para conseguir el apoyo social necesario para el desarrollo de las medidas contempladas en ese plan.

5.1.4. Estudio de la viabilidad de un programa de conservación ex-situ.

5.1.4.1. Valorar la viabilidad y los beneficios de una experiencia de cría en cautividad apoyada en los ejemplares

cantábricos que existen en cautividad, con fines de reforzamiento de las poblaciones silvestres o para crear y mantener preventivamente un núcleo de osos cantábricos en condiciones de semi-libertad.

5.1.4.2. Elaborar en su caso un protocolo de cría en cautividad a través del que se coordinen las actuaciones necesarias y los investigadores, gestores y centros implicados.

5.2. Manejo de los hábitats.

5.2.1. Conservación y restauración de hábitats.

5.2.1.1. Tender a incluir el área de distribución actual delimitada en los Planes de Recuperación del oso pardo en la Lista Nacional de Lugares de Interés Comunitario, incorporándola así mismo a las redes regionales de Espacios Naturales Protegidos.

5.2.1.2. Elaborar un catálogo de las Áreas Críticas para la especie con carácter de inventario abierto, que deberá ser prioritariamente tenido en cuenta en los instrumentos de gestión de los Espacios Naturales Protegidos y en los diferentes planes reguladores de actividades que se desarrollen fuera de los Espacios.

5.2.1.3. Dirigir actuaciones de manejo del hábitat mediante la elaboración de unos criterios técnicos de gestión, conservación y restauración, que en todo caso garanticen la mejora y el acceso de los ejemplares a las fuentes de alimento, el refugio y la comunicación entre zonas oseras, organizando el área de distribución

actual y potencial en Unidades de Gestión Osera (UGO) y priorizando las acciones de conservación y mejora de la calidad de hábitat en las Areas Críticas.

5.2.1.4. Actualizar los procedimientos y mecanismos de evaluación de impacto ambiental, asegurando el correcto cumplimiento del plan de seguimiento, para todos aquellos programas, proyectos y actividades que puedan tener efectos adversos para la conservación de las poblaciones cantábricas. Para ello se tendrá en cuenta lo siguiente.

Además de aquellas actuaciones recogidas en el Anexo I del Real Decreto 1302/1986, de 28 de junio, de Evaluación de Impacto Ambiental deberán ser sometidas a una adecuada evaluación de sus repercusiones de acuerdo con lo establecido en la legislación estatal y en las normas de protección o de procedimiento de evaluación dictadas por las Comunidades Autónomas, las siguientes actuaciones:

- Nuevo trazado o modificaciones sustanciales de pistas y carreteras.
- Líneas de transporte de energía eléctrica.
- Instalaciones de esquí y sus ampliaciones.
- Rutas turísticas de todo terreno y otras actividades turísticas organizadas.
- Construcción de embalses y minicentrales.
- Actividades mineras.
- Parques eólicos.

- Instalaciones fijas de comunicación.
- Cualquier otra que, a juicio de la Administración medioambiental competente, modifique o implique un riesgo para la especie o su hábitat.

En el caso de que el proyecto afecte a Áreas Críticas catalogadas en los Planes de Recuperación Autonómicos, se someterá, al menos, a un informe previo vinculante de la Administración medioambiental competente.

5.2.1.5. Elaborar una metodología rigurosa de evaluación de impacto ambiental específica para el oso pardo.

5.2.1.6. Elaborar o actualizar los inventarios de las redes de pistas en zona osera, incorporando propuestas de clasificación de las pistas y caminos en categorías que contemplen la libre circulación, regulaciones de temporalidad y uso que minimicen sus efectos negativos sobre la población de osos, y la eliminación de las que no tengan utilidad evidente restaurando la topografía y vegetación de acuerdo con el entorno.

5.2.1.7. Incluir los criterios de sostenibilidad en la planificación de las actividades sectoriales que inciden en las zonas oseras, con especial atención a las Áreas Críticas, de forma que no contribuyan a la pérdida o infrautilización de hábitats de calidad.

5.2.2. Comunicación entre poblaciones y núcleos reproductores.

5.2.2.1. Delimitar con precisión el corredor entre las dos poblaciones de osos cantábricos, en sus vertientes asturiana y leonesa, ámbito geográfico en el que serán de aplicación los contenidos de esta Estrategia y de los Planes de Recuperación de Asturias y Castilla y León.

5.2.2.2. Identificar los elementos que puedan actuar como barrera o dificultar la dispersión de ejemplares en el corredor interpoblacional y en cada uno de los corredores inventariados en el catálogo de Areas Críticas para el oso pardo.

5.2.2.3. Garantizar la conectividad entre zonas oseras a través de planes especiales de conservación o restauración de corredores, que incluyan medidas que potencien la regeneración boscosa natural, de reforestación y otras correctoras de las barreras identificadas, con el fin de aumentar la viabilidad de las dos poblaciones cantábricas y evitar su fragmentación, facilitando el flujo de ejemplares y el necesario intercambio genético.

5.3. Investigación.

5.3.1. Fomento de la investigación aplicada a la gestión.

5.3.1.1. Impulsar la investigación aplicada a la conservación del oso pardo y sus hábitats. Se considera prioritario:

- Conocer detalladamente la viabilidad en su conjunto de las dos poblaciones cantábricas.
- Realizar estudios genéticos sobre las dos poblaciones cantábricas para estimar niveles de deriva genética, flujo genético y endogamia.
- Investigar la incidencia de los diferentes sectores de actividad económica y social sobre las poblaciones de oso.

5.3.1.2. Promover investigación de carácter social que profundice en la percepción de la especie por los distintos grupos sociales y evalúe la eficacia de las campañas de sensibilización.

5.3.2. Establecimiento de métodos estandarizados de seguimiento de la población.

5.3.2.1. Seleccionar métodos estandarizados de seguimiento que proporcionen la mejor información sobre censo y distribución de las dos poblaciones cantábricas, teniendo en cuenta metodologías específicas para conocer anualmente el censo y distribución de las osas con crías.

5.3.2.2. Seleccionar métodos estandarizados de seguimiento que permitan evaluar anualmente la distribución y las causas de mortalidad segura y probable de osos.

5.3.3. Fomento de actuaciones de interés para la investigación.

5.3.3.1. Crear un registro de material biológico de la especie y establecer protocolos de recogida de cadáveres, restos y diferentes muestras, así como de uso y acceso al material con fines científicos y de formación.

5.3.3.2. Promover la coordinación entre los grupos de científicos que investigan en pequeñas poblaciones europeas, elaborando protocolos y favoreciendo proyectos de investigación comunes.

5.3.3.3. Elaborar en el seno del Grupo de Trabajo del oso pardo cantábrico las bases de un Programa de Investigación sobre la especie, para su presentación y consideración al Plan Nacional de Investigación y Desarrollo

5.4. Educación y conciencia pública.

5.4.1. Impulsar, con carácter general, la información abundante y las actividades de educación ambiental y formación, para favorecer cambios de actitudes y facilitar el apoyo y la participación

social necesarios para alcanzar con éxito los objetivos de esta Estrategia.

5.4.2. Promover campañas educativas en centros escolares, con especial atención a los situados en el ámbito de aplicación de esta Estrategia, en los que se impulsará la incorporación a los programas curriculares de la problemática de las especies en vías de extinción, particularizando el caso del oso cantábrico.

5.4.3. Fomentar la formación y las campañas informativas entre los sectores de actividad relacionados con las áreas oseras, con el fin de favorecer la aceptación del oso y reducir los conflictos entre osos y actividades humanas.

5.4.4. Fomentar la formación, en lo que se refiera a la especie, entre los colectivos implicados en las tareas de ejecución de esta Estrategia, con especial atención al personal técnico y de guardería.

5.4.5. Favorecer el flujo de información sobre la finalidad y los contenidos de esta Estrategia y de los Planes de Recuperación, y así mismo sobre las actuaciones de conservación y manejo de mayor relevancia social.

5.5. Participación pública.

5.5.1. Establecer mecanismos de participación de los agentes locales, económicos y sociales en el desarrollo de esta Estrategia.

5.5.2. Impulsar especialmente la participación de los habitantes de las zonas oseras, y en particular de los colectivos más directamente afectados, en la formulación, seguimiento y ejecución de las actividades relativas a la conservación del oso, creando para ello los marcos participativos y los mecanismos adecuados.

5.5.3. Reconocer como básica la participación de las organizaciones no gubernamentales dedicadas a temas ambientales en el desarrollo de esta Estrategia, creando para ello los marcos y los mecanismos adecuados que fomenten una participación activa.

5.5.4. Establecer y desarrollar figuras de concertación en materia de conservación del oso entre instituciones, organizaciones no gubernamentales, sector privado y centros de investigación.

5.5.5. Facilitar y regular la participación del voluntariado social en los programas de conservación del oso.

5.6. Desarrollo rural.

5.6.1. Crear los mecanismos adecuados de apoyo a los programas y actuaciones de desarrollo rural en áreas oseras que incorporen los contenidos de esta Estrategia y favorezcan la conservación del oso y el uso sostenible de su hábitat.

5.6.2. Considerar las siguientes medidas enmarcables en una estrategia de desarrollo rural sostenible y de interés para la conservación y restauración del hábitat del oso, procurando financiar su aplicación con Fondos Estructurales en el marco del Reglamento CE nº1257/1999 del Consejo, de 17 de mayo de 1999, sobre la ayuda al desarrollo rural a cargo del Fondo Europeo de Orientación y Garantía Agrícola (FEOGA), entre otras propuestas y sin perjuicio de incorporaciones posteriores:

- Fomento de la ganadería extensiva y conservación de los pastos de altura conforme a buenas prácticas de pastoreo, compatibles con la conservación del oso.
- Aplicación de tratamientos selvícolas que incrementen la producción de fruto de hayas y robles, y de tratamientos que frenen y, en su caso inviertan, el avance de los hayedos a cuenta de los robledales.
- Fomento de la plantación de terrenos con diferentes especies de fagáceas autóctonas y de plantas productoras de frutos carnosos.
- Promoción de los productos forestales obtenidos con criterios de sostenibilidad y de métodos alternativos para la extracción de madera que no supongan la construcción de pistas, con el fin de limitar la penetrabilidad de los bosques oseros.

- Compensación por pérdida de renta por cese de aprovechamientos forestales en las áreas oseras más sensibles.

5.6.3. Mejorar la aceptación social del oso fomentando su imagen positiva como elemento dinamizador de las áreas rurales, promocionando actividades turísticas sostenibles y la comercialización de productos artesanales, con el apoyo en la imagen del oso como símbolo y marca de calidad.

6. DESARROLLO DE LA ESTRATEGIA.

Las acciones que deben aplicarse para intentar la recuperación del oso pardo en la Cordillera Cantábrica revisten varios grados de urgencia, afectan al conjunto de la sociedad, tanto a los sectores públicos como privados, y deben ponerse en práctica haciendo uso de distintos instrumentos. Uno de ellos sobresale de manera singular: los Planes de Recuperación. Constituyen el eje del entramado legal que debe soportar la conservación del oso cantábrico y la guía de las acciones que deben ser ejecutadas. Aunque la Estrategia en su conjunto debe inspirar las revisiones de los actuales Planes, en este capítulo se concretan directrices con la intención de conseguir una herramienta más eficaz en las tareas de conservación.

Si la coordinación debería ser uno de los principios orientadores de la acción en el campo de la conservación de la naturaleza, tal y como se recoge en la Estrategia Española para la

Conservación y el Uso Sostenible de la Diversidad Biológica, en el caso de las especies que ocupan ámbitos geográficos que superan las fronteras administrativas de más de una Comunidad Autónoma, este aspecto debería ser especialmente subrayado.

A los órganos generales de coordinación interadministrativa (Conferencia Sectorial, Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza, etc...) se une en el caso del oso cantábrico un Grupo de Trabajo específico, dependiente del Comité de Flora y Fauna Silvestres, constituido al amparo de las disposiciones de la Ley 4/1989. Corresponde a este Grupo de Trabajo, con las atribuciones y en el contexto que la vigente legislación establece, fomentar y favorecer la coordinación técnica interadministrativa en los asuntos relacionados con la conservación del oso, así como impulsar y coordinar el proceso de implantación de esta Estrategia, encargándose también de tareas específicas referidas especialmente a aspectos comunes a más de una Comunidad Autónoma. En este capítulo se detallan algunas de estas tareas. Se recogen además directrices para fomentar la necesaria cooperación interadministrativa entre departamentos de las Administraciones General del Estado, Autonómicas y Locales.

Para desarrollar con eficacia la función prioritaria de coordinación se precisan recursos humanos suficientes. En este sentido se recomienda la designación de un asesor técnico adscrito a la Dirección General de Conservación de la Naturaleza, de reconocido prestigio profesional y con dedicación exclusiva al oso pardo, con el fin de facilitar la acción coordinadora del Ministerio de Medio

Ambiente, y así mismo, la designación de coordinadores de la aplicación de los Planes de Recuperación en las distintas Comunidades Autónomas.

Para incorporar plenamente en las normativas estatal y autonómica las actuaciones determinadas en la Estrategia, será preciso proponer ajustes en la legislación vigente e incorporaciones en las reformas legislativas en curso. Con este motivo se recogen en este capítulo las actuaciones de orden legal necesarias.

Resulta evidente que la aplicación de la presente Estrategia y de los Planes de Recuperación aprobados a su amparo, y en consecuencia alcanzar los objetivos planteados en estos documentos, dependerá, entre otras cuestiones, de la dedicación de los suficientes recursos financieros. Los costes de aplicación de la Estrategia deben ser asumidos por los propios sectores implicados en mayor medida en su ejecución, Comunidades Autónomas y Administración del Estado, mediante la reorientación de sus actividades, y por tanto de los presupuestos implicados en el desarrollo de las mismas, o en su caso dotando nuevos recursos específicos a medida que se prioricen actuaciones, lo que parece esencial tanto para los Planes de Recuperación como para la propia Estrategia. Es preciso buscar fórmulas para hacer posible la incorporación de nuevos recursos financieros, tales como los diferentes Fondos de procedencia comunitaria.

A continuación se especifican las líneas directrices y las medidas necesarias para desarrollar eficazmente la presente Estrategia.

6.1. Planes de Recuperación.

6.1.1. Reconocer a los Planes de Recuperación como el instrumento técnico-jurídico adecuado para abordar las tareas de conservación del oso pardo.

6.1.2. Revisar los Planes de Recuperación actualmente vigentes tomando como marco la presente Estrategia y atendiendo a sus criterios orientadores. Estas revisiones deberán ser redactadas por los Gobiernos Autonómicos en un plazo máximo de seis meses a partir de la aprobación de la Estrategia.

6.1.3. Incorporar a los Planes los mecanismos de participación pública y de coordinación necesarios para alcanzar con éxito los objetivos de conservación.

6.1.4. Incorporar a los Planes un sistema de prioridades que garantice que la financiación y los recursos humanos destinados a la conservación del oso y su hábitat aborden en primer lugar las amenazas principales. Consecuencia de ello, sería la elaboración anual de un plan priorizado de actuaciones que contemple las necesidades materiales y financieras que, en su caso, conlleve.

6.1.5. Establecer la obligatoriedad de revisar en profundidad los Planes cada cuatro años, sin menoscabo de las

incorporaciones anuales de nuevas medidas y actuaciones que las autoridades ambientales competentes consideren necesarias.

6.2. Coordinación.

6.2.1. Grupo de Trabajo. Fomentar y potenciar la coordinación técnica entre la Administración Estatal y las Administraciones Autonómicas con competencias en la gestión directa del oso pardo, y con los sectores sociales implicados o relacionados con la especie, a través del Grupo de Trabajo del oso pardo cantábrico, creado en el seno del Comité de Flora y Fauna Silvestres. Además de esa tarea prioritaria, corresponde al Grupo de Trabajo:

- Identificar problemas de conservación y establecer las prioridades de conservación, manejo e investigación.
- Evaluar los resultados de las acciones de conservación emprendidas y el nivel de cumplimiento de la Estrategia.
- Informar al Comité de Flora y Fauna Silvestres de todas aquellas iniciativas de conservación que puedan afectar a la especie, en particular las que supongan manipulación de ejemplares, o a su hábitat, y elevar al Comité propuestas de interés general.
- Informar y colaborar en la elaboración de los protocolos incluidos en la presente Estrategia.

- Promover la búsqueda de fuentes de financiación conjunta para acciones globales y de interés general de conservación de la especie.

- Informar las revisiones de los Planes de Recuperación y, en su caso, los planes anuales de actuaciones asociados.

- Definir con claridad el concepto de Area Crítica para el oso, considerando en todo caso como tales, los lugares de hibernación, los corredores de comunicación entre núcleos reproductores y los lugares de mejor calidad trófica.

- Hacer asequible la información científica a todos los sectores implicados, fomentando su participación en debates.

- Elaborar un resumen anual para su distribución pública que refleje el éxito reproductor y la mortalidad anual, y recuerde el censo y la distribución de las poblaciones cantábricas.

- Llevar a cabo un seguimiento de carácter informativo de los expedientes sancionadores que directa o indirectamente puedan afectar a la conservación del oso, prestando apoyo técnico a sus instructores para lograr una mayor agilidad y eficacia en la tramitación.

Para una mayor agilidad en los trabajos del Grupo podrán crearse comisiones para tareas específicas, que en todo caso tendrán

un carácter temporal. En el momento actual es prioritario crear al menos comisiones para abordar las siguientes tareas:

- Proponer un conjunto de medidas de urgencia para paliar la situación crítica de la población oriental.
- Elaborar planes especiales de conservación o restauración para aquellos corredores de comunicación que afecten a más de una Comunidad Autónoma.
- Seleccionar los métodos estandarizados de seguimiento poblacional y elaborar los protocolos correspondientes, a través de los que se coordinen las actuaciones necesarias y se organice la recogida de información sobre censo, distribución y evolución de las dos poblaciones cantábricas, censo y distribución de las osas con crías, y mortalidad segura y probable.

6.2.2. Coordinación interadministrativa.

6.2.2.1. Fomentar la cooperación entre los diferentes departamentos de la Administración General del Estado para favorecer la aplicación de la presente Estrategia. El Ministerio de Medio Ambiente es el órgano idóneo para promover las acciones de coordinación necesarias con otros departamentos ministeriales cuyas actuaciones puedan tener repercusión en la conservación del oso o su hábitat. Son prioritarias las siguientes medidas de coordinación:

- Establecer mecanismos fluidos de comunicación con los Ministerios de Fomento, Industria y Energía y Agricultura, Pesca y Alimentación, para conocer e informar las actuaciones e inversiones que los Ministerios citados realicen y vayan a realizar en el ámbito de aplicación de esta Estrategia y que puedan afectar a sus objetivos, creando para ello una Comisión Mixta Interministerial.

- Impulsar la coordinación con los diferentes departamentos de la Administración General del Estado con competencias en la aplicación de las ayudas comunitarias al desarrollo rural, a cargo del Fondo Europeo de Orientación y Garantía Agrícola (FEOGA), con el fin de garantizar que las actuaciones que se deriven sean favorables a la conservación del oso y de su hábitat.

- Establecer un mecanismo de coordinación con el SEPRONA de la Guardia Civil y el Ministerio Fiscal, a efectos de investigar los casos seguros y probables de mortalidad no natural de osos y del ejercicio de acciones penales contra actuaciones que puedan ser constitutivas de infracción.

6.2.2.2. Fomentar la coordinación entre los diferentes departamentos de las Administraciones Autonómicas y con la Administración Local, para evitar actuaciones perjudiciales para la especie, o en todo caso minimizar los efectos de las que, por razones de interés general, deban ser realizadas.

6.2.3. Recursos humanos.

6.2.3.1. Facilitar la acción coordinadora del Ministerio de Medio Ambiente, asignando un asesor técnico, con dependencia de la Dirección General de Conservación de la Naturaleza, y al cual, las distintas administraciones involucradas, facilitarán el desempeño de sus cometidos. Las funciones del asesor técnico, en esencia, serán las siguientes:

- Asistir al Ministerio en las tareas de supervisión del grado de cumplimiento de la Estrategia.
- Asistir al Ministerio en las tareas de seguimiento de la elaboración y puesta en práctica de los Planes de Acción Sectoriales, asegurándose de la adecuada consideración de esta Estrategia en los mencionados Planes.
- Recabar información, hacer propuestas y mantener un diálogo fluido y constante con los distintos miembros del Grupo de Trabajo.
- A requerimiento de las CCAA, prestar apoyo técnico en todas las tareas, que se incluyen o derivan de la aplicación de esta Estrategia.
- De acuerdo con las CCAA, diseñar y coordinar actuaciones técnicas que sean de aplicación en todo el área de distribución del oso (censos, seguimiento, recogida y análisis de datos, toma de muestras, medidas de conservación, etc.).

- Garantizar el flujo de información a los sectores sociales implicados en la conservación del oso y a la sociedad en general, necesario para mejorar el apoyo social y la participación pública en el desarrollo de esta Estrategia.

6.2.3.2. Facilitar la aplicación de los Planes de Recuperación designando coordinadores o responsables en las distintas Comunidades Autónomas, con funciones definidas en los propios Planes, y que en todo caso favorecerán la necesaria coordinación técnica e interadministrativa entre los diferentes departamentos de las Administraciones Autonómicas y con la Administración Local.

6.3. Actuaciones de orden legal.

6.3.1. Considerar, con carácter general, en la normativa estatal y autonómica los contenidos de esta Estrategia.

6.3.2. Elevar a la Conferencia Sectorial de Medio Ambiente la propuesta de declaración del oso pardo como de interés general por el Gobierno o las Cortes, con el fin de dotarse de medidas especiales que potencien las contenidas en los Planes de Recuperación autonómicos y favorezcan la aplicación de esta Estrategia.

6.3.3. Integrar los contenidos de esta Estrategia en la normativa estatal y autonómica que desarrolle el Reglamento CE nº1257/1999 del Consejo, de 17 de mayo de 1999, sobre la ayuda al

desarrollo rural a cargo del Fondo Europeo de Orientación y Garantía Agrícola (FEOGA).

6.3.4. Incorporar la figura de la Estrategia de Conservación a la futura Ley que modifique la Ley 4/1989, de Conservación de los Espacios Naturales y de la Flora y Fauna Silvestres, como marco de referencia para la coordinación de las acciones de conservación y orientación de los Planes de Recuperación de especies con presencia interautonómica, definiendo con detalle el tipo de medidas que la Estrategia pudiera contener.

6.3.5. Considerar en la futura normativa de Impacto Ambiental los contenidos de esta Estrategia, con especial atención a las propuestas del apartado 5.2.1.4. de conservación y restauración de hábitats.

6.3.6. Integrar los contenidos de esta Estrategia y las medidas de los Planes de Recuperación del oso pardo, en las políticas, planes y programas sectoriales, así como en cualquier otro instrumento de planificación ambiental y territorial de aplicación en áreas oseras.

6.3.7. Incluir los catálogos de Areas Críticas para el oso pardo de las Comunidades Autónomas en sus respectivos Planes de Recuperación.

6.3.8. Adoptar y aplicar los protocolos consensuados y necesarios para la conservación y el manejo de la especie y de su hábitat.

6.4. Recursos financieros.

6.4.1. Evaluar, y en su caso identificar, los recursos económicos necesarios para asegurar la puesta en marcha y la aplicación de esta Estrategia y de los Planes de Recuperación aprobados a su amparo.

6.4.2. Garantizar el empleo de Fondos Estructurales, Fondos de Cohesión, y otros fondos comunitarios que por su naturaleza puedan destinarse a la aplicación de esta Estrategia.

6.4.3. Asegurar la contribución financiera del Ministerio de Medio Ambiente y de las Comunidades Autónomas, necesaria para la puesta en marcha de esta Estrategia.

6.4.4. Establecer, por parte de las Administraciones Central y Autonómicas, sistemas de incentivos directos o indirectos, con el correspondiente reflejo en la normativa legal, para aquellos propietarios o adjudicatarios de derechos que realicen una gestión adecuada para la conservación de la especie.

6.4.5. Considerar como criterio de valoración para la adjudicación de subvenciones oficiales, la adecuación de los proyectos cuyo objetivo sea la conservación del oso pardo a las acciones propuestas en esta Estrategia.

7. VIGENCIA Y REVISIÓN.

La vigencia de esta Estrategia es indefinida y será revisada en profundidad cada 4 años. El órgano encargado de supervisar el grado de cumplimiento de la Estrategia será la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza.

**Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Núm.
1890 - 29/04/1994
Departament de Medi Ambient**

LLEI 3/1994, de 20 d'abril, de modificació de la Llei 3/1988, de protecció dels animals.

El President de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Exposició de motius

Cada any s'abandonen o es perden a Catalunya desenes de milers d'animals domèstics de companyia. Aquest fet implica l'incompliment sistemàtic dels drets dels animals regulats per la Llei 3/1988, del 4 de març, de protecció dels animals, i provoca un important augment de diversos incidents i accidents de notable transcendència social, entre els quals cal destacar els accidents automobilístics.

L'abandonament d'animals domèstics de companyia és penalitzat per la dita Llei, però la realitat és que, amb el tipus d'identificació censal que se segueix actualment, es fa pràcticament impossible d'esbrinar qui era responsable de l'animal abandonat i, en conseqüència, de fer complir la Llei.

Aquesta modificació de la Llei determina els sistemes d'identificació obligatoris per als animals domèstics de companyia, que s'han d'adaptar en tot cas a la normativa de la Unió Europea. Aquests sistemes no han de representar cap perjudici per a la salut dels animals i han d'incorporar, a més de les dades pròpies de l'animal, el nom de la persona que en sigui responsable. S'ha de tractar, a més, de sistemes de fàcil lectura, però alhora de molt difícil anul·lació, de manera que garanteixin la detecció de les persones que infringeixin l'esmentada Llei 3/1988.

Article 1

Modificació de l'article 8

Es modifica l'article 8 de la Llei 3/1988, del 4 de març, de protecció dels animals, que queda redactat de la manera següent:

1. Els posseïdors d'animals domèstics de companyia, que ho són per qualsevol títol, els han de censar a l'ajuntament del municipi on resideixen habitualment dins el termini màxim de tres mesos comptats a partir de la data de naixement o d'adquisició de l'animal. L'animal ha de portar necessàriament la seva identificació censal, de manera permanent.
2. La identificació censal s'ha de fer obligatòriament per un dels sistemes següents, que s'han d'adaptar en tot cas a la normativa de la Unió Europea:
 - a) Tatuatge a la pell per un sistema que en garanteixi el caràcter indeleble.
 - b) Identificació electrònica mitjançant la implantació d'un microxip homologat.

c) Els altres sistemes que siguin establerts per reglament.

3. La identificació s'ha de completar mitjançant una placa identificativa, on han de constar el nom de l'animal i les dades de la persona que en sigui propietària.

Article 2

Modificació de l'article 40

S'afegeix un apartat a l'article 40 de la Llei 3/1988:

5. Es crea el Registre General d'Animals de Companyia, dependent del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el qual pot delegar-ne la gestió. S'han de centralitzar en el Registre les dades de tots els animals de companyia registrats a Catalunya provinents dels censos dels ajuntaments, i s'hi ha d'incorporar obligatòriament el nom de la persona que sigui propietària de l'animal de companyia.

Article 3

Modificació de l'article 42

1. S'afegeix una lletra a l'apartat 1 de l'article 42 de la Llei 3/1988, amb el text següent:

j) La no-identificació dels animals domèstics o l'incompliment dels requisits establerts per aquesta Llei.'

2. S'afegeix una lletra a l'apartat 2 de l'article 42 de la Llei 3/1988, amb el text següent:

o) L'anul·lació del sistema d'identificació sense prescripció ni control veterinaris.

Disposició transitòria

Durant els tres primers anys de vigència d'aquesta Llei, l'obligatorietat d'identificar els animals de companyia, pel que fa als gats, només afecta els dels establiments de cria i venda.

Disposicions finals

Primera

Es faculta el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca perquè faci el desplegament reglamentari d'aquesta Llei.

Segona

Aquesta Llei entra en vigor l'1 de gener de 1995.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertoquei la facin complir.

Palau de la Generalitat, 20 d'abril de 1994

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

BOE núm. 82 de 5-4-1990

REAL DECRETO 439/1990, de 30 de Marzo, por el cual se regula el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas.

ORGANO-EMISOR: MINISTERIO AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACION
AFECTA:

- Deroga Real Decreto 6-6-1986, núm. 1497/1986 (RCL 1986\2380).
 - Deroga Orden 17-9-1984 (RCL 1984\2341).
 - Deroga Real Decreto 15-10-1982, núm. 3091/1982 (RCL 1982\3108).
 - Deroga Real Decreto 30-12-1980, núm. 3181/1980 (RCL 1981\532).
-

Artículo 1.º 1. El Catálogo Nacional de Especies Amenazadas es un Registro público de carácter administrativo en el que se incluirán en alguna de las categorías señaladas en el artículo 29 de la Ley 4/1989, de 27 de marzo (RCL 1989\660), de conservación de los espacios naturales y de la flora y fauna silvestres, y de acuerdo con el procedimiento establecido en el presente Real Decreto, aquellas especies, subespecies o poblaciones de la flora y fauna silvestres que requieran medidas específicas de protección.

2. Para decidir la categoría en que haya de quedar catalogada una especie, subespecie o población se tendrán en cuenta los factores determinantes de la situación de amenaza en que se encuentre la misma en toda su área de distribución natural dentro del territorio nacional, con independencia de que localmente existan circunstancias atenuantes o agravantes de dicha situación.

Art. 2.º 1. El Instituto Nacional para la Conservación de la Naturaleza (ICONA, en adelante), iniciará el procedimiento de catalogación, descatalogación o cambio de categoría de una especie, subespecie o población, cuando exista información técnica o científica que así lo aconseje.

Dicho procedimiento se iniciará en todo caso cuando lo inste una Comunidad Autónoma o la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza en base a la información técnica o científica existente.

2. Podrán solicitar la iniciación de procedimiento de catalogación, descatalogación o cambio de categoría las Asociaciones que estatutariamente persigan el logro de los principios contenidos en el artículo 2 de la Ley 4/1989, acompañando a la correspondiente solicitud una argumentación científica de la medida propuesta. Estudiada la solicitud, el ICONA decidirá la iniciación o no del procedimiento.

Art. 3.º El ICONA, una vez iniciado el expediente, lo comunicará a la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza y elaborará una Memoria técnica justificativa, confeccionada sobre los datos que estén a disposición del Estado o de aquellos que le suministren las Comunidades Autónomas, que contendrá al menos:

- a) Información apropiada sobre el tamaño de la población afectada y sobre su área de distribución natural.
- b) Una descripción detallada de sus hábitats característicos.
- c) Un análisis de los factores que inciden negativamente sobre su conservación o sobre la de sus hábitats.
- d) Una recomendación, basada en los datos anteriores, acerca de la categoría en que debe quedar catalogada, en su caso, y de las medidas específicas que requeriría su conservación.

Art. 4.º Redactada la Memoria técnica, el ICONA presentará la misma a la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza en una de sus sesiones, la cual, en el plazo

de tres meses, emitirá informe sobre la iniciativa planteada.

Art. 5.º La inclusión o exclusión de una especie, subespecie o población en el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas, o el cambio de categoría dentro del mismo, se realizará mediante Orden del Ministro de Agricultura, Pesca y Alimentación, que se publicará en el «Boletín Oficial del Estado».

Art. 6.º 1. El Catálogo Nacional de Especies Amenazadas incluirá, para cada especie, subespecie o población catalogada, los siguientes datos:

- a) La denominación científica y sus nombres vulgares.
- b) La categoría en que está catalogada.
- c) Los datos más relevantes de la Memoria técnica, con expresa referencia al área de distribución natural.
- d) Las fechas de aprobación y, en su caso, de publicación de los Planes a que se refieren los apartados 2 a 5 del artículo 31 de la Ley 4/1989, que aprueben las Comunidades Autónomas afectadas con indicación de las medidas en ellos contempladas.

2. Con carácter periódico, los datos relativos al tamaño de la población afectada y su área de distribución serán actualizados, incorporando el Catálogo las correspondientes revisiones.

3. La custodia, mantenimiento y actualización del Catálogo Nacional de Especies Amenazadas corresponde al ICONA.

Art. 7.º 1. La inclusión de una especie, subespecie o población en el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas conllevará automáticamente en la totalidad del territorio español, los efectos previstos en los artículos 31 y 33.1 de la Ley 4/1989 (RCL 1989\660).

2. En lo que se refiere a los Planes mencionados en los apartados 2 a 5 del citado artículo 31, el ámbito de aplicación será la totalidad del área de distribución natural, en cada Comunidad Autónoma afectada, de la especie, subespecie o población catalogada.

Art. 8.º 1. Cuando, por razones del área de distribución de una especie, subespecie o población catalogada, los correspondientes Planes deban aplicarse en más de una Comunidad Autónoma, la Comisión Nacional de Protección de la Naturaleza elaborará, para cada especie o grupo de especies catalogadas, criterios orientadores sobre el contenido de dichos Planes.

2. El Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, a través del ICONA, podrá convenir con las Comunidades Autónomas la prestación de ayuda técnica y económica para la elaboración de los Planes de actuación y para la ejecución de las medidas en ellos previstas.

Art. 9.º 1. La posesión no autorizada de ejemplares vivos o muertos o de sus restos, incluidos los preparados y naturalizados, de especies de la flora y fauna catalogadas, así como el acto de molestar o inquietar intencionadamente a los animales silvestres pertenecientes a especies catalogadas, serán consideradas infracciones, de conformidad con lo previsto en los artículos 26.4 y 38, decimotercera, de la Ley 4/1989.

2. En todo caso, a las infracciones que se cometan en relación con las especies, subespecies y poblaciones incluidas en el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas, les será de aplicación el régimen sancionador previsto en el título VI de la Ley 4/1989.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera.-La presente disposición se dicta al amparo de lo dispuesto en el artículo 149.1.23 de la Constitución (RCL 1978\2836 y ApNDL 1975-85, 2875).

Segunda.-Quedan catalogadas en la categoría de «en peligro de extinción» las

especies y subespecies relacionadas en el anexo I del presente Real Decreto.

Tercera.-Quedan catalogadas como «de interés especial» las especies y subespecies relacionadas en el anexo II.

El ICONA iniciará el procedimiento de cambio de categoría de las especies y subespecies del anexo II en la medida que su estado de conservación así lo requiera.

DISPOSICION DEROGATORIA

Quedan derogadas todas las disposiciones de igual o inferior rango que se opongan a la presente y, en particular, las siguientes:

Real Decreto 3181/1980, de 30 de diciembre (RCL 1981\532 y ApNDL 1975-85, 2101), de protección de determinadas especies de la fauna silvestre.

Real Decreto 3091/1982, de 15 de octubre (RCL 1982\3108 y ApNDL 1975-85, 9948), de protección de especies amenazadas de la flora silvestre.

Real Decreto 1497/1986, de 6 de junio (RCL 1986\2380), por el que se establecen medidas de coordinación para la conservación de especies de fauna y sus hábitats, ampliándose la lista de especies protegidas en todo el territorio nacional.

Orden de 17 de septiembre de 1984 (RCL 1984\2341; RCL 1985\633 y ApNDL 1975-85, 14147), de protección de especies amenazadas de la flora silvestre.

ANEXO I

Especies y subespecies catalogadas «en peligro de extinción»

A) FLORA

PTERIDOPHYTA

Aspidiaceae:

Diplazim caudatum.

Psilotaceae:

Psilotum nudum.

Ptendaceae:

Pteris serrulata.

Thelypteridaceae:

Christella dentata.

ANGIOSPERMAE

Apiaceae:

Apium bermejoi.

Laserpitium longiradium.

Naufraga balearica.

Seseli intricatum.

Amaryllidaceae:

Narcissus nevadensis.

Asteraceae:

Artemisia granatensis.

Aster pyrenaicus.

Centaurea avillae.

Centaurea borjæ.

Centaurea citricolor.

Centaurea pinnata.

Femeniasia balearica (C. balearica).

Hieracium texedense.

Jurinea fontqueri.

Nolletia chrysocomoides.

Senecio elodes.

Boraginaceae:

Elizaldia calycina.

Lithodora nitida.

Omphalodes littoralis subsp. *gallaecica*.

Brassicaceae:

Coyncia rupestris.

Coronopus navasii.

Lepidium cardamines.

Alyssum fasgiatum.
Caryophyllaceae:
Arenaria nevadensis.
Cistaceae:
Cistus heterophyllus.
Dioscoreaneae:
Borderea choyardii.
Euphorbiaceae:
Euphorbia margalidiana.
Fabaceae:
Medicago arborea subsp. citrina.
Vicia bifoliata.
Gentianaceae:
Centaurium rigualii.
Geraniaceae:
Erodium astragaloides.
Erodium rupicola.
Gramineae:
Puccinellia pungens.
Vulpia fontquerana.
Labiales:
Thymus albicans.
Thymus loscosii.
Papaveraceae:
Rupicapnos africana.
Sarcocapnos baetica.
Sarcocapnos crassifolia subsp. speciosa.
Plumbaginaceae:
Armeria euscadiensis.
Limonium majoricum.
Limonium malacitanum.
Limonium neocastellonense.
Limonium pseudodictyocladon.
Limonium magallufianum.
Primulaceae:
Androsace pyrenaica.
Ranunculaceae:
Aquilegia cazorlensis.
Delphinium bolosii.
Ranunculus parnasiifolius subsp. cabrerensis.
Resedaceae:
Reseda decursiva.
Solanaceae:
Atropa baetica.
Thymelaeaceae:
Daphne rodriguezii.
B) FAUNA
1. PECES:
Fartet (Aphanius iberus).
Samaruc (Valencia hispanica).
2. ANFIBIOS:
Ferreret (Alytes muletensis).
3. REPTILES:
Lagarto gigante del hierro (Gallotia simonyi).
4. AVES:
Avetoro (Botaurus stellaris).
Garcilla cangrejera (Ardeola ralloides).
Cigüeña negra (Ciconia nigra).
Cercota pardilla (Marmaronetta angustirostris).
Porrón pardo (Aythya nyroca).

Malvasía (*Oxyura leucocephala*).
Quebrantahuesos (*Gypaetus barbatus*). Águila imperial ibérica (*Aquila adalberti*).
Torillo (*Turnix sylvatica*).
Hubara canaria (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*).
Focha cornuda (*Fulica cristata*).
5. MAMÍFEROS:
Lince ibérico (*Lynx pardina*).
Foca monje (*Monachus monachus*).
Oso pardo (*Ursus arctos*).
Bucardo (*Capra pyrenaica pyrenaica*).

ANEXO II

Especies y subespecies catalogadas «de interés especial»

A) FLORA

Asteraceae: *Carduncellus danius*.
Caryophyllaceae: *Silene hifacensis*.
Arenaria lithops.
Primulaceae: *Lysimachia minoricensis*.
Ranunculaceae: *Ranunculus weyleri*.

B) FAUNA

1. PECES:

Jarabugo (*Anaecypris hispánica*).
Esturión (*Acipenser sturio*).
Cavilat (*Cottus gobio*).
Fraile (*Blonnius fluviatilis*).
Bogardilla (*Iberocypris palaciosi*).

2. ANFIBIOS:

Salamandra atra (*Chioglossa lusitanica*).
Gallipato (*Pleurodeles waltl*).
Tritón pirenaico (*Euproctus asper*).
Tritón jaspeado (*Triturus marmoratus*).
Tritón alpino (*Triturus alpestris*).
Tritón palmeado (*Triturus helveticus*).
Tritón ibérico (*Triturus boscai*).
Sapillo pintejo (*Discoglossus galyanoi*).
Sapillo meridional (*Discoglossus jeameae*).
Sapo partero común (*Alytes obstetricans*).
Sapo partero ibérico (*Alytes cisternasii*).
Sapo de espuelas (*Pelobates cultripedis*).
Sapillo moteado (*Pelodytes punctatus*).
Sapo corredor (*Bufo calamita*).
Sapo verde de Baleares (*Bufo viridis balearica*).
Rana de San Antón (*Hyla arborea*).
Rana meridional (*Hyla meridionalis*).
Rana bermeja (*Rana temporaria*).
Rana ágil (*Rana dalmatina*).
Rana patilarga (*Rana ibérica*).

3. REPTILES:

Tortuga mediterránea (*Testudo hermanni robertmertensi*).
Tortuga mora (*Testudo graeca*).
Tortuga lora (*Dermochelys coriacea*).
Tortuga boba (*Caretta caretta*).
Tortuga verde (*Chelonia mydas*).
Tortuga carey (*Eretmochelys imbricata*).
Salamanquesa común (*Tarentola mauritanica*).
Perenquén común (*Larentola delalandii*).
Salamanquesa rosada (*Hemidactylus turcicus*).
Camaleón (*Chamaeleo chamaeleon*).
Lagartija de Valverde (*Algiroides marchi*).
Lagartija colilarga (*Psammmodromus algirus*).

Lagartija cenicienta (*Psammmodromus hispanicus*).
 Lagartija colirroja (*Acanthodactylus erythrurus*).
 Lagarto verdinegro (*Lacerta schreiberi*).
 Lagarto verde (*Lacerta viridis*).
 Lagarto ágil (*Lacerta agilis garzoni*).
 Lagartija de turbera (*Lacerta vivipara*).
 Lagartija roquera (*Podarcis muralis*).
 Lagartija serrana (*Lacerta monticola*).
 Lagartija ibérica (*Podarcis hispánica*).
 Lagartija balear (*Podarcis lilfordi*).
 Lagartija de las Pytiusas (*Podarcis pityusensis*).
 Lagarto atlántico (*Gallotia atlántica*).
 Lagarto tizón (*Gallotia galloti*).
 Lagarto canarión (*Gallotia stehlini*).
 Lución (*Anguis fragilis*).
 Eslizón ibérico (*Chalcides bedriagai*).
 Lisa común (*Chalcides viridyanus*).
 Eslizón tridáctilo (*Chalcides chalcides*).
 Culebrilla ciega (*Blanus cinereus*).
 Culebra de herradura (*Coluber hippocrepis*).
 Culebra verdiamarilla (*Coluber viridiflavus*).
 Culebra de Esculapio (*Elaphe longissima*).
 Culebra de escalera (*Elaphe scalaris*).
 Culebra lisa meridional (*Coronella girondica*).
 Culebra lisa europea (*Coronella austriaca*).
 Culebra de cogulla (*Macroprotodon cucullatus*).
 Culebra de collar (*Natrix natrix*).
 Culebra viperina (*Natrix maura*).
 4. AVES:
 Colimbo chico (*Gavia stellata*).
 Colimbo ártico (*Gavia arctica*).
 Colimbo grande (*Gavia immer*).
 Zampullín chico (*Tachybaptus ruficollis*).
 Somormujo lavanco (*Podiceps cristatus*).
 Zampullín cuellinegro (*Podiceps nigricollis*).
 Fulmar (*Tulmarus glacialis*).
 Petrel de Bulwer (*Bulweria bulwerii*).
 Pardela cenicienta (*Galonectais (= Procellaria) diomedea*). Pardela capirozada (*Puffinus gravis*).
 Pardela sombría (*Puffinus griseus*).
 Pardela pichoneta (*Puffinus puffinus*).
 Pardela chica (*Puffinus assimilis baroli*).
 Paiño del Mediterráneo (*Hydrobates pelagicus*).
 Paiño de Leach (*Oceanodroma leucorhoa*).
 Alcatraz (*Sula bassana*).
 Cormorán grande (*Phalacrocorax carbo sinensis*).
 Cormorán moñudo (*Phalacrocorax aristotelis*).
 Avetorillo (*Ixobrychus minutus*).
 Martinete (*Nycticorax nycticorax*).
 Garcilla bueyera (*Bubulcus ibis*).
 Garceta común (*Egretta garzetta*).
 Garceta grande (*Egretta alba*).
 Garza real (*Ardea cinerea*).
 Garceta imperial (*Ardea purpurea*).
 Cigüeña blanca (*Ciconia ciconia*).
 Morito (*Plegadis falcinellus*).
 Espátula (*Platalea leucorodia*).
 Flamenco (*Phoenicopterus ruber*).
 Barnacla cariblanca (*Branta leucopsis*).
 Barnacla carinegra (*Branta bernicla*).

Tarro canelo (*Tadorna ferruginea*).
Tarro blanco (*Tadorna tadorna*).
Porrón bastardo (*Aythya marila*).
Porrón osculado (*Bucephala clangula*).
Halcón abejero (*Pernis apivorus*).
Elanio azul (*Elanus caeruleus*).
Milano negro (*Milvus migrans*).
Milano real (*Milvus milvus*).
Alimoche (*Neophoron percnopterus*).
Buitre leonado (*Gyps fulvus*).
Buitre negro (*Aegypius monachus*).
Aguila colebrera (*Circus gallicus*).
Aguilucho lagunero (*Circus aeruginosus*).
Aguilucho pálido (*Circus cyaneus*).
Aguilucho cenizo (*Circus pygargus*).
Azor (*Accipiter gentilis*).
Gavilán (*Accipiter nisus*).
Ratonero (*Buteo buteo*).
Aguila real (*Aquila chrysaetos*).
Aguila calzada (*Hieraetus pennatus*).
Aguila perdicera (*Hieraetus fasciatus*).
Aguila pescadora (*Pandion haliaetus*).
Cernícalo primilla (*Falco naumanni*).
Cernícalo vulgar (*Falco tinnunculus*).
Cernícalo patirrojo (*Falco vespertinus*).
Esmerejón (*Falco columbarius*).
Alcotán (*Falco subbuteo*).
Alcón de Eleonor (*Falco eleonora*).
Halcón peregrino (*Falco peregrinus*).
Halcón Tagarote (*Falco peregrinoides*).
Grévol (*Bonasa bonasia*).
Perdiz nival (*Lagopus mutus pyrenaicus*).
Urogallo cantábrico (*Tetrao urogallus cantabricus*).
Polluela pintoja (*Porzana porzana*).
Polluela bastarda (*Porzana parva*).
Polluela chica (*Porzana pusilla*).
Guión de codornices (*Crex crex*).
Calamón (*Ponphyrio ponphyrio*).
Grulla común (*Grus grus*).
Grulla damisela (*Anthropoides virgo*).
Sisón (*Tetrax tetrax*).
Avutarda (*Otis tarda*).
Ostrero (*Haematopus ostralegus*).
Cugüñuela (*Himantopus himantopus*).
Avoceta (*Recurvirostra avosetta*).
Alcaraván (*Burhinus oedipnemus*).
Corredor canario (*Cursorius cursor bannermani*).
Canastera (*Glareola pratincola*).
Chorlitejo chico (*Charadrius dubius*).
Chorlitejo grande (*Charadrius hiaticula*).
Chorlitejo patinegro (*Charadrius alexandrinus*).
Chorlito carambolo (*Eudromias moninellus*).
Chorlito dorado (*Pluvialis apricaria*).
Chorlito gris (*Pluvialis squatarola*).
Correlimos gordo (*Calidris canutus*).
Correlimos tridáctilo (*Calidris alba*).
Correlimos menudo (*Calidris minuta*).
Correlimos de Temminck (*Calidris temminckii*).
Correlimos zarapitín (*Calidris ferruginea*).
Correlimos oscuro (*Calidris maritima*).

Correlimos común (*Calidris alpina*).
Combatiente (*Philomachus pugnax*).
Aguja colinegra (*Limosa limosa*).
Aguja colipinta (*Limosa lapponica*).
Zarapito trinador (*Numenius phaeopus*).
Zarapito real (*Numenius arquata*).
Archibebe oscuro (*Tringa erythropus*).
Archibebe fino (*Tringa stagnatilis*).
Archibebe claro (*Tringa nebularia*).
Andarrios grande (*Tringa ochropus*).
Andarrios bastardo (*Tringa glareola*).
Andarros chico (*Actitis hypoleucos*).
Vuelvepiedras (*Arenaria interpres*).
Faloropo picofino (*Phalaropus lobatus*).
Faloropo picogruoso (*Phalaropus fulicarius*).
Págalo pomarino (*Stercorarius pomarinus*).
Págalo parásito (*Stercorarius parasiticus*).
Págalo grande (*Stercorarius skua*).
Gaviota cabecinegra (*Larus malanocephalus*).
Gaviota enana (*Larus minutus*).
Gaviota picofina (*Larus genei*).
Gaviota de Audouin (*Larus audouinii*).
Gaviota cana (*Larus canus*).
Gavión (*Larus marinus*).
Gaviota tridáctila (*Rissa tridactyla*).
Pagaza piconegra (*Gelochelidon nilotica*).
Pagaza piquirroja (*Sterna caspia*).
Charrán patinegro (*Sterna sandvicensis*).
Charrán común (*Sterna hirundo*).
Charrán ártico (*Sterna paradisaea*).
Charrancito (*Sterna albifrons*).
Fumarel cariblanco (*Chlidonias hybrida*).
Fumarel común (*Chlidonias niger*).
Fumarel aliblanco (*Chlidonias leucoptera*).
Arao común (*Uria aalge*).
Alca (*Alca torda*).
Frailecillo (*Fratercula arctica*).
Ganga común (*Pterocles alchata*).
Ortega (*Pterocles orientalis*).
Paloma turqué (*Columba bollii*).
Paloma rabiche (*Columba junoniae*).
Críalo (*Clamator glandarius*).
Cuco (*Cuculus canorus*).
Lechuza común (*Tyto alba*).
Autillo (*Otus scops*).
Búho real (*Bubo bubo*).
Mochuelo común (*Athene noctua*).
Cárabo común (*Strix aluco*).
Búho chico (*Asio otus*).
Lechuza campestre (*Asio flammeus*).
Lechuza de Tengmalm (*Aegolius funereus*).
Chotacabras gris (*Caprimulgus europaeus*).
Chotacabras pardo (*Caprimulgus ruficollis*).
Vencejo unicolor (*Apus unicolor*).
Vencejo común (*Apus apus*).
Vencejo pálido (*Apus pallidus*).
Vencejo real (*Apus melba*).
Vencejo café (*Apus caffer*).
Martín pescador (*Alcedo atthis*).
Abejaruco (*Merops apiaster*).

Carraca (*Coracias garrulus*).
Abubilla (*Upupa epops*).
Torcecuello (*Jynx torquilla*).
Pito real (*Picus viridis*).
Pito negro (*Dryocopus martius*).
Pico picapinos (*Dendrocopos major*).
Pico mediano (*Dendrocopos medius*).
Pico dorsiblanco (*Dendrocopos leucotas*).
Pico menor (*Dendrocopos minor*).
Alondra de Dupont (*Chersophilus duponti*).
Calandria común (*Melanocorypha calandra*).
Torrera común (*Calandrella brachydactyla*).
Torrera marismeña (*Calandrella rufescens*).
Cogujada común (*Galerida cristata*).
Cogujada montesina (*Galerida theklae*).
Totovía (*Lullula arborea*).
Avión zapador (*Riparia riparia*).
Avión roquero (*Ptyonoprogne rupestris*).
Golondrina común (*Hirundo rustica*).
Golondrina daúrica (*Hirundo daurica*).
Avión común (*Delichon urbica*).
Bisbita campestre (*Anthus campestris*).
Bisbita caminero (*Anthus berthelotii*). Bisbita arbóreo (*Anthus trivialis*).
Bisbita común (*Anthus ratensis*).
Bisbita gorgirrojo (*Anthus cervinus*).
Bisbita ribereño (*Anthus spinoletta*).
Lavandera boyera (*Motacilla flava*).
Lavandera cascadeña (*Motacilla cinerea*).
Lavandera blanca (*Motacilla alba*).
Mirlo acuático (*Cinclus cinclus*).
Chochín (*Troglodytes troglodytes*).
Acentor común (*Prunella modularis*).
Acentor alpino (*Prunella collaris*).
Alzacola (*Cercotrichas galactotes*).
Petirrojo (*Erithacus rubecula*).
Ruiseñor común (*Luscinia megarhynchos*).
Pechiazul (*Luscinia svecica*).
Colirrojo tizón (*Phoenicurus ochruros*).
Colirrojo real (*Phoenicurus phoenicurus*).
Tarabilla nortea (*Saxicola rubetra*).
Tarabilla canaria (*Saxicola canaria*).
Tarabilla común (*Saxicola torquata*).
Collalba gris (*Oenanthe isabellina*).
Collalba rubia (*Oenanthe hispanica*).
Collalba negra (*Oenanthe leucura*).
Roquero rojo (*Monticola saxatilis*).
Roquero solitario (*Monticola solitarius*).
Mirlo capiblanco (*Turdus torquatus*).
Ruiseñor bastardo (*Cettia cetti*).
Buitrón (*Cisticola juncidis*).
Buscarla pintoja (*Locustella naevia*).
Buscarla unicolor (*Locustella luscinioides*).
Carricerín real (*Acrocephalus melanopogon*).
Carricerín cejudo (*Acrocephalus paludicola*).
Carricerín común (*Acrocephalus schoenobaenus*).
Carricero polígloa (*Acrocephalus palustris*).
Carricero común (*Acrocephalus scirpaceus*).
Carricero tordal (*Acrocephalus arundinaceus*).
Zarcero pálido (*Hippolais pallida*).
Zarcero icterino (*Hippolais icterina*).

Zarcero común (*Hippolais polyglotta*).
 Curruca sarda (*Sylvia sarda*).
 Curruca rabilarga (*Sylvia undata*).
 Curruca tomillera (*Sylvia conspicillata*).
 Curruca carrasqueña (*Sylvia cantillans*).
 Curruca cabecinegra (*Sylvia melanocephal*).
 Curruca mirlona (*Sylvia hortensis*).
 Curruca zarcerilla (*Sylvia curruca*).
 Curruca zarcera (*Sylvia communis*).
 Curruca mosquitera (*Sylvia borin*).
 Curruca capirotada (*Sylvia atricapilla*).
 Mosquitero papialbo (*Phylloscopus bonelli*).
 Mosquitero silbador (*Phylloscopus collybita*).
 Mosquitero común (*Phylloscopus collybita*).
 Mosquitero musical (*Phylloscopus trochilus*).
 Reyezuelo sencillo (*Regulus regulus*).
 Reyezuelo listado (*Regulus ignicapillus*).
 Papamoscas gris (*Muscicapa striata*).
 Papamoscas cerrojillo (*Ficedula hypoleuca*).
 Bigotudo (*Panurus biarmicus*).
 Mito (*Aegithalus caudalus*).
 Carbonero palustre (*Parus palustris*).
 Herrerillo capuchino (*Parus cristatus*).
 Carbonero garrapinos (*Parus ater*).
 Herrerillo común (*Parus caeruleus*).
 Carbonero común (*Parus major*).
 Trepador azul (*Sitta europaea*).
 Treparriscos (*Tichodroma muraria*).
 Agateador norteño (*Certhia familiaris*).
 Agateador común (*Certhia brachydactyla*).
 Pájaro moscón (*Remiz pendulinus*).
 Oropéndola (*Oriolus oriolus*).
 Alcaudón dorsirrojo (*Lanius collurio*).
 Alcaudón chico (*Lanius minor*).
 Alcaudón real (*Lanius excubitor*).
 Alcaudón común (*Lanius senator*).
 Rabilargo (*Cyanopica cyana*).
 Chova piquigualda (*Pyrrhocorax graculus*).
 Chova piquirroja (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*).
 Gorrión molinero (*Passer hispaniolensis*).
 Gorrión chillón (*Petronia petronia*).
 Gorrión alpino (*Montifringilla nivalis*).
 Pinzón común (*Fringilla coelebs*).
 Pinzón azul (*Fringilla teydea*).
 Pinzón real (*Fringilla montifringilla*).
 Verderón serrano (*Serinus citrinella*).
 Piquituerto (*Loxia curvirostra*).
 Camachuelo trompetero (*Bucanetes githagineus*).
 Camachuelo común (*Pyrrhula pyrrhula*).
 Picogordo (*Coccothraustes coccothraustes*).
 Escribano nival (*Plectrophenax nivalis*).
 Escribano cerillo (*Emberiza citrinella*).
 Escribano soteño (*Emberiza cirlus*).
 Escribano montesino (*Emberiza cia*).
 Escribano hortelano (*Emberiza hortulana*).
 Escribano plaustre (*Emberiza schoeniclus*).
 5. MAMIFEROS:
 Erizo moruno (*Erinaceus algirus algirus*).
 Desmán (*Galemys pyrenaicus*).
 Murciélago grande de herradura (*Rhinolophus ferrum-equinum*).

Murciélago pequeño de herradura (*Rhinolophus hipposideros minimus*).
Murciélago mediterráneo de herradura (*Rhinolophus euryale euryale*).
Murciélago mediano de herradura (*Rhinolophus mehelyi*) .
Murciélago ribereño (*Myotis daubentoni*).
Murciélago patudo (*Myotis capaccini*).
Murciélago bigotudo (*Myotis mystacinus*).
Murciélago de Geoffroy (*Myotis emarginatus*).
Murciélago de Natterer (*Myotis nattereri*).
Murciélago de bechtein (*Myotis bechsteinii*).
Murciélago ratonero grande (*Myotis myotis*).
Murciélago ratonero mediano (*Myotis blythii*).
Orejudo norteño (*Plecotus auritus*).
Orejudo canario (*Plecotus teneriffae*).
Orejudo meridional (*Plecotus austriacus*).
Murciélago del bosque (*Barbastella barbastellus*).
Murciélago común (*Pipistrellus pipistrellus*).
Murciélago de Nathusius (*Pipistrellus nathusii*).
Murciélago de borde claro (*Pipistrellus kuhlii*).
Murciélago de Madeira (*Pipistrellus maderensis*).
Murciélago montañero (*Pipistrellus savii savii*).
Murciélago hortelano (*Eptesicus serotinus serotinus*).
Nóctulo común (*Nyctalus noctula*).
Nóctulo gigante (*Nyctalus lasiopterus*).
Nóctulo pequeño (*Nyctalus leisleri*).
Murciélago de cueva (*Miniopterus schreibersii*).
Murciélago rabudo (*Tadarida teniotis*).
Topillo de Cabrera (*Microtus cabrerarum*).
Armiño (*Mustela erminea*).
Visón europeo (*Mustela lutreola*).
Nutria (*Lutra lutra*).
Meloncillo (*Herpestes ichneumon*).
Gato montés (*Felis silvestris*).

Carla Bruni-Sarkozy, madrina de la osa 'Hvala', reafirma su compromiso en favor de la reintroducción del oso en el Pirineo

El abrazo de la bella

LUÍS URÍA
París. Corresponsal

La carta, datada el pasado 22 de julio, no va firmada personalmente por Carla Bruni, sino por Samuel Fringant, jefe de gabinete adjunto del presidente de la República, que habla formal y pulcramente en nombre de "Madame Sarkozy". Pero su efecto ha sido el mismo que si hubiera sido escrita de puño y letra por la cantante y ex modelo, hoy reconvertida -a ratos- en primera dama de Francia. En la misiva, Carla Bruni reafirma su compromiso con la reintroducción del

oso en el Pirineo. Una postura acorde con la del Gobierno francés, impulsor del programa de reintroducción, y con su propia biografía personal: la esposa de Nicolas Sarkozy se convirtió el 17 de mayo del 2006 -cuando todavía era soltera y votaba a la izquierda- en la madrina de la osa *Hvala* ("gracias", en eslovveno), soltada en la vertiente francesa de la cordillera hace poco más de dos años. Pero ahora todo se

ve al trasluz de las molduras doradas del Elíseo. Para gozo de los defensores del oso e irritación de los opositores.

La carta de Carla Bruni es una respuesta al correo enviado por una veintena de asociaciones en defensa del oso en el que

pedían su ayuda ante las crecientes amenazas contra los plantígrafos.

En su contestación, la esposa del jefe del Estado reivindica la recuperación del oso en el Pirineo en aras de "proteger la biodiversidad" y se felicita de

que su amadrinada haya sido madre de dos oseznos, Pollen y Bambou, dos hembras. Pero, diplomáticamente, muestra su convicción de que es posible encontrar una "vía equilibrada de coexistencia" -"No se trata, en nuestras regiones, de elegir entre el oso y el hombre", subraya- y se cuida de remarcar que "la adhesión de las poblaciones locales constituye una necesidad ineludible".

El pronunciamiento público de Carla Bruni a favor de los osos -por matizado que sea- ha levantado el entusiasmo de las asociaciones defensoras de su reintroducción y en especial de las dos que han recibido la carta -Pays de l'Ours y Ferus-, que la exhiben como un trofeo. En el otro lado, los anti-oso se muestran indignados. Entre ellos, Philippe Lacube, coordinador de la Asociación para la salvaguarda del patrimonio de Ariège-Pirineos (ASPAP), que en el diario *La Dépêche* cuestiona las competencias reales de Carla Bruni para opinar sobre el asunto y dice confiar en que su postura personal no comprometa al Estado. Formalmente, no tiene por qué. Pero la influencia de quien se ha demostrado capaz de seducir al presidente de la República está fuera de toda duda razonable.●

BEN CURTIS (AP) / GETTY IMAGES

Madrina de oro. Carla Bruni amadrinó la osa *Hvala*, que fue liberada en el lado francés de los Pirineos en el 2006

JAUME SELLART / EFE

Vista de la central nuclear de Ascó

El ministro de Industria promete una multa "contundente" a Endesa

SARA SANS
Tarragona

El ministro de Industria, Turismo y Comercio, Miguel Sebastián, advirtió ayer que la multa a Endesa, propietaria de la central nuclear Ascó I, por la fuga de partículas radiactivas será "contundente". El ministro anunció que su departamento empezará a trabajar en el expediente sancionador en septiembre para determinar la cuantía de la multa que, a propuesta del Consejo de Seguridad Nuclear (CSN), puede oscilar entre los nueve y los 22,5 millones de euros. El alcalde de Ascó, Rafael Vidal (CiU), se sumó ayer a la petición que el importe de la sanción se invierta en la área de influencia de la central nuclear para impulsar la diversificación económica de la zona.

Aunque el ministerio de Industria no ha recibido todavía el informe sobre la propuesta de sanción que anteayer aprobó el CSN, Miguel Sebastián dijo que la multa será ejemplar y que se determinará "lo antes posible". "Estemos a favor o en contra de la energía nuclear, todos estamos de acuerdo en que ha de ser segura, y ser segura es que no pueda haber ni manipulaciones ni ocultaciones, por lo que seremos contundentes en la sanción a la empresa si consideramos, como ha hecho el CSN, que ha habido una falta grave,

de grado máximo, en el desarrollo de su actividad", dijo el ministro en declaraciones a Efe.

El alcalde de Ascó, Rafael Vidal, se sumó ayer a la propuesta lanzada por el diputado por Tarragona, también de CiU, Jordi Jané, quien planteó la posibilidad que la sanción económica a Endesa se destine a un plan de desarrollo económico de la comarca de la Ribera d'Ebre, donde están ubicadas las centrales Ascó I y Ascó II. "Me parece

El alcalde de Ascó se suma a la propuesta de que el importe de la sanción se invierta en el territorio

muy bien esta iniciativa, pero no debería ser la única, las administraciones supramunicipales también deberían contribuir a la diversificación económica de nuestra zona", dijo ayer el alcalde de Ascó, para quien ahora se cierra un episodio que no ha sido nada fácil: "Ha quedado constatado que la posibilidad de daño para la población ha sido remota y en todo caso de carácter leve, pero nuestra imagen ha quedado muy dañada y debemos seguir trabajando para no depender únicamente de la industria nuclear".●

Un niño de 8 años halla los cadáveres de sus padres en otro episodio de violencia machista

"Mi papá y mi mamá están muertos"

VALENCIA Agencias

Mi papá y mi mamá están muertos". Así avisaba el lunes un pequeño de 8 años de Ontinyent (Valencia) del fallecimiento de sus padres. El niño encontró los cadáveres en su casa tras escuchar unos disparos

e inmediatamente corrió calle abajo a alertar a los vecinos. Fue uno de ellos quien llamó a la policía, que descubrió otro triste episodio de violencia machista.

Los fallecidos, nacidos en Ecuador, eran Mauricio, de 38 años, y Blanca, de 42, que vivían en pareja desde 1998 y regentaban un bar en Ontinyent. Al pare-

cer, el hombre mató a la mujer disparándole con una escopeta y después se suicidó con la misma arma. Según explicó la familia a los agentes, hacía tiempo que la pareja discutía por los celos de Mauricio. Blanca había dicho en ocasiones que él la acusaba de tener un amante y le revisaba el móvil continuamente para comprobar que no recibiera llamadas ni mensajes de otros. Sin embargo, los familiares no pensaban que todo acabaría así, dijeron.

Las muertes sucedieron entre las siete y las ocho de la tarde del lunes, en la zona del Camino de Pólvora donde la pareja residía con su hijo de 8 años -la mujer tenía otros dos hijos mayores que ya no vivían con ella-. El niño estaba jugando en la calle cuando

EL DATO

41 mujeres asesinadas

■ Con el caso de Ontinyent, ya son 41 las mujeres que han sido asesinadas por sus parejas o ex parejas en lo que va de año; de ellas, 18 eran de origen extranjero. Sin embargo, la cifra de muertas por violencia machista podría aumentar, ya que el Ministerio de Igualdad mantiene seis casos más de agresiones de hombres a mujeres bajo investigación.

oyó los disparos y entró en la casa. Algunos vecinos también los oyeron, pero pensaron que eran cazadores, hasta que el niño salió gritando. El pequeño fue atendido enseguida por una psicóloga y contó que su padre pegaba a menudo a su madre.

Esta muertes se suman a las otras dos por violencia machista ocurridas durante los últimos días. En Vigo, una juez decretó ayer el ingreso en prisión provisional de Manuel D.D.S., de 44 años y de origen brasileño, como presunto autor del asesinato de su pareja, Aelica D., de 25 años y de la misma nacionalidad, el pasado domingo. En Canarias se guardó también ayer un minuto de silencio por la mujer fallecida el lunes a manos de su pareja.●

Val d'Aran pide retirar los osos del Pirineo a raíz del ataque a un cazador

Una osa se encaró a un vecino de Les a pesar de los intentos de este por ahuyentarla

JAVIER RICOU
Les

Ha sido el primer ataque de un oso a un humano en el Pirineo catalán –desde que se inició, en 1996, el programa de reintroducción de esta especie–, pero ha bastado para hacer saltar todas las alarmas. La reacción del Conselh Generau d'Aran no se ha hecho esperar y cinco horas después de que la osa *Hvala* atacara, ayer, a un cazador de Les, el síndic de Aran, Francesc Boya, pidió la retirada de los siete ejemplares que se presume habitan en las montañas aranesas.

“La seguridad de los habitantes es lo primero, y este ataque de un oso a uno de nuestros vecinos ha puesto de manifiesto la peligrosidad de estos animales”, afirmó ayer Francesc Boya. La víctima de este ataque es un vecino de Les, Lluís Turmo, que ayer salió a cazar a la zona conocida co-

mo el Portet con un grupo de amigos. “Estaban en una zona de fácil acceso en coche y a la que puede llegar cualquiera”, añadió el síndic de Aran.

Lluís Turmo, de 73 años, avistó a la osa al adentrarse en el bosque y se quedó quieto para dejarla pasar, según su versión. El cazador explicó: “La osa se me encaró y entonces grité para asustarla pero se me tiró encima”. Lo lógico es que la osa hubiese huido asustada, si se hace caso de lo que dicen los expertos que sucede en estas situaciones. Cuando Turmo quiso reaccionar, tenía ya la osa de frente, erguida y con las extremidades delanteras levantadas, explicó la víctima. Le dio un zarpazo en un brazo y el hombre cayó al suelo; luego le mordió en una pierna y el cazador disparó al aire, lo que asustó al animal, que cesó en su ataque. Los gritos de Lluís alertaron al resto de los integrantes de la cacería, que ase-

LUGAR DEL ATAQUE

LES, ZONA PORTET
a 1.100 m / 1.200 m de altura

El cazador atacado por la osa *Hvala* en Les

El oso pardo vive por encima de los 1.100 metros de altura

Longevidad	25/30 años
Peso macho	180 kg
Peso hembra	130/140 kg
Comparación de tamaño	Longitud: 2 m Altura: 90 cm / 1 m
Hombre de 1,80 m	

Habitat de todas sus subespecies

Pequeñas orejas redondeadas

En España sólo quedan 80 osos

La visión no muy desarrollada

Es uno de los pocos animales capaces de ponerse a dos patas

Tiene un tupido pelaje

Pequeña cola de apenas 7/8 cm

FUENTE: Elaboración propia

FOTOGRAFÍA: Conselh Generau d'Aran, Mercè Gili

Raúl Camañas / LV

VEA EL VÍDEO DE UNO DE LOS OSOS QUE HABITAN EL PIRINEO EN www.lavanguardia.es/videos

MARRUECOS. HAY PAÍSES QUE ENGRANDECEN EL ALMA.

Marrakech. Un presente lleno de emociones nacido de una cultura milenaria.

Marrakech
EN MARRUECOS

www.descubramarruecos.com

LAVANGUARDIA

FUNDADA EN 1881 POR DON CARLOS Y DON BARTOLOMÉ GODÓ

Detenido un niño de 12 años por vender droga en Barcelona

VIVIR 4

LA RUTA ECOLÒGICA
'QUÈ FEM?'

Alarma en Aran por el insólito ataque de un oso

TENDENCIAS 31

Salut abre el debate del copago de medicamentos

► *El Govern plantea revisar la gratuidad de los fármacos que se dispensan a pensionistas*

► *Madrid y el País Vasco apoyan la medida para salvar el sistema sanitario* **TENDENCIAS 26 Y 27**

Ofensiva diplomática de Zapatero para ir a la cumbre de Bush

Asistir a la cumbre sobre el sistema financiero mundial convocada en Washington para el 15 de noviembre se ha convertido en un reto crucial para el presidente

Zapatero. La Moncloa ha movilizado todos sus resortes diplomáticos para lograr un papel en esa cumbre, aunque sea como país invitado por el G-20. **POLÍTICA 13**

Montilla visitará la sede de Unió para estrechar lazos con Duran

José Montilla acudirá a la sede de Unió Democràtica para verse con Josep Antoni Duran Lleida el 14 de noviembre. El encuentro

ya ha suscitado irritación en el seno de Convergència, que avisó ayer a su socio de que no se deje embaucar. **POLÍTICA 15**

ÀLEX GARCIA

ENTREVISTA **NORMAN FOSTER** ARQUITECTO

Foster, contra la arquitectura de marca

“No me parece bien la arquitectura de marca; el marquismo de un arquitecto no aporta soluciones universales”, manifestó ayer

lord Foster en Barcelona, donde participó en el primer World Architecture Festival. El arquitecto británico, que hace más de un

año ganó el concurso para la reforma del Camp Nou, indicó que no hay novedades sobre este proyecto. **PÁGINA 34**

Aprofita les condicions especials del Programa **Be a Saabist**
i disposa d'un **Saab 9-3** per només **26.000€***

Be a **saabist.es**

*Preu ofertat. 26.000€. PVP sense promoció: 30.672€ + I.P.T. Període i les Balears per al Saab 9-3 Sport Sedan Linear Spot T10 100 CV (AP108) amb Bluetooth inclòs en el preu ofertat. Impost de matriculació i descompte promocional inclòs. Oferta vàlida fins que se n'exhaurixin les existències. No acumulable a altres promocions. Model ofertat: consum mixt des de 5,4 fins a 6,7 l/100 km. Emissions de CO₂ des de 147 fins a 179 g/km. Model de la imatge: Saab Turbo X.

Potència i Ecologia

XARXA SAAB DE CATALUNYA

8

MERCÈ GILI

Buscando a la osa. Guardas de Medi Natural del Conselh Generau d'Aran trataron ayer de localizar a *Hvala* en la zona donde la osa atacó al cazador de Les

Aran monta las primeras batidas para localizar a la osa, los cazadores se plantean organizar salidas y los conservacionistas protegen al animal

Operación 'Hvala'

JAVIER RICOU
Les

La operación *Hvala* –nombre de la osa que atacó el jueves a un cazador en Les– se ha puesto en marcha. Aunque lo ha hecho por cuatro caminos distintos. Mientras el Conselh Generau d'Aran montaba ayer las primeras batidas para localizar al animal, los cazadores consideraban la posibilidad de organizar hoy una salida para expulsar a la osa del territorio, siempre y cuando esa acción no entorpeciese el trabajo de los técnicos. Grupos conservacionistas amenazaban, por su parte, con denuncias si se causan daños al animal y la Conselleria de Medi Ambient hacía un llamamiento a la calma.

Las posturas entre partidarios y detractores del oso vuelven a estar en un punto desde el que se apunta casi imposible un acercamiento. Es como si se hubiese borrado de un plumazo el trabajo hecho los últimos doce años. El ambiente que ayer se respiraba en Baish Aran recuerda a la frontal oposición a la llegada, en 1996, de los primeros osos. El ataque de *Hvala* a un cazador de Les es la prueba, según sus vecinos, de la peligrosidad de esa especie. “No queremos más experimentos de laboratorio y lo único que nos preguntamos es si hay que esperar a que el oso mate a un niño para retirarlos”, afirma Emili Medán, alcalde de Les.

Francia recuerda que los osos están protegidos

■ El Gobierno francés se mantiene en un prudente segundo plano en el caso del ataque sufrido por un cazador español por parte de la osa *Hvala* –liberada en la parte francesa de los Pirineos en el 2006–, bajo el argumento de que son las autoridades españolas las competentes para actuar en su territorio. Un portavoz de la secretaría de Estado de la Ecología aseguró que Francia no ha pedido “ninguna garantía particular” a España sobre la vida de la osa, aunque recordó que los osos gozan de “la misma protección legal a un lado y otro de los Pirineos”. Técnicos franceses, agregó, están ultimando un acuerdo de cooperación con las autoridades de Val d'Aran. La política de reintroducción del oso en el Pirineo cuenta con el apoyo de la primera dama francesa, Carla Bruni, que además es madrina de *Hvala*. / Ll. Uría

A estos vecinos de Aran, que dicen sentir miedo en el bosque, no les convencen las explicaciones de los ecologistas o expertos en comportamiento del oso. Grupos conservacionistas como Depana o Ipcena insistieron ayer en que esta especie no ataca de forma indiscriminada a los humanos (la muestra es que no hay noticia de un caso igual en todos los Pirineos) y apuntaron que algo tuvo que asustar a *Hvala* para reaccionar así. El consejo de los expertos, cuando se avista un oso, es quedarse quieto, no gritar y extender los brazos o una chaqueta para asustarlo. El cazador de Les lo habría hecho todo bien, menos lo de gritar, y eso habría podido enfurecer a la osa, que se sentiría acorralada, según estos expertos. Pero, como cuentan cazadores de Val d'Aran, “lo de la teoría está muy bien, aunque seguirla no es tan fácil cuando un animal de esa envergadura se te echa encima”.

A estos vecinos nadie les va a convencer de que el culpable del ataque fue el cazador por haber gritado. Ni tan siquiera con datos como los aportados ayer por la Fundación Oso Pardo, que, después de lamentar las heridas sufridas por el vecino de Les, niega que la reacción de *Hvala* sea achacable a una humanización de esta especie. La muestra es que en la cordillera Cantábrica cohabitan desde hace años con personas más de 130 osos y jamás ha habido un ataque a un humano.

La brecha entre defensores y detractores del oso puede causar más tensiones si el asunto se gestiona mal. La directora de Medi Natural, Núria Buenaventura, llamó ayer a la calma y se comprometió a investigar lo ocurrido. El síndic de Aran, Francesc Boya, ordenó ayer la primera batida para localizar a *Hvala* (no hubo suerte) y pidió a los cazadores que dejen en manos de los técnicos localizar el ejemplar. ●

VEA AL CAZADOR HERIDO CONTANDO SU ENCUENTRO CON LA OSA EN www.lavanguardia.es/videos

PANORAMA

Concedido a una lesbiana el permiso de paternidad

CIUDADANOS ► José Ángel Folguera, juez de lo social del juzgado 30 de Madrid, ha concedido el disfrute de los trece días del permiso de paternidad por adopción a una mujer lesbiana, después de que la Seguridad Social se negara a reconocerle ese derecho tras ser su esposa madre de un bebé. La demandante había solicitado en el 2007 las prestaciones de paternidad por adopción, derecho que no se le reconoció. CC.OO. dice que hubo discriminación por sexo. / EP

Primeras jornadas por la defensa de la libertad digital

CIUDADANOS ► La organización Exgae, una asesoría jurídica para artistas y creadores que busquen un modelo alternativo de gestión de sus contenidos, celebra a partir del próximo martes unas jornadas en defensa del uso libre de internet y de las herramientas digitales. El día 28 tendrá lugar una fiesta de apertura en la sala Apolo de Barcelona, y hasta el sábado se harán debates y talleres de defensa del P2P y sobre la difusión en abierto del conocimiento. / Redacción

MERCÈ GILI

La pareja de lince, Uy y Lu, ayer en Les Planes de Son

Dos ejemplares de lince europeo, criados en cautividad en Lugo, llegan al Pirineo

BIODIVERSIDAD ► Se llaman *Uy* y *Lu*, son pareja y tienen seis meses. Son los dos lince europeos que desde ayer habitan en el centro de fauna que la Obra Social Caixa Catalunya tiene en Les Planes de Son (Pallars Sobirà). *Uy* y *Lu*, criados en cautividad en Lugo, vuelven a unas montañas donde esta especie habitó hasta mediados del siglo pasado. En España sólo se tiene constancia de la existen-

cia de algún ejemplar en libertad en el Ripollès y la Cerdanya, según Jordi Sargatal, director de Territori i Paisatge de Caixa Catalunya. La llegada de estos dos lince al Pirineo es sólo un primer paso para estudiar si es posible su reintroducción. Si se decidiese soltar a las futuras crías de esta pareja –habrá que esperar tres años– “sólo se haría con la bendición del territorio”. / J. Ricou

DMITRY KOSTYUKOV / REUTERS

La cápsula Soyuz aterrizó ayer con el turista Garriott a bordo

Richard Garriott, turista espacial, regresa a la Tierra a bordo de la Soyuz

CIENCIA ► La cápsula Soyuz, que transportaba al turista espacial estadounidense Richard Garriott, magnate de los videojuegos estadounidense que había pagado 29 millones de euros por la experiencia, y a otros dos cosmonautas rusos, aterrizó ayer sin problemas en Kazajistán. “Acabamos de aterrizar. Me siento genial. El regreso fue perfectamente suave”, dijo Garriott, que había permanecido en el espacio durante doce días, poco después de abandonar la cápsula. / Reuters

EXPOSICIONES DE ARTE

Sala Ciutat
EXPOSICIÓ A PARTIR DEL 20 D'OCTUBRE
ENTRADA GRATUÏTA
CARRER CIUTAT, 2

arce
subastas de arte y antigüedades
SUBHASTA
Dies 4 i 5 de novembre
Exposició del 25 octubre al 3 novembre
LABORABLES OBERT AL MIGDIA. Festius obert
1.000 lots de pintures, mobles, joies, rellotges...
Tel. 93.202.10.00 - Santaló, 9
www.arcesubastas.com

Medi Ambient localiza a la osa y la llevará a un centro de fauna

Los cazadores anulan la batida para ahuyentar a 'Hvala'

JAVIER RICOU
Les

La operación *Hvala* dio ayer sus primeros frutos. La osa fue localizada muy cerca del punto donde el jueves atacó a un cazador de Les y ahora se ha puesto en marcha la segunda parte del plan. La Generalitat ha dado permiso para su captura y traslado a un centro de fauna para examinarla. Pero para atrapar al animal con las máximas garantías hay que conseguir que se desplace por su propio pie hasta un paraje que facilite esa captura.

La osa no se ha movido de la zona –está unos dos kilómetros en línea recta de Les– y no parece que tenga intención de cambiar de hábitat. Y eso que los ánimos siguen muy exaltados en el Baish Aran. A primera hora de la mañana de ayer decenas de cazadores salieron con sus escopetas

La captura podría demorarse unos días, ya que el animal se encuentra en un paraje de difícil acceso

dispuestos a adentrarse en el monte para expulsar a la osa del territorio. Pero al final se impuso el sentido común y esas armas sólo se pasearon por Les. La intervención del síndic de Aran, Francesc Boya, y el despliegue de medios por parte de la Conselleria de Medi Ambient y la unidad de agentes rurales resultaron cruciales para convencer a los cazadores de que lo más prudente era dejar actuar a los técnicos.

“Si no hay resultados pronto ya nos encargaremos nosotros de la osa”, amenazaron algunos cazadores, que lamentaron el “plan-tón” de los técnicos franceses, que no acudieron a la cita pese a haberse requerido su ayuda.

LAS POSTURAS

Cazadores, el Departament de Medi Ambient, conservacionistas y el síndic defienden sus posturas

CAZADORES

La tregua dada a Medi Ambient tiene fecha de caducidad y siguen amenazando con salir al monte si no se captura de inmediato a la osa *Hvala*.

MEDI AMBIENT

Pide calma, anuncia más medios y se compromete a estudiar los motivos que provocaron el primer ataque de un oso a un humano en los Pirineos.

MERCÉ GILI

Agentes rurales ayer

SÍNDIC DE ARAN

Francesc Boya reiteró ayer que una vez sea capturada *Hvala* seguirán las gestiones para retirar la media docena de osos que quedan en Aran.

CONSERVACIONISTAS

Guillermo Palomero, de la Fundación Oso Pardo, opina que sería un error despreciar un trabajo de doce años por un simple hecho aislado.

Francesc Boya fue muy diplomático –agradeció a esos cazadores su “predisposición” para ayudar en la búsqueda de *Hvala*, antes de rechazar esa “colaboración”– y fue claro con sus intenciones. “Vamos a localizar a la osa y la capturaremos para llevarla a un centro de fauna”, aseguró.

Un par de horas después la osa fue localizada desde el aire. Un helicóptero sobrevoló la zona y recogió la señal que emite el chip que tiene incrustado en el cuerpo. La treintena de agentes rurales de Medi Ambient y el Conselh d'Aran movilizados en este operativo iniciaron entonces una batida a pie para constatar la presencia de la osa en el punto indicado. La señal fue captada de nuevo desde tierra, aunque ningún agente llegó a verla ya que optaron por mantener las distancias para no asustarla.

Ahora se inicia la parte más complicada del operativo, que podría durar días, que es sacarla de la zona rocosa y de difícil acceso en la que se encuentra. Una opción es hacer que salga de ahí colocando cebos con carne. Lo que se pretende es llevarla hasta un paraje que garantice una captura sin riesgos para los agentes y para el animal, es especie protegida.

Llorenç Ricou, jefe de los agentes rurales de Lleida, afirma que se barajan diferentes métodos para atraparla. Uno podría ser con dardos somníferos, método que exige que el disparo se realice a un máximo de cincuenta metros de la osa. También podría optarse por la instalación de trampas, colocadas en los pasos que suelen utilizar esos animales.

Sacar a la *Hvala* del bosque sería lo más fácil. Es un ejemplar relativamente pequeño, pesa poco más de cien kilos, y para su traslado al centro de fauna –se prevé que sea el de Vallcalent (Lleida)– se usaría una jaula especial.●

MÁS INFORMACIÓN
EN LA WEB
www.lavanguardia.es

PANORAMA

Seis meses de cárcel por maltratar a su mujer durante 40 años

TRIBUNALES ► El juzgado de lo penal número dos de Jaén ha condenado a seis meses de prisión a un vecino de Bélmez de la Moraleda, de 64 años, por maltratar a su ex mujer durante los 40 años en los que duró el matrimonio. El juez le impone una multa de 180 euros, le prohíbe acercarse o comunicarse con la víctima durante más de dos años y le exige que indemnice a la mujer con 1.300 euros. El magistrado considera que estas cuatro décadas de agresiones constituyen un delito de “lesiones en el ámbito familiar” y ofrece la opción al maltratador de eludir la prisión si no delinque durante dos años y se somete a un curso de rehabilitación. En concreto, el juez

señala en la sentencia que este hombre sometió a malos tratos a su ex mujer “durante todo el matrimonio” y que por cualquier cuestión “la amenazaba y menospreciaba” e insultaba. Y narra cómo en una ocasión en la que la madre de la mujer estaba grave y ella se fue a visitarla a Sevilla, el acusado la llamó y le dijo que si no volvía le daba una paliza a sus hijos, “lo que llevó a cabo, teniendo la mujer que regresar”, indica la sentencia. Esta también recoge lo ocurrido un día del año pasado en el que el hombre intentó entrar en el domicilio en el vivía la ex mujer y al negársele el paso se enzarzó en una pelea con uno de sus hijos recibiendo ella varios golpes. / Europa Press

La ministra Cabrera anuncia medidas de ayuda escolar para las familias numerosas

EDUCACIÓN ► Mercedes Cabrera, ministra de Educación, Política Social y Deporte, anunció ayer que el Gobierno tiene previsto aprobar un paquete de medidas de apoyo a las familias numerosas, como la acumulación de descuentos en transporte por carretera y ferrocarril, y la extensión del trato preferente en las ayudas para libros y material escolar. Al tiempo, Cabrera precisó que espera de las familias “un compromiso” con la educación para conseguir el éxito escolar. / Agencias

Una tercera parte de los tiburones de Europa, en peligro

BIODIVERSIDAD ► La Fundación Oceana ha alertado esta semana de que una tercera parte de los tiburones y rayas en Europa están en peligro de extinción. En las aguas europeas se pueden encontrar más de 135 especies de tiburones y rayas, pero una tercera parte está amenazada de extinción. “La flota española es responsable de la mitad de las capturas de tiburones de la Unión Europea”, según Oceana. / Redacción

La información universitaria es insuficiente

UNIVERSIDADES ► España carece de un sistema de información suficiente sobre la universidad y la calidad de sus títulos. Esta es una de las conclusiones de un extenso estudio de la Aneca, agencia que evalúa las universidades, en el que también se indica que pese al interés que la sociedad tiene sobre estos asuntos, la información es escasa y que hay que mejorar la orientación universitaria en secundaria. / Redacción

¿Tiempos difíciles?

Invierta en seguridad y rentabilidad

Bolsa = de infarto
Fondos de inversión = de pánico
Ahorros a plazo = Poco garantizado
Bienes Raíces = **Seguridad Total**

Recuerde que de casas de piedra y fincas, siempre hay las mismas.

La oferta disminuye, la demanda sigue.
Siempre valen más y no las pierde nunca.

Consúltanos y le asesoraremos

FINCAS COS

Sr. Cos

C/París, 130
T.93 363 35 00
www.fincascos.com

Promoció Cano Catalunya

330d Coupe només per 34.900 €*

47.500 € PVP Recomanat
***Amb 24 mesos de garantia**

Carretera de Rubí, 64
08173 Sant Cugat del Vallès
Tel. 93 587 71 00

C/ Numància, 22
08029 Barcelona
Tel. 93 495 74 00

Seré una refugiada
para siempre profesora
algún día
902 013 224

Reescribamos el Futuro
Con 50 euros darás una beca a un niño de un país en guerra durante un año.

Save the Children

Los conservacionistas del oso culpan a los cazadores

La Fundación Oso Pardo considera un error el traslado de 'Hvala'

MERCÉ GILI

Las cacerías del pasado. Daniel Boya, vecino de Les, muestra la foto de su bisabuelo con dos osos que cazó

JAVIER RICO
Lleida

Hvala, la osa que atacó a un cazador en Les, está a un paso de saltar a Francia. El animal fue localizado ayer cerca de Canejan y si traspasa la frontera habrá que esperar a que vuelva para atraparla. Un contratiempo más en una historia que, lejos de apaciguarse, cada día abre nuevos frentes. Ayer, el grupo ecologista Avalon denunció al Conselh Generau por permitir la captura de *Hvala*; Depana señaló a los cazadores como únicos "culpables" de todos los incidentes habidos con el oso, y Guillermo Palomero, presidente de la Fundación Oso Pardo, tachó de

Brigadas para controlar los osos

■ La Generalitat y el Gobierno se comprometieron ayer a dotar a Aran de un equipo dedicado al seguimiento y control de los osos. Doce años después de la primera reintroducción, se carece de sistemas de localización que permitan saber dónde están los osos. Ahora se quieren colocar chips.

"error" programar el traslado del animal a un centro de fauna.

Todo eso ocurría el mismo día que Conselh Generau, Generalitat y Gobierno compartían mesa para debatir el futuro de esta especie en el Pirineo. En esa reunión quedó claro que la prioridad era la captura de *Hvala*. La medida se defiende como legal, a pesar de que Depana recuerda que "un acto de captura injustificada o cualquier conducta que atente contra su integri-

Depana denuncia que los incidentes con osos en Francia y Catalunya están relacionados con cacerías

dad física, altere su hábitat o impida su reproducción puede ser constitutivo de un delito contra la fauna protegida". El síndic, Francesc Boya, defiende que el traslado de *Hvala* a un centro de fauna es "necesario para rebajar la alarma".

Las posturas entre defensores y detractores del oso se ensanchan y los cazadores son los que peor parados salen de esta historia. Mientras ellos aseguran que si hubiesen querido acabar con los osos ya lo habrían hecho, desde Depana se constata que siete de los ocho incidentes documentados, desde 1993, con al menos tres osos muertos (la mayoría en Francia) han sido protagonizados por cazadores. Fue el caso de *Melba*, abatida en 1997 por un cazador francés; de *Canyella*, muerta por los disparos en una cacería, o el de *Balou*, herido en el 2008 de un tiro. En agosto de 2007, *Franska* murió atropellada y se encontraron heridas por disparos, así como el viejo oso *Papillon*, que apareció muerto en Francia y tenía también perdigones en el cuerpo.●

Un escáner portátil registra huellas dactilares

LA VANGUARDIA

Scotland Yard obtendrá las huellas digitales de sospechosos con un escáner móvil

Y Orwell tomó las calles británicas

RAFAEL RAMOS
Londres. Corresponsal

El Reino Unido está a punto de entrar oficialmente en recepción, pero su Gobierno laborista ha encontrado sesenta millones de euros para el último juguete de la policía: un escáner que permitirá a las patrullas obtener en la calle las huellas digitales de los sospechosos de un crimen, e incrementará el control orwelliano que el Estado ejerce ya sobre los británicos, los ciudadanos más vigilados del mundo.

Scotland Yard y las fuerzas policiales de todo el país están entusiasmadas con la maquinita, que parece una agenda Blackberry, y dicen que va a ahorrarles un montón de tiempo -todo el que tarda en trasladarse a un presunto delincuente a la comisaría para identificarlo, por término medio una hora larga- y aumentar la seguridad ciudadana. Pero los grupos pro defensa de los derechos civiles advierten del peligro de abusos y un recorte aún mayor de las libertades tan deterioradas desde que Tony Blair llegó al poder en

1997. Como parte del llamado Proyecto Midas, los departamentos de policía dispondrán de los escáneres dentro de 18 meses. Y aunque en una primera fase tan sólo servirán para sacar in situ las huellas digitales de un individuo y confrontarlas con la base nacional de datos, más adelante permitirán también hacer una foto del sospechoso o de la víctima mortal de un delito para identificarlos.

El grupo Liberty ha hecho saltar las alarmas y exige que las huellas digitales que se obtengan por este procedimiento se borren después de su uso, en vez de añadirse a un banco de datos en el que ya figuran las de 7,5 millones de británicos.

Scotland Yard alega que, lejos de atacar los derechos individuales, el escáner móvil va a reducir el número de detenciones por error, identificar instantáneamente a las víctimas de asesinatos sin necesidad de contactar a la familia, detectar la presencia de delincuentes en conciertos, eventos deportivos y actos políticos, y permitir que un mayor número agentes patrulle las calles en vez de ocuparse de aspectos burocráticos.●

PAUL NEWMAN LUCHA POR SU VERDADERO AMOR

HAY
MIRADAS
QUE VOLVERÍAS
A VER UNA
Y OTRA VEZ

"DULCE PÁJARO DE JUVENTUD" (1962)

DE RICHARD BROOKS
CON PAUL NEWMAN Y GERALDINE PAGE
Audio Castellano, Inglés y Alemán.

Promoción válida en Catalunya

www.lavanguardia.es

LA VANGUARDIA

Libertad de opinión

PANORAMA

El oso muerto, un macho joven

FUNDACIÓN OSO PARDO

Primera imagen de la osa tras el incidente

CONSEILH GENERAU D'ARAN

Muere un oso en León y ‘Hvala’ exhibe buena salud en el Pirineo

MEDIO AMBIENTE ▶ Las primeras fotos de la osa *Hvala* después del ataque a un cazador demuestran que el animal goza de buena salud. Las imágenes fueron captadas el pasado lunes desde un helicóptero muy cerca de la frontera con Francia. El Conselh Generau d’Aran hizo oficial ayer su petición de retirada de todos los osos de Aran, tras una votación en pleno, mientras que el juez ha archivado la denuncia presentada en Vielha por la operación de captura de *Hvala*. La asociación ecologista Ipcena ha llevado ahora el caso a la fiscalía de Lleida. Por otro lado, un oso pardo murió

ayer atropellado por un tráiler en la autovía del Noroeste, en la falda leonesa del puerto de Piedahita. Según el presidente de la Fundación Oso Pardo, Guillermo Palomero, se trata del primer caso comprobado de un oso muerto en la carretera en los últimos 20 años. El animal logró sortear la valla de la autovía y, sobre las seis de la mañana, se lo encontró en la calzada un camión que no consiguió evitarlo. Era un macho joven, de los que se adentran en Gali-cia desde Asturias y León. En la cordillera Cantábrica hay una población de 130 osos pardos. / A. Lügilde, J. Ricou

El Congreso debate hoy proteger el atún

BIODIVERSIDAD ▶ Greenpeace, WW/Adena y Ecologistas en Acción solicitaron ayer a los grupos parlamentarios su apoyo a la proposición no de ley (PNL) que se debate hoy en el Congreso, tras la resolución aprobada en el Congreso Mundial de la Naturaleza celebrado hace tres semanas en Barcelona que instaba a la protección del atún rojo en aguas baleares. El diputado de Iniciativa per Catalunya Verds en el Congreso, Joan Herrera, defenderá la PNL para lograr la declaración de un Santuario de Túnidos al sur de Baleares. Dicha PNL insta al Gobierno a la declaración de una zona de protección para la población reproductora de atún rojo que permita su recuperación y ponga freno al impacto de la sobrepesca, así como a llevar a cabo los trámites necesarios para su declaración a nivel internacional. / Redacción

La pobreza no ha menguado en quince años

CIUDADANOS ▶ Han pasado quince años, se han vivido dos cambios de gobierno, España ha florecido económicamente. Y sin embargo, no se ha subsanado la desatención hacia los sectores más desprotegidos. La cifra de la pobreza se mantiene en los niveles de 1994: el 19,5% de los españoles sigue siendo pobre (8,5 millones), al ingresar menos de 600 euros mensuales. Se trata de uno de cada cinco hogares. Y casi un millón y medio de personas vive en la pobreza extrema: son aquellos que no llegan a los 300 euros al mes. Son datos del Informe Foessa sobre exclusión y desarrollo social, al amparo de Cáritas. “Desde 1994, y pese a su crecimiento ejemplar, España no ha logrado reducir los indicadores de pobreza, desigualdad o exclusión: el crecimiento económico no es un sinónimo de cohesión social”, dijo Silverio Agea, presidente de Cáritas. / S. Heredia

vodafone

Vodafone NetBook

El trabajo nunca había sido tan ligero

En Vodafone innovamos cada día para ofrecerte más autonomía y ayudarte a que desarrolles tu trabajo estés donde estés.

Dell Inspiron Mini + Módem USB por

259€

Infórmate en el 1443 o en vodafone.es/empresas

Es tu momento. Es Vodafone.

Oferta exclusiva para clientes de empresa (CIF) o autónomos (NIF más IAE) que se den de alta en Tarifa Plana Ilimitada con contrato de permanencia de 18 meses. 259€ (300,44€ i.i.). Más info sobre Tarifa Plana Ilimitada y sobre precios aplicables en Canarias, Ceuta y Melilla en www.vodafone.es/empresas

Pilar Rahola

La víctima es el oso

Según parece *Hvala* significa “gracias” en esloveno. Aunque dudo mucho que la osa que estos días es perseguida, con profusión de medios, por el Pirineo catalán, tenga demasiados motivos para dar las gracias a los seres humanos. En realidad, ¿puede darlas algún animal? El ser humano se ha convertido en una especie de virus brutalmente agresivo y violento, que destruye todo a su paso, entorno, vida, ecosistema... Nuestra capacidad de destrucción de la biodiversidad va pareja a nuestra falta absoluta de conciencia de lo que ello significa, y así vamos caminando por el planeta, dilapidando el patrimonio biológico que no nos pertenece. Lo que está ocurriendo estos días en el Pirineo catalán con la osa *Hvala* es un triste ejemplo de esta jauría humana en la que nos hemos convertido, y donde cualquier otra vida que no sea la de nuestra especie, es despreciada hasta la muerte. Resulta más que evidente que, en este caso, las víctimas de la violencia permanente han sido los osos, cuya persecución por parte de los cazadores, desde que fueron reimplantados, no ha cesado ni un momento. A pesar del vocerío con que claman algunos responsables políticos de Val d’Aran, como el propio síndic Francesc Boya –el populismo siempre ha dado réditos a la política–, lo cierto es que el balance, según el detallado informe de Depana, es una auténtica vergüenza para el Pirineo catalán. ¿Hacemos el repaso? En 1997 la osa *Melba* fue abatida por un cazador, mientras estaba con sus tres cachorros. Uno de ellos también murió. En el 2004, *Papillón*, el último representante de los osos autóctonos, fue también tiroteado y murió. Ese mismo año, la osa *Canelle* fue abatida cuando defendía a uno de sus osos del ataque de los perros de los cazadores. En el 2007, *Franska* murió atropellada, y en la autopsia se descubrió que estaba llena de perdigones. Y no hace más de un mes, el oso *Balou* fue tiroteado en otra batida, y desde entonces sobrevive herido. Finalmente, nadie sabe qué pasó exactamente con el encuentro entre la osa *Hvala* –probablemente embarazada– y el cazador de Les, pero se sabe

que se produjo después de una cacería de jabalíes, y que la información dada a la prensa es, en el mejor de los casos, muy sesgada. Como dijo Depana en su comunicado, “la reciente agresión responde a una reacción propia de miedo del oso, y en ningún momento a un ataque gratuito, porque, si fuera el caso, el oso no habría provocado heridas leves al cazador”. Cier-

ASTROMUJOFF

tamente, como muestran todos los informes de seguimiento, los osos del Pirineo no han representado ningún problema para el ser humano, y su contacto, incluso visual, ha sido prácticamente nulo. Muy al contrario, el oso percibe la presencia humana mucho antes que nosotros, y siempre huye del contacto. En Cantabria, donde hay alrededor de 130 osos, no existe ningún problema. Está claro, pues, que todo el jaleo mediático que han montado desde el Pirineo, convirtiendo al pobre *ós bru* en una especie de peligro para la humanidad, responde exclusivamente a los intereses de los lobbies de cazadores, auténticos enemigos de su presencia en la zona. Desde que el oso volvió a los Piri-

neos, después de haber sido cazado sistemáticamente durante siglos, fue el objetivo de estos grupos de presión cuya actividad cinegética intenta patrimonializar toda la zona. No se trata de que el oso sea un problema, que no lo es. Se trata de que perciben los Pirineos como un coto cerrado de caza. A partir de ahí, la excitación se dispara. Hablan de la pérdida de actividad ganadera, como si el oso tuviera algo que ver en el hecho de que muchos ganaderos han dejado de ordeñar vacas, para ordeñar al turismo, mucho más suculento en estos tiempos. Aseguran que no es compatible su presencia con la del ser humano, y venden una película que sólo se puede comprar en el mercado de la demagogia. Nada de ello es cierto. Porque, como se ha demostrado en todos los países donde el oso convive con el hombre, desde Cantabria hasta Eslovenia, desde Francia hasta Italia, desde Bulgaria hasta Alemania, etcétera, este no ocasiona ningún tipo de problema. Al contrario, enriquece la biodiversidad de las zonas donde convive y, por ende, enriquece su patrimonio natural.

Sin embargo, en la Catalunya pirenaica algunos parecen haber enloquecido. Gritando todos a una, cual Manelic de la tierra alta, “que viene el oso”, han conseguido que se inicie una persecución contra la pobre *Hvala*, que, además de no ser legal –como demuestran las denuncias en los tribunales, por parte de Depana y Avalón–, es paradigmática del alma salvaje que aún llevamos dentro. ¿O alguien duda de que el ser salvaje es el ser humano? Lo peor no es la histeria desatada, lo peor es que la Generalitat haga suya esa histeria. Y además, aprovechando el Pisuerga, los voceros del miedo aseguran que es el momento de sacar al oso del Pirineo. ¿Por qué no piden que también desaparezcan los excursionistas, especie que tiende a ponerse altamente nerviosa cuando topa con una jauría de cazadores? Porque hay algo que no podemos olvidar y es que el Pirineo es patrimonio de todos, y no sólo de los que se divierten matando animales. También lo es de los que amamos la vida.●

www.pilarrahola.com

Baltasar Porcel

Al llegar los aires de Europa

José María Cuevas, recién fallecido, encarnó una clara muestra de la eficacia y complejidad que han coincidido en la España actual. Lo traté bastante hacia 1980, en que Carlos March impulsó en Madrid el solvente Instituto de Estudios Económicos, donde colaboré dirigiendo en Planeta una colección de ensayos histórico-sociales, leíamos mucho el semanario *L'Express*, con títulos de Emmanuel Todd, Jorge de Esteban, Seco Serrano, etcétera, y la finalidad de enriquecer el debate político e ideológico.

Y que Cuevas juzgaba en exceso progres e intelectuales. Estaba de segundo en la CEOE, que al inicio presidió Carlos Ferrer Salat, liberal, culto y elegante, que pasaba por ser el único empresario que había leído a Marx. Lo que sería cierto, pero también le horrorizaba por “peligroso” Adolfo Suárez. Cuevas era listo y muy conservador, provenía como Martín Villa del Frente de Juventudes y ambos hubieran deseado la afirmación de aquella Alianza Popular, en definitiva compuesta por eficientes tecnócratas del régimen y opusdeístas, como López Rodó, al que se juntó F. Estapé. Pero también olían demasiado a naftalina.

Después Cuevas, sin ser empresa-

Los partidos democráticos han acaparado el protagonismo de la transición

rio, pasó a presidir como ejecutivo la CEOE, o gran patronal, lo que le restaba fuerza. Pero la suplió con habilidad y tenacidad entre sus contratantes, tan pródigos en capital como precarios en los pasillos del poder y el ámbito sindical. Y fue más bien anticatalanista, hace pocos años aún le segó la hierba bajo los pies a Fomento del Trabajo, de Barcelona. No leía, por ejemplo, ningún diario de aquí. Pero ante los sindicatos aportó dos aspectos positivos: su firmeza de carácter y la convicción de antiguo falangista en el papel de estos organismos.

Algún día habrá que estudiar la función de esa gente en la transición, como a sus antecesores, supongamos a Porcioles, que se sacó de la manga el Museu Picasso, pese a que Franco se la tuviera jurada al pintor. Y, previamente, personas como el historiador Vicens Vives, que hasta se imaginaba ministro. Y Ramón Tamames escribió su interpretación marxista de la España económica, a menudo en puestos nada proscritos y bien pagados. E hizo el servicio militar en Inca, Mallorca, donde leía *Destino* y a Pla, y le interesaban.

Pero los partidos políticos democráticos han acaparado el protagonismo de la etapa, cuando con frecuencia pelearon. Un dato significativo: hacia 1970 ningún centro de enseñanza media o universitaria español, ninguna editorial, albergaban profesores o publicaban libros de pensamiento o historiográficos que no fueran de izquierda. El régimen pudo liquidarse sin estropicios, entre otras razones porque ya carecía de colchón cultural o cuerpo docente. Degeneraba a cadáver cual su caudillo. Y su mayor contra fue la cultura occidental abierta, no doctrinal, los aires de Europa.●

Xulio Ríos

La crisis rural de Hu Jintao

Treinta años después del inicio de la política de reforma y apertura en China, el presidente Hu Jintao aspiraba a convertir este otoño en expresión de una significativa profundización de dicho proceso, impulsando un nuevo giro centrado en la cuestión clave: la disponibilidad de la tierra. La reforma china empezó en el campo pero lleva años estancada, cediendo protagonismo al medio urbano y costero desde 1984. El mandato de Hu, iniciado en el 2002, tiene en el medio rural una de sus claves principales: eliminó impuestos, impulsó grandes inversiones sociales, protegió las tierras cultivables, combatió más la corrupción, pero, aún así, la percepción global del campesinado chino, casi el 60%

de la población, no ha mejorado. La aprobación de la legislación sobre la propiedad privada, en marzo del 2007, dio respuesta a las necesidades de la nueva clase media urbana, pero no arbitró medios de protección suficientes en el medio rural para que los campesinos pudieran enfrentarse a los funcionarios locales, que han usado el interés público para expropiar sus tierras, adscribiéndolas a proyectos industriales o inmobiliarios que, en no pocos casos, les han abocado a una nueva pobreza.

Numerosas voces llevan años reivindicando la regulación de la propiedad privada en el campo como instrumento indispensable como medio de defensa frente a los abusos de los funcionarios locales. Enfrente están aquellos que siguen defendiendo a ultranza la naturaleza pública de la propiedad de la tierra, situando en ella

una frontera infranqueable del llamado socialismo con peculiaridades chinas.

Las propuestas que Hu Jintao ha promovido sugieren una doble vía: mantenimiento formal de la propiedad pública de la tierra, pero aligerando su contenido otorgando más derechos de disposición a sus titulares fácticos, iniciando así una segunda transición en el campo para favorecer un cambio profundo en la gestión y explotación de las tierras agrícolas que debería permitir la reducción de las desigualdades entre el mundo rural y urbano.

Las lagunas del comunicado final del pleno de otoño del PCCh han sembrado dudas sobre la unanimidad existente en sus filas. El temor al resurgir de grandes propietarios terratenientes es un obstáculo a la reforma, que será imparables si Hu Jintao promueve un reforzamiento del papel del PCCh y sus cuadros locales.●

Colonia amenazada

La colonia de osos en los Pirineos pasó de los 200 que había en 1900 a los cuatro o cinco ejemplares contados en 1995

Tras la repoblación, tres osas han muerto por contacto con humanos: dos, abatidas; otra, arrollada por un camión. Una cuarta murió despeñada

En los últimos doce años se ha perdido el rastro de cuatro crías. Sólo se ha encontrado el cadáver de una de ellas

En el núcleo central de los Pirineos hay de 12 a 14 osos; cuatro en la zona más occidental y dos entre Andorra y el Canigó

Nacimientos

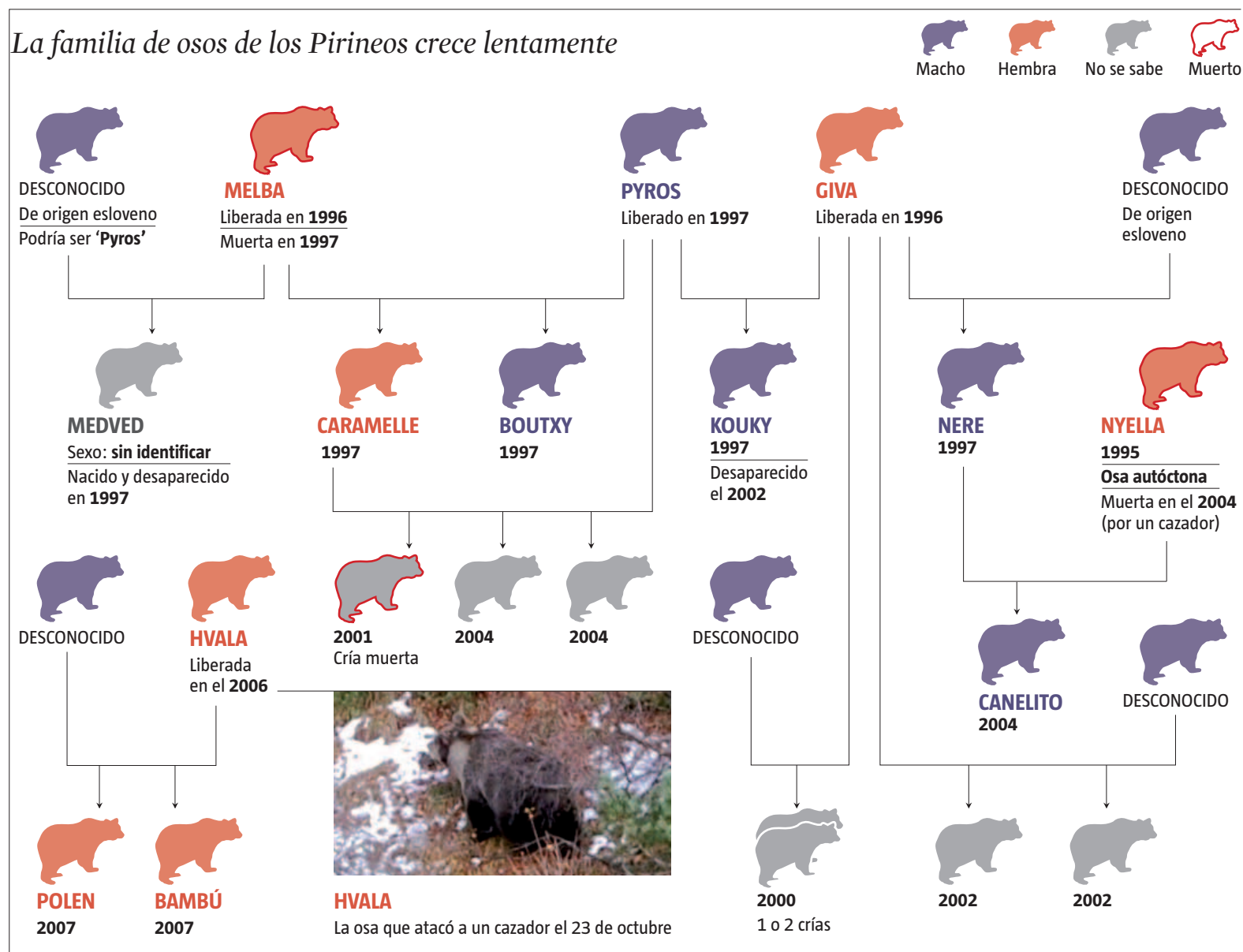
2 hijas

Las últimas osas de las que se tiene constancia nacidas en el 2007 son *Polen* y *Bambú*, hijas de *Hvala*. Este año no ha habido nacimientos

La supervivencia de esta especie en los Pirineos sólo estaría garantizada si se doblara el actual número

El incierto futuro del oso

La familia de osos de los Pirineos crece lentamente

FUENTE: Depana y elaboración propia

Raúl Camañas / LA VANGUARDIA

PROMISCUOS

La Fundación Oso Pardo acaba de publicar *Osas*, un estudio del comportamiento de este animal en la cordillera Cantábrica

Hibernación. Los osos de la cordillera Cantábrica hibernan una media de 55 días, frente a los 161 días de Suecia o los 86 de Croacia. La falta de frío acorta este periodo y se han dado casos de animales que no llegan a hibernar.

Promiscuos. Los osos son promiscuos. En Cantabria se ha visto a un macho cubrir a tres hembras en sólo dos jornadas. Osas acompañadas por un macho han abandonado a su pareja por unos minutos para copular con otro oso que se cruza en el camino.

Infanticidas. La conducta promiscua evita los ataques infanticidas de los machos, que matan a las crías de las hembras para que estas vuelvan a estar en celo. Mantener relaciones con varios osos evita esos ataques, ya que los machos no agreden a las crías si reconocen a la osa y sospechan que pueden ser los padres.

JAVIER RICOU
Vielha

La presencia del oso en los Pirineos no está garantizada. En toda la cordillera se calcula que hay entre quince y veinte ejemplares. Para asegurar su supervivencia tendría que haber el doble y se apunta difícil que la colonia alcance ese número si no hay nuevas incorporaciones. Pero hablar ahora de más liberaciones, tras el ataque de *Hvala* a un cazador de Les, se interpretaría como la peor provocación.

Las alarmas saltaron a mediados de los noventa. En los Pirineos sólo quedaban, en 1995, cinco osos: *Papillon*, *Canyella*, su hijo; *Aspe*, *Oest* y *Camil*. Son los autóctonos. La UE aprobó un plan para preservar esta especie, con la bendición del Govern y de Madrid. Pero las cosas, recuerda el alcalde de Les, Emili Medan, "se hicieron mal desde el inicio". Nadie tuvo la delicadeza de consultar al territorio y en 1996 eran liberadas en Melles dos osas: *Melba* y *Giva*. Habían sido capturadas en Eslovenia, igual que

Entre la tolerancia y el orgullo

■ Asturias ha convertido al oso en uno de sus estandartes, en una enseña que actúa de motor del desarrollo local en el parque de Somiedo. "En contraste con el Pirineo, el clima de opinión en la cordillera Cantábrica ante el oso es de orgullo o de tolerancia, con sus claros y oscuros", afirma Guillermo Palomero, presidente de la Fundación Oso Pardo, con sede en Santander. Y también cita como ejemplo de un problema en Asturias la proliferación de lazos metálicos de caza.

Los en torno a 130 osos pardos del Cantábrico se reparten entre las comunidades de Cantabria, Castilla y León, Asturias y Galicia. En esta última no hay una población estable, sino que sólo recibe incursiones de animales procedentes de las montañas asturianas y leo-

nesas. Desde hace tiempo, la Xunta de Galicia invierte 90.000 euros anuales para intentar que el oso se quede en el territorio gallego.

Pero tampoco se trata de un universo idílico, pues los incidentes se suceden. Hay cazadores que hablan de superpoblación o apicultores de Castilla y León hartos de sufrir daños en las colmenas. "Hay conflictos, pero también hay capacidad de resolverlos, porque se ha hecho mucho trabajo de diálogo con los implicados. Y eso es lo que faltó en la repoblación osuna del Pirineo en los años noventa", dice Palomero. Desde otro grupo ecologista, la Fapas, se destaca el ejemplo asturiano en la protección del oso, mientras que se critica la falta de atención por parte de la actual Junta de Castilla y León. / Anxo Lugilde

Pyros, soltado también en la parte francesa un año después. Y se hizo pese a la frontal oposición de la mayoría de los habitantes de esas montañas.

Giva, *Melba* y *Pyros* dieron la talla. En 1997 nacieron en los Pirineos al menos cinco osos. Pero ese mismo año se registró también la primera baja. *Melba* fue abatida por un cazador en Francia. Iba con tres crías de menos de un año y una falleció. En el 2004 llegó una de las noticias más esperadas por los repobladores, tal como recuerdan desde Depana. *Canyella*, osa autóctona, tuvo un hijo (*Canelito*) con *Nere*, hijo de la osa eslovena *Giva*. Las dos poblaciones se habían mezclado. Pero esa alegría conservacionista duró poco. Ese mismo año *Canyella* era abatida por un cazador en el valle de Aspe.

Los ánimos de los habitantes pirenaicos parecían más calmados y sólo algunas voces -con clara intención política- se esforzaban en crispar el ambiente. Y llegó el 2006. Francia decidió continuar con el programa de repoblación iniciado diez años atrás. Se soltaron cinco osos más en la par-

te francesa: *Paloma* (que murió despeñada a los pocos días de la liberación), *Hvala* (la del ataque a un cazador), *Balou* (herido a un pata por un disparo), *Sarousse* (que habita en Vielha-Mijaran) y *Franska* (muerta por atropello en agosto del 2007).

Pero lo peor faltaba por llegar. El ataque de *Hvala* ha agrandado la grieta entre partidarios y detractores del oso. La mala gestión política del programa ha vuelto a quedar en evidencia. La demagogia ha sido la mejor leña para encender el debate, cuando lo prudente -aconseja Guillermo Palomero, presidente de la Fundación Oso Pardo- sería no criminalizar ni a los cazadores ni al oso. El naturalista Martí Boada lamenta que se haya "sobredimensionado", mientras grupos como Depana se resisten a hablar de "ataque". El Síndic d'Arán, Francesc Boya, asegura que se debe a su territorio y exige la retirada de todos los osos, mientras que los cazadores -muy quietos después de amenazar con salir a dar caza a *Hvala*- afirman que si hubiesen querido matar a todos los osos ya lo habrían hecho.●

Medi Ambient pudo capturar a 'Hvala' y no lo hizo por falta de medios para trasladarla

Falta una jaula especial y no se sabe qué centro la acogerá

Veinte días después del ataque de la osa del Pirineo a un cazador

EL PAPEL DE FRANCIA

Francia no ha querido prestar la jaula especial para el traslado de la osa

DÓNDE LLEVAR EL ANIMAL

Algunos técnicos han puesto reparos a que el centro de Vallcalent sea el destino

JAVIER RICOU

Vielha

La orden de captura de la osa que atacó a un cazador en Les puede haber sido sólo una declaración de intenciones. Los agentes rurales han tenido oportunidad, en más de una ocasión, de atrapar el animal, pero desde el Departament de Medi Ambient nunca se ha dado luz verde a esa operación. A día de hoy todavía se carece de los medios necesarios para llevar a cabo esa captura y al parecer ni tan siquiera se ha encontrado aún un centro de fauna idóneo para acoger esa osa. El tiempo corre a favor del animal, ya que quedan pocos días para la hibernación.

Mañana, martes, se cumplen veinte días del ataque de Hvala a un cazador en Les. Y las cosas, a pesar de la polvareda levantada por el incidente, siguen como el primer día. Medi Ambient anunció su intención de capturar la osa, lo que calmó a los vecinos y cazadores de Aran, y desplegó los días posteriores al ataque un amplio dispositivo para localizar al animal. Pero ahora, esos mismos habitantes que confiaron en el Govern por la rápida respuesta al primer ataque a un humano de uno de los osos reintroducidos en los Pirineos confiesan sentirse engañados, a tenor de lo ocurrido en los últimos veinte días.

Hvala sigue suelta y muchos datos conocidos por La Vanguardia revelan que desde el día del ataque nunca se ha dado ni un paso en el bosque para capturarla. El propio síndic de Aran, Francesc Boya, confesaba ayer que 'el territorio vuelve a sentirse ignorado, una vez más, por la Conselleria de Medi Ambient en el tema de la repoblación del oso'.

En Aran se ve poca predisposición del Govern a cumplir con su promesa de captura de esta osa, algo que queda patente con la poca ayuda prestada hasta la fecha al Conselh Generau d'Aran para llevar a cabo la operación. Una pasividad que se suma al poco interés demostrado también por el Gobierno francés con el problema. El país vecino cuenta con expertos en la captura y suelta de osos, pero ninguno de esos técnicos se ha acercado en estos veinte días por Val d'Aran para ofrecer su colaboración. El síndic les había pedido ayuda, aunque no consta que ese paso lo haya dado también la Conselleria de Medi Ambient. Los responsables franceses ni tan siquiera han querido prestar la jaula especial para el traslado de osos que ellos utilizan en las sueltas hechas al otro lado de los Pirineos. Hasta hace poco menos de una semana en la Val d'Aran no se disponía, por lo tanto, de ningún sistema para transportar a Hvala.

Pero hay más. A día de ayer Medi Ambient aún no se había pronunciado de forma oficial sobre el lugar al que hay que llevar a esta osa una vez atrapada. Se planteó el centro de fauna de Vallcalent, en Lleida, pero algunos técnicos habrían puesto reparos a ese destino por considerarlo poco idóneo. Es otra prueba que avala la teoría de que nunca ha habido una orden expresa de captura. Al Conselh Generau le han hecho llegar trampas para la caza del oso, pero siguen en un almacén ya que sería una temeridad haberlas usado sin tener garantizado el transporte de la osa y un destino al que llevarla.

Y eso que Hvala podría haber sido atrapada pocos días después del ataque a un cazador si se hubiese dispuesto de los medios para su traslado. Fuentes cercanas al operativo montado para su localización confirman que tuvieron al animal, en más de una ocasión, a su alcance. Pero esos equipos se limitaron a contemplar cómo la osa se perdía entre los abetos siguiendo las instrucciones de Medi Ambient. Las mentes malpensadas llegaron a presumir que el deseo del Govern para esquivar el problema era que la osa cruzara la frontera. Y estuvo a punto de hacerlo, ya que Hvala casi pasa a Francia días después del

ataque. Pero se dio la vuelta y las últimas localizaciones la sitúan en el Baish Aran.

© Talleres de Imprenta, S.A.-**Distribuido por My News**

PANORAMA

El Ministerio de Medio Ambiente reafirma la presencia de osos en los Pirineos

MEDIO AMBIENTE ▶ El Ministerio de Medio Ambiente se reafirmó ayer en la viabilidad del programa de conservación del oso en los Pirineos, después de la polémica suscitada por el ataque de Hvala a un cazador de Les, aunque reconoció que faltan medios para el control de los ejemplares y programas de concienciación con la población. El Gobierno reitera que las actividades humanas en los Pirineos son compatibles con la conservación del oso pardo, según recoge una nota hecha pública después de la reunión mantenida ayer en Vielha por representantes de

Medio Ambiente, la Generalitat, el gobierno francés, el ejecutivo aragonés y el Conselh Generau d'Aran. Medio Ambiente se erigió como único portavoz, de todos los presentes en esa reunión. En esa nota se reconoce, doce años después de que llegaran los primeros osos procedentes de Eslovenia, que uno de los objetivos es informar más y concienciar a los ciudadanos sobre los beneficios de esa repoblación. También se anuncia la creación de "patrullas del oso", como las que hay en Cantabria. Sobre el futuro que aguarda a Hvala, ni una palabra. / J. Ricou

AP PHOTO / NASA

Extensas capas de nubes marrones cubren Asia

Un manto de nubes tóxicas cubre el cielo de los países asiáticos, según la ONU

MEDIO AMBIENTE ▶ Un manto de nubes tóxicas –con partículas químicas y restos de combustibles fósiles– cubre el cielo de los países asiáticos, con graves consecuencias para la salud y el medio ambiente. Una investigación de Naciones Unidas que comenzó en el 2002 ha concluido que estas nubes tóxicas causan problemas respiratorios, sobre todo en China y la India; perjudican los cultivos porque bloquean la luz del sol, y disminuyen las lluvias. / Redacción

La OMS prevé que se duplicarán los casos de diabetes

SALUD ▶ La Organización Mundial de la Salud estima que para el año 2030 se duplicarán los casos de diabetes en todo el mundo, según dijo la experta Gajka Roglic, con motivo hoy del Día Mundial de la Diabetes. El aumento se debe ante todo al sobrepeso y la mala alimentación. Cada año aparecen en España 1.100 casos nuevos en niños y adolescentes. / Agencias

España, por debajo de la media europea en espera sanitaria

SALUD ▶ La atención paciente en el sistema español está por debajo de la media de europea por culpa de las listas de espera, según el índice de Consumidores de la Sanidad Europea 2008 publicado ayer. El informe identifica las listas de espera como un problema "no resuelto" en la salud pública española. España ha retrocedido posiciones respecto al año pasado. / EP

Biólogas españolas alargan un 40% la vida media de ratones y no descartan aumentar la longevidad también en personas

Proyecto Matusalén

JOSEP CORBELLA
Barcelona

El experimento es digno de una novela de Michael Crichton. Se concibe una criatura potenciando sus defensas naturales frente al cáncer y se le administra un tratamiento que aumenta su resistencia al envejecimiento. Resultado: la criatura llega en plena forma a la edad en que otros de su especie ya son viejos, sigue coleando cuando la mayoría de sus congéneres ya han muerto y acaba teniendo una vida un 40% más larga. Una vida donde no se ha prolongado la vejez sino la juventud. El experimento se ha realizado con ratones en laboratorios del Centro Nacional de Investigaciones Oncológicas (CNIO), pero sus resultados pueden ser útiles de cara a "prolongar los años de vida saludable y la longevidad en personas", informa María Blasco, directora de la investigación. En ratones, se ha conseguido prolongar la longevidad media de dos años a casi tres años y aumentar del 8% al 42% el porcentaje de especímenes que llega a los tres años –una longevidad excepcional para un ratón–. En personas, esto equivaldría a elevar la longevidad media por encima de los 110 años y a que una parte sustancial de la población llegara a cumplir los 120.

La investigación aclara cómo se produce uno de los fenómenos más universales y menos conoci-

dos de la biología: el envejecimiento. Prueba de su importancia científica es que los resultados se presentaron ayer en *Cell*, la revista de biología más importante del mundo. En síntesis, demuestra que, si se potencia una proteína llamada TERT, múltiples tejidos del organismo se mantienen jóvenes a edades avanzadas y aumenta la longevidad.

La proteína TERT favorece la regeneración de los telómeros, que protegen los extremos de los cromosomas y que se acortan a medida que una persona se hace mayor. Pero para que regenerar los telómeros sea beneficioso, es preciso extremar las medidas de prevención del cáncer. Para ello, el equipo del CNIO ha recurrido a una estirpe de ratones en los que se ha potenciado la actividad de tres genes que protegen frente al cáncer –entre ellos, el p53–.

"Hay ya fármacos experimentales que potencian la regeneración de los telómeros y otros que favorecen la actividad de la proteína p53", informa María Blasco. Aunque estos fármacos aún no están comercializados, "es posible que en el futuro se pueda prolongar la vida de las

personas como la de los ratones de nuestra investigación".

Pero al igual que en una novela de Michael Crichton, el experimento puede tener consecuencias polémicas. ¿Cómo sería una sociedad en la que la vida media superara los 110 años? ¿Si aumentara la población mundial un 40%, ya que cada ser humano pasaría un 40% más de tiempo en el mundo, de dónde sacar los recursos naturales para mantenerla? ¿Se reduciría la natalidad? ¿Cómo sería una humanidad con tan pocos niños y tanta gente mayor?

"Estas cuestiones también nos las hubiéramos podido plantear hace un siglo", contesta María Blasco, que no rehúye el debate

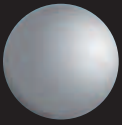
ético. "¿Valía la pena introducir los antibióticos y evitar que gente joven muriera por infecciones que hoy sabemos curar? ¿Valía la pena alargar la esperanza de vida hasta los 80 años que tenemos ahora? Lo básico de la medicina es que, siempre que al-

guien está enfermo, hay que ayudarle. Y si encontramos un modo de evitar más muertes prematuras y conseguir que la gente viva más años con buena salud, creo que en principio es bueno".●

Ubicación del planeta de acuerdo con la escala de tamaños de las páginas 26-27

PLANETA
FORMALHAUT b

Masa
1 Júpiter
Distancia a la estrella Formalhaut
119 veces la distancia
del Sol a la Tierra
Duración del año
872 años terrestres
Diámetro por determinar

in FÓRMATE
para el Empleo

EN LA RED DE PUNTOS DE CAT FORMACIÓ CATALUNYA:

Información: 900 101 758

ACADÈMIA BLANCAFORT
Bonavista, 30, 08012 Barcelona
ASSEFORM ASSESSORS S.L.
Avgda. Martí Pujol 301, esc. 9, local A, 08912 Badalona
BARCELONA ESCUELA DE ESTUDIOS INTERNACIONALES BEEI
Passeig de Gràcia, 51, pral., 08007 Barcelona
CENTRE D'ESTUDIS PARKER
Castillejos, 288-290, 1er 1a, esc. A, 08025 Barcelona
CENTRE D'ESTUDIS SAE
Torre Millenium. Avgda. Francesc Macià, 60, 8e 2a, 08208 Sabadell
CENTRE D'ESTUDIS ALFA
Bonaventura Aribau, 26-28, 08830 Sant Boi de Llobregat
CENTRE D'ESTUDIS MUMANY
Avgda. Barcelona, 21, 1er, 08191 Rubí
CENTRE D'ESTUDIS SANTA EULÀLIA
Santa Eulàlia, 22, 08902 L'Hospitalet de Llobregat
CENTRO DE ESTUDIOS ADAMS BARCELONA, S.A.
Bailén, 126, 08009 Barcelona
CENTRO TÉCNICO EUROPEO
Amadeu Torner, 72 - 74, 08902 L'Hospitalet de Llob.
CENTROS DE FORMACIÓ DISCED
Sant Pere D'Abanto, 4-6, baixos, 08014 Barcelona
CENTROS DE FORMACIÓ DISCED
Del Sol, 42, baixos, 08201 Sabadell
CET PENEDES
General Vallès, 1, 08720, Vilafranca del Penedès
CET SEGLE XX
Pare Font, 143 -157, 08223 Terrasa
CMAP
Balma, 319, 1er B, 08006 Barcelona
COMPLEMENTOS ACTIVIDADES PEDAGÓGICAS
Pl. Catalunya, 14, 3er 1a, 08750 Molins de Rei
COMPLEMENTOS ACTIVIDADES PEDAGÓGICAS
Av. Catalunya, 50, baixos 4rt, 08756 Palma Cerverelló
COMPLEMENTOS ACTIVIDADES PEDAGÓGICAS
Sant Jordi, 16, baixos, 08757 Corbera de Llobregat

CONDUCTA FORMACIÓ
Muntaner, 374 - 376, 08006 Barcelona
CPI. CENTRE DE FORMACIÓ S.L.
Passeig Pere III, 18, 4rt 3a, 08242 Manresa
DIAGONAL BUSINESS CENTER
Contxita Supervia, 3, 5 baixos, 08028 Barcelona
EDUCA FORMACIÓ
Entença, 43, 08015 Barcelona
EDUCEM BUSINESS
Maria Sana, 11, 08400 Granollers
ELISON
Passeig Nadal, 26, 08980 Sant Feliu de Llobregat
ESPAI S.L.
Entença, 182, 08029 Barcelona
FUNDACIÓ INNOVA
Robrenyo, 63-69, 08014 Barcelona
FUNDACIÓ PRIVADA PER A LA PROMOCIÓ DE L'AUTOOCUPACIÓ DE CATALUNYA
Nou de Sant Pere, 63, 08221 Terrassa
FUNDACIÓ PRIVADA PER A LA PROMOCIÓ DE L'AUTOOCUPACIÓ DE CATALUNYA
Vallespir, 189-191, 08014 Barcelona
GRUPAULA
Pompeu Fabra, 13, desp., 12, 1a pl., 08240 Manresa
ICEI
Santa Eulàlia, 174, 2on 1a, 08902 L'Hospitalet de Llobregat
INGENIERIA DEL CONOCIMIENTO, S.A.
Avgda. Sarrià, 27, 2ª planta, 08029 Barcelona
INLINGUA BARCELONA
Ausias Marc, 9-11, 1er 1a, 08010 Barcelona
INLINGUA IDIOMAS CALELLA
Bruguera, 277-279, 08370 Calella
INLINGUA MATARÓ
Via Europa, 181, local 3, 08303 Mataró
INSTITUT D'ESTUDIS ESPECÍFICS INEDITS, S.L.
Ancianitat, 81, 08225 Terrassa

INSTITUT GESEM INFORMÀTICA
Balma, 15, 1ª, 08007 Barcelona
INTA INFORMÀTICA
Passeig de Les Lletres, 10 B, 08231 Terrassa
INTAC VIC RECURSOS HUMANOS
Rda. Francesc Camprodon, 18, baixos dreta, 08500 Vic
ISED, CENTRO DE ESTUDIOS
Berlín, 9, baixos, 08014 Barcelona
ISOVERI S.L.
Eduard Toldrà 38, 08950 Esplugues De Llobregat
L'ESTUDEM
Cardaire, 28 - 30, 08221 Terrassa
L'ESTUDI
Doctor Delger, 7, 2on., 08140 Caldes de Montbui
MECA-RAPID FORMACIÓ
Prat, 7, Baixos, 08420 Canovelles
MODIART
Ancianidad, 81, 08225 Terrassa
PAUTA FORMACIÓ S.L.
Avgda. Marquès de Comillas, 13 (Poble Espanyol), Bústia 60, 08038 Barcelona
PITAGORA ADVANCED SLU
Córcega, 226, 3er 1a, 08036 Barcelona
PROFESSIONAL TRAINING
Berlín, 67, 2ª planta, 08029 Barcelona
SAN ROMÁN CONSULTORIA Y FORMACIÓ
Córcega, 57 - 59, 08029 Barcelona
SC2 FORMACIÓ
Lucà, 10, baixos, 08022 Barcelona
SECX ENSENYANZAS EMPRESARIALES S.L
Fortuny, 7, entresol 1a, 08903 Hospitalet de Llobregat
SERRA BUDÓY ASSOCIATS, S.L.
Comte D'Urgell, 171, entresol 2a, 08036 Barcelona
STAF S.L.
Gran Via Carlos III, 17, 08028 Barcelona
TADEL FORMACIÓ
València, 451, baixos, 08013 Barcelona
THE CORNER
Avgda. Generalitat, 5, 1er, 08922 Santa Coloma

ENDAL El elevador a la medida de sus necesidades

- Seguro y confortable
- De bajo consumo
- Con capacidad hasta cuatro personas
- De fácil instalación
- Con estructura modular autoportante
- Elevadores para casas antiguas

tiv

Pol. Ind. Can Salvatella • 08021 Barberà del Vallès
Barcelona • Tel. 93 719 13 14 • Fax 93 718 25 09

La nueva selectividad incluirá en el 2012 una prueba oral de idioma

ALICIA RODRÍGUEZ DE PAZ
Madrid

El sistema educativo estrenará prueba de selectividad en junio del 2010. Sin embargo, una de sus principales novedades, la inclusión de un examen oral de inglés, francés, alemán, italiano o portugués se aplicará dos años después, en el curso 2011-2012. En la nueva selectividad, aprobada ayer por el Consejo de Minis-

A partir del 2010, los alumnos podrán examinarse de un par de asignaturas más para subir nota

tros, los estudiantes podrán decidir examinarse de un par de asignaturas más para mejorar su calificación final.

Diseñada básicamente para los alumnos que quieren ingresar en carreras con nota de corte, las materias de esta parte optativa tendrán que ver con el grado que deseen cursar. Además, cada universidad podrá valorar en especial una

asignatura específica del bachillerato. Si se tiene en cuenta la elección del centro universitario, que publicará a comienzos de cada curso, la nota puede subir hasta dos puntos.

La parte general de la prueba seguirá examinando de las materias comunes (lengua castellana y literatura, lengua extranjera, historia o filosofía y lengua cooficial, para las autonomías con lengua propia, como Catalunya). Asimismo, los estudiantes deberán escoger una materia especializada de las modalidades del bachillerato cursada. Como ocurre hasta ahora, la nota media del bachillerato contará un 60%, mientras que la de la parte general de la prueba de acceso supondrá un 40%. Para acceder a la universidad será imprescindible obtener al menos un cuatro en la fase general.

El decreto de la selectividad establece por primera vez el acceso directo a la universidad para los titulados en FP de grado superior. También regula el acceso de los mayores de 40 años mediante la acreditación de experiencia laboral y el de los mayores de 45, aunque no dispongan de título ni experiencia profesional.●

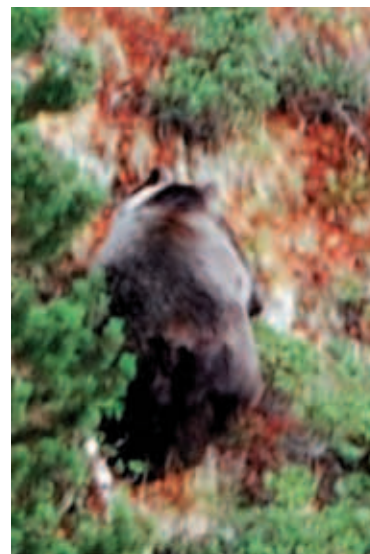
Medi Ambient renuncia a capturar a la osa 'Hvala'

La decisión choca con un acuerdo del Gobierno de Aran

JAVIER RICOU
Lleida

La operación *Hvala* ha quedado desactivada, si es que alguna vez estuvo en marcha. El conseller de Medi Ambient, Francesc Baltasar, anunció ayer la suspensión de los planes para atrapar a la osa que atacó a un cazador en Les. La decisión deja en una delicada situación al Conselh Generau, por ser contraria al acuerdo unánime en Aran para la captura del animal y su traslado a un centro de fauna. El anuncio del conseller no es más que la confirmación de algo que en Aran ya se sabía desde hace días. Por eso la decisión de Medi Ambient –que dice seguir las instrucciones de los técnicos– no ha sorprendido a nadie.

Al día siguiente del ataque sufrido en Les por un cazador, Medi Ambient desplegó en el Baish Aran un vasto dispositivo –más de una treintena de agentes rurales y un helicóptero– para localizar a *Hvala*. Entonces se anunció un plan para capturar a la osa y trasladarla a un centro de fauna. La rápida reacción de Medi Ambient actuó de bálsamo y calmó los ánimos de los araneses contrarios a la presencia de osos en sus montañas. Veinte días más tarde

CONSEH GENERAU D'ARAN

La osa Hvala en el Pirineo

quedó demostrado que la operación *Hvala*, tal como publicó *La Vanguardia* el lunes, sólo fue una puesta en escena. En estas últimas tres semanas los agentes rurales habrían podido capturar, en más de una ocasión a la osa, pero Medi Ambient nunca dio luz verde. El departamento de Baltasar, al parecer, tenía un plan B. El Conselh Generau no ha dispuesto, en todo este tiempo, de los medios necesarios para la captura y,

como se asegura desde Aran, la ayuda de la Generalitat ha sido poca; de hecho, ni siquiera se pudo confirmar el centro al que se hubiera tenido que llevar al animal. Según contaba días atrás el alcalde de Les, Emili Medan, los araneses habrían preferido que Medi Ambient mostrara “sus cartas” al día siguiente del ataque, en vez del doble juego, prosigue Medan, “que sólo ha servido para sentirnos, una vez más, engañados e ignorados”.

Baltasar ha tardado más de veinte días en referirse a la operación *Hvala*. Y el anuncio de ayer desmonta todo lo que se había dicho desde Medi Ambient. La osa no será capturada, pero eso no quita el gasto hecho en el operativo. Habrá que saber el coste de las horas de helicóptero para localizar al animal, el despliegue de agentes rurales, la remodelación de un vehículo para transportarlo o la fabricación de un collar con un chip localizador.

La postura de Medi Ambient choca con el acuerdo en pleno del Conselh Generau, que pidió la captura de *Hvala* y la retirada de todos los osos. El Gobierno aranes anunció ayer que convocará una reunión política para defender la validez de ese pacto.●

**El proper diumenge,
gratis, amb
La Vanguardia**

**Rutes de flora i fauna
de la Xarxa de Parcs Naturals**

22 itineraris per descobrir i observar la flora
i la fauna dels 12 espais naturals protegits.

Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona
100.632 hectàrees d'espais naturals protegits, a 100 municipis

www.diba.cat/parcsn

**Diputació
Barcelona**

Los Pirineos acogen la mayor marcha contra la repoblación de osos

Unas 600 personas piden en Les retirar todos los plantígrados de la cordillera

JAVIER RICOU
Les

El ataque de la osa *Hvala* a un cazador de Val d'Aran va camino de marcar un antes y un después en el programa de repoblación de esta especie en los Pirineos. La población de Les –donde se produjo el incidente– fue escenario ayer de la concentración más multitudinaria que se recuerda contra la presencia de osos en la cordillera. Entre 500 y 700 personas –llegadas de Aragón, Francia y Catalunya– recorrieron las calles de la localidad del Baish Aran para reclamar el derecho de los Pirineos a decidir sobre su territorio y denunciar que, en el caso de la reintroducción de osos, la medida se acordó sin consultar a los habitantes de esas montañas.

El ataque de 'Hvala' a un cazador une a franceses, catalanes, araneses y aragoneses contrarios al oso

Los manifestantes reivindican el derecho de los Pirineos a decidir sobre su territorio

“Para vosotros la montaña es un jardín, para nosotros es nuestro medio de vida”. Es el mensaje escrito en una de las pancartas exhibidas ayer por los manifestantes. Y la frase resume el sentir de esos habitantes de ambos lados de los Pirineos, que por primera vez han decidido unirse en un frente común para que su opinión sea tenida en cuenta en todas aquellas decisiones tomadas desde despachos de Madrid, Bruselas, París, Zaragoza y Barcelona que tengan que ver con los territorios de montaña.

El ataque a un cazador de Les de la osa *Hvala* ha sido el detonante de este *plante* sin precedentes en la reciente historia de los Pirineos. Pero los concentrados ayer en Val d'Aran –había desde políticos de tendencias diversas hasta ganaderos, cazadores o empresarios turísticos– se esforzaron en dejar claro que su protesta sobrepasaba el puntual rechazo al programa de repoblación de osos.

“Este acto es, por encima de todo, una contundente defensa de las actividades de la montaña y de sus habitantes”, afirmó el Síndic d'Aran, Francesc Boya. Josep Maria Agullana, alcalde de Montanuy (Ribagorça oscense), que acudió a la marcha en representación de Adelpa –asociación que engloba a las comarcas aragonesas de la Jacetania, Alto Gállego, Sobrarbe y Ribagorça–, anunció

Una niña mira con preocupación el peluche de un oso ahorcado ayer en Les

que el encuentro sirvió para proponer la creación de una comisión “que defienda ante las administraciones españolas y francesas los intereses de los habitantes de ambos lados de los Pirineos”.

El rechazo a la presencia de osos en esas montañas es mucho más frontal en el lado francés que en el catalán o el aragonés. La beligerancia de los ciudada-

nos franceses de la zona que linda con Val d'Aran contra el programa de repoblación impulsado por la Unión Europea y que el Gobierno galo apoya con fisuras quedó de manifiesto con todo el *merchandising* desplegado en la concentración de ayer por las personas llegadas del otro lado de la frontera. Muchos de ellos llevaban chaquetas con mensajes co-

mo “el oso en libertad es un peligro para las personas”. De Francia también llegó el único oso que ayer pudo verse en Les. Era muy pequeño, de peluche, y en el cuello –rodeado por una cuerda– le colgaron un cartel con la palabra “wanted”.

Las autoridades locales de Aran, Francia, Aragón y Catalunya que ayer se sumaron a la pro-

testa dejaron claro que su participación en esa concentración debía interpretarse como una defensa global del territorio. Y por eso apoyaron el manifiesto repartido durante el acto, en el que se recuerda que “el verdadero legado de la biodiversidad es fruto de la cultura del pastoreo y del trabajo de los hombres y mujeres de las montañas”. En ese mismo texto se denuncia que la actual legislación y políticas de repoblación de especies como el oso o el lobo “nos deja con las manos atadas” y sólo se ofrece una alternativa: “pagar por los daños que causan esos animales”. Ese manifiesto reclama el fin de “los programas de reintroducción de especies de grandes depredadores por parte de Francia, con la complicidad de los gobiernos español, catalán y andorrano”.

Los habitantes de los Pirineos que ayer secundaron la protesta también exigen a las administraciones “que destinen los recursos

POBLACIÓN ESCASA

Doce plantígrados recorren Catalunya

■ Los entre 12 y 16 osos que corretean por el Pirineo catalán fueron reintroducidos durante los años 1996-1997 y 2006 –procedentes de Eslovenia– o son ya descendientes de estos ejemplares. Otro grupo, de entre 8 y 10 osos autóctonos, se desplaza por el nordeste de Navarra, el nordeste de Huesca y el sur de Francia. Este número de animales no asegura su supervivencia si no se producen nuevas incorporaciones. Todo lo contrario de lo que sucede en la cordillera cantábrica, que cuenta con una población de unos 130 osos pardos, que tienen su hábitat en Cantabria, Castilla y León, Asturias y Galicia.

públicos a proyectos que garanticen la presencia de los ganaderos y actividades tradicionales en nuestras montañas”.

La respuesta a esta convocatoria fue calificada por sus impulsores como “un éxito rotundo”, al reunir en un territorio con poca población a ese medio millar largo de personas. La concentración ha inyectado nuevas fuerzas en ese sector de población de los Pirineos contrario al oso, a pesar de que en su mayoría es consciente de que poco más podrán hacer si Francia no cambia de postura y la Unión Europea mantiene vivo el programa.●

VEA EL VÍDEO DE LA MANIFESTACIÓN EN LA WEB
www.lavanguardia.es

¿Desearía entender mejor las palabras?

EN AUDIO CLINIC TENEMOS LA SOLUCIÓN

Chequeo auditivo PERSONALIZADO y totalmente GRATUITO

Adaptación de audífonos 100% Digitales, Programables, SuperPotentes e Invisibles

Audífonos desde 299 €

Visítenos y le informaremos sin ningún compromiso

Passeig de Sant Joan, 179 - 08037 BARCELONA

Tel.: 93 458 14 73

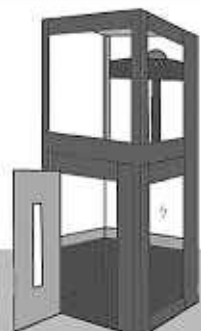
ENDALT

El elevador a la medida de sus necesidades

- Seguro y confortable
- De bajo consumo
- Con capacidad hasta cuatro personas
- De fácil instalación
- Con estructura modular autoportante
- Elevadores para casas antiguas

Pol. Ind. Can Salvatella • 08021 Barberà del Vallès
Barcelona • Tel. 93 719 13 14 • Fax 93 718 25 09

MEDI AMBIENT

La Costa Brava registra més de 500 picades de medusa en 15 dies

► Les platges de Tamariu i Llafranc són les que comptabilitzen més incidències

OCTAVI PLANELLAS / BARCELONA
ANNA PUNSI / GIRONA

La Creu Roja va informar ahir sobre les incidències per picades de medusa registrades en l'última quinzena al litoral de la Costa Brava. Durant aquests dies, a les platges de la zona de Pals i Palafrugell (Baix Empordà) s'han efectuat 465 cures. Concretament, el nombre d'atencions ha estat de 160 a Tamariu, 145 a Llafranc, 66 a la platja de Canadell, 50 a la platja de Pals i 38 a la de Port Bo. A l'Alt Empordà, el nombre d'incidències ha estat molt menor, i destaquen especialment les 23 a Sant Pere Pescador, les 13 a Roses i les 7 a Castelló d'Empúries.

L'entitat adverteix que no disposa de dades d'alguns municipis al no tenir serveis d'auxili a les seves plat-

ges. Una d'aquestes poblacions és Begur, ja que a les seves costes, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) va detectar el cap de setmana passat una important afluença de meduses. Tampoc disposa encara de dades globals de les 34 platges de la Costa Brava en les quals actua.

A la campanya de l'estiu passat, en aquestes platges es van registrar 4.005 picades per medusa. Jordi Martori, coordinador del dispositiu de platges de la Creu Roja a Girona, creu que les xifres actuals «no són gens exagerades», en relació amb les dades del 2007 corresponents a aquestes mateixes dates. Martori apunta que «el nombre més important d'incidències es va donar al voltant de la revetlla de Sant Joan». «Després, el nombre de picades ha descendit», afegeix.

MÉS SENSIBILITZACIÓ // A part del dispositiu de prevenció que l'Agència Catalana de l'Aigua desenvolupa des de l'1 de juny fins al 26 de setembre i de les campanyes de sensibilització empreses per les diferents administracions, la Creu Roja ha observat una resposta positiva davant les banderes d'avertència. Martori explica que «abans, hissar una bandera groga i llisa amb motiu de la presència de meduses podia crear confusió entre els banyistes». El fet d'haver afegit el símbol d'aquest animal a la bandera «ha fet la gent més sensible amb el tema, de manera que ara eviten banyar-se o almenys ho fan anant amb més compte».

Martori creu que l'ús de cremes antimedusa és molt efectiu i el recomana als banyistes. «La crema té un component que fa que la medusa es reconegui a si mateixa quan s'acosta al banyista, com si fos una part del seu cos», explica. En qualsevol cas, tota precaució davant una invasió d'aquests animals és poca i, per molta crema que un es posi, és millor no banyar-se si la platja està infestada. Per a una prevenció més efectiva, el coneixement és la millor arma, sobretot en platges sense vigilància. En el moment en què es detecti la seva presència, s'ha de comunicar com més aviat millor. ■

FAUNA

► Jordi Torrecillas, el pastor contractat pel Consell General per vigilar les ovelles.

Una càmera oculta capta un ós bru de prop al Pirineu

► Hvala, una femella de 6 anys, va ser gravada a la Vall d'Aran devorant les restes d'un cabirol

M. J. I.
LLEIDA

Poques vegades se l'havia vist de tan a prop. Les càmeres de vídeo que el Consell General d'Aran té instal·lades a diferents punts de la muntanya per seguir les evolucions dels ósos bruns han captat, a pocs metres de distància, l'óssa Hvala, alliberada a França el 2006 i que, segons els últims indicis de què es disposa, sembla haver-se instal·lat a la vall aranesa. En la gravació, d'uns 45 minuts, l'animal devora les restes d'un cabirol, una petita cabra salvatge que havia estat col·locada com a esquer pels agents forestals del Consell.

El plantígrad, de 6 anys i de gairebé una tona, ha estat identificat gràcies al collaret que encara porta al coll i el localitzador que se li va implantar a l'orella poc abans del seu alliberament. Les imatges, que han estat divulgades sense so, permeten confirmar a més que els óssos amb els quals Hvala va ser vista l'estiu

► L'óssa Hvala es menja les restes d'un cabirol.

passat ja han abandonat el si familiar. De fet, durant les últimes setmanes s'han divulgat a la Vall d'Aran diferents testimonis de persones que asseguraven haver vist l'óssa sense els seus cadells o en companyia d'un mascle. Els testimonis la situaven a les proximitats de Canejan.

GARANTIA AMBIENTAL // «L'assentament del plantígrad a les muntanyes araneses demostra, entre altres coses, la qualitat mediambiental del nostre ecosistema», va assegurar

ahir el conseller de Medi Ambient del Govern aranès, Francesc Bruna, que va donar per confirmat que els óssos s'han arrelat a la Vall d'Aran.

El Consell General ha posat en marxa aquest any un programa per facilitar la convivència entre els ramaders de la vall i els óssos reintroduïts al Pirineu i els seus descendents. A més de la instal·lació d'un

sistema de càmeres de vídeo, l'organisme ha contractat un pastor perquè aquest estiu custodiï un ramat de més de 1.000 ovelles, propietat de 17 ramaders de la vall, que han acceptat reagrupar els seus animals. Tots ells percebran una ajuda d'entre vuit i deu euros per cada animal sanejat. El 2007, el Consell General va abonar una mica més de 6.600 euros en concepte d'indemnitzacions pels atacs de l'ós. ■

VIDEO DE L'ÓS A
www.elperiodico.cat

La Creu Roja aconsella anar sempre a un servei mèdic

► La Creu Roja adverteix que davant una picada de medusa és convenient rentar la ferida amb aigua salada, però en cap cas s'ha de fregar. S'ha d'observar que no quedin restes de tentacles a la pell i, en cas que passi, retirar-los anant amb molta cura, i si és possible amb l'ajuda d'unes pinces.

► Per alleujar la coïssor, es pot aplicar una bossa de plàstic amb gel a la ferida. I encara que no faci gaire mal, sempre s'ha d'anar a algun servei mèdic. Una ferida que estigui mal curada pot causar problemes derivats d'una infecció, especialment en els nens.

MADELEINE PEYROUX Palau de la Música 11.07.08 21.30h	ZAPPA PLAYS ZAPPA Palau de la Música 18.07.08 21.30h	MACEO PARKER & WDR BIG BAND L'Auditori 26.07.08 21.30h	JOAN BAEZ Palau de la Música 28.07.08 21.30h	col·laboradors el Periódico RAC105 TR3SC venda anticipada d'entrades ENTRADA 902 10 12 12 www.elperiodico.com CAIXA CATALUNYA
---	---	---	---	---

RECUPERACIÓ D'UNA ESPÈCIE EN PERILL

Els óssos del Pirineu arriben a la serra del Cadí

► Una femella amb dos cadells ha estat vista a la zona nord del massís

Alt Urgell

DOLORS ORTÍN
LLEIDA

El Govern francès va alliberar els primers exemplars d'ós bru al Pirineu a mitjans dels 90. Una dècada després, s'ha detectat la seva presència, per primera vegada, a la serra del Cadí, fet que significa que aquests animals s'han decidit a travessar el riu Segre. Tècnics de la Direcció General de Medi Natural han confirmat que han observat una femella amb dos cadells al municipi d'Alàs i Cerc (Alt Urgell), al Parc Natural del Cadí-Moixeró. Els especialistes de la Conselleria de Medi Ambient estaven en alerta després que un veï de la zona avisés de la presència dels plantigrads.

Els tècnics van inspeccionar l'àrea d'observació, la Molina de Lletó, i van instal·lar trampes de pèls i càmeres per confirmar-ne l'existència. Però la millor prova la van obtenir amb els seus propis ulls després de diverses esperes diürnes i nocturnes, ja que els van poder veure sobre el terreny, segons va explicar ahir Ignasi Rodríguez, subdirector general de Boscos i Gestió de la Biodiversitat.

Els experts no han pogut recollir mostres de pèls amb la finalitat de fer proves genètiques que confirmin l'ADN dels exemplars, amb el fi d'eliminar-ne la procedència. No obstant, han trobat alguns excrements al mateix lloc on van veure els animals, i els han enviat a la Facultat de Veterinària de la UAB perquè els analitzin.

ESLOVÈNIA / L'óssa és, amb tota probabilitat, descendent dels plantigrads que van ser alliberats al Pirineu el 1996, 1997 i el 2006 procedents d'Eslovènia. Els especialistes estimen que la femella és d'edat madura i que els cadells tenen uns 2 anys. Actualment hi ha entre 15 i 20

► L'óssa Hvala, en una imatge captada al juliol a la Vall d'Aran.

exemplars d'ós bru repartits als dos vessants del Pirineu central i oriental, encara que Rodríguez afirma que la seva presència a les muntanyes catalanes és superior que a les franceses a causa d'una climatologia més benèvol·la i que estan menys poblades.

La presència d'aquesta espècie a la comarca ha obligat la conselleria de Medi Ambient a activar els mecanismes de seguiment i d'indemnització per afrontar qualsevol atac que pogués patir el bestiar domèstic, si bé fins al moment no hi ha constància que se n'hagi produït cap. ≡

SALUT

Brot de gastroenteritis en unes colònies a Escalzarre

Pallars Sobirà

D.O.
LLEIDA

Un grup d'uns 40 nens i diversos monitors que passaven uns dies d'acampada a Escalzarre van haver de ser atesos ahir al poliesportiu d'Estèrri d'Àneu, on es va improvisar un petit hospital, afectats per un brot de gastroenteritis. Quatre persones -dos menors i dos adults- van ser traslladades a l'Hospital de Tremp, mentre que la resta van ser atesos a les instal·lacions esportives amb símptomes d'una intoxicació lleu.

La majoria dels menors malalts, que tenen entre 6 i 11 anys i són veïns d'Olesa de Montserrat, van tornar al campament ahir mateix, a mesura que s'anaven recuperant. De moment es descobreix l'origen de la intoxicació, però els serveis mèdics treballen amb la hipòtesi que es tracti de l'aigua que van beure en un riu pròxim a la zona on acampaven o bé d'algun aliment ingerit en mal estat. ≡

PASSA-T'HO BÉ A LA PLATJA AQUEST ESTIU AMB SOLTOUT

FINS AL 80% DESCOMpte* per al teu acompanyant

Taxes AERIES INCLÒSES

Preu Final

DEMANA JA EL TEU FULLET ESTIU 2008 DE SOLTOUT PER A VIATGES EL CORTE INGLÉS

REPÚBLICA DOMINICANA / SAMANÁ		REPÚBLICA DOMINICANA / PLAYA GRANDE	
Gran Bahía Principe Caya Levantado *****GL Don Pablo Collection	Agost des de 1.380 €	Setembre des de 1.257 €	Agost des de 960 €
Gran Bahía Principe Cayacoa *****	Agost des de 984 €	Setembre des de 942 €	Setembre des de 918 €
Gran Bahía Principe El Portillo *****	Agost des de 999 €	Setembre des de 957 €	

REPÚBLICA DOMINICANA / PLAYA BAVARO		JAMAICA / RUNAWAY BAY	
Gran Bahía Principe Bavaro Resort *****	Agost des de 1.113 €	Setembre des de 1.078 €	Agost des de 1.225 €
Gran Bahía Principe Ambar ***** Don Pablo Collection	Agost des de 1.411 €	Setembre des de 1.298 €	Setembre des de 1.077 €

REPÚBLICA DOMINICANA / LA ROMANA		MÈXIC / RIVIERA MAIA	
Gran Bahía Principe La Romana *****	Agost des de 1.081 €	Setembre des de 988 €	Agost des de 1.184 €
			Setembre des de 1.167 €

TENERIFE	
Complex Bahía Principe ***** Superior	Agost des de 904 €
Bahía Principe San Felipe ***** Superior	Setembre des de 800 €
	Agost des de 797 €
	Setembre des de 700 €

9 DIES / 7 NITS (excepte Tenerife 8 DIES / 7 NITS). Preus per persona en habitació doble. Inclouen: vols (des de Madrid, excepte els vols directes des de Barcelona), trasllats, estada en règim de Tot Inclòs, taxes (58€ per persona (Càrib) i 24€ per persona (Tenerife)) i suplement de carburant (1.724€ per persona (Càrib) i 284€ per persona (Tenerife)). Preus basats en els costats coneguts en el moment de la publicació, que podran ser revisats en cas de nou increment del cost de carburant. No inclouen despeses de gestió per reserves: 64€ Internacional i 34€ Nacional. Demana preu per a varietats des d'altres ciutats i en altres dates. Places limitades. *DESCOMPTES JA APLICATS EN ALS PREUS PUBLICATS. Aplicables per a reserves de 2 o més persones majors d'11 anys sobre els preus base publicats en el fulllet Estiu 2008 de Soltout per a Viatges El Corte Inglés. Consulta condicions.

BAHIA PRINCIPE
CLUB DE RESORTS

SOLTOUT
www.soltout.es

VIAJES
El Corte Inglés

24/10/2008 FAUNA

Un oso ataca por primera vez a un hombre en el Vall d'Aran

- El herido es un cazador que participaba en una batida de jabalís

DOLORS ORTÍN
LLEIDA

Lluís Turmo, un cazador de 72 años, estaba agazapado ayer entre la vegetación a la espera de que pasara un jabalí en una zona conocida como El Portet, cerca de Les (Vall d'Aran), pero lo que se le apareció a menos de dos metros fue un oso. Aunque no se sabe quién de los dos estaba más asustado, fue el cazador el que salió peor parado: según su testimonio, el plantígrado se abalanzó sobre él y le atacó con la zarpa, aunque huyó enseguida al oír dos disparos de escopeta. Turmo tuvo que ser ingresado en el Hospital de Vielha con heridas en el brazo y la pierna que precisaron varios puntos de sutura. Si bien se ha hablado de algún intento de agresión anterior, este es el primer caso documentado en el que un oso pirenaico daña a una persona en las última décadas. Según parece, el responsable del ataque es una hembra de origen esloveno llamada Hvala, que fue liberada por el Ministerio de Medio Ambiente de Francia en el 2006. Hvala tiene unos seis años y pesa un centenar de kilos. El 10 de noviembre del año pasado, otro cazador resultó herido al caer mientras huía a toda prisa de otro ejemplar, aunque no llegó a haber ataque. Lo que sí había habido son varios ataques a ovejas y colmenas, una situación que los ganaderos de la zona fronteriza han denunciado

Vídeo: CONSELH GENERAU D'ARAN

Lluís Turmo, en su casa.

MÁS INFORMACIÓN

["No estamos en la sabana"](#)[El Vall d'Aran inicia las batidas para capturar al oso que atacó al cazador](#)

repetidamente, pero lo cierto es que el valor de las pérdidas apenas supera los 6.000 euros anuales. Turmo explicó desde su casa, donde se recupera de las heridas, que se encontraba con su perro --que salió corriendo-- participando en una batida en compañía de otros miembros de la Asociación de Cazadores del Baix Aran. Al ver al oso, empezó a gritar para intentar que el animal huyera, pero el resultado fue el contrario y lo encabritó. "Me lanzó un zarpazo a la cara --relató Turmo--, pero lo esquivé y me dio en el brazo". Entonces se cayó al suelo y la escopeta se le disparó --"no se si inconscientemente o de la propia caída"--. Aunque la osa llegó a morderle en la pierna, los disparos y la llegada rápida de un compañero de batida la asustaron y se marchó rápidamente.

NUNCA PIENSAS...

"He vuelto a la vida --prosiguió el veterano cazador--. Me he visto en el otro lado. Sabíamos que alguna vez iba a pasar algo así, pero nunca piensas en que te tocará a ti". Además de siete puntos en el brazo y otros siete en la pierna, Turmo sufrió una fisura en la mano como consecuencia de la caída.

La zona del ataque no es precisamente un paraje recóndito de alta montaña, sino un área más baja a unos 1.200 metros de altitud. Según Turmo, El Portet es una zona muy frecuentada. "Durante los fines de semana --concluyó-- vienen niños a jugar en un castillo que hay semiderruido. No quiero imaginar lo que podía haber pasado".

PARTICIPACIÓN	HERRAMIENTAS
- Compartir	Sé el primero en conocer esta noticia con la aplicación ÚLTIMA HORA
- ¿Qué son estos servicios?	Recibe El PERIODICO en tu correo con el Boletín de titulares.
	Recibe las alertas por sms en tu móvil.

COSES de la VIDA

Els delictes a Espanya DADES DEL 2007

Els procediments
penals van créixer el

2,81 %

UN AUGMENT INFERIOR AL
DELS ÚLTIMS TRES ANYSTOTAL DE DELICTES
4.519.041
PROCEDIMENTS4.395.244
EL 2006

Els plans de reintroducció ► El futur del programa Life

<<<<

El Síndic d'Aran busca l'óssa per evitar la 'vendetta' dels caçadors

|| Els partidaris d'acabar amb la presència de Hvala || El Consell General diu que l'atac demostra donen un dia a les autoritats per capturar l'animal || que l'espècie és un perill per als aranesos

DOLORS ORTÍN
LES

El Consell General d'Aran començarà avui les batudes destinades a capturar l'óssa Hvala, que dijous passat va atacar i va ferir un caçador al municipi de Les, amb l'objectiu de comprovar el seu estat de salut, expulsar-la de la zona i evitar mals encara pitjors, tant per a les persones com especialment per al plantígrad mateix. Tècnics aranesos i francesos coordinaran el dispositiu de rastreig, segons va anunciar ahir el màxim representant local, el Síndic d'Aran, Francesc Boya. Les autoritats competents, incloent-hi el Consell, França, la Generalitat i el Ministeri de Medi Ambient, es reuniran dilluns que ve per analitzar el futur de l'óssa i en general de tots els óssos reintroduïts al Pirineu i dels seus descendents, que en total són una vintena.

Aquesta operació oficial de rastreig va aconseguir aturar les batudes populars que el poble de Les, amb uns objectius una mica menys amistosos, ja havia organitzat per avui mateix. En qualsevol cas, l'alcalde Emili Medán va assegurar que, si l'operació dirigida pels tècnics no els convenc, mantindran la seva convocatòria per demà. Núria Buenaventura, directora general de Medi Natural de la Generalitat, va apel·lar a la tranquil·litat i el consens, però també va recordar que els óssos bruns estan protegits i que matar-los és un delicte.

Boya va reconèixer la dificultat de l'operació de captura, tenint en compte els ràpids desplaçaments dels plantígrads i la proximitat de la frontera francesa, però va insistir que és necessari actuar «per calmar l'alarma social i la intranquil·litat que s'ha generat entre la població». «Encara falta determinar si s'utilitzaran trampes, narcotitzants o una altra alternativa per capturar l'óssa», va afegir el Síndic d'Aran. La Generalitat ha facilitat un helicòpter per contribuir a la recerca. Encara que no està confirmat, és molt possible que Hvala, óssa d'origen eslovè d'uns sis anys d'edat i uns 100 quilos de pes, alliberada el 2006, estigui acompanyada per dos cadells: Polem i Bambou.

ESCARMENTATS / Boya va explicar que, fins ara, els aranesos s'aferra-

RAMON GABRIEL

► Un grup de caçadors, en un bar de Les, mostren una foto antiga amb dos óssos morts després d'una batuda.

Els ecologistes creuen que Hvala va atacar perquè es va sentir «acorralada»

► L'organització ecologista Depana va defensar ahir que la conservació d'óssos en llibertat i la caça d'altres espècies són activitats totalment compatibles com des de fa anys ha quedat demostrat a la serra cantàbrica. Depana va lamentar l'insòlit incident –a través d'un comunicat li va desitjar al caçador una ràpida recuperació–, però va considerar que el detonant va ser, precisament, la manera en què s'organitzen les batudes per buscar senglars, molt estridents, amb crits, gossos i trets. Per això, els ecologistes sospiten que l'óssa Hvala es devia sentir «espantada i acorralada».

ven a la teoria que els óssos s'allunyaven de qualsevol tipus de presència humana. «No obstant –va insistir–, ja hem comprovat que no és així. Aquesta experiència ha de servir perquè s'actui». Els habitants de la Vall d'Aran coincideixen majoritàriament a l'hora d'afirmar que la reintroducció de l'ós, iniciada per França el 1996, s'havia d'haver materialitzat a través d'un projecte més controlat i buscant la complicitat del territori.

Javier Cardenhas, professor d'esquí i empresari d'excavacions, comenta que «molta gent està en contra d'aquesta reintroducció». «A mi no m'importa que hi hagi óssos –prosegueix–, però sí que m'oposo a tot el que això suposa, perquè ens està restringint l'ús que fins ara fèiem de la muntanya. A mi la seva presència em perjudica, ja que vaig en moto de trial i no puc passar pels mateixos llocs i hi ha molta més vigilància».

Aquest és un dels aspectes que

el cens

ALLIBERATS I NOUNATS

► França, amb el vistiplau de les autoritats europees, espanyoles i catalanes, va posar en marxa l'any 1996 el programa de reintroducció d'óssos al Pirineu central i oriental. L'espècie s'havia extingit a la zona el 1991, encara que sempre en va sobreviure algun exemplar al nucli occidental. Es va optar per óssos eslovens perquè, salvant la delicada població cantàbrica, eren genèticament els més similars. Ara n'hi ha una vintena, fruit tant de l'alliberament directe com de nous naixements, dels quals 12 han estat vistos a Catalunya en alguna ocasió.

ressalta el Síndic: «Han portat un ós a un espai que està humanitzat i ara volen que no anem a llocs freqüentats per diferents activitats. Els propietaris de les muntanyes –afegeix– són els pobles i l'alliberament de l'ós s'ha dut a terme sense el seu consentiment».

Les activitats relacionades amb la naturalesa són un reclam turístic a la zona, que ara es pot veure afectat per aquesta situació, segons opina l'alcalde de Les. «Amb la reintroducció de l'ós es va voler fer un plantejament urbanista perquè es recorria al discurs que formava part de la cadena natural. Però el problema el tenim nosaltres, amb les reiterades queixes dels ramaders que han perdut part dels seus ramats i ara amb una agressió a un caçador». La directora general Núria Buenaventura, no obstant, recorda que al Pirineu sempre hi ha hagut óssos i que s'estan pagant gairebé sense problemes les indemnitzacions per atacs a ovelles i ruscus. ■

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

Director: Rafael Nadal

Director adjunt: Sebastián Serrano

Subdirectors: Juancho Durnal, Iosu de la Torre, Bernat Gasulla i Joan Busquet

Director d'art: Ferran Grau. Delegat a Madrid: Enric Hernández

AIEEE. Tancament: Enric Sala. Opinió: Carles Pastor. Internacional: Eva Peruga. Política: Joan M. Perdigo. Economia: Joaquín Romero. Societat: Carles Cos. Catalunya: Miguel Angel Maestro. Gran Barcelona: Javier Belmonte. Esports: David Torres. Cult: Teresa Cendrós. Edició gràfica: Xavier Jubera.

Diagramació: Ricard Sans. Informàtica: Ricard Gracia. Documentació: Mireia Casado. Edició en català: Ricard Fitó. Edició digital: David Sandra.

Secretari general de redacció: Xavier Martínez Chico.

Editorials

L'EPA avisa que entrem en recessió

Des que es va saber que el sector financer de tot el món entrava en crisi per les seves decisions d'inversió equivocades i que aquest comportament s'havia seguit a tots els països desenvolupats o emergents, s'insistia, per atenuar-ne els efectes, que s'havia de distingir entre economia financera i economia real. Vana il·lusió: l'ocupació desapareix amb la mateixa velocitat amb què han caigut les còtitzacions borsàries a tot el món. L'economia real, la que afecta directament els ciutadans que treballen, consumeixen i tornen crèdits, ja està en recessió si es mesura per la pèrdua continuada de l'ocupació els últims mesos. L'Enquesta de Població Activa (EPA) del tercer trimestre, que me-

sura el nombre d'espanyols en edat i disposició de treballar, indica que l'atur va augmentar en 217.000 persones, xifra que eleva l'oficial d'aturats a 2,6 milions. Un nombre tan elevat no es registrava des de l'any 2000. Però hi ha una altra dada més reveladora: per primera vegada, des del 1994, s'ha registrat una destrucció neta d'ocupació a Espanya. Simptomàtic: aquell any va començar l'embranchida de l'economia espanyola, que es va accelerar a partir del 2000 amb el boom de la construcció, que finalment es va convertir en bombolla immobiliària, de la qual ja es paguen les conseqüències: la pèrdua de llocs de treball en el sector no només és la més elevada, sinó que ha contagiada la resta d'activitats productives. I anirà més malament,

perquè enfront de les 600.000 vendes que s'estan acabant, amb la consegüent extinció de llocs de treball, gairebé no s'inicien noves promocions. Les dades de l'EPA reflecteixen, a més, una paradoxa: la massiva entrada al mercat laboral d'immigrants, que ha portat la població activa espanyola a la cota sense precedents de superar els 20 milions d'espanyols amb feina o amb aspiració de tenir-ne, no remet tot i que han canviat ostensiblement les tornes. Cau el PIB fins a tocar el creixement zero, però els aspirants a treballar, segons l'EPA, continuen augmentant, potser per un efecte de retroalimentació: la mateixa crisi fa que les famílies posin en disposició de treballar més dels seus membres.

Només hi ha un remei per frenar la pèrdua d'ocupació: més inversió. Per a això es necessita millors empresaris dels que avui es limiten a paliar la crisi amb acomiadaments i més autoritat política per exigir al sector financer que no continuï col·lapsant el crèdit als creadors d'ocupació.

El taxi, més car

El preu del taxi tornarà a pujar a Barcelona i aquesta vegada ho farà significativament per sobre de l'IPC. D'aquesta manera, un servei tan popular entre les classes mitjanes va pel camí de convertir-se en un producte de luxe, de manera que tots, usuaris i taxistes, hi sortiren perdent. És evident que els costos han pujat significativament per als taxistes els últims mesos per l'encariment del cru, però també ho és que ara el petroli està cotitzant molt a la baixa, fins al punt que el barril de Brent costa avui menys de la meitat que el mes de juliol. No sembla sensat aplicar unes tarifes sobre la banda alta d'uns preus tan volàtils.

El problema per a l'Institut Metropolità del Taxi (Imet), responsable de proposar les tarifes, està a combinar els interessos dels professionals del sector, la

immensa majoria autònoms, amb l'interès d'un públic molt variat que en general fa comptes cada vegada que ha de parlar un cotxe negre i groc. Sembla un contrasentit que una revisió al·lista de les tarifes es produeixi en un moment de forta contracció de la demanda, com assenyalen, amb evident unanimitat, els taxistes barcelonins.

L'àrea metropolitana té les dimensions suficients perquè convisqui un sistema de transport col·lectiu -metro, tramvia i autobús- amb el taxi. Però l'Imet hauria de ser més flexible en la seva política de tarifes i més audaç en les seves exigències de millorar el servei per cobrir els buits que ara hi ha a la nit, en els grans esdeveniments, etcètera. Ningú posa en dubte que els taxistes han de guanyar-se la vida dignament, però són urgents fórmules perquè la seva situació, en temps de crisi, no empitjori.

Noms propis

Francesc Boya
Síndic d'Aran

La seva proposta de capturar l'òssa Hvala, que va ferir dijous un caçador, sense dir com es farà i què se'n farà, és una concessió populista als que desitjarien fer desaparèixer l'ós del Pirineu.

Jordi Hereu
Alcalde de Barcelona

Les 80 mesures aprovades per tots els grups municipals, que renoven el pacte per la immigració, han de facilitar el procés d'integració a la ciutat dels 280.000 immigrants que hi viuen.

Dolores de Cospedal
Secretaria general del PP

El suport del PP al disseny de Zapatero d'assistir a la cimera econòmica de Washington resulta molt poc creïble quan, al mateix temps, es justifica el veto de Bush al·legant que el líder del PSOE l'insulta.

María José Rienda
Esquiadora

El retorn a les pistes de Rienda és un exemple de sacrifici i superació: després de gairebé dos anys apartada de la competició per una lesió al genoll, avui torna a la Copa del Món a Soelden (Àustria).

Ehud Olmert
Primer ministre d'Israel

Ni tan sols la invitació del president Shimon Peres ha fet baixar del buró el Govern d'Israel, que ha prohibit l'entrada al país del cantautor britànic Cat Stevens, convertit a l'islam fa 30 anys.

Petits
detallsJOSEP
CUNÍ

Paxnos

El trio de les Açores està a punt de passar a millor vida. D'aquells tres tenors que van entonar un equivocac cant a la guerra emparant-se en una perversa vocació de pau, només en queda un a l'escenari. Però aquest ja va entonant també l'Ària de comiat. L'adieu públic que el portarà cap a les bambolines de la història perquè des d'allà aquest notari aixequi acta i pugui acabar definint-lo com el pitjor president que han tingut els Estats Units en molt temps. El fill que

va sumar l'ideal intervencionista, via bèl·lica, al desastre financer, via crac. El neoliberal que va canviar de rumb fiscalitzant part de la banca i el neoconservador que va liderar el perjudici de molts per satisfer l'interès d'uns quants. Abans va ser Blair qui va abandonar el poder enmig de desconcerts britànics i desencaix europeus. Els uns, perquè van deixar d'entendre'l; els altres, perquè ja no podien seguir-lo. No és estranya la cíclica desorientació de l'esquerra classista. Quan es pensa que ha trobat un referent i el proclama el seu líder universal, lamenta la seva adaptació a un sistema que ha pogut amb tot fins fa un mes. A partir d'ara, ja ho veurem. D'entrada, el 15 de novembre a Washington. La cita a la qual Rodríguez Zapatero implora assistir encara que no consti a la llista dels que cursen les invitacions. El prestidigitador Sarkozy ha passat de comparar Espanya amb Polònia a la comprensió cap al seu veí, i després, a la passada endavant cap a Bush perquè sigui ell qui llanci a porta. Si fallarà o no és una

qüestió de l'efecte de les pressions. Per això, tota la diplomàcia espanyola, desapareguda els últims quatre anys, intenta recuperar presència i aconseguir que la resta de l'equip renyí el capità perquè sigui més comprensiu. Mentrestant, s'excita l'ànim de les grades venent-los la jugada com una ofensa nacional.

Pinxos

Tampoc seria estrany que qui exercirà en funcions quan se celebri la trobada rebi la influència negativa del seu anterior company de grup, amb qui descansava els peus al damunt de la taula mentre es fumaven un puro, bevien un bourbon i es creien els amos del món. Hi ha qui es jugaria alguna cosa més que un pèsol sospitant que Aznar ha trucat al text per suggerir-li que no cedeixi. Que l'actual Govern espanyol no es mereix el tracte que va dispensar a aquella Espanya del progrés constant. La que va recolonitzar l'Amèrica Llatina a través d'empreses privatitzades i bancs po-

MARIA TITOS

tençats. La que va entrar en una guerra innecessària difonent una mentida institucionalitzada. La pàtria que va fer onejar les seves banderes al vent perquè pensava que bufava a favor de la bondat històrica. El mateix Aznar que liderava un Executiu arrogant quan va firmar els acords de Kyoto contra el canvi climàtic. I del que es va vanagloriar la seva parlamentària majoria absoluta quan l'11 d'abril del 2002 va mostrar el seu profund orgull que fos un Govern del PP el que els va portar a la Cambra per ratificar-los. En aquests moments, en canvi, el primer dels tres tenors que va abandonar l'escena a contrapeu relativitza la gravetat del nostre medi ambient fent-se ressò de les veus que la neguen per interessos no confessats i que veuen en la crisi econòmica la gran excusa per a la seva moralitat. Vist això, a Aznar li passa el que li passava a sant Agustí abans de ser pare de l'Església. Arribat el moment li va demanar a Déu: «Fes-me cast, però no avui». I va engendrar un fill natural.

TEMA DEL DIA Pàgines 2 i 3

Tensió al Pirineu

CONSEQUÈNCIES D'UN FET SENSE PRECEDENTS

El 'cas Hvala' uneix els aranesos contra l'ós i contra Medi Ambient

El ple de Lés i el Consell General exigeixen que tots els plantígrads de la vall siguin capturats

El conseller Baltasar qualifica d'«incident aïllat» l'atac i alerta que es tracta d'«una espècie en extinció»

JUAN RUIZ SIERRA
LÉS

El cas Hvala, anomenat així pel sobrenom de la primera óssa que va clavar una urpada i una mossegada a un humà a la Vall d'Aran, va deixar el caçador Lluís Turno, veí del municipi de Lés, amb 13 punts de sutura entre la cama esquerra i el braç dret, però també està provocant, per primera vegada, que pràcticament tot aquest territori pirinenc s'aixequi per reclamar que tots els plantígrads siguin expulsats. No només l'óssa Hvala, que ahir seguia sense ser capturada pels tècnics del Consell General d'Aran i la Generalitat que des de fa un parell de dies intenten capturar-la, sinó tots.

L'Ajuntament de Lés votarà demà un text –que d'acord amb l'alcalde, Emili Medán, serà aprovat per unanimitat– en què demanarà que aquests animals, reintroduïts al Pirineu a través d'un programa de la UE, s'acomiadin per sempre de la vall. Un escrit similar prepara per dimarts el Consell General d'Aran. Enfront, de moment, hi ha la Generalitat.

El conseller de Medi Ambient i Habitatge, Francesc Baltasar, va sostenir ahir que el cas Hvala era un «incident aïllat», i per tant seria «un error molt gran» frenar el programa de reintroducció d'ossos. Baltasar va admetre la necessitat d'«afinar mesures» per garantir la seguretat a la zona, però va afegir: «L'ós és una espècie en perill d'extinció». Plantejar-ne la segona eradicació al Pirineu –després de la primera de fa unes dècades– perquè ha atacat un caçador, va venir a dir el conseller, no tindria sentit.

Qui sí que es va solidaritzar amb les administracions araneses va ser el president d'Aragó, Marcelino Iglesias. Després d'un acte a Boí amb José Montilla, Iglesias va mostrar «tot el seu suport» al Síndic d'Aran, Francesc Boya, i va afirmar que «són més importants les persones que els animals».

20 OVELLES EL 2007 // L'ós bru autòcton va formar part del paisatge del Pirineu de Lleida fins a la dècada dels 80 i, segons la Conselleria de Medi Ambient, hi ha informacions que a la vall va ser possible veure-hi exemplars vius fins al 1992. Van passar quatre anys sense plantígrads en aquestes muntanyes fins que van començar a reintroduir-se aquests ani-

► Dos agents de Medi Ambient del Consell General estudien la documentació sobre Hvala.

l'antecedent EL PECAT DE PYROS

EL GRAN SEMENTAL

«Aquest ós és perillós i és qüestió de defensa pròpia. Abans que mati una persona, el mato jo a ell». L'ossofòbia no és nova a Lés. Així s'expressava el juliol del 1998 el ja llavors alcalde del municipi del Baix Aran, Emili Medán, després que Pyros, un imponent exemplar alliberat un any abans a França, fos acusat de destrossar desenes d'ovelles. A finals de març del 2007, va ser capturat a Eslovènia. Quatre dies més tard va recobrar la llibertat al sud de França. Dret feia llavors 2,25 metres i pesava 235 quilos. Ja era un mascle espectacular que, segons sembla, és el pare de la major part dels cadells nascuts des d'aleshores.

LA FUGIDA

Comparat amb el pecat de Hvala (urpada a un caçador), l'incident que va fer de Pyros l'ós més buscat i temut del Baix Aran és un acudit. Tot i això, es van organitzar batudes per espantar-lo i allunyar-lo de la zona i, potser, van tenir èxit. L'any 2004 un equip de biòlegs va arribar a la conclusió que Pyros, després d'una llarga travessia de 150 quilòmetres, s'havia instal·lat, amb 17 anys, a la comarca francesa de Bearn, adjacent a Navarra. El dia que va ser alliberat (cap autoritat aranesa, tot i ser moltes les invitacions cursades, va assistir a l'acte) es va explicar que Pyros és un ós gens agressiu i extremadament temorós de l'home.

mals, importats des d'Eslovènia. Des d'aleshores, la seva presència ha generat controvèrsia per les destrosses que causen en els ramats, però l'aixecament antiós no havia arribat mai al punt en què es troba ara. Al cap i a la fi, només atacaven altres animals i, d'acord amb les dades de Medi Ambient, de manera escassament rellevant, ja que hi ha pocs aranesos que visquin de la ramaderia. El 2007, segons un informe de la conselleria, els ossos van protagonitzar 16 atacs que van causar la mort de 20 ovelles i la destrucció de dos ruscós. També es van menjar els cadàvers d'un vedell i un cavall.

Ara es tracta d'atacs a humans. Aquest cas és el que ha motivat que Boya, d'Unitat d'Aran-PSC i tradicionalment a favor de la presència dels plantígrads al seu territori –«forma part de la cultura aranesa», deia fa uns anys–, hagi canviat de parer i digui que el programa de reintroducció dels ossos «és un experiment que

s'ha realitzat sense tenir en compte les possibles conseqüències», que la vall, per la seva densitat poblacional i elevada activitat econòmica, ara no està preparada per a ells, que «s'està intentant tornar 100 anys enreure amb el de fa 100 anys». El cas Hvala, per ell, «ho canvia absolutament tot».

CRÍTQUES AL SÍNDIC // Molts a la Vall d'Aran pronuncien l'habitual «ja ho deia jo» quan senten aquests dies el que diu Boya. Altres, com el seu antecessor, Carles Barrera, de Convergència Democràtica Aranesa, que va ocupar el càrrec entre els anys 1995 i 2007, van una mica més enllà. «Boya intenta ara maquillar la seva incoherència», va afirmar ahir Barrera, alineat amb els caçadors i sempre crític amb la presència dels ossos.

Després de recórrer a un gràfic semblant: «L'óssa Hvala ha posat a Boya

RAMON GABRIEL

la samarreta com si fos un top».

Mentrestant, a Lés, el poble de la víctima humana de Hvala i on els caçadors es plantegen des de dijous passat organitzar la seva pròpia batuda popular per acabar amb l'ósca en lloc de capturar-la i traslladar-la a un centre especialitzat, els ànims segueien crispats, si bé una mica menys que en dies anteriors. L'alcalde, Emili Medán, va afirmar que el sorprendria que els amants de la cinegètica decidissin fer justícia pel seu compte. «Estem veient que les autoritats s'estan movent, que tenen interès a trobar l'animal, així que crec que el poble esperarà a veure què passa», va explicar. Unes 15 persones van participar ahir en el dispositiu per capturar Hvala, mentre que dissabte passat en van ser més de 30. El plantígrad, de moment, continua en llibertat.

POC VISIBLES // No resulta fàcil trobar a Lés algú que hagi topat amb un ós eslovè. Els seus habitants asseguren que els nous animals estan molt més acostumats a la presència humana que els antics, els autòctons, i que, per tant, es deixen veure molt més, però la veritat és que els que els han vist amb els seus propis ulls es poden comptar amb els dits de dues mans. Els óssos, des del 1996 fins

Els plantígrads són una presència fantasmal per als veïns de Lés

ara, han estat una presència fantasmal per als veïns de la localitat. De tant en tant apareixia una ovella morta o algun caçador trobava l'empremta d'un plantígrad, però la cosa no passava d'aquí.

¿Què passarà amb Hvala? En principi, si és capturada, serà traslladada a un centre especialitzat perquè sigui examinada, ja que s'especula que l'atac al caçador potser es va deure al fet que estava ferida, però hi ha molta gent que advoca per afrontar una solució més dràstica. Barrera, l'antic Síndic, ofereix dues possibilitats: «Ha atacat una persona, així que se l'hauria d'eliminar o capturar-la i tornar-la a deixar anar als Camps Elisis, ja que França n'és la responsable».

Està previst que avui se celebri una reunió a tres bandes entre la Generalitat de Catalunya, el Síndic d'Aran i responsables del Ministeri de Medi Ambient, que també es troba involucrat en el programa de reintroducció del plantígrad al Pirineu, per prendre una decisió sobre quines mesures s'han d'establir davant el primer atac d'un ós a un ésser humà. ■

cara a cara amb l'ós

ELVIRA BOYA, 42 ANYS

«L'animal estava la mar de tranquil»

«Va ser fa dos anys. Jo estava amb el meu marit a la granja que tenim. Eren les vuit del vespre d'un dia de juliol i encara hi havia molta llum. Al principi no sabia què era i vaig pensar en un senglar, però es va girar una mica i vaig veure que era un ós. Ell també ens va mirar. Al meu marit i a mi. Estava la mar de tranquil; no es va inquietar perquè l'observéssim a uns 70 o 80 metres. Els óssos d'abans no eren així».

TEXT: JUAN RUIZ SIERRA
FOTOS: RAMON GABRIEL

ANTONIO ANE, 60 ANYS

«Es menjava una ovella»

«Era diumenge i, com cada diumenge, havia pujat a la muntanya per veure com estaven les meves vaques. Anava per una drecera entre una pista i una altra quan vaig veure un punt vermell a sota d'un terraplè. Vaig pensar que era el cadàver d'un animal. M'hi vaig acostar una mica i vaig veure un ós menjant-se una ovella. No era gaire lluny d'on

dijous passat l'ósca va atacar Lluís Turmo, que és mig parent meu. És una zona que es coneix com el tálveg dels óssos, perquè, quan n'hi havia d'autòctons, hi anaven. Sembla que ara als animals que han portat també els atrau el lloc. La qüestió és que l'ós va sortir corrent muntanya avall i jo vaig fer el mateix en una altra direcció. ¿Què hauries fet tu?».

EMILI MEDÁN, 56 ANYS

«Es va girar 3 cops cap a mi»

«Jo havia estat practicant una mica de tir al plat amb el meu fill i altres persones. Eren les dues del migdia i tornàvem en cotxe per la pista cap a casa nostra, a Lés, quan, de sobte, no gaire lluny d'on érem, entre uns matolls, vam veure l'ós. Estava enjogassat. El meu fill va decidir sortir del

cotxe amb el telèfon mòbil i va començar a fer-li fotos. Jo li vaig dir que anés amb molt de compte, però la veritat és que l'ós no es va inquietar. Fins a tres vegades va girar el cap per mirar-nos, però no es va moure d'on era. Es va quedar jugant tota l'estona».

RENÉ RIBET, 82 ANYS

«Sols quedo jo dels que n'han vist d'autòctons»

«Dels que van veure els óssos autòctons, només quedo jo. El primer cop que en vaig veure un tenia 10 anys, el segon va ser quatre anys després, i, el tercer, ja tenia 30 anys. Vaig intentar caçar-lo, però va ser impossible. Tot i així, a vegades, es caçaven. Recordo que en la inauguració d'un hotel de Lés, fa molt temps, van oferir pernil d'ós de primer plat».

Premis Caixa Sabadell 2008
Jornada tècnica i acte d'atorament

29 d'octubre de 2008

Fira Sabadell, c/ Tres Creus, 202. Sabadell

Amb la participació de:
• Rosa Regàs, escriptora i filòsofa
• Francesc Torralba, filòsof
• Anna Cabré, demògrafa
• Joan Subirats, polític

• Montse Armengou, periodista
• Jordi Sánchez, Fundació Jaume Bofill
• Quico Mañó, EAI Consultoria
• Carme Alemany, Centre de Cultura de Dones
Francesca Bonnemaison

Informació i inscripcions:

Línia Obra Social: www.obrasocialcaixasabadell.org
902 33 55 66 obrasocial@caixasabadell.es

FEM150ANYS

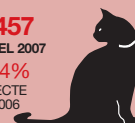
OBRA SOCIAL
Caixa Sabadell

COSES de la VIDA

L'abandonament de gats a Espanya

24.457
GATS EL 2007
+28,4%
RESPECTE
DEL 2006

Font: Affinity

Comunitats amb més abandonaments

1a **5.997** CATALUNYA
2a **3.898** MADRID
3a **3.483** ANDALUSIA

La comunitat amb menys abandonaments

17a **91** ARAGÓ

Conflicte mediambiental

La proximitat del santuari francès dóna a Hvala opcions de fugida

Les nevades dificultaran la captura mentre duri el temporal, però després l'òssa serà un blanc fàcil

El Consell d'Aran i la Generalitat creen un equip de seguiment dels plantígrads al Pirineu

JUAN RUIZ SIERRA / LES
ANTONIO MADRIDEJOS / BARCELONA

En versió antropomòrfica, l'òssa Hvala, que dijous passat va atacar un caçador a la Vall d'Aran, vindria a ser un d'aquells rars fugitius que ni tan sols saben que estan sent buscats, però a qui totes les condicions els són favorables per seguir amb la seva vida en llibertat. La captura d'un plantígrad és sempre un assumpte complicat, però en aquest cas el repte es complica encara més per dos motius: la proximitat entre França i la zona per on es mou l'animal i, en segon lloc, la meteorologia dels pròxims dies, que preveu nevades abundants. Tant si travessa la frontera com si s'entafora en una cova, el dispositiu de recerca dissenyat pel Consell General d'Aran i la Generalitat per capturar-la amb vida s'hauria de suspendre.

Avui, com demà i dijous, s'espera que nevi a la Vall d'Aran, una situació complexa per poder veure Hvala: per una part, l'òssa té el mal temps a favor, sobretot si les condicions són tan difícils que dificulten el moviment dels tècnics; per una altra, el té en contra perquè, una vegada s'hagin les nevades, es convertirà en un blanc més fàcil al deixar les seves empremtes marcades en el terreny. En qualsevol cas, l'hivern està cada dia més a prop. «Quan es posi a hibernar, possiblement a principis de desembre, això s'ha acabat», deia ahir un dels guàrdies forestals encarregats de capturar el plantígrad. La detenció, llavors, es podria endarrerir mesos.

Més optimista es va mostrar el Síndic d'Aran, Francesc Boya, després d'una reunió amb representants de la Generalitat i el Ministeri de Medi Ambient en què es va decidir la creació d'un cos d'agents rurals especialitzat per al seguiment dels óssos al Pirineu català. «Encara és aviat –va assenyalar el Síndic–. La podem capturar».

COM SE LA CAPTURA // El dispositiu per aturar Hvala i portar-la a un centre especialitzat va rebre ahir les crítiques tant de col·lectius ecologistes –l'associació Avalon va denunciar als jutjats de Viella el Consell General d'Aran– com de Guillermo Palomero, president de la Fundació Oso Pardo i un dels principals experts espanyols sobre l'espècie. «No

► Dos guardes forestals, ahir, als voltants del municipi de Les (Vall d'Aran).

experiència des del 1996 L'ANIMAL SEMPRE HI SURT PERDENT

CONTACTES MOLT ESCASSOS

◉ L'atac de Hvala no és la primera trobada violenta d'un ós amb un home al Pirineu, però sí la primera en què l'home en surt mal parat. En els restants, l'animal va acabar mort o ferit. S'ha tractat sempre de contactes amb caçadors perquè la realitat, per moltes llegendes que circulin, és que l'augment de la població d'óssos –de vuit a 18 animals al llarg dels últims anys– no ha suposat cap increment dels contactes amb humans, ni tan sols visuals. De fet, són comptats els senderistes, esquiadors o pastors que n'han arribat a veure «per la simple raó que els óssos detecten l'home abans que l'home els detecti a ells», explica Palomero.

PERDIGONS I ATROPELLAMENTS

◉ L'associació ecologista Depana ha reconstruït en un informe la mala sort dels óssos pirinencs. El 1997, Melba va ser abatuda per un caçador mentre es trobava amb els seus tres cadells, un dels quals va morir. El 2004, el vell Papillón, un dels últims representants de la població autòctona, va morir tirotejat al nucli occidental. El mateix any, la femella Canelle va ser abatuda al vessant francès quan defensava un osset de l'atac dels gossos d'uns caçadors. El 2007, Franska va morir atropellada, però en l'autòpsia es va descobrir que anava plena de perdigons. Finalment, el setembre passat, Balou va ser tirotejat en una altra batuda. Des d'aleshores camina coixejant.

ÉS UN DELICTE

◉ Depana va recordar ahir que el trasllat de l'òssa Hvala a un zoològic o centre de captivitat seria una captura il·legal. La normativa vigent a Catalunya i el Codi Penal (article 334) estableixen que les conductes que atempten contra la integritat física dels óssos, n'alterin l'hàbitat o n'impedeixin la reproducció poden ser constitutives de delictes. A més a més, tant Depana com la Fundació Oso Pardo han anunciat que presentaran denúncies davant la fiscalia i que empendran les accions oportunes. Palomero, president de la segona associació, afegeix: «L'ós bru és una espècie amenaçada que està protegida i és d'interès comunitari».

seria bo sotmetre-la a l'estrès d'una batuda que, a més a més, no té garantit el seu èxit –va sostenir Palomero–. Per exemple, no crec que llançar-li un dard sigui bona idea perquè, abans de caure adormit, l'animal sortiria corrent i en perdriem el rastre». Segons el seu parer, el que s'hauria de fer és col·locar una trampa innòcua en alguna zona per on suposadament pot passar l'animal i després esperar que hi caigui, «encara que siguin uns quants mesos».

Palomero, coordinador d'un nou programa del Ministeri de Medi Ambient per sensibilitzar els ciutadans i fer compatible al Pirineu la presència dels plantígrads i les activitats humanes, no descarta que Hvala estigui embarassada. Se l'ha vist en companyia d'un mascle. L'òssa, això sí, ja no viatja acompanyada dels seus dos cadells. En l'actualitat tenen any i mig i són prou grans

28/10/2008 CONFLICTO MEDIOAMBIENTAL

La cercanía del santuario francés da a Hvala una oportunidad de escape

- Las nevadas dificultarán la captura mientras dure el temporal, pero después la osa será un blanco fácil
- El Conselh d'Aran y la Generalitat crean un equipo de seguimiento de los plantígrados en el Pirineo

MÁS INFORMACIÓN

[El animal siempre sale perdiendo](#)[El Conselh d'Aran pide por unanimidad retirar los osos del Pirineo catalán](#)[Las primeras imágenes de la osa tras el ataque al cazador muestran que está en buen estado de salud](#)JUAN RUIZ SIERRA / LES
ANTONIO MADRIDEJOS / BARCELONA

En versión antropomórfica, la osa Hvala, que el jueves pasado atacó a un cazador en el Vall d'Aran, vendría a ser uno de esos raros fugitivos que ni siquiera saben que están siendo buscados, pero a quienes todas las condiciones les son favorables para seguir con su vida en libertad. La captura de un plantígrado es siempre un asunto complicado, pero en este caso se complica aún más por dos motivos: la cercanía entre Francia y la zona por la que se mueve el animal y, en segundo lugar, la meteorología de los próximos días, que prevé nevadas abundantes. Tanto si cruza la frontera como si se encierra

en una cueva, el dispositivo de búsqueda diseñado por el Conselh Generau d'Aran y la Generalitat para apresarla con vida tendría que suspenderse.

Hoy, como mañana y el jueves, se espera que nieve en el Vall d'Aran, una situación compleja para el avistamiento de Hvala: por una parte, la osa tiene el mal tiempo a su favor, sobre todo si las condiciones son tan difíciles que dificultan el movimiento de los técnicos; por otra, lo tiene en contra porque, una vez concluyan las nevadas, se convertirá en un blanco más fácil al dejar sus huellas marcadas en el terreno. En cualquier caso, el invierno está cada día más cerca. "En cuanto se ponga a hibernar, posiblemente a principios de diciembre, esto se ha acabado", decía ayer uno de los guardias forestales encargados de apresar al plantígrado. La detención, entonces, podría demorarse meses.

Más optimista se mostró el Síndic d'Aran, Francesc Boya, tras una reunión con representantes de la Generalitat y el Ministerio de Medio Ambiente en la que se decidió crear un cuerpo de agentes rurales específico para el seguimiento de los osos en el Pirineo catalán. "Es pronto --señaló el Síndic--. Podemos capturarla".

CÓMO ARRESTARLA

El dispositivo para detener a Hvala y llevarla a un centro especializado recibió ayer las críticas tanto de colectivos ecologistas --la asociación Avalon denunció en los juzgados de Vielha al Conselh Generau d'Aran-- como de Guillermo Palomero, presidente de la Fundación Oso Pardo y uno de los mayores expertos españoles sobre la especie. "No sería bueno someterla al estrés de una batida que, además, no tiene garantizado su éxito-- sostuvo Palomero--. Por ejemplo, no creo que lanzarle un dardo sea buena idea porque, antes de caer dormido, el animal saldría corriendo y perderíamos su rastro". En su opinión, lo que debería hacerse es colocar una trampa inocua en alguna zona por la que supuestamente puede pasar el animal y luego esperar a que caiga, "aunque sean varios meses". Palomero, coordinador de un nuevo programa del Ministerio de Medio Ambiente para sensibilizar a los ciudadanos y hacer compatible en el Pirineo la presencia de los plantígrados y las actividades humanas, no descarta que Hvala esté embarazada. Se la ha visto en compañía de un macho. La osa, eso sí, ya no viaja acompañada de sus dos cachorros. Ahora tienen año y medio y son suficientemente mayores como para valerse por sí solos, aunque puede que alguno de ellos se encuentre cerca y busque ocasionalmente la protección de su madre.

Sin ninguno de sus hijos a su cargo, Hvala se ha trasladado. Tras permanecer en las cercanías de la zona de Les, donde atacó el jueves al cazador, ahora, según explicó el Síndic, se encuentra en las proximidades de la frontera con Francia. Si la cruza, "el asunto dependerá de Francia", dijo la directora general de Medi

Natural de la Generalitat, Núria Buenaventura. Y Francia, al menos hasta ahora, no ha dado muestras de querer capturar a la osa. Hvala lleva insertado un pequeño transmisor en el estómago, pero no es válido para localizarla en grandes distancias.

LA CONCIENCIA

Buenaventura y Boya sentaron las bases para crear algo que ya existe en Asturias y Cantabria: un equipo, formado por agentes rurales especializados, encargado del seguimiento actualizado de los osos. ¿Cómo es posible que haya tenido que ocurrir un accidente como el del ataque de Hvala al cazador Lluís Turno para que se tome esta medida? "Quizá antes no había conciencia", contestó Boya, tras una reunión en la que volvió a quedar patente las diferencias de criterio sobre el futuro de los osos en el valle: el Conselh Generau d'Aran aboga por expulsarlos; la Generalitat, por continuar con el programa europeo de reintroducción, que comenzó en 1996 y gracias al cual hay una veintena de plantígrados en el Pirineo. Según Palomero, uno de los graves problemas de los osos en el Vall d'Aran es que nunca, hasta ahora, había habido un programa de seguimiento exhaustivo: "La Generalitat tiene muy buenos especialistas en osos, pero hace falta que la gente del territorio se implique en el control de los animales, que se vea que no ocasionan problemas". Gracias a un cuerpo de agentes especializados, en los dos núcleos oseros del Cantábrico --que suman más 130 osos-- se dispone de un censo con los nacimientos, las principales zonas de paso y las guaridas de hibernación. "Sabemos, por ejemplo, que el año pasado hubo un récord de reproducción: parieron 21 hembras y nacieron 39 oseznos", concluye el experto.

PARTICIPACIÓN	HERRAMIENTAS
- Compartir	Sé el primero en conocer esta noticia con la aplicación ÚLTIMA HORA
- ¿Qué son estos servicios?	Recibe El PERIODICO en tu correo con el Boletín de titulares.
	Recibe las alertas por sms en tu móvil.

FAUNA

El Consell General d'Aran exigeix la retirada dels óssos del Pirineu

► Tots els grups sostenen que el pla de reintroducció afecta la comarca

► Un plantígrad jove mor al ser atropellat per un camió al Bierzo

DOLORS ORTÍN
LLEIDA

El Consell General d'Aran va exigir ahir que s'acabi el programa de reintroducció d'óssos a la Vall d'Aran i que, per tant, es retirin els plantígrads que hi ha al Pirineu català. Mitjançant una moció, aprovada per unanimitat pels grups polítics que formen el Consell -Unitat Aranese, Convergència Democràtica Aranese i el Partit Renovador d'Arties i Garòs-, el Govern aranès s'oposa a l'alliberament d'aquesta espècie al territori i argumenta que la seva reintroducció està afectant la comarca.

► Hvala, en una imatge captada des d'un helicòpter, dilluns.

Amb aquesta moció es formalitza la petició que va fer la setmana passada el Síndic d'Aran, Francesc Boya, davant el Parlament, després que el dia 23 l'óssa Hvala atacàs un caçador de Lés de 73 anys, causant-li ferides en un braç i en una cama.

Els guardes de la conselleria aranese de Medi Ambient continuen la recerca de Hvala. La pluja i la neu van dificultar ahir les tasques de localització i, malgrat el collaret que porta l'animal per detectar els seus moviments, només es pot veure

amb un helicòpter. De fet, dilluns els guardes van prendre unes imatges aèries del plantígrad que, segons el Consell d'Aran, demostren que Hvala està «ben grassa i robusta».

PRIMER CAS A ESPANYA // I mentre a la Vall d'Aran busquen Hvala, a la comarca lleonesa del Bierzo un ós va morir atropellat per un camió amb tràiler. El d'ahir és el primer cas confirmat d'un plantígrad que mor sota les rodes d'un vehicle a tot Espanya.

L'ós era un mascle jove que, segons la Fundació Ós Bru, encaixa en el perfil d'animals que es dispersen explorant territori. Això explica la seva presència a la zona del succés, ubicada més enllà dels límits de l'àrea habitual de l'Alt Sil. Un jutjat de Ponferrada va obrir diligències per aclarir l'accident.

L'augment que està experimentant la població d'aquests animals fa que cada vegada sigui més freqüent l'aparició d'exemplars en llocs poc habituals. Actualment hi ha uns 130 óssos a la serralada cantàbrica i l'any passat es va arribar a un rècord amb la presència de 21 femelles amb cria. ■

SUCCESSOS

Cau la banda de lladres d'autopistes més activa

EL PERIÓDICO
BARCELONA

Els Mossos d'Esquadra han desarticulat una banda de lladres d'autopistes als quals atribueixen un mínim de 34 robatoris. Per ara han estat detinguts quatre homes, dos d'ells de nacionalitat peruana i dos més que asseguren ser cubans però que van presentar documentació falsa. Els agents sospiten que aquests dos últims, que han quedat en llibertat, també són del Perú, però diuen que són de Cuba perquè Espanya no té acord d'extradició amb el país caribeny.

Els lladres actuen a les rondes, la C-58, la C-33, l'AP-2, la C-32 i, sobretot, a partir de setembre, a l'AP-7 al seu pas pel Vallès Oriental i l'Occidental. Abordaven les víctimes, generalment estrangers, mentre circulaven. Els lladres llançaven una pedra contra el vehicle i es posaven en paral·lel per dir-los que el soroll que havien sentit era perquè se'ls havia reventat una roda. Quan el conductor s'aturava, els delinqüents s'enduen el que tenia o, fins i tot, el cotxe. ■

ANUNCIS OFICIALS

David, Sociedad Anonima

Sustitución de los títulos de las acciones

La Junta General Extraordinaria de la Sociedad celebrada el día 22 de noviembre del 2006 acordó sustituir los títulos de las acciones al portador por otros nominativos, y conceder a los señores accionistas el plazo de un mes, a contar desde la publicación del anuncio, para presentar en el domicilio social los títulos antiguos para su canje por los nuevos, de tal forma que, transcurrido el indicado plazo, los títulos no presentados al canje podrán ser anulados cuando los nuevos depositados en la Sociedad que podrá proceder a su venta de conformidad con lo establecido en el artículo 59 de la Ley de Sociedades Anónimas.

Barcelona, 22 de octubre del 2008
El Secretario del Consejo de Administración
Don Juan Brun Mir

Edicte

Exp. 40/2006

Per acord de la Junta de Govern Local en sessió celebrada el dia 18 d'octubre del 2006 es va aprovar inicialment el projecte d'obres anomenat "Skatepark al carrer Silici amb l'avinguada del Maremne", l'anunci de la qual es va publicar al Butlletí Oficial de la Província (BOP) núm. 261 de data 1 de novembre del 2006 i al Diari Oficial de la Generalitat (DOGC) núm. 4754 de data 6 de novembre del 2006, exposant-se el mateix al públic al Tauler d'Edictes d'aquest Ajuntament entre el 25 d'octubre i el 29 de novembre del 2006.

Durant el termini d'exposició pública no s'han produït reclamacions ni suggeriments, havent-se aprovat definitivament el mateix amb l'acord d'aprovació inicial, en data 13 de desembre del 2006.

Contra aquest acte que és definitiu en via administrativa, es podrà interposar directament recurs contenciós administratiu davant dels Jutjats del contenciós administratiu de Barcelona en el termini de dos mesos a comptar des del següent dia hàbil a la publicació d'aquest edicte, en la forma i amb els requisits exigits en la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciós administrativa, o recurs de reposició potestatiu en el termini d'un mes a comptar des de la data indicada.

Tot això sense perjudici de la interposició de qualsevol altre recurs que es cregui convenient.

Cornellà de Llobregat, 23 d'octubre del 2008
L'alcalde, p.d.f.

La cap administrativa d'Acció Territorial i Habitatge
Signat: Rosario Campos Felguera

Edicte

Exp. 38/2005

Per acord de la Junta de Govern Local en sessió celebrada el dia 28 de setembre del 2005 es va aprovar inicialment el projecte d'obres anomenat "Rehabilitació de l'edifici Tàrrer", l'anunci de la qual es va publicar al Butlletí Oficial de la Província (BOP) núm. 260 de data 31 d'octubre del 2005 i al Diari Oficial de la Generalitat (DOGC) núm. 4503 de data 4 de novembre del 2005, exposant-se el mateix al públic al Tauler d'Edictes d'aquest Ajuntament entre el 25 d'octubre i el 29 de novembre del 2005.

Durant el termini d'exposició pública no s'han produït reclamacions ni suggeriments, havent-se aprovat definitivament de forma automàtica d'acord amb les previsions de l'acord d'aprovació inicial, en data 12 de desembre del 2005.

Contra aquest acte que és definitiu en via administrativa, es podrà interposar directament recurs contenciós administratiu davant dels Jutjats del contenciós administratiu de Barcelona en el termini de dos mesos a comptar des del següent dia hàbil a la publicació d'aquest edicte, en la forma i amb els requisits exigits en la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciós administrativa, o recurs de reposició potestatiu en el termini d'un mes a comptar des de la data indicada.

Tot això sense perjudici de la interposició de qualsevol altre recurs que es cregui convenient.

Cornellà de Llobregat, 23 d'octubre del 2008

L'alcalde, p.d.f.

La cap administrativa d'Acció Territorial i Habitatge

Signat: Rosario Campos Felguera

Olrait, S.A.

En cumplimiento de lo dispuesto en el artículo 150 de la Ley de Sociedades Anónimas se hace público que por decisión del propio administrador único se acuerda trasladar el domicilio social dentro del mismo municipio, a 08205 Sabadell (Barcelona), carretera de Terrassa, 225, segunda planta.

Sabadell, 14 de octubre del 2008

El administrador único

Tecnovalles, S.A.

En cumplimiento de lo dispuesto en el artículo 150 de la Ley de Sociedades Anónimas se hace público que por acuerdo de la Junta General de Accionistas celebrada el 14 de octubre del 2008 se acordó trasladar el domicilio social a: 08205 Sabadell (Barcelona), carretera de Terrassa, 225, planta baja.

Sabadell, a 14 de octubre del 2008

El administrador único

Ajuntament de Gurb

Edicte

El ple de l'ajuntament en sessió de data 16 d'octubre del 2008 va adoptar el següent acord: Primer. Aprovar inicialment la modificació de la delimitació de la unitat d'actuació número 1, del sector Martinencs de Gurb.

Segon. Sotmetre el projecte a informació pública per termini d'un mes mitjançant anunci en el Butlletí Oficial de la Província, en el tauler d'edictes de l'Ajuntament i en el diari EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, tot concedint audiència als interessats amb citació personal, per tal que presentin al·legacions.

Gurb, 27 d'octubre de 2008

L'alcalde,

Ajuntament de Sant Celoni

Anunci d'exposició pública dels acords provisionals de modificació de les Ordenances Fiscals

En compliment del que disposa l'article 17 del Reial Decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, s'anuncia que l'Ajuntament en sessió del Ple de data 23 d'octubre ha aprovat amb el quorum legalment exigible, entre d'altres, els acords següents:

Aprovar provisionalment per a l'exercici del 2009 i següents, la modificació de les Ordenances Fiscals que a continuació es relacionen:

Ordenança Fiscal:

1. Impost sobre béns immobles.
2. Impost sobre activitats econòmiques.
3. Impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana.

5. Impost sobre construccions, instal·lacions i obres.

7. Taxa per ocupacions del subsòl, el sòl i la volada de la via pública.

8. Taxa per aprofitaments especials del domini públic local a favor d'empreses explotadores de serveis de subministraments d'interès general.

9. Taxa per l'ocupació de terrenys d'ús públic amb mercaderies, materials de construcció, runes, tanques, puntals, estintols, bastides i altres instal·lacions anàlogues.

10. Taxa per les entrades de vehicles a través de les voreres i les reserves de via pública per a aparcament, càrrega i descàrrega de mercaderies de qualsevol mena.

11. Taxa per l'ocupació de terrenys d'ús públic amb taules i cadres amb finalitat lucrativa.

12. Taxa per parades, barraques, casetes de venda, espectacles o atraccions situats en terrenys d'ús públic i indústries del carrer i ambulants i rodatge cinematogràfic.

14. Taxes per recollida, tractament i eliminació d'escombraries i altres residus urbans.

15. Taxa per prestació de serveis en cementiris locals.

16. Taxa per la retirada i immobilització de vehicles a la via pública.

17. Taxa per expedició de documents administratius.

18. Taxa per a la intervenció administrativa en activitats i instal·lacions que es desenvolupin o realitzin en el terme municipal.

19. Taxa per a la llicència d'autotaxi i altres vehicles de lloguer.

20. Taxes per serveis generals.

A) per concessió de llicències urbanístiques B) per concessió de plaques.

C) per la utilització d'espais del Centre Municipal d'Expressió-Escola de Música.

D) per la utilització dels locals de la rectoria vella.

E) per a la utilització de jardins o locals municipals per a la celebració de festes.

F) per a la utilització de les instal·lacions esportives municipals.

H) per a la recuperació d'animals de companyia abandonats dels quals se n'ha fet càrrec l'Ajuntament.

I) per a la utilització dels serveis de reprografia, reclamacions de material deixat en préstec i per l'ús de la sala d'actes de la biblioteca de Sant Celoni.

23. Taxa reguladora per la prestació del servei municipal de control d'animals de companyia.

Tarifes per a la realització de serveis funeraris.

Exposar al públic en el tauler d'anuncis de l'Ajuntament els anteriors acords provisionals, així com el text complet de les Ordenances fiscals aprovades de nou o modificades durant el termini de trenta dies hàbils, comptats des del dia següent al de la publicació de l'anunci d'exposició en el Butlletí Oficial de la Província.

Durant el període d'exposició pública de les Ordenances, els qui tinguin un interès directe o resultin afectats, en els termes previstos a l'article 18 del text refós de la Llei reguladora de les Hisendes Locals aprovat pel Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, podran examinar l'expedient i presentar-hi les reclamacions que estimin oportunes. Transcorregut el període d'exposició pública sense haver-se presentat reclamacions, els acords adoptats restaran definitivament aprovats sense necessitat de prendre un nou acord.

Sant Celoni, 24 d'octubre del 2008

L'alcalde, Francesc Deulofeu Fontanilles

Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada

Edicte

Aprovat provisionalment pel Ple de la Corporació en sessió ordinària del dia 23 d'octubre del 2008 l'expedient de modificació

i imposició de les ordenances fiscals i preus públics per a l'exercici del 2009. Les ordenances fiscals no ressenyades a l'acord continuaran en vigor fins que no s'acordi la seva aprovació o derogació.

De conformitat amb el que estableix la normativa vigent, l'acord se sotmet a exposició pública per un termini de 30 dies hàbils, comptadors a partir de l'endemà de la publicació de l'edicte en el Butlletí Oficial de la Província per tal de poder presentar reclamacions i/o suggeriments.

Sant Joan de Vilatorrada, 27 d'octubre del 2008

Ezequiel Martínez i Mulero

Alcalde

Ajuntament de Sant Joan Despi

Gestió Tributària

Anunci

El Ple de l'Ajuntament de Sant Joan Despi, en sessió extraordinària celebrada el 24 d'octubre del 2008, acordà aprovar provisionalment l'expedient de modificació dels tipus impositius, quotes i tarifes, així com del text de les Ordenances Fiscals reguladores de diversos impostos i taxes vigents en aquest municipi durant l'exercici del 2008 i que, tal com queden redactats, han de regir a partir de l'1 de gener del 2009, fins que s'acordi la seva modificació o derogació.

De conformitat amb allò que disposen l'article 49.b) de la Llei 7/85, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases de règim Local, l'article 17 del R.D.L. 2/2004 de 5 de març, text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals i l'article 162.2 de la Llei 8/87, de 15 d'abril, Municipal i de Règim Local de Catalunya, els acords provisionals, el text i les tarifes aprovades restaran exposats al públic en les dependències municipals, durant el termini de trenta dies, comptadors des de l'endemà de la publicació del present Anunci al Butlletí Oficial de la Província, per tal que els interessats puguin examinar l'expedient i presentar-hi les reclamacions que considerin oportunes.

Transcorregut el termini d'informació pública sense haver-se'n format cap reclamació, els acords adoptats provisionalment restaran definitivament aprovats, sense necessitat d'acord exprés, procedint-se a publicar al B.O.P. l'acord elevat a definitiu i el text íntegre de les modificacions a les Ordenances Fiscals respectives, les quals entraran en vigor el dia 1 de gener del 2009 i regiran mentre no s'acordi la modificació o derogació.

Sant Joan Despi, 24 d'octubre del 2008

L'alcalde President,

Antonio Poveda Zapata

El lector / l'expert

¿Amb quin criteri es posa nom als carrers?

JOSÉ
HERNÁNDEZ
BARCELONA

Aquesta qüestió és competència de la Ponència del Nomenclàtor dels carrers de Barcelona, un òrgan de l'ajuntament que informa de les qüestions relatives a la denominació d'espais públics de la ciutat. El procediment per posar el nom a un espai públic s'inicia d'ofici. Qualsevol òrgan municipal o qualsevol entitat pública o privada pot presentar una sol·licitud acompanyada de documents que la justifiquin.

Si la ponència considera justificada la sol·licitud, n'emet un informe favorable, i si no, explica les raons

de la negativa a qui la proposa. No es pot posar el nom de cap personatge a un espai públic si no fa almenys cinc anys de la seva mort, excepte les persones que tenen la medalla d'or de la ciutat. Els personatges proposats han de tenir una trajectòria reconeguda i han d'estar vinculats a Barcelona.

Pilar Serrano.

Secretària de la Ponència del Nomenclàtor. Institut de Cultura de Barcelona

Podeu efectuar la vostra consulta per carta, per telèfon (93.265.53.53) o a través del correu electrònic lector_experto@elperiodico.cat

EL CAS DE L'ÓSSA HVALA

Caçadors perillosos

Albert Vicens Llauradó
Sant Llorenç Savall

La classe política aranesa sempre s'ha oposat a la reintroducció de l'ós en aquella zona. L'argument que es grimeixen és el perill que aquesta espècie suposa per a l'ésser humà. Un disbarat sense cap ni peus que no té cap base empírica. La realitat, curosament oculta, és que la presència de l'ós en aquelles muntanyes resulta molesta perquè condiciona la política econòmica de la comarca. La seva presència va lligada a la protecció del medi ambient i, per tant, a la incompatibilitat per tirar endavant determinats projectes agressius amb l'entorn natural. El síndic d'Aran, Francesc Boya, afirma que la seguretat dels habitants és el primer.

Fa 30 anys que em dedico a l'excursionisme i no he tingut mai cap problema amb els óssos. És més, ja m'agradaria trobar-me amb algun d'aquests bells animals. Precisa-ment, moltes de les persones que gaudim amb la muntanya hem patit ensurts protagonitzats per caçadors que no tenen clar on és el seu punt de mira. Avui dia, l'animal més perillós a la muntanya no és pas l'ós, sinó alguns (repeteix, alguns) caçadors sense escrúpols. ¿Hauríem de demanar, doncs, l'extermi de tots els caçadors?

Convivència difícil

Núria Coll Pesquer
Barcelona

Vull alçar la veu en defensa de l'óssa Hvala, ja que sembla que l'heroi és l'home que ella va atacar i que, afortunadament, en va sortir sense rebre ferides greus. Els animals només ataquen quan tenen gana o por. En aquest cas va ser la por, ja que el caçador mateix reconeix que es va posar a cridar per espantar-la. Es queixen de la reintroducció de l'ós en un espai que està suposadament humanitzat. No obstant, aquest era un espai de l'ós que l'ésser humà ha envaït per fer-hi trial, caçar o practicar senderisme. Jo he estat a la Colúmbia Britànica, al Canadà, i he vist óssos als boscos. Allà es respecta l'hàbitat compartit entre l'home i aquests magnífics animals. Un país demostra la seva civilització en la consideració que mostra cap als éssers que en diem inferiors. ¿De veri-

tat els animals són inferiors als humans? Em sap molt greu que a Catalunya aquesta convivència no sigui possible.

El perill de la ciutat

José M. Tubert Clavell
Barcelona

Els diré als caçadors que sóc de Barcelona i cada dia em trobo amb centenars d'óssos disfressats d'hommes que et poden apunyalat, pegar o fer-te caure de la moto i tallar-te una cama (com li va passar a un amic meu). I no només això. A la meua botiga de roba ens han posat sis vegades una pistola al cap. I no parlem de les joieries! Per una esgarrapada ja volen matar l'animal. ¿Quants caçadors s'han equivocat i han matat un company? I encara continuen caçant. I no parlem dels Metges sense Fronteres que, tot i haver vist morir companys assassinats, encara continuen anant a salvar vides. Si els caçadors s'avorreixen, que juguin al parxís.

ÀREES PER A MINUSVÀLIDS

Qüestió de picaresca

Josep Simón Betrián
Barcelona

En relació amb la carta d'Isabel García, publicada el dia 16 d'octubre, en què fa referència a la picaresca de l'aparcament, li diré que al nostre barri tenim dues senyores que fan servir un altre sistema: deixen el cotxe on els sembla (en llocs on no es pot aparcar), es treuen de dintre de la bossa un cartell on es pot llegir *minusvàlid* i el posen al tauler de control. I tenen tant de minusvàlids com jo mateix, ja que caminen perfectament. Amb l'agreujant que el barri és ple de vigilants de les àrees verdes i blaves.

REPERCUSSIONS DE LA CRISI

Control dels diners

Roger Caballé
Sant Cugat del Vallès

Cornuts i pagar el beure. Això és el que em suggereixen les notícies aparegudes als mitjans que diuen que els directius del grup Forgas, per celebrar la salvació amb diner públic de la inevitable fallida del seu banc, es van gastar 150.000 euros en un àpat a l'hotel més car de Mònaco. Exactament el mateix que van fer

els directius d'AIG, que van dilapidar 292.000 euros en un luxós hotel per celebrar que Bush va rescatar la seva entitat. Que jo sàpiga, no hi ha hagut cap denúncia per malversació de fons públics. Sembla que els nostres diners serveixen per salvar els especuladors de la borsa i els banquers que volen guanyar immediats com sigui. ¿Quan hi haurà un control públic del procés de creació dels diners i de la moneda?

CONTROL ALS AEROPORTS
Mesures vexatòriesJoaquim Simón Flores
Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

Al Parlament europeu, a proposta de l'amic del Regne Unit, es van aprovar unes normes de seguretat als aeroports, que fins i tot eren secrete per als mateixos parlamentaris (¿Kafka o Orwell?). També hi han portat la proposició de treballar 65 hores setmanals. Ara tornen a presentar una altra indecent norma de seguretat: el detector d'ones mil·limètriques, que permet veure perfectament la silueta d'una persona, inclòs el sexe. Per més que sigui voluntari passar per aquest control, tots sabem que, un cop els cervells pensants ho aprovin, el faran obligatori i s'ha acabat. Per tant, els partits polítics de tota mena s'haurien d'oposar a aquestes mesures denigrants, vexatòries.

Aquestes normes de seguretat no impediran que una falsa alarma sigui suficient perquè el zel de les forces de seguretat porti a assassinar un lampista brasiler al metro de Londres. En temps de crisi econòmica és quan les forces retrògrades aprofiten per guanyar més diners i imposar normes restrictives de tota mena. Ells ja s'estan reunint a Nova York per trobar les millors solucions als seus sistemes d'exploració social. I nosaltres, ¿què pensem fer?

EL COTXE DE BENACH

Val més una furgoneta

David González Gallego
Barcelona

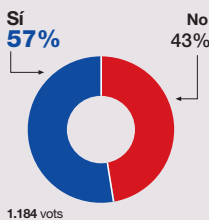
Si el president del Parlament necessita un cotxe Audi A8 per muntar la seva oficina mòbil, li proposo que visiti els concessionaris de furgonetes, que són una mica més barates que el vehicle citat i també més espaioses, per poder-hi treballar mentre es desplaça.

La pregunta

¿És encertada la idea de conduir sempre amb els llums encesos?

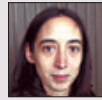
Els vots a la web

Resultat d'ahir a les 21.30 h

Javi
Blanco

Estudiant

No. És una mesura que comporta una despesa innecessària de llums i de combustible. No crec que conduir sempre amb els llums encesos redueixi el nombre d'accidents a la carretera. Perquè durant el dia, la visibilitat ja és prou bona.

Leticia
Gorbea

Hostessa de terra

No. No acabo de veure la funcionalitat d'aquesta mesura. En dies plujosos és veritat que la visibilitat durant el dia és bastant reduïda, però els conductors ja encenen els llums dels cotxes sistemàticament.

César
Herranz

Educador social

No. Encara que en altres països aquesta mesura ja s'està portant a terme, la despesa de combustible és més gran. Si realment volen reduir els accidents de trànsit, crec que hi ha altres prioritats. El tema dels llums és bastant secundari.

Nieves
Adán

Mestressa de casa

Sí. Totes les mesures que es fan per reduir accidents són positives, encara que el cotxe gastí una mica més. No obstant, crec que la gent, actualment, és bastant reticent a augmentar el consum de combustible.

La pròxima pregunta

¿S'ha d'interrompre la introducció de l'ós al Pirineu?

Podeu respondre a la web següent: www.elperiodico.cat

Petit observatori

JOSEP MARIA
Espinàs

El verdader valor de la imperfecció

Hi ha gent que aspira a la perfecció. Alguns escriptors i alguns artistes ho han formulat així mateix. També hi ha entrenadors de futbol que exigeixen als seus jugadors que facin un partit perfecte. M'admira sincerament tanta fe en la possibilitat de la perfecció. I dubto especialment que sigui raonable exigir-se aquest resultat en el camp de les arts, perquè primer hauríem de replantejar-nos què significa la perfecció.

«Una cosa és perfecta quan no li falta res», segons diu el diccionari. «Quan està acabada del tot». Si acceptem aquesta definició oficial de la perfecció, només podem aspirar a trobar-la en l'agricultura i en la indústria. En aquell prèsec que hem collit i que està exactament al punt, acabat del tot, i no li falta la qualitat de la pell ni el punt de dolçor ni l'aroma. Actualment aquesta perfecció de la fruita és molt difícil de trobar, però ens entossudim a pensar que encara pot existir.

En l'àmbit de la indústria, la perfecció és més fàcilment aconseguible. Perquè s'ha programat quines característiques ha de tenir aquell clau o aquella màquina tèxtil i efectivament «no li falta res i té totes les qualitats requerides». És perfecte.

Però si ens movem en el camp de les activitats humanes, establir un cànon de perfecció que permeti afirmar que una novel·la, una pintura o una decisió política és perfecta, la nostra particular sentència és sempre discutible. ¿Les cares que pintava Picasso són realment perfectes? ¿Tenen les qualitats requerides com a cares? ¿Algunes novel·les francament bones són perfectes?

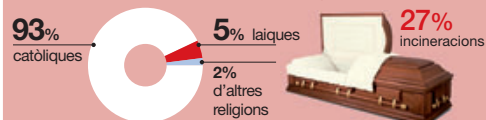
Quan Josep Pla escriu que, de bolets, «hi ha persones que no n'han trobat mai cap, que caminen i busquen com uns desesperats i no n'arriben a recollir cap. Jo no he estat mai boletaire, però tinc la impressió que no en trobaria mai cap»... Aquesta repetició de cap és absolutament imperfecta, segons les normes literàries. Però Pla sempre és suggestiu. Dins d'un magnífic bosc que qualifiquem de perfecte hi ha arbres torts i arbres podrits.

Una vegada, a Eleanora Duse li van parlar d'un violinista que no s'equivocava mai, i llavors l'actriu italiana va contestar: «Vostè creu que es pot ser un gran artista sense equivocar-se?».

Les imperfeccions són indispensables per justificar un model, sovint arbitrari, de perfecció. ■

COSSES de la VIDA

Cerimònies fúnebres a Catalunya

POLÈMICA AL GOVERN CATALÀ

El conseller d'Agricultura desafia Baltasar a alliberar óssos a Collserola

Llena surt en defensa del Síndic d'Aran i retreu a Medi Ambient que actuï d'esquena al territori

El 'cas Hvala' obre un inesperat front polític, amb crítiques d'Iniciativa als seus socis del tripartit

NEUS TOMÀS
BARCELONA

Ja no són només els caçadors de la Vall d'Aran els que si poguessin enviarien l'ós Hvala a un parc metropolità. Resulta que també un membre del Govern ha fet seu el comentari més sentit als bars aranesos. El conseller d'Agricultura, Joaquim Llena, que fins ara movia els fils per darrere però no s'havia pronunciat en públic, va trencar ahir el silenci i de passada l'estratègia del seu company de Medi Ambient, Francesc Baltasar. «M'agradaria que algun govern llunyà decidís posar l'ós a Collserola. Aleshores veuríem quin embolic que armava», va afirmar. I, sense necessitat de traslladar l'ós, n'ha armat un. Almenys als despatxos de la Generalitat.

Medi Ambient va recordar ahir que la competència per decidir el futur dels plantígrads és del departament de Baltasar, cosa que Llena reconeix, i va insistir que la decisió adoptada és la de mantenir el programa de reintroducció. Un portaveu de Baltasar es va limitar a qualificar de «desafortunades» les declaracions del titular d'Agricultura.

La resta de la feina la van deixar en mans del seu partit. El vicepresident d'Iniciativa, Jaume Bosch, li va demanar que es dediqui a la seva feina. «És preocupant que un conseller mostri un desconeixement tan gran de la realitat territorial de Catalunya i en concret de la realitat metropolitana», li va engegar.

EXPERIMENTS // Oficialment la Presidència del Govern pren partit a favor de Baltasar perquè és qui ho ha de gestionar. Però fonts governamentals reconeixen que les decisions no es poden adoptar d'esquena al territori i saben que en aquesta ocasió la Vall d'Aran ha parlat clar. A més, són conscients que si deixen sol el Síndic d'Aran, Paco Boya, CiU està preparada per tornar als despatxos que va ocupar durant més de dues dècades.

Encara que el president, José Montilla, no s'hi ha pronunciat públicament, els partidaris de retirar els óssos li atribueixen una frase que, encara que ambigua, podria interpretar-se com un aval a les posicions de Llena i Boya: «A mi tampoc m'agraden experiments com aquest».

La posició de Llena és la mateixa que repeteix Boya, des que Hvala va

les conseqüències polítiques de la urpada

EL CAÇADOR CAÇAT
LLUÍS TURMO

«Em va llançar una urpada a la cara, però la vaig esquivar i em va atacar al braç. He tornat a la vida. M'he vist a l'altre costat»

EL SÍNDIC ENFADAT
FRANCESC BOYA

«S'ha de superar la visió pirinenca de cap de setmana que es té des dels despatxos metropolitans»

EL 'CONSELLER VERD'
FRANCESC BALTASAR

«Ha sigut un incident aïllat, res més. Cal recordar que l'ós és una espècie en perill d'extinció»

EL PRESIDENT ARAGONÈS
MARCELINO IGLESIAS

«Les persones són més importants que els animals. I si no fem un bon pla, perilla la ramaderia»

EL CONSELLER DESAFIADOR
JOAQUIM LLENA

«Moltes vegades, i no es fa amb mala intenció, es pensa per la gent del món rural i es vol ordenar els seus espais»

EL PRESIDENT RETICENT
JOSÉ MONTILLA

No s'ha expressat en públic, però a José Montilla se li atribueix un nul suport a l'«experiment» de l'ós

atacar un caçador, i no és cap altra que la de reclamar que s'escolti l'opinió del Pirineu. El conseller, en la seva etapa anterior com a alcalde d'Alt Àneu (Pallars Sobirà), es va pronunciar sempre en contra de la reintroducció dels óssos.

JOC D'INTERESSOS // I a això s'hi ha de sumar els interessos electorals. Com

a primer secretari del PSC a Lleida, Llena sap prou bé què va costar arrabassar a CiU el poder a la Vall d'Aran. Per primera vegada des de la instauració de la democràcia, ara el Síndic és socialista i això explica també la fermesa de Boya.

«Cadascú ha de respondre davant els seus i jo em dec als aranesos», insisteix el Síndic. És el mateix argu-

ment que podria esgrimir Baltasar, ja que el mes vinent s'enfronta a una assemblea d'Iniciativa en què se sentiran veus crítiques amb l'actual direcció. Són els sectors partidaris d'emfatitzar el discurs ecologista, i això inclou també la defensa del programa europeu Life que el 1996 va implicar la reintroducció de l'ós als boscos aranesos. ■

la història

A LES PORTES DE BARCELONA

CAÇA INESGOTABLE

☞ Els óssos bruns viuen avui en racons inaccessibles del Pirineu, però hi va haver un temps no tan llunyà en què es comptaven per centenars i la seva caça era una activitat de la qual vivien moltes famílies. I no només a la serralada: les cròniques relaten que n'hi havia a Collserola a l'edat mitjana i també al massís dels Ports al segle XVIII. Més lluny, també habitaven a les serres de Cadis, Múrcia i fins i tot a Madrid, com recorda l'escut de l'arboç.

3.000 EXEMPLARS

☞ Si es compten els dos vessants dels Pirineus, entre els segles XVI i XX es van caçar almenys 1.905 óssos, segons el registre documental, de la qual cosa s'ha deduït una població màxima de 3.000 exemplars. La caça en va reduir el nombre dràsticament fins a arribar a uns escassos 200 supervivents als inicis del segle XX. En aquella època sembla que ja no en quedaven ni a la Cerdanya ni al Ripollès. Entre el 1900 i el 1960 hi ha constància d'almenys 50 óssos abatuts a tota la serralada. Cap al 1970 només n'hi havia 20 o 30 exemplars al nucli central-oriental, des del Canigó fins a la Vall d'Aran. El 1972, l'ós va ser declarat espècie protegida tant a França com a Espanya. Tot i així, prop d'una vintena han mort des d'aleshores de resultes de trets o verins.

L'ÚLTIM AUTÒCTON

☞ L'última vegada que es va veure un ós al Pirineu central-oriental va ser el 1982, a la Vall d'Aran, encara que n'hi ha indicis (empremtes) fins al 1991. En qualsevol cas, l'espècie no va desaparèixer mai del tot del Pirineu ja que se'n va mantenir una petita població al nucli occidental (valls d'Asp i Ossau). El 1996, França va iniciar el programa de reintroducció.

METEOROLOGIA

Catalunya es prepara per a un cap de setmana amb pluges intenses

► L'Aemet adverteix d'una «situació complicada» a partir d'aquesta nit

► La neu acumulada pot arribar als 50 centímetres a partir dels 1.500 metres

EL PERIÓDICO
BARCELONA

Les convulses condicions meteorològiques d'aquesta setmana a Catalunya no milloraran, almenys, fins dimecres que ve. Tot i la recuperació tèrmica posterior a l'onada de fred, la inestabilitat s'ha mantingut i seguirà portant precipitacions que fins demà a la tarda podrien caure amb una força considerable. Segons el pronòstic fet públic ahir per l'Agència Estatal de Meteorologia (Aemet), «dimecres es presenta amb una situació especialment complicada», sobretot des de primera hora de la matinada i fins al migdia. Aquesta agència adverteix que les demarcacions de Barcelona, Lleida i també Girona poden arribar a acumular fins a 80 litres en 12 hores i que hi ha un risc de xafecs d'intensitat forta en un àmbit local -de fins a 40 litres en una hora-. A més, hi haurà temporal marítim, sobretot a la Costa Brava.

L'Aemet també va advertir que les precipitacions seran en forma de neu al voltant dels 1.900 metres, però que aquesta cota baixarà al llarg del matí fins a arribar als 1.500 metres. Totes aquestes precipitacions també poden acumular grui-

► Pluja al centre de Barcelona, ahir a la tarda.

xos de neu considerables, superiors als 50 centímetres, que afegits a la neu ja amuntegada podria portar a una situació de risc per allaus de caràcter notable, d'acord amb l'escala europea.

Davant d'aquest panorama, la Direcció General de Protecció Civil va recomanar ahir extremar les precaucions, sobretot als conductors. En particular, va aconsellar «disminuir la velocitat al volant i no aturar-se en zones on pugui passar una gran quantitat d'aigua».

PERSISTÈNCIA // Des de l'arribada de l'onada de fred dimarts a la nit, els dies s'han succeït amb pluges i nevades suaus però persistents (amb l'expectació de dijous, assolint a gran part de Catalunya). Ahir, per exemple, una nova tempesta va inundar a

PLUJA ACUMULADA

Des de dimarts, dia 28, fins ahir a la tarda

Esport	119,2
Constantí	91,5
El Vendrell	90,2
Vacarisses	84,0
Vallirana	82,0
Begues - PN Garraf	76,7
Els Hostalets de Pierola	73,6
Boí	63,1
Falset	60,4
Cunit	60,1
Vilassar de Mar	49,2
Gisclareny	44,4

la tarda una petita carretera local del Maresme, la BV-6001 (Malgrat de Mar), i les cadenes van ser obligatòries per neu a la BV-4031 (Castellar de n'Hug) i a la C-28 (port de la Bonaigua).

Des del dia 28 fins ahir a la tarda, nombroses estacions del Servei Meteorològic de Catalunya van recollir quantitats de pluja i neu gens menyspreables. Les zones amb més precipitacions van ser l'alta muntanya, com va succeir a Esport (Pallars Sobirà), amb 119 litres per metre quadrat, i Port del Comte (Solsonès), amb 97, i també la franja litoral al sud de Barcelona, com ara Constantí (Tarragonès), on es van acumular 92 litres; el Vendrell (Baix Penedès), amb 90; Vallirana (Baix Llobregat), amb 82, i Begues (Garraf), amb 80. A la resta del territori, les pluges van oscil·lar entre els 20 i els 50 litres per metre quadrat, excepte al nord-oest català, on les precipitacions van ser una mica més escasses. En particular, la comarca que ahir mateix havia recollit menys pluja va ser, desafortunadament i una altra vegada, l'Alt Empordà. =

FAUNA

La fiscalia alerta que actuarà contra els que facin mal a l'òssa Hvala

JESÚS G. ALBALAT
BARCELONA

La Fiscalia Superior de Catalunya actuarà per la via penal si té constància que s'emprèn alguna acció per capturar l'òssa Hvala que posi en risc la seva vida. Els plantigrads són una espècie protegida i, per aquest motiu, atemptar contra ells és un acte delictiu. L'article 334 del Codi Penal castiga amb una pena de presó de quatre mesos a dos anys o una multa i inhabilitació a qui caci «espècies amenaçades, dugui a terme activitats que impedeixin o dificultin la seva reproducció o migració, contravenint les lleis o disposicions de caràcter general protectores de les espècies de fauna silvestre, comerç o trafiqui amb aquestes espècies o amb les seves restes».

Però perquè la fiscalia actuï s'hauria de constatar l'existència d'un risc evident. Per exemple, l'organització d'una cacera per atrapar-la, cosa que van estudiar els caçadors de Lés (Vall d'Aran) després que Hvala atacés un veí del poble dijous de la setmana passada. No obstant, pel simple

El plantigrad s'ha mogut 13 quilòmetres durant els últims dies

fet de perseguir-la també podria considerar-se que la batuda posa en perill l'òssa, si es té en compte que en breu començarà a buscar un lloc per hibernar i si existeix la certesa que un dispositiu de recerca i captura podria impedir que es refugis.

El titular del jutjat de Viella, Javier Vázquez, va acordar aquesta setmana arxivar la denúncia interposada per una organització ecologista contra la persecució que pateix l'òssa Hvala. L'entitat denunciada assenyalava que «les batudes realitzades per membres del Consell d'Aran» no garantien «la seguretat» de l'òssa i subratllava que en l'equip no hi participava un veterinari i, que per tant entenia que aquestes accions posaven «en perill la vida de l'animal salvatge protegit per la llei». En la seva resolució, el jutge sosté que no existeixen indicis per iniciar un procés penal, però deixa oberta la porta per reobrir el cas si s'aporten proves.

MOVIMENT // Mentrestant, Hvala ha canviat de lloc. Els guardes de Medi Ambient del Consell General d'Aran van localitzar ahir el plantigrad al municipi de Bossost (Vall d'Aran), cosa que demostra la mobilitat de l'animal abans de començar a hibernar. L'última vegada que va ser detectada, l'òssa era a Canejan, que està situat a gairebé 13 quilòmetres de distància de Bossost. =

IDEAS SENCILLAS PARA VIVIR MEJOR

Salid al campo a por caracoles

Redine a la familia y comunícales la noticia: hoy nos vamos a coger caracoles. Pensad que conviene elegir un calzado adecuado, alguna chaqueta o chubasquero que os proteja de la humedad y el frío y, por supuesto, una bolsa de red para ir depositando los caracoles que os vayáis encontrando por el camino. Aunque no es necesario alejarse mucho de la ciudad para encontrar caracoles, aprovechando la ocasión, por qué no irse a un lugar bonito en el que el paisaje os libere del estrés de la semana y los niños puedan conocer 'in situ' un espacio natural. Sobre las técnicas para encontrar caracoles, lo más apropiado es esperar a que caigan unas gotas de lluvia en el campo, aunque si no se da el caso, a media tarde puede ser un buen momento. En la búsqueda vale todo, entre unas ramas de hinojo, debajo de unas piedras, en las márgenes de un sendero, los caracoles se encuentran en los lugares más inhóspitos. Cuando tengáis suficientes, sólo tendréis que pensar en la receta.

+info: www.revistaagua.com

ANUNCIS OFICIALS

Ajuntament de la Vila de Masquefa

Departament d'Urbanisme
Anunci

Atès que l'Ens Abastament d'Aigua (ATLL) ha presentat sol·licitud de llicència d'obres exp. n. 143/2008 per a la instal·lació de plaques fotovoltaiques de 300 kw a les instal·lacions d'ATLL situades a la finca rústica pol. 6 parc. 133. Al tractar-se d'una instal·lació en terrenys qualificats com a clau 3 a serveis tècnics per abastament d'aigües dins el sol no urbanitzable d'interès ecològic (clau 19a) es procedent sotmetre a exposició pública pel termini d'un mes tal com estableix l'art. 48 de la Llei d'Urbanisme.

Aquest és un acte de tràmit, no definitiu en via administrativa, i per tant no és susceptible de recurs, i així sense perjudici que puguem exercitar el que estímu procedent, de conformitat amb el que disposa l'article 58.2 de la Llei 30/1992.

Masquefa, 29 d'octubre del 2008
Per resolució de l'Alcalde n. de 868 04/07/07
L'alcalde p.d.f. - La secretària
Antonia Vidal i Vinaixa

Ajuntament de la Vila de Masquefa

Departament d'Urbanisme
Anunci

Atès que el Sr. Marc Gil Negrete en representació de Mes K Gossos, Serveis Canins, S.L.L. ha presentat sol·licitud de llicència d'obres expedient n. 304/2007 per a la instal·lació d'un nucli zoològic format per una granja canina a la finca situada al Polígon 10 Parcel·la 15, i per tractar-se d'una edificació dins el Sol No Urbanitzable de Protecció Agrícola (clau 19b) es procedent sotmetre a exposició pública pel termini d'un mes tal com estableix l'art. 48 de la Llei d'Urbanisme.

Aquest és un acte de tràmit, no definitiu en via administrativa, i per tant no és susceptible de recurs, i així sense perjudici que puguem exercitar el que estímu procedent, de conformitat amb el que disposa l'article 58.2 de la Llei 30/1992.

Masquefa, 22 d'octubre del 2008
Per resolució de l'Alcalde n. de 868 04/07/07
L'alcalde p.d.f. - La secretària
Antonia Vidal i Vinaixa

FAUNA

La captura de Hvala només depèn d'un xip

► L'operació s'iniciarà quan arribi a la Vall d'Aran el collar per controlar-la

EL PERIÓDICO
LLEIDA

Només falta un xip. El Consell General d'Aran fa dies que espera l'arribada a la vall d'un dispositiu localitzador, l'únic element que falta per posar en marxa la captura de l'ós Hvala, l'animal que el 23 d'octubre passat va atacar un caçador de Lés. El president aranès, el Síndic Francesc Boya (UA-PSC), va confirmar ahir que tot està a punt per iniciar l'operació, a l'espera, únicament, de disposar del collar amb el xip, que li serà col·locat al plantigrad tan bon punt sigui atrapat.

Des del 31 d'octubre passat, els agents rurals del Consell General tenen localitzat l'animal als boscos del terme municipal de Bossost, a prop de la frontera amb França, encara que la gran quantitat de neu acumulada a la zona en dificulta el seguiment, va dir Boya. El polític va explicar que, una vegada interceptada, Hvala serà instal·lada en un habitatacle construït especialment per transportar-la. «No és una gàbia», va aclarir el síndic en declaracions a l'emissora local Segre Ràdio.

L'operació, va admetre Boya, en aquests moments està aturada, per-

què encara no ha arribat «el xip de collar, que permetrà localitzar l'animal en el futur, ja que el que porta ara és abdominal i deixarà de funcionar ben aviat», va assenyalar. Es calcula que l'ós no començarà la hibernació fins a principis de desembre, i per tant encara queda temps.

El president aranès, que va assegurar que França encara no ha respost a les seves peticions de col·laboració per atrapar Hvala, va avançar que la comissió de seguiment del

programa Life de reintroducció de l'ós bru al Pirineu es reunirà aquesta setmana, quan ja fa tres setmanes de l'atac.

EL DESTÍ DE L'ANIMAL // En la trobada, va confiar Boya, es decidirà quin serà el destí del plantigrad una vegada capturat. «Nosaltres només portarem a terme el dispositiu, però és la Generalitat la que ha de decidir què fer amb l'animal, si portar-lo a una zona de bosc menys pròxima a àrees

habitades o buscar una altra solució», va indicar.

Boya també va confirmar que ja han fet arribar a la Generalitat un informe en què es detalla el cost i els recursos materials que hauria de tenir el programa de seguiment dels óssos del Pirineu acordat després de l'atac al caçador entre el consell aranès i el Govern català. «Hem quantificat que aquest programa costaria uns 400.000 euros anuals», va manifestar.

Una vegada més, el Síndic va denunciar la falta de suport institucional amb què han comptat els aranèsos en aquest cas. «Nosaltres ens vam comprometre a capturar l'ós davant de la població, on hi ha una alarma social perquè existeix el perill d'un nou atac. Després de l'agressió s'hauria d'haver actuat de manera urgent, però hi ha molta gent que s'ha de posar d'acord i hi veiem molt poca voluntat. Ens sentim una mica sols», va concloure Boya. ■

el consolat

FRANÇA, A L'EXPECTATIVA

► El Consolat General de França a Barcelona està pendent des de fa dies de les evolucions de l'ós Hvala, segons van confirmar ahir fonts de l'oficina diplomàtica. El cònsol Pascal Brice «segueix amb interès aquest assumpte i està molt atent a tot el que passa», va assegurar una portaveu. Brice, que demà viatjarà a Lleida per explicar la gestió que França està portant a terme al capdavant de la Presidència de la Unió Europea, aprofitarà la visita per conèixer l'opinió de les autoritats locals. De moment, el Govern francès, responsable de la introducció del plantigrad al Pirineu, ha eludit pronunciar-se sobre el cas.

Barcelona (Esplugues)

OFICINES EN LLOGUER O VENDA PER ESTRENAR

- Superfície total: 5.100 m², lloguer a partir de 600 m²
- Ús industrial amb oficines
- Pàrquing a la finca

PREU

Lloguer: 136/m² mes; Venda: 10 Mil·l·€

Tel. 600 45 04 10

Programa d'ajuts per a la instal·lació d'ascensors fins al 60%

Deixa de comptar esglaons

Ara, Barcelona és més a prop teu, gràcies al nou Programa d'ajuts per a la instal·lació d'ascensors. Vagis on vagis, deixaràs de comptar esglaons, perquè subvencionem fins al 60% del cost de la instal·lació.

Informa-te'n:
www.bcn.cat/ajutsascensors
Xarxa d'Oficines de l'Habitatge

o bé trucant al:

010

807 117 700

Programa de subvencions de l'ajut a l'habitatge
Equipament d'edificis i edificis d'habitatge
Ajut per a l'habitatge
Per informació de més detalls de les subvencions de l'ajut a l'habitatge, contacta amb l'Oficina d'Informació al Ciutadà.

Barcelona, posa's
guapa

Visca Barcelona!

www.bcn.cat/viscabarcelona

Amb el suport de: **Generalitat de Catalunya**

Gestionat per: **Institut del Patrimoni Urbà i la Qualitat de Vida**

INFRAESTRUCTURES

Un llamp deixa sense llum els 900.000 habitants de Mallorca i Menorca

► L'avaria a la tèrmica d'Alcúdia no es va solucionar del tot fins al cap de 7 hores

► El Govern balear qualifica de «greu» l'incident i obre un expedient informatiu

EL PERIÓDICO
PALMA

Un llamp va deixar ahir a les fosques les illes de Mallorca i Menorca durant dues hores. El tall va afectar almenys durant una hora més de 574.000 clients. A les dues illes hi viuen unes 900.000 persones en total. El servei es va anar restablint progressivament, i va tornar a la normalitat a les set de la tarda tocades. A diferència del que va passar a Barcelona el 2007, l'espoleta va ser un fet completament natural: l'aparell elèctric que va acompanyar les tempestes registrades al matí a les illes Balears va danyar la central tèr-

mica de Murterar, a Alcúdia.

A les 12.06 hores, un llamp caigut sobre la planta generadora d'electricitat que l'empresa té a Alcúdia –l'única, amb les de Carboneras (Almeria) i Los Barrios (Cadis), que encara funcionen amb carbó– va causar un curtcircuit trifàsic doble, va explicar la companyia Endesa. Segons els tècnics, aquest tipus de curtcircuits són els més perillosos que es poden donar, ja que si es prolonguen en el temps arriben a danyar irremediablement els transformadors i altres components de la instal·lació. És, per tant, la principal incidència que s'ha de prevenir al dissenyar-se una planta. Alcúdia té una potència de 510 megawatts (MW), el 25% més, per exemple, que la central de generació de cicle combinat de la zona del Fòrum.

A causa de l'avaria, Gesa Endesa, l'empresa subministradora –en aquesta ocasió tot queda a casa de la mateixa elèctrica–, no va poder donar servei a cap de les dues illes. El subministrament de Menorca es realitza mitjançant un cable submarí que connecta la tèrmica danyada amb la central de Colàrsega, a Maó. A les dues del migdia, la col·locació

antecedent

LA FALLADA DEL JULIOL DEL 2007

DESPRÉS DE BARCELONA

► El 30 de juliol del 2007, just una setmana després de l'apagada que va deixar Barcelona a les fosques, un incendi en un transformador de la subestació elèctrica de Gesa-Endesa a Calvià (Mallorca) va deixar sense llum la part oest de l'illa de Mallorca.

TEMPORADA ESTIUENCA

► L'avaria té similituds amb la d'ahir: es va allargar durant set hores i mitja –per les set d'ahir– mentre que a Palma l'afectació va ser de només 30 minuts, pels 60 d'ahir. Les localitats turístiques –va passar en plena temporada estiuenca– de Calvià i Andratx van ser les més perjudicades, a l'estar sense subministrament de 10.30 hores a les cinc de la tarda.

d'equips generadors en aquesta localitat va restablir el servei a l'illa.

Pel que fa a Mallorca, Endesa va recuperar la llum al centre de Palma poc després de la una i va preveure que garantiria la totalitat del subministrament a l'illa a les quatre de la tarda. No obstant, les localitats de Porreres, Santanyí, Banyalbufar i Puigpunyent van estar a les fosques fins a les set del vespre.

HOSPITALS AMB GENERADORS // La consellera d'Interior balear, Maria Àngels Leciñena, va qualificar l'incident de «greu» i va informar que el seu Executiu obrirà un expedient informatiu. Leciñena va explicar que els hospitals insulars havien treballat amb grups electrògens propis. Els serveis d'emergències activats pel tall van atendre unes 40 incidències, la majoria accidents de trànsit i persones atrapades en ascensors. No es va registrar cap ferit de gravetat. La Guàrdia Civil va haver de respondre quantiosos avisos relacionats amb alarmes de negocis que van saltar a causa de l'avaria i també va prestar assistència en nombrosos accidents de trànsit –a Palma s'hi va viure un gran embús–, tots lleus. ■

FAUNA

Una cimera d'experts descarta la captura de Hvala

► Els tècnics volen que es creïn «patrulles ós» per seguir de prop els animals

MARIA JESÚS IBÁÑEZ
LLEIDA

L'ósca Hvala pot seguir campant tranquil·la pel Pirineu. Almenys, de moment. Tècnics del Ministeri de Medi Ambient espanyol, del departament francès d'Ecologia, de la Generalitat de Catalunya i del Govern d'Aragó, assessorats per un equip d'experts en la matèria, es van reunir ahir i van acordar aplicar mesures específiques per fomentar el coïxement i el seguiment de la població d'òssos bruns al Pirineu, sense abordar per ara la captura de Hvala, el plantigrad que el 23 d'octubre passat va ferir un caçador aragès. La recomanació ignora la petició feta fa unes setmanes pel Consell General d'Aran, que va reclamar que l'animal fos atrapat i traslladat fora de la vall.

Sense fer menció de quants diners seran necessaris per desenvolupar el paquet de mesures proposat –això és cosa dels polítics, que tenen previst una trobada per d'aquí a

unes setmanes–, el grup de treball tècnic considera que fa falta insistir en la necessitat de «fer compatibles les activitats humanes a la muntanya amb la conservació de la població d'òssos bruns», segons va recollir el Ministeri de Medi Ambient en un comunicat emès al final de la reunió.

Entre altres propostes, els tècnics, reunits ahir per primera vegada amb presència francesa després de l'atac de Hvala, recomanen crear les denominades «patrulles ós», uns equips formats per guàrdies forestals especialitzats que segueixen sobre el terreny les evolucions dels plantigrads. Aquestes patrulles funcionen amb èxit des de ja fa uns anys a la serralada Cantàbrica, en què habita una important colònia d'òssos.

DECEPCIÓ I CAUTELA // Les coses a la Vall d'Aran seguiran, doncs, més o menys com fins ara. Totes les esperances posades en la reunió tècnica d'ahir van caure en sac foradat. Sobretot, perquè els polítics responsables havien dit públicament que acatarien les recomanacions que se'ls fessin arribar després de la trobada. De la reunió se n'esperava que, entre altres coses, sortís una solució per a

► L'ósca Hvala, en una imatge de finals d'octubre.

la captura de Hvala.

Lluny d'això, els experts advoquen per «conèixer millor la població d'òssos bruns i brindar una millor atenció als ciutadans en matèria d'informació, assessorament o construcció de sistemes temporals de prevenció». Un cúmul de bones intencions, en definitiva.

Allunyat del desànim, el Consell General d'Aran va preferir mostrar-se cautelós. S'hauran d'analitzar les recomanacions dels experts i veure si realment es descarta la captura de

l'ósca, va assenyalar ahir a la nit un portaveu. Segui com sigui, el Govern aragès, segons va indicar la mateixa font, ha de donar compliment a la moció aprovada per unanimitat a finals del mes d'octubre passat pel ple del Consell en què es reclama el trasllat de l'ósca. Per això, el Síndic d'Aran, el socialista Francesc Boya, convocarà una reunió urgent amb tots els responsables polítics dels departaments implicats en aquest assumpte per comunicar-los la seva postura. ■

LA CASA DE LAS MANTAS

Vesteix la teva llar

PREUS PER A NO ESPERAR...!!

Nòrdics (300g) €19,90

Edredons colors variats 24 €

Fundes Nòrdiques 3 peces €19

Cobertors Bouti amb funda coixi 39 €

Jogs de llit 3 peces 19 €

NO TANQUEM AL MIGDIA

Reig Martí

Nicoleta

Bassols

Benetton

National Geographic

Disney

a Jonqueres 5 al costat de "la Caixa"

MEDI AMBIENT

Protesta pirinenca pel dret a decidir sobre l'óssa Hvala

► 600 persones es manifesten a la Vall d'Aran perquè se'ls tingui en compte

MARÍA JESÚS IBÁÑEZ
LES

Volen decidir què els convé. Unes 600 persones, procedents de poblacions de tot el Pirineu –català, aragonès, basc i francès– es van manifestar ahir a la Vall d'Aran per reclamar que se'ls escolti i que la seva opinió es tingui en compte en els assumptes que els concerneixen. La protesta –que es pot considerar tot un èxit de convocatòria si es valora segons els paràmetres pirinencs– és conseqüència directa de la polèmica

suscitada arran de l'atac, el dia 23 d'octubre, de l'óssa Hvala a un caçador aranès.

«No volem que es frivolitzi sobre nosaltres, ni que se'ns ridiculitzi», va reivindicar ahir el president del Consell General d'Aran, el Síndic Francesc Boya, encarregat de portar la pancarta de la manifestació –amb el lema *Pel dret a decidir*–, juntament amb els líders de totes les forces polítiques araneses, alcaldes i representants d'associacions ramaderes, societats de caçadors i diferents col·lectius de la zona. Va ser, va assegurar Francesc Boya, la protesta més multitudinària de totes les que s'han organitzat «en 40 anys a aquesta banda del Pirineu».

Descartada la captura de l'óssa Hvala per traslladar-la fora de la Vall d'Aran, com reclamaven els veïns i

► Un moment de la protesta, amb un ninot penjat que simbolitza l'óssa Hvala, ahir.

les institucions de la comarca, semblava que ara l'únic marge de maniobra que li queda al Síndic és aconseguir que l'Administració central i, sobretot, l'autonòmica tinguin en compte la gent del Pirineu quan es prenguin decisions que els afectin. «Volem ser presents en la gestió del

Els tècnics creuen que l'animal ja ha començat la hibernació

► El rastre de Hvala es va perdre el 17 de novembre. Aquell dia, els guardes forestals del Consell General d'Aran, que controlaven gairebé al minut els passos de l'óssa pels boscos de Bossost, van detectar l'últim indici de l'animal. És possible, apunten els experts, que l'abundància de neu caiguda aquests dies a la zona –acompanyada per una intensa baixada de temperatures–, així com el fet que l'óssa estigui prenyada, hagin avançat unes setmanes el procés d'hibernació.

nostre territori», va reclamar ahir Boya, que va denunciar que la reintroducció de l'ós bru es fes sense comptar amb els afectats i que, fins i tot avui, 12 anys després de l'alliberament del primer exemplar, «no hi hagi ni un sol representant nostre en l'equip de seguiment».

PUNT D'INFLEXIÓ // Els habitants de la muntanya estan dolguts per la imatge que alguns mitjans de comunicació han donat d'ells, arran de l'incident protagonitzat per l'óssa Hvala. «Aquesta manifestació ha de marcar un abans i un després, un punt d'inflexió per als que organitzen polítiques del Pirineu des d'un despatx de Barcelona, Madrid o París», va insistir Boya. Abans de la mobilització pels carrers de Les, representants d'uns 150 col·lectius i associacions van firmar un manifest en suport al «dret a decidir». ■

BELLESA I SALUT

CENTRES D'ASSISTÈNCIA

CLÍNICA EUGEN

Fes una donació d'òvuls.
Amb compensació econòmica.

Info: www.eudona.com
Tel. 900.50.70.97

ESPECIALITATS MÈDIQUES

AGRUPACIÓ TUTOR MÈDICA

Clínica de cirurgia ambulatoria acreditada per a la interrupció legal de l'embaràs d'alt i baix risc, amb anestèsia local i/o general. Oberta fins i tot els dissabtes. Urgències les 24 hores. Vasectomies. Ligadures de trompes amb alta el mateix dia.

C/ Berguedà, 17-19. BCN.
T. 93.419.26.26

ESTÈTICA I SALUT

AGRUPACIÓ MÈDICA SARRIÀ

Cirurgia plàstica, reparadora i estètica. Ginecologia. Pt. familiar. Urologia. Cirurgia vascular (various). Dermatologia. Psiquiatria. Endocrinologia. Obesitat. Medicina general. Anàlisis clíniques.

Berguedà, 17. BCN. T. 932.806.666

RESIDÈNCIES

LLAR RESIDÈNCIA FLORIS ARENYS DE MAR

Al centre del poble, davant del mar. Al servei de la gent gran que no vol viure sola.

93.792.33.54 • E-mail: info@siresa.com

CENTRE ASSISTENCIAL IMPALA ARENYS DE MAR

Amb jardins i piscina. Sabem el que necessita. Ens avalen més de 20 anys d'experiència.
Tel. 93.792.59.30 - 93.792.15.04
E-mail: info@siresa.com

RESID. GERIÀTRICA 3a EDAT

Centre de dia. Horari lliure de visites. Cuina pròpia. Zona Congrés-Sagrera.
T. 933.528.007

Residència DIN Assistida

Totes les habitacions amb bany. Assistència mèdica. T.S. Fisioteràpia. Psicòleg. Infermeria. Cuina elaborada.
València, 191 • Tel. 93 454 12 00

Perd fins a 6 quilos per mes i de 8 a 10 cm de cintura només per 100 € al mes

12 SESSIONS INCLOSES

¿Desearía entender mejor las palabras?

EN AUDIO CLINIC TENEMOS LA SOLUCIÓN
Chequeo auditivo PERSONALIZADO y totalmente GRATUITO
Adaptación de audífonos 100% Digitales. Programables. SuperPotentes e Invisibles
Audífonos desde 299 €
Visítenos y le informaremos sin ningún compromiso
Passeig de Sant Joan, 179 - 08037 BARCELONA Tel.: 93 458 14 73

LA MILLOR ATENCIÓ PER A LA GENT GRAN RESIDÈNCIES ASSISTIDES

HOTEL VILA VALDORREIX
Tel: 93 589 62 58 - Adm. Joan Jordà, 64. 08190 VALDORREIX
RESIDÈNCIA SANTA MARIA
Tel: 93 564 72 32 - C/ Matis, 12 08110 MONTADA I REXACH
HOTEL PRUDENCI
Tel: 93 887 00 75 - C/ra. de Marassa, 55. 08551 TONA

CENTRE PER A LA GENT GRAN ORBLANC

Edifici nou enjardinat de 1.400 m2 construït per a residència d'alt estandàrd a Santa Coloma de Gramenet, al costat del barri de Montigala. Pàrquing privat. Habitacions estil suite, totes exteriors i molt assolades amb terrassa, cambra de bany completa, telèfon, TV, etc. Servei mèdic diari, fisioteràpia, infermeria, animació, podòleg, perruqueria, bugaderia, etc. Estades curtes i llargues.
Centre de dia. Horari lliure de visites.
Metro línia 1, parada FONDO C/ Roma, 67. Informació telèfon 93.391.04.03 / 93.391.70.45
www.orblanc.net

RESIDÈNCIA 3a EDAT

Centre privat i concertat
Preu 1.300 € + IVA.
En torre enjardinada.
93.792.85.93 LLAVANERES

AFP / UNIVERSITAT DE CAMBRIDGE

CIÈNCIA

QUATRE ÓSSOS DE PELUIX VIATGEN A L'ESPAI

Londres o En la història de l'exploració espacial hi havia hagut micos, gossos i fins i tot aranyes, però mai, fins dijous passat, óssos de peluix (foto). La Universitat de Cambridge va llançar quatre d'aquests ninots, vestits amb roba dissenyada per nens d'entre 11 i 12 anys, a 30.000 metres de la Terra, com a part d'un programa per provocar excitació científica entre els més joves. Els intrèpids exploradors van suportar temperatures de fins a 53 graus sota zero durant un vol de més de dues hores que va acabar amb els peluixos novament a la Terra.

Ve de la pàgina anterior

en la mobilitat, i en definitiva en l'eficàcia del pla a 80 quilòmetres per hora, el conseller Francesc Baltasar va assenyalar que s'han distingit dos grans blocs temporals. El primer, entre els mesos de gener i agost, quan no hi havia crisi, i en què els vehicles que van circular van ser més o menys els mateixos que el 2007. En aquells vuit mesos, les emissions dels dos contaminants van caure el 10,2%. Els últims quatre mesos de l'any, amb la crisi ja desfermada, el descens dels vehicles en circulació va ser del 5,7%, i el de la contaminació, del 13%. La mitjana resultant situa en l'11% la reducció dels dos contaminants en les vies d'accés, cosa que va permetre disminuir 30.000 tones anuals de combustible, el 3,7% del consum anual metropolità. Un estalvi de 40 milions d'euros.

EL PES DE LA INDÚSTRIA // L'objectiu per al 2010, específicament per a les vies d'accés de la ciutat, és reduir la presència de contaminants en un 22% (NOx) i un 20% (PM10). L'estudi detalla que els efectes del pla són molt significatius a les zones veïnes a les vies.

**El límit de velocitat
ha permès estalviar 40
milions en combustible**

No obstant, a dos quilòmetres d'aquestes vies la incidència és gairebé nul·la. Un altre efecte col·lateral en el pla mediametropolità: Medi Ambient xifra en unes 93.000 tones l'estalvi d'emissions de CO₂, el gas vinculat al canvi climàtic.

Pel que fa a la indústria, el conseller va reconèixer que la reducció de la producció a causa de la crisi econòmica pot tenir alguna cosa a veure amb la disminució en un 44% dels gasos que emet el sector, més de 1.000 tones anuals, però que, en qualsevol cas, l'èxit també es deu «a les mesures aplicades per la indústria», bàsicament la substitució de filtres. S'ha de recordar que la indústria produeix el 28% de les emissions de PM10 i el 31% de NOx a la zona 1, i que només el transport, amb el 52% i el 40%, respectivament, la supera.

EL DUBTE DE LA PLUJA // La diferència de situacions meteorològiques entre els anys 2007 i 2008 és, potser, el paràmetre que deixa una ombra més gran, perquè l'explicació donada per la conselleria no aclareix gaires dubtes. Emparats per les dades del servei meteorològic català (Meteocat), que assenyalava que el règim de pluges del 2008 va estar en la mitjana del que sol ser habitual, Medi Ambient va voler treure ferro a la presumpta participació de les precipitacions en una millora de la qualitat de l'aire a l'àrea metropolitana. El cert és que, no obstant, l'any 2007 va estar molt per sota d'aquesta mateixa mitjana històrica. ■

ALBERT BERTRAN

SANITAT

NOU CENTRE SOCIOSANITARI A BCN PER A MALALTS D'ALZHEIMER

Barcelona • Un nou centre sociosanitari, l'Hospital Caixa Catalunya, situat a la Vall d'Hebron, acollirà 245 persones afectades per malalties

neurodegeneratives, entre elles la malaltia d'Alzheimer. El servei, finançat per Caixa Catalunya, va ser inaugurat ahir per la reina Sofia (a la foto). El centre

disposa de 9.000 metres quadrats d'instal·lacions i 8.000 més de zona enjardinada. Caixa Catalunya preveu estendre els seus projectes a altres comunitats.

FAUNA

Aran indulta l'óssa Hvala i renuncia al seu trasllat

► **El Consell General amplia el pla de seguretat abans del final de la hibernació**

**MARIA JESÚS IBÁÑEZ
LLEIDA**

Quatre mesos després de l'atac de l'óssa Hvala a un caçador del Pirineu, el Consell General d'Aran ha començat a desplegar un paquet de mesures per minimitzar l'impacte de l'animal, que s'espera que es desporti de la hibernació al llarg de les properes setmanes. El Govern aranès ha renunciat, d'aquesta manera, a la captura i trasllat del plantigrad, després de tot un hivern de converses amb les administracions central i autonòmiques. Els contactes es plasmaran, va avançar ahir el Síndic d'Aran, Francesc Boya, en un conveni, pel qual el Consell General entrarà a formar part del grup de seguiment de l'ós.

L'acord, que encara està en procés de negociació, també preveurà un reforç dels controls a distància que es realitzin sobre Hvala i un increment en l'import de les indemnitzacions que perceben els agricultors afectats per atacs de l'animal. Els tècnics del Consell General calculen que l'óssa, de qui es va perdre el ras-

►► L'óssa Hvala, l'octubre passat, al Pirineu aranès.

tre a mitjans del novembre passat –quan les nevades ja van començar a ser abundants–, podria haver donat a llum alguna cria.

NO A LA REINTRODUCCIÓ // Amb tot, el Govern aranès manté el seu rebuig al programa europeu –que encapçala l'Executiu francès– de reintroducció de l'ós bru al Pirineu, a l'entendre que algunes de les valls de la zona, en especial les més poblades, ja no reuneixen les condicions necessàries per garantir la convivència d'aquests animals amb l'activitat humana. Així mateix l'hi va expres-

sar el síndic Boya a la directora general de Medi Natural de la Generalitat, Núria Buenaventura, amb qui va mantenir una entrevista la setmana passada.

«Quan el grup de seguiment de l'ós ens va dir, el novembre passat, que no es podia portar a terme la deslocalització de l'animal, vam decidir començar a preparar-nos per a la primavera», va assenyalar Boya, que va recordar que la Vall d'Aran «només està demanant que es desenvolupin mesures com les que ja existeixen, des de fa un temps, a les comunitats de Navarra i Aragó». ■

REBAIXES ARMARIS PREUS IMPOSSIBLES de MILLORAR

ARMARI 3 PORTES + 3 CALAIDOS
(2,38 x 1,28 x 0,52) 2 CALAIDOS
239,95

ARMARI 2 PORTES + 3 CALAIDOS
(1,84 x 0,80) 2 CALAIDOS
119,95

ARMARI 2 PORTES + 3 CALAIDOS
(1,84 x 0,80) 2 CALAIDOS
159,95

ARMARI 3 PORTES + 3 CALAIDOS
(1,83 x 1,30) 3 PORTES
189,95

ARMARI 3 PORTES + 3 CALAIDOS
(1,83 x 1,30) 3 PORTES
169,95

ARMARI 3 PORTES + 3 CALAIDOS
(1,83 x 1,30) 3 PORTES
224,95

NIPO
TUT PER A LA LLAR... MOBLES / IL·LUMINACIÓ
www.nipomobili.com • At. Client: 907 15 60 47

TERRASSA
C/IBISSE PERELLÓ 83 (LES FONTS) 93 731 44 87

MANRESA
C/MASSIA D'EN TORRENT 4 POL IND ROQUETES IV 93 811 57 86

VILANOVA
C/TA DE BARCELONA 244 (SECTOR AVIALLANEDA) 93 230 94 29

GIRONA
C/TA DE GRANOLLERS A ST CELONI KM 1,8 93 849 87 40

GRANOLLERS

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

Director: Rafael Nadal

Director adjunt: Sebastián Serrano

Subdirectors: Juancho Durnal, Iosu de la Torre, Bernat Gasulla i Joan Busquet

Director d'art: Ferran Grau. Delegat a Madrid: Enric Hernández

AREES. Tancament: Enric Sala. Opinió: Carles Pastor. Internacional: Eva Peruga. Política: Joan M. Perdigué. Economia: Joaquín Romero. Societat: Carles Colls. Catalunya: Miquel Àngel Maestro. Gran Barcelona: Javier Belmonte. Esports: David Torres. Cult: Teresa Cendrós. Edició gràfica: Xavier Jubera.

Diagramació: Ricard Sans. Infografia: Ricard Gracia. Documentació: Miren Casado. Edició en català: Ricard Fitó. Edició digital: David Sánchez

Secretari general de redacció: Xavier Martínez Chico.

Editorial

L'opinió del diari s'expressa només als editorials.
Els articles exposen posicions personals.

Bermejo no podia continuar

La dimissió de Mariano Fernández Bermejo al capdavant del Ministeri de Justícia és la sortida més lògica i digna per poder superar una situació que perjudicava el Govern i pertorbava la investigació que hi ha en marxa en aquests moments sobre la trama de corrupció descoberta a l'entorn del PP. Tal com afirmava l'editorial de diumenge d'EL PERIÓDICO, la situació del ministre era insostenible, i el seu relleu, una necessitat peremptòria per no desviar l'atenció sobre el que realment importa: el comportament presumptament il·legal d'una llista encara no tancada de personatges pròxims al PP, ocupats a enriquir-se amb tota classe de tripijocs. Per no parlar de la necessitat d'abordar sense hipòtesis la reforma de la justícia i les repercussions de la vaga de jutges, de la passada i de la fixada per al juny.

La dimissió era una exigència ètica per desarmar els que, interessadament, volien presentar la cacera en què el ministre va coincidir amb el jutge Baltasar Garzón i un comandament de la policia com la prova del nou de la conspiració posada en marxa des de l'Executiu per desestabilitzar els populars. Però la dimissió també era una necessitat política per al Govern per esvair la sensació que és incapaç de posar ordre a la seva pròpia casa just quan exigeix exemplaritat a la d'altres.

El torn del PP

Farà mal fet el PP si creu que ha abatut una peça de primer ordre en el pols que manté amb el Govern i no té altres obligacions. En realitat, és aquest el que surt reforçat del trèngol, encara que la crisi de confiança provocada per Fernández Bermejo hagi trigat massa a solucionar-se. Perquè el

canvi a la cartera no invalida res del que s'ha investigat i publicat fins ara, i totes les dades alimenten la sospita molt fonamentada que el primer partit de l'oposició està rebent batzegades per un seguit d'irregularitats de les quals encara no se sap l'abast final.

Si, tal com se suposa, el jutge Garzón està a punt d'inhibir-se en la instrucció del cas en favor de dos o més tribunals superiors de justícia a causa del fet que alguns dels imputats són aforats, les urgències populars són inajornables. És a dir, està a punt de no tenir efecte la cortina de fum darrere de la qual el PP ha amagat les seves responsabilitats fins a la data. I el pitjor que li pot passar al partit que és responsable constitucional de controlar el Govern és sentir-se lligat de mans per la seva incapacitat per depurar responsabilitats.

Per tot plegat, és obligat insistir, com també feiem diumenge,

que Mariano Rajoy ha d'intervenir en aquest assumpte i apartar els corruptes. No només perquè la instrucció que s'ha iniciat a l'Audiència Nacional interessa de ple al seu partit, sinó perquè el confús cas d'espionatge descobert a la Comunitat de Madrid deixa al descobert un malsà clima de desconfiança i, una cosa encara pitjor, permet tenir sospites pel que fa al desviament de fons per pagar als espies.

L'hora de la prudència

Per a Francisco Caamaño, successor del dimissionari, el que ha passat les últimes setmanes ha de ser la referència obligada que l'allunyi de comportaments compromesos. Només així podrà afrontar allò que realment importa de la seva cartera, la reforma i la modernització de la justícia i el conflicte amb els jutges, i podrà quedar al marge d'altres pugnes que tenen poc a veure amb la seva obligació. I, de passada, evitarà al Govern i al PSOE la repetició del penós exercici de les últimes

setmanes: defensar per obligació, no pas per convicció, la conducta d'un ministre.

La serenitat i la prudència que s'esperen de Caamaño han de contribuir de manera decisiva al fet que canviï el registre de tot el que s'ha vist, sentit i escrit del pols que mantenen Govern i oposició. Perquè presentar la dimissió no només és un saludable instrument democràtic per ventilar els salons del poder quan no hi ha cap altra manera de fer-ho, sinó que eleva el llistó del comportament exigible a l'oposició en qüestions tan greus com les que es tramiten al jutjat.

La dignificació de la política no només depèn de la justesa amb què s'aplica un programa, d'acord amb els interessos dels ciutadans. Necessita també que, amb prudència i determinació a parts iguals, s'aixequi l'alfombra de tant en tant i es faci neteja general. Si no és així, la dimissió de Fernández Bermejo haurà servit per millorar la imatge del Govern, però no pas perquè el PP es rehabiliti.

Noms propis

José Maria Michavila
Advocat i diputat del PP

Hi ha més proves que l'exministre de Justícia està presumptament vinculat a la trama de corrupció del PP per presentar un pressupost de sis milions com a mediador en una promoció immobiliària.

Shirin Ebadi
Premi Nobel de la pau

Aquesta jurista coratjosa en la denúncia i ferma en les seves conviccions religioses acaba d'explicar a Barcelona el seu desencant per l'evolució del règim iranià sense perdre la confiança en els conciutadans.

Francesc Boya
Sindic d'Aran

Quan l'òssa Hvala es desperti, després del període d'hibernació, d'aquí a poques setmanes no se la capturarà: el Govern aranes hi ha renunciat a canvi de participar en el control dels seus moviments.

Pedro Solbes
Vicepresident del Govern

El responsable d'Economia es resisteix a fórmules úniques per salvar entitats financeres amb problemes, de manera que l'ajuda pública dependrà que els afectats mostrin els balanços abans de sol·licitar diners.

Danny Boyle
Director de cine

Aquest realitzador de trajectòria irregular ha estat el gran triomfador dels Oscars amb *Slumdog millionaire*, un film rodat a Bombai amb pressupost ajustat, talent desbordant i protagonistes entranyables.

El menyspreu

L'altre dia, el diputat **Duran Leida** es lamentava de l'orfandat dels grups parlamentaris petits. Els diaris ens ofereixen de tant en tant la imatge de diputats recolzats als seients i dormint-quejant com en la migdiada dels lleons mentre un dels seus col·legues es dirigeix a un hemicicle silencios. Es veu que la humana letargia no admet cap mena d'indulgència. Però, en canvi, que socialistes i populars marxïn de sobte quan li correspon l'ús de la paraula a un dipu-

tat que no altera l'aritmètica, això es comprèn. Tot sigui per evitar que una sobtada incontinència de la bufeta acabi humitejant el vellut vermell dels escons. Al Congrés hi ha bronques, hi ha picaments de peus, hi ha xiulets a les llengües diferents. Però no queda res davant de tant buit i davant de tanta paraula no més escoltada pels uixers.

La democràcia tampoc era això. Perquè el diputat que parla per al seu propi clatell representa les esperances d'un nombre important de ciutadans. El diputat orfe d'atencions creu que es dirigeix al país, però el país està en aquells moments prenent cafetons al bar o fumant al passadís obert que s'obre entre l'edifici antic i el modern. El diputat, mentre intenta convèncer gairebé ningú, deu pensar que què li ha passat al sistema perquè cap de les coses essencials pervisqui. Deu reflexionar amb tristesa en l'oblit dels trànsfuges, en la importància de l'anecdota, en l'escàs valor de la paraula, en el mínim esforç dels intel·lectuals i en el creixent distància-

ment d'una opinió pública que ja no desitja informacions, sinó que busca confirmacions.

Mentre aquests diputats i els ministres que en depenen es dediquen a controlar la vida dels ciutadans i a establir lleis i reglaments sovint incomprensibles, ells són incapaces de donar-se d'un mínim compendi de bones pràctiques parlamentàries, entre les quals hauria de figurar, com a mínim, l'atenció deguda a les paraules de l'adversari. Fa pocs dies, l'euroescèptic **Václav Klaus**, que és el president de torn de la Unió Europea, es va desfogar a gust contra l'entitat supranacional que ell mateix té la desgràcia de presidir en aquests moments. Els eurodiputats van assistir amb flegma a les seves invectives. I, al finalitzar el discurs, el president de l'Eurocambra, **Hans Gert Pötering**, li va respondre que una prova de la democràcia de la institució europea era que ell pogués pronunciar un discurs com aquell a l'hemicicle. A Espanya no cal recordar-ho, perquè els diputats se'n van.

TONO VEGA

El que és més fàcil

Un ministre dimiteix. Li toca va. Si **Garzón** i el ministre de Justícia s'haguessin trobat a les cerimònies de l'any judicial o a la desfilada de les Forces Armades, no hi hauria hagut problema. Al cap i a la fi, l'ocasió del celestinatge, quan no es té, es busca. O sigui, que **Garzón** i **Bermejo**, si haguessin volgut confabular-se en contra del PP, no necessitaven anar-se'n a les muntanyes de Jaén. En tenien prou de trucar-se o anar-se'n a passejar pels carrers de Madrid dels Àustries tapats amb les capes. **Bermejo** se'n va perquè no es pot entrar en la justícia donant ordres i manant i perquè la qüestió de la cacera sense carnet i gratis total sonava a pràctiques antigues. Ara el que serà difícil serà trobar els noms de la corrupció.

Banc dels acusats

En la política del tedi quotidià, potser la nostra causa és l'espera.

FAUNA

L'óssa Hvala s'instal·la en un bosc d'avets de la Vall d'Aran

► Les ones del collar transmissor indiquen que l'animal ja ha acabat la hibernació

► Els tècnics que en segueixen el rastre encara no han pogut confirmar si té cadells

MARÍA JESÚS IBÁÑEZ
LLEIDA

L'equip d'agents rurals del Consell General d'Aran li segueix la pista des de fa alguns dies. Les ones que encara emet el xip implantat a l'abdomen de l'óssa Hvala –tristament famosa per l'atac, el mes d'octubre passat, contra un caçador– confirmen que el plantígrad ha sortit del període d'hibernació i que ja fa uns quants dies que s'ha instal·lat al paratge de Margalida, una zona de boscos d'avet i pi negre situada al terme municipal de Bossost (Vall d'Aran). El que encara no han aconseguit determinar els tècnics és si Hvala es troba acompanyada per alguna cria, encara que el fet que amb prou feines s'hagi mogut de Margalida aquests deu dies indica que és possible que hi hagi algun cadell amb ella.

Del despertar de Hvala, se'n van tenir els primers indicis a mitjans del mes de març, quan un excursionista va trobar, prop de Les, unes empremtes d'ós sobre la neu, al costat de les restes d'una euga morta. Dijous passat, el síndic d'Aran, Francesc Boya, va esvair definitivament els dubtes i va anunciar que ja ha

solicitat al Ministeri de Medi Ambient que faci tot el possible per renovar, recarregar o canviar el xip localitzador de l'óssa, perquè se li acaba la bateria.

També associacions franceses de ramaders demanen des de fa setmanes a les autoritats del seu país –impulsors de la reintroducció de l'ós bru al Pirineu– que adoptin les mesures necessàries per garantir el seguiment dels animals alliberats el 2006, «perquè la bateria dels equips emissors que se'ls van col·locar llavors ja s'hauran exhaurit el segon semestre d'aquest 2009», segons assegura l'agrupació de Tècnics Pastors Itinerants, que actua al sud de França.

«CERT NERVIOSISME» // «En qualsevol moment es pot tornar a perdre» el rastre de l'óssa, va advertir Boya, que va recordar que a la Vall d'Aran «hi ha cert nerviosisme» després de l'incident de l'any passat amb el caçador. De fet, encara hi ha veus a la comarca que reclamen que Hvala sigui capturada i traslladada fora del territori, tal com va acordar el ple del Consell General l'octubre passat. «No estem tranquils», assegurava fa pocs dies un destacat empresari del

►► Hvala, a finals d'octubre passat, després d'atacar el caçador.

sector turístic de la vall. La captura, amb tot, ja la va descartar fa quatre mesos la Generalitat.

Com que les administracions no han fet res per intentar posar remei a la situació, el síndic insisteix, mentrestant, que almenys es constitueixi un equip especial de seguiment del plantígrad, similar als que ja hi ha en altres comunitats autònomes. A Catalunya, aquestes patrulles verdes

no s'han arribat a constituir mai, malgrat que ja fa tretze anys de l'alliberament dels primers ósos eslovens, reintroduïts a la zona del Pirineu amb l'auspici del programa europeu Life.

«Demanem que aquests equips es posin en marxa com més aviat millor», va reclamar Boya, que fa quatre mesos que espera que la Generalitat convoqui una reunió amb els

més indicis

PETGES DE DOS PLANTÍGRADS

PROP D'ARAGÓ I FRANÇA

► Hvala no és l'únic ós del Pirineu lleidatà que ha acabat la hibernació. Aquests últims dies, diversos testimonis han informat els agents rurals de la Generalitat de la localització de noves empremtes, corresponents amb tota probabilitat a dos plantígrads. Les ones han aparegut a la Ribagorça, prop del límit amb Aragó, i les altres, a la mateixa Vall d'Aran, prop de França.

VISIÓ NECESSÀRIA

► Si Hvala ha tingut cadells o no, només es podrà confirmar quan hi hagi una visió de l'animal. Els experts consideren que l'óssa –que va començar la hibernació embarassada– pot haver donat a llum durant la letargia, però no se'n sap el nombre de cries i si «han estat viables», és a dir, si van néixer vives i sanes. «No s'ha de descartar cap hipòtesi», va dir ahir un tècnic.

responsables polítics de les zones afectades per la presència de l'ós per donar via lliure a les patrulles. Segons el síndic, potser aquest cos d'agents es pot encarregar de col·locar el xip de localització als exemplars que hi ha ara en llibertat a Catalunya. D'aquesta manera, els animals estarien sempre sota control i s'evitarien, així, les iniciatives d'altres grups crítics. ■

EL CARIBE que te mereces lo tienes en CRISOL

VUELO DIRECTO EN JUMBO B-747 - 400

Viaja más cómodo, viaja en Jumbo. El avión más confortable para viajar al Caribe

VENTAJAS CRISOL

- ✓ Viaje de Novios 6% descuento adicional.
- ✓ Paga en cómodos plazos. 3, 6 ó 10 meses. Consulta condiciones de financiación.
- ✓ Regalo de una magnífica cámara de vídeo. Consulta bases de esta promoción.
- ✓ Seguro que viajas con Crisol. Te regalamos seguro extra con amplias coberturas en pérdida y demora de equipaje, retrasos, anulación hasta 48 horas antes de la salida...

OFERTAS MAYO - JUNIO

Playa Bávaro Rep. Dominicana
9 días / 7 noches TODO INCLUIDO

Hoteles 4** / 5***** 694€**

Hotel NH Real Arena 5*** 824€**

Riviera Maya México
9 días / 7 noches TODO INCLUIDO

Hoteles 4** / 5***** 794€**

Hotel Valentin Imperial Maya 5*** 894€**

Precios por persona en habitación doble, en avión desde Madrid, válidos para determinadas fechas de los meses indicados. Gastos de gestión por reserva (10€) no incluidos. Precios sujetos a revisión conforme ROL 1/2007. Solicita otros hoteles en oferta, así como precio para otras fechas.

BARCELONA

- Avila, Josep Terradellas, 48 Bajos 6-8. Tel.: 93 419 01 74
- Avila, Meridiana, 344. Tel.: 93 311 77 61
- Balneario, 292. Tel.: 93 201 14 82
- Bañada de la Plana, 1. Tel.: 93 429 56 60
- Bruc, 43. Tel.: 93 481 63 56
- Calvet, 11. Tel.: 93 299 11 80
- Cruz Coberta, 121. Tel.: 93 431 94 00
- Gran de Sant Andreu, 317. Tel.: 93 511 42 42
- Manisa, 45. Tel.: 93 435 14 93
- Montaner, 543. Tel.: 93 254 14 67
- Park, 130. Local 2. Tel.: 93 419 98 00
- Paseo Maragall, 399-201. Bajos 2º. Tel.: 93 243 19 52
- Pl. i Maragall, 53. Tel.: 93 219 21 49
- Provença, 295. Tel.: 93 323 45 90
- Provença, 475. Tel.: 93 450 01 56

RAMBLA CATALUÑA, 11. Tel.: 93 302 45 08

- Rambla Guipuzcoana, 108. Tel.: 93 313 86 83
- Rambla Poble Nics, 63. Tel.: 93 256 95 43
- Regent, 69. Tel.: 93 456 67 00
- Sanits, 160. Tel.: 93 339 62 00
- Travessera de Gràcia, 128. Tel.: 93 218 59 30
- Travessera de Les Corts, 199. Tel.: 93 490 94 00

BADALONA:

- Alfonso X el 76. Tel.: 93 387 91 18
- CORNELIA DE LLOBREGAT: Miranda, 41-43. Tel.: 91 471 14 19
- EL PRAT DE LLOBREGAT: Avda. Dr. Francisco Gallart i Monés, 17 - 19. Tel.: 93 270 96 10
- GRANOLLERS: Verge de Turia, 6. Tel.: 93 861 14 17
- HOSPITALET DE LLOBREGAT: Avila, Miraflores, 37. Tel.: 93 448 14 00

BARCELONA, 52. Tel.: 93 338 10 53

- Occident, 33. Tel.: 93 333 47 05
- MOLLET DEL VALLÉS: Avila, Llibertat, 53
- Espagna, Sant Ramon, Tel.: 93 570 09 86
- PALAU SOLITA I PLEGAMANS: Avila, Catalunya 228. Tel.: 93 864 42 27
- RUBÍ: Bara Esmendra, 4. Tel.: 93 499 07 28
- SARADELL: Sant Quirze, 11 Bajos. Tel.: 93 726 91 11
- SANTA COLOMA DE GRAMANET: Rambla Sant Sebastià, 21. Tel.: 93 466 59 70
- TERRASSA: Avila, Bajar, 27. Tel.: 93 734 35 20

GIROÑA:

- Avila, de Barcelona, 16 Tel.: 872 08 11 58

SARAGOÑA:

- REUS: Raval Santa Anna, 17. Tel.: 977 34 50 57

MEDI AMBIENT

Els ecologistes s'oposen al pla de residus de Medi Ambient

EL PERIÓDICO
BARCELONA

El pla d'infraestructures de gestió de residus municipals (Progremic) que va aprovar ahir la Conselleria de Medi Ambient –que preveu 109 actuacions de millora de plantes i la construcció de noves infraestructures– va rebre la crítica immediata de la Federació d'Ecologistes de Catalunya. Els verds critiquen que «es continua apostant per tractaments finalistes, com l'abocador i la incineració», i es deixa en segon terme «la prevenció i recollida selectiva».

Segons la conselleria, el seu pla persegueix fomentar, precisament, l'augment de la recollida selectiva, en consonància amb la directiva europea, que estableix en un 50% la recuperació de materials de cara al 2020. El Progremic fixa arribar al 48% el 2012 i al 50% el 2020. Actualment, tan sols es recullen el 34% del total de residus municipals. La mitjana espanyola se situa a la meitat, al voltant del 17%. ■

Viatges Crisol
Los Profesionales
viatgescrisol-com 902 436 436

MEDI AMBIENT

L'ós causa danys a Catalunya per només 6.640 €

► El balanç del 2007 mostra que cada cop hi ha més exemplars al sud de la frontera

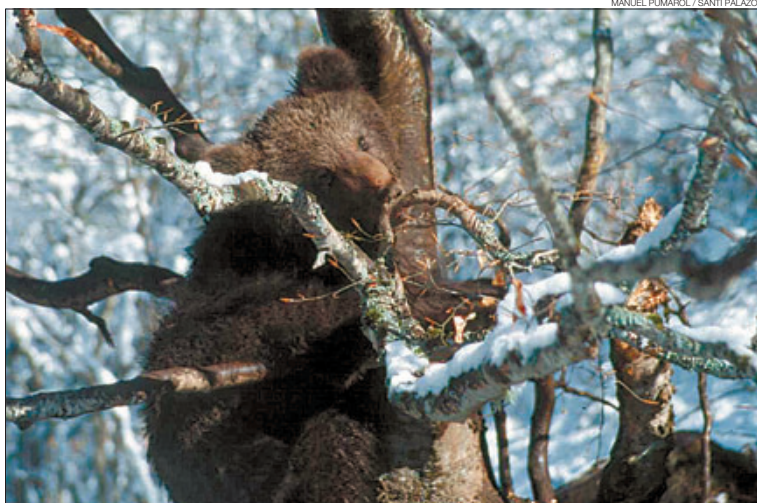
ANTONIO MADRIDEJOS
BARCELONA

Els danys causats per l'ós bru a Catalunya segueixen sent escassíssims, tot i que cada vegada és més alt el nombre d'exemplars que travessen la frontera francesa i passen llargues temporades o fins i tot resideixen en territori català. En total, segons un informe del 2007 presentat ahir pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat, els óssos van protagonitzar 16 atacs que van suposar la mort de 20 ovelles i la destrucció de dos ruscus, i també es van menjar els cadàvers d'un vedell i un cavall. Això li va representar a l'Administració haver de pagar només 6.640 euros en indemnitzacions per als propietaris.

En tot el Pirineu habiten actualment uns 20 óssos. A la zona més oc-

cidental de la serralada (Bearn-Navarra) hi sobreviuen els tres últims exemplars autòctons, mentre que l'emergent població dels nuclis central i oriental està formada exclusivament per animals d'origen eslovè i els seus descendents, introduïts per les autoritats franceses. Pràcticament tots, almenys 12, van ser vistos en algun moment de l'any passat a Catalunya, una dada que confirma que el territori «és òptim per acollir óssos sense cap tipus de problemes», afirma Frank Capdevila, especialista de l'associació ecologista Depana. «Infinítament més elevades són les pèrdues ocasionades pels gossos salvatges, els cérvols o els senglers i d'això ningú en parla», insisteix Capdevila.

VALL D'ARAN I PALLARS // Alguns óssos mai travessen la frontera francesa, però n'hi ha d'altres que han agafat un indubtable carinyo a Catalunya. Els dos patriarques de l'estirp en són un exemple: la femella Ziva (18-19 anys d'edat) es va moure el 2007 per la Vall d'Aran i el nord del Pallars Sobirà, mentre que el mascle Pyros

► L'ós Nere, ara emigrat al Pirineu occidental, enfilat en un arbre.

(19-20) va ocupar els mateixos territoris, però també els departaments francesos d'Ariège, Aude i Pirineus Orientals. També van ser vistos a Catalunya en diverses ocasions Caramelles (11), Sarousse (11-12), Hvala (6) i Balou (5). El mascle Nere, en canvi, va emigrar del tot i ara viu al nucli occidental.

Medi Ambient subratlla que ja es pot parlar d'una segona generació, ja que alguns animals de sang eslovena nascuts al Pirineu ja han arri-

bat a l'edat reproductora. En aquest sentit, l'informe destaca que recentment s'ha observat una femella –que no és ni Caramelle ni Ziva– amb dos cadells. L'única mala notícia procedeix de Kouki (11), un fill de Ziva de qui no es tenen notícies des del 2004. Possiblement ha mort.

En la xarxa de seguiment de l'ós a Catalunya, que inclou la comprovació dels danys, hi participen tècnics dels Agents Rurals, de les reserves

nacionals de caça i de la Direcció General del Medi Natural. El programa ha inclòs la col·locació de tanques elèctriques per protegir grans ramats i ruscus. No obstant, Capdevila insisteix que les escasses pèrdues del 2007 obeeixen també a un altre motiu. Si abans hi havia més danys, conclou el representant de Depana, és simplement perquè la Generalitat pagava indemnitzacions en casos molt dubtosos, com els d'ovelles extraviades. ■

AFP / STEPHANE DE SAKUTIN

PALEONTOLOGIA

UN ESQUELET DE DINOSAURE PER 592.250 €

París • L'esquelet d'un triceratops (foto) que dimecres va treure a la venda pública la casa Christie's a París tornarà a casa. Un col·leccionista nord-americà va adquirir ahir per 592.250 euros l'ossamenta, trobada el 2004 a Dakota del Nord. Ho va fer fora de subhasta, ja que cap postor va oferir durant la licitació el preu mínim estimat. Un crani fossilitzat d'un tigre de dents de sabre, un ou d'*Aepyornis maximus* i un meteorit del desert de Gibeon també van arribar a xifres astronòmiques.

Portes obertes a la Diputació

Diumenge 20 d'abril

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Rambla de Catalunya, 126
Barcelona

Accessos

Bus: Línies 6, 7, 15, 16, 17, 31, 34, 35
Metro: L3 i L5 (Diagonal), FGC: L7 i L8

Visites guiades

de 10 a 19 h

Actuació del **Mag Lari** a les 11.30, 14 i 18 h

Animació a càrrec de **La fam Teatre** de les 10 a les 19 h

Exposició «Obrim l'Arxiu de la Diputació. Una mirada a la nostra història (1812 - 1931)».

www.diba.cat

TRÀNSIT

CUES AL PEATGE
DE L'AP-7
I A LA N-2 A
LA PANADELLA

FOTO: JOAN PUIG

Tarragona o La festivitat del Primer de Maig va causar ahir retencions en diversos punts de la xarxa viària catalana. Les més importants es van produir a la carretera N-2, on es van acumular fins a 15 quilòmetres a la Panadella. Les cues en aquest punt responen al tall d'un dels sentits (en direcció a Lleida) de la A-2 a Montmaneu (Anoia) des del 12 d'abril passat pel risc de desprendiments en un talús de l'autovia. Com que els vehicles es desvien per l'antiga N-2, que en part té un únic carril, els embussos van ser de fet inevitables. On tampoc es van poder evitar va ser a l'AP-7 a Tarragona. Malgrat que des de Setmana Santa està obert el tercer carril de l'autopista i no hi ha obres que dificultin la circulació, el peatge troncal de Tarragona (a la foto) va registrar retencions.

FAUNA

El Pirineu preveu aquest any una 'collita' d'almenys 4 ossets

► Els experts creuen que Hvala, Sarousse i potser Caramelles han tingut cadells

► Si es confirma la xifra, aquesta seria la millor temporada del pla de reintroducció

EL PERIÓDICO
LLEIDA

Encara falten unes setmanes perquè abandonin definitivament els caus, però tot apunta que aquest any la colònia d'ósos del Pirineu tindrà nous integrants. La població ossera de la serralada podria haver incorporat nous exemplars, fills de les eslovenes Hvala i Sarousse, alliberades per França l'any 2006 i pràcticament residents a la Vall d'Aran. Hi ha qui no descarta que també Caramelles, una óssa ja nascuda a les muntanyes pirinenques –però filla dels també eslovens Pyros i Melba–, pot haver parit noves cries. Si s'acaben confirmant els tres naixements, aquesta seria, i de llarg, la millor temporada d'ossets al Pirineu des que es va posar en marxa, el 1996, el programa europeu de reintroducció de l'ós bru.

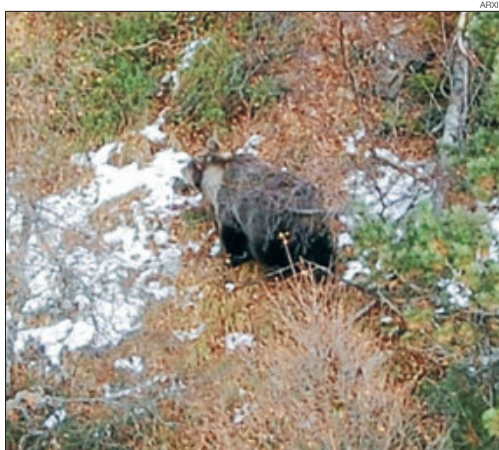
De moment, els óssos nascuts aquest hivern es mantenen a les coves on van veure la llum, a l'espera que les mares, que van acabar la hi-

bernació a mitjans de març, els vagin portant el menjar. Quan les cries surtin a l'exterior, ja seran capaços de córrer i valer-se per si mateixes, però seguiran almenys un any més amb les seves progenitores, abans d'independitzar-se i prendre el seu propi rumb.

Serà doncs d'aquí a un temps, quan les temperatures siguin més suaus i els dies s'allarguin, quan els tècnics podran confirmar quin ha estat l'increment de la població d'ósos pirinencs. L'expectació és alta, però els experts criden a la prudència. «No sabem encara si les cries van néixer vives i, si és així, si estan sanes. També desconexim el nombre de cadells que ha tingut cada óssa, ja que cada part pot oscil·lar entre un i tres exemplars», van indicar ahir fonts properes a l'equip de seguiment de l'ós.

TRISTAMENT FAMOSA / Del que no tenen pràcticament cap dubte els especialistes és que Hvala, l'óssa que es va fer tristament famosa la tardor passada per un atac a un caçador aranès, estava prenyada quan va començar el període d'hivernació el novembre passat. Un altre indicatiu que confirmaria la seva recent maternitat és que l'animal gairebé no s'ha mogut aquesta primavera d'una zona d'avets situada a les muntanyes de Les (Vall d'Aran), de manera que els experts han deduït que té algun cadell al cau i que, per això, gairebé no se n'allunya.

Hvala –que ja estava embarassada quan va ser reintroduïda fa tres

► L'óssa Hvala, l'octubre passat, després d'atacar un caçador.

anys –és mare de dos óssos nascuts el 2007 al Pirineu, que van ser batejats amb els noms de Pollen i Bambú i que l'estiu passat van abandonar la seva companyia.

Els últims dies, a més, l'equip encarregat del seguiment dels plantigrads ha deixat entreveure la possibilitat de nova descendència per part de Sarousse, un exemplar de 10 anys, que habita entre Aran i les valls franceses de Luchon i l'Alta Garona, va informar ahir el diari *La Matina* de Lleida.

Les informacions sobre Caramel-

les són menys concises, però tampoc és descartable que l'óssa, que ja va ser observada en companyia de cadells el 2001 i el 2003 –i possiblement també el 2006, malgrat que aquest cas no es va acabar de confirmar–, hagi tornat a ser mare. Més improbable, en canvi, és que ho hagi estat Giva, la primera óssa eslovena reintroduïda al Pirineu el 1996 i que té ja una edat avançada. Totes dues viuen també al Pirineu central i s'han deixat veure esporàdicament per les muntanyes catalanes. ■

la població

ENTRE 15 I 20
EXEMPLARS

EL NAIXEMENT DE NOVES CRIES AL PIRINEU SERVIRÀ PER COMPENSAR LES RECENTS MORTS DE LES ÓSSES FRANSKA I PALOUMA. TAMBÉ ELEVARÀ L'ACTUAL POBLACIÓ, ESTANCADA ENTRE 15 I 20 ÓSSOS.

CINC A ARAN

► Estudis recents assenyalen que cinc exemplars han fixat la seva residència a la Vall d'Aran. Es tracta, a més de Hvala i de Sarousse, dels mascles Pollen i Bambú (fills de Hvala) i de Balú, que realitza incursions des de França. Els primers rastres trobats aquest any a la comarca són de l'1 de febrer. Des d'aleshores, hi ha hagut alguns indicis de la seva presència a Bossost, Canejan, les Bordes, Les i Viella.

PLANTIGRAD VETERA

► Una altra de les notícies dels últims dies és la reaparició de Camille, un exemplar de 25 anys que està afectat per una seriosa malaltia a la pell i del qual es temia que hagués mort. L'ós, possiblement el plantigrad més veterà del Pirineu, ha estat localitzat a Navarra.

ANIMAL DECAPITAT

► L'altra cara de la moneda la va posar el 25 d'abril el descobriment, en un parc natural de Palència, d'un ós decapitat. El Govern de Castella i Lleó n'estudia el cas.